

قال النبي عليه الصلوة والسلام
تداووا فان الذي انزل الداء
انزل الدواء من الشهاب

هذا كتاب التيسير في علم الطب

تملكه العبد المذنب البشير شيخ محمد
الصوفي في غفره

مُتَالِفًا عَبْدًا رَاضِيًا بِمَا جَاءَ بِهِ الْإِسْلَامُ
يُؤَسِّفُ عَبْدًا رَاضِيًا بِمَا جَاءَ بِهِ الْإِسْلَامُ

بوكتابه خيرا و لنا رساله سلطانيه محمد مجاهد
الشرعاني حضرتك تاليفي در هند

يا كبيك
هذا كتاب التيسير في علم الطب مع الرسالة المسماة
بالسلطنة اليه هي في هذا العلم

صاحب هذا الكتاب بطريق الأمتين
أحمد الشهيدي كوبري زاده أنال الله إلى ما أراد
آمين سنة ١١٤٢

كتاب التيسير في علم الطب

أحمد الشهيدي كوبري زاده
أنال الله إلى ما أراد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ رَبِّ تَمَسَّ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي الْفِ اخْتِلَافِ الْأُسْطَقْصَاتِ بِحِكْمَتِهِ وَجَعَلَهَا
 أُصُولًا وَمَبَادِي لِسَايِرِ الْمَوْجُودَاتِ بِقُدْرَتِهِ وَكَلَّفَ كُلَّ مِنْهَا بِالْفِعْلِ
 وَالْإِنْفَعَالِ فَاصْتَرَجَتْ تِلْكَ الْقُوَى لِلتَّضَادَاتِ بِمَشِيَّتِهِ وَكَوْنِ امْتِزَاجِ
 بَسَائِطِهَا أَنْوَاعِ الْوَالِدِ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ وَالْمَعَادِنِ وَالنَّبَاتَاتِ وَافَاضَ عَلَى
 كُلِّ ذِي حَقِّ حَقَّهُ مِنَ الرُّوحَانِيَّاتِ وَالْهَيُولَاتِ وَعَدَلَ مِزَاجَ الْإِنْسَانِ
 وَقَوْمَهُ فِي احْسَنِ تَقْوِيمٍ وَقَدَرَهُ وَصَوَّرَهُ فَاَحْسَنَ تَصْوِيرٍ وَهَدَاهُ
 وَدَبَّنَ فِسْجَانَهُ مِنْ عَلِيمٍ مَا اخْبَرَ وَمِنْ حَكِيمٍ مَا اقْدَرَ وَالصَّلَوةُ عَلَى ذِي
 الْمَعَرَّاجِ الْقَوِيمِ وَالْمِزَاجِ الْمُسْتَقِيمِ الْمُؤْتَدِ بَاطْهَرِ الدَّلَائِلِ وَالْبَيِّنَاتِ وَاضْهِ
 الْبَرَاهِنِ وَالْوَاضِحَاتِ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ الْفَائِزِينَ بِأَعْلَى الدَّرَجَاتِ وَارْفَعَ
 الْغَايَاتِ **وَبَعْدَ** بِكُلِّ كَلِمَةٍ شَرِيفٍ عِلْمُ رَدِّ بَرَسِي طَيْبٍ عِلْمُ رُوشٍ فَتَهُ
 دَلِيلُ بَدْرٍ كَهْ إِمَامِ حَرَمَيْنِ وَسَيِّدِ ثَقَلَيْنِ مُحَمَّدٍ مُصْطَفَى صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَلَمْ
 يُؤَرْزِكِيهِمُ **الْعِلْمُ عِلْمَانِ عِلْمُ الْأَكْبَادَانِ وَعِلْمُ الْأَكْدِيَانِ** يَعْنِي عِلْمُ الدَّلِيلِ
 فَائِدَةِ لَوْ سِيَ اكْبَدْرُهُمَا نَبْرِي تَنْ عِلْمُ دَرْ بَرِي دِينَ عِلْمُ دَرْ لِيكُنْ شَمْدِي
 زَمَانَهُ بُو شَرِيفٍ عِلْمُهُ انْتِفَاعُ أَزْأَوْدِي زِيرَا كِهْ أَوَلُو عِلْمُ دَرْ وَقَوَاعِدِي بِي

حَدَّ وَبِي نَهَايَتُهُ وَبُورَ مَا نَكَ طَبِيبُ لَرِي عَاجِزُ لَرْدَرْ وَهَيْتَلَرِي
 قَاصِرُ دَرْ وَاجْتِهَادُ لَرِي يَوْقَدَرْ وَبُونَفِيسُ عِلْمُكَ تَحْصِيلُهُ سَعْيُ لَرِي وَلَمْ يَقْدَرْ
 دَرْ تَا كِهْ أَشْرَفُ نَاسِ قِتْنَهْ عِزَّتْ وَرَفَعَتْ بُولَهْ لَرُو أَمْرًا وَسَلَا طِينُ
 قَبُولُ لَرِي تَوْسَلُ وَتَقَرَّبُ اِيْدُ لَرِي دُنْيَا سَحْبَتْنِ اَوْتُورُودِي لَرِي
 فَسَادَهْ وَيَرْزُ لَرُو وَآخِرُ لَرِي دُنْيَا يَهْ صَاتِرُ لَرْمَعِ هَذَا أَصْدَقُ الْقَائِلِينَ جَلَّ
 ثَنَاؤُهُ بُو يُوْرَزِكِيهِمُ **قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى** وَأَمَّا بُوْرَ مَا نَ
 قَوْمُكَ خُوْذُ اخْلَاقِ دَمِيْلَرِي وَصَفِ اَتْمَكَهْ يَرْمُزُ زِيْنِ حَرَضْنِ وَطُولُ
 اَمْلَدْنِ نَفْسُ لَرِي اَزْ وَبُدَرْ وَشَفَقَتْ وَرَافَتْ كُوْكُلُ لَرْدَنْ كُتُورُ لَبْدَرْ
 وَكِيْنَدَنْ وَحِقْدَنْ حَسَدَنْ دِمَا غَلَرِي فَسَادَهْ وَرَبْدَرْ وَطَبِيعَتُ لَرِي
 شَمْعُ وَنَحْلُ وَرِذَالَتْ وَخَسَاسَتْ نِسِيَا مَنْسِيَا قَلْبُ دَرْ اَنُوكْ يَا اَكَامَشُوْ
 اَوَلْمُقْ كِي خُوْرُلُقْ وَحَقَارَتْ اَوَلْبُدَرْ خَاصَا مَالِكِ رُوْمَدَهْ زِيْنِ حَاقِقْ
 طَبِيبُ لَرِي يَوْقَدَرْ اَزْ قَلْدِي وَطَبِيبُكَ دَخِي مُعْتَبِرُ كِتَابُ لَرْمُ وَارْدَرْ عَرِيْدَرْ
 يَا پَارِ سِيْدَرْ وَتَرْ كِي دِلْجَهْ بَرْمَعِيْدُ كِتَابُ يَوْقَدَرْ تَا كِهْ مُسْلِمَانُ لَرْدَنْ
 حَظْ وَفَايِدَهْ اَلْكُرُوْدَرْ تَلَرْنَهْ دَرْ مَا نَ بُولَهْ لَرْمَعِ هَذَا كِهْ خَلَقَ الْبَرَايَا
 وَمُعْطَى الْعَطَايَا بُوْضَعِيْفُ نَحِيْفُ بِجَارِيَهْ بُوْ شَرِيفُ عِلْمُ دَنْ نَصِيْبُ لَرِي

مَيْسَرُ قَلْبُ شَدْرٍ وَبَيْنَ دِلِّهِ مَكَّةُ بُو طَيْبِكُ كُلِّيَا تَدْنُ وَجَزُؤُا يَتَدْنُ
وَتَشْرِيحُكَ عَجَائِبُ يَنْدُنْ وَمُعَالَجَتُكَ عَرَائِبُ يَنْدُنْ وَمَرْكَبُكَ مَجْرُتُكَ
وَمُفَرَّدَاتُكَ مُسْتَعْمَلُ الرِّبْدُنْ بُو تَغْيِيسُ خَاشِيَتُكَ رِي أُو رَنْدُلْدَمُ وَتَرْكِي
دِلْنَجَه تَرْجُمَه قَلْدَمُ وَأَدْرِي تَيْسِيرُ مُنْتَحَبَرُ قُودَمُ وَزَمَانَه بِأَدِشَا هَلَرُنْكَ
مِهْتَرُكِرَنَه وَعُثْمَانُ شَاهِنْشَا هَلَرُنْكَ سُرُورُكِرَنَه تَحْفَه كَتُورَمُ
سُلْطَانُ اعْظَمُ مَالِكُ رِقَابِ الْأَمَمِ وَلِي الْأِسْلَامِ بِالْإِسْتِحْقَاقِ تَالِي
رَسُولِ اللَّهِ فِي الْأَمْرِ بِالطَّاعَاتِ بِالْإِتْفَاقِ كَقَوْلِهِ تَعَالَى **اطِيعُوا اللَّهَ وَ**
اطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَطِيعُوا أَوْلِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ قَهْرْمَانُ الْمَاءِ وَالطِّينِ بِأَسْطِ
الْأَمْنِ وَالْأَمَانِ وَاهْبِ الْمَمَالِكَ التَّالِكَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِأَفْضَلِ الْمَسَالِكِ
الْعَادِلِ الْعَامِلِ الْمَجَاهِدِ الْمُرَابِطِ الْمَنْصُورِ الْمَظْفَرِ الَّذِي كَانَ مَلَّةَ الْأِسْلَامِ
فِي الْمَلِكِ الْمُؤَيَّدِ مِنَ السَّمَاءِ الْغَالِبِ عَلَى الْأَعْدَاءِ قَاتِلِ الْكُفْرِ وَالْمُشْرِكِينَ مَحْيِ
مِرَاسِمِ الْعَدْلِ فِي الْعَالَمِينَ نِعْمَةُ اللَّهِ السَّابِقَةُ بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَتُهُ الْفَاضِلَةُ
عَلَى الْمَوْحِدِينَ نَاصِرُ الْمَلَّةِ الْبَيْضَاءِ الْمَحْمُودِيَّةِ وَمَنْعِ السَّرَايِعِ الْأَحْمَدِيَّةِ
أَسْكَندَرُ الزَّمَانِ وَنُوشِينَ رَوَانُ الْعَدْلِ فِي الْأَوَّلِ وَأَنْ سُلْطَانُ الْأِسْلَامِ
وَالْمُسْلِمِينَ الْوَاصِلِ عُلُوقُ لَدُنْ إِلَى الْعَالَمِينَ أَبُو الْفَتْحِ غِيَاثُ الْمَلَّةِ وَالْدِّينِ

السُّلْطَانُ ابْنُ سُلْطَانِ سُلْطَانِ مُحَمَّدِ بْنِ بَلْبَنِي خَانِ بْنِ مَرَادِ خَانِ بْنِ
أُوخَانِ بْنِ عُثْمَانَ لَا زَالَتْ ظِلَالُ سُلْطَنَتِهِ مَمْدُودَةٌ وَمَا بَرَحَتْ مَقَالِيدُ
الْأُمُورِ كَاعْنَهُ لِحِبَادِيهِ وَارْقَابُ الْأَعَادِي كَالرُّكَّابِ مَذَلَّةُ
تَحْتَ قَدَمِيهِ اللَّهُمَّ زِدْ لَهُ فِي النَّصْرِ وَالْتِمَكِينِ وَاحْرُسْهُ وَسَلِّمْهُ
بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اِمْدِدْ يَا اللَّهُ تَعَالَى دُنْ دِرْ كَرَمُكُمْ بِكُمُوعِينَ
أُولَه وَبُو كِتَابِ بِأَدِشَا أَعْظَمُهُ وَذَرِيقَتُهُ وَأَشْيَاعُهُ وَاتَّبَاعُهُ
وَأَهْلُ مَمْلَكَتِهِ مَبَارَكُ وَمَيْمُونُ أَيْدِيهِ وَيَارَنْكِرْمَدَنْ تَوْقِعْ أَيْدِرْمُكُمْ عَيْنِينَ
أُوْرْتَلَرُوكُوكُوكِينَ يَتُورَلَرُومَاتُوفِيْقِي الْآبَاءِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ **أَمَّا بَعْدُ** عِبْدُ الْقَهَّارِ بْنِ شَيْخِ لِأَجْلِ الْعَالَمِ الْحَرِيِّ الْقَاضِي
جَمَالُ الدِّينِ يَوْسُفُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ تَعَدَّاهُمْ
اللَّهُ بِرِضْوَانِهِ وَاسْكَنَهُمْ فُسْجَ جَنَانِهِ أَيْدُرْ بِلَكِهِ بُو تَيْسِيرُ كِتَابِ طَيْبِكُ
كُزَيْدِ قَاعِ لَرَنَه مُشْتَمِلُ دَرْمُقَدَمِهِ حَكِيمُ لَرْتَابِلَرَنْدَنْ دِرْ شَرْدَمُ
وَإِخْتِصَارُنْكَ كِي مُبَالِغَه قَلْدَمُ وَأَوْنُ مَقَالَتِ أَوْزَرَنَه تَرْتِيبُ اِتْدَمُ
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالْأَصْوَابِ **أَوَّلُ مَقَالَةٍ أُمُورِ طَبِيعِي بِلَدَر** بِوَمَقَالِهِ طَيْبِكُ
حَدِيثُهُ بِدِي فَصْلُهُ دَرِ أَوَّلِ فَصْلِ طَيْبِكُ حَدِيثُهُ دَرِ الْكِنْيَةِ فَصْلُ أُمُورِ طَبِيعِي بِدِي

بلدر اوجنی فصل مزاج بلدر در دنجی فصل اخلاط بلدر بَشَجِی
 فصل اعطالی بلدر التنجی فصل قوایی بلدر یدنجی فصل امور طبعیک
 قلان بلدر **اکنجی مقاله تشریح بیکان** در بومقاله اُون بر فصله
 در اول فصل سکوکلر تشریحند در اکنجی فصل سگرلر تشریحند در
 اوجنی فصل حء کتسن طمر لَرده در در دنجی فصل شرایند در یعنی
 مُتَحَرِّک طمر لَرده در بَشَجِی فصل عضلاته در یعنی سَجَنَق
 اَتَلَرَنَدَه در التنجی فصل درینوک تشریحند در یدنجی فصل اعضاء
 مُرکَبَه در سگزنجی فصل کوکز پرده سنه در وهَم مَعْدَه وَبَغَر
 سَقَلَری بلدر طقوزنجی فصل اَوِیَکَن وَیُورَک بلدر اَوِیَکَنی فصل
 بَغَری وَاَوُدِی وطلاق بلدر اَوِیَکَنی فصل اعضاء مُرکَبَه قَلانته
 دُر **اوجنی مقاله** انسان بَدَنَنک احوالنه در بومقاله بَشِی
 فصله در اول فصل صَحْتَه ومرضه در اکنجی فصل ضُرُورِیَات سُنَه
 سن بلدر اوجنی فصل اسباب مُمرضه در در دنجی فصل مزاج
 جَهْتَه در وَبَدَنَه دَلَالَت اِدَلَرده در بَشَجِی فصل اخلاط جَهْتَه در
 وَبَدَنَه دَلَالَت ایدن علامتلی بلدر در **در دنجی مقاله** بَضْر

وَقَارُورِی بلدر بومقاله التی فصله در اول فصل بَضْر بَسَا بِطَنَه
 در اکنجی فصل بَضْر مُرکَبَه در اوجنی فصل بُولُک لَوَنَلَرَنَدَه
 دُر در دنجی فصل بُولُک قَوَامِنِی وَرَايَحْسِنِی بلدر بَشَجِی فصل بُولُک
 طُرُولَغِنِی وَبُولَنَقَلَغِنِی بلدر التنجی فصل بُولُک رسوب بلدر
 قوتی یعنی چکندی **بَشَجِی مقاله** صَحْلَرک تدبیر فی مَرَضِ ضَلَرک
 عِلَاجِنِی بلدر بومقاله اُون فصله در اول فصل هَک اِجْمَک
 تدبیرنه در اکنجی فصل ریاضتک یعنی حَرکَتَه وَدَلْکَه یعنی اَوْمَقَه
 در اوجنی فصل اسْتِحْکَام بلدر در دنجی فصل اَوِیَقُو وَهَم اَوِیَقَلَق
 تَدْبِیْرَنَدَه در بَشَجِی فصل یِلُوک دُورْت فَضْلَنُک تدبیر نَه
 در التنجی فصل یُوکَلُو وَامَزْکَلُو عَوْرَتِ وَاعْلَانِ وَیَکْتَلَر وَقُو جَلَر
 تدبیرنه در سگزنجی فصل خَسْتَلَر عِلَاجِنده در طقوزنجی فصل
 فَصْدُ وَجَمَامَت تدبیرنه در اَوِیَکَنی فصل قِی وَاسْهَال وَحَقْنَه در
التنجی مقاله بَاشَن اُولُنْ عِلْتَلَری بلدر بومقاله اُون فصله در
 در اول فصل صُدَاعْ وَشَقِیْقَه ودارده در اکنجی فصل سِهَامِی بِلدر
 اوجنی فصل اَلْخُولِیَاسِی بلدر در دنجی فصل صَرع بلدر بَشَجِی فصل

تدبیرنه در یدنجی فصل بُولُک اَوِیَکَنی

در دنجی فصل بُولُک اَوِیَکَنی

سکتی بلدر التنجی فصل فالجی بلدر یدنجی فصل رَعَشَه در
سکزنجی فصل لقوده در طقوزنجی فصل زکامه در اوننجی فصل
کوز علتگرده در بو فصل التی فصله در اول فصل رمدی بلدر
یعنی کوز اغریسی بلدر اکنجی فصل طرقة بلدر اوجنجی فصل ظفره
بلدر در نجی فصل سبل کوز علاجین بلدر بشنجی فصل قل بن
کوز علاجین بلدر التنجی فصل بصرک کوز مکی ضعفه در اون
برنجی فصل قلق علتین بلدر اون اکنجی فصل بورون علتین
بلدر اون اوجنجی فصل دل علتگرده در اون درنجی فصل بغاز
علتگرده در یدنجی مقاله کو کوسدن کو بکه دکن اولن
علتری بلدر بو مقاله اون سکز فصله در اول فصل سعاله
در یعنی او کسکی بلدر اکنجی فصل ذات الریه ده در یعنی
او یکن علتین بلدر اوجنجی فصل سیل یعنی ایکو اغریسی
ذات الجنب بلدر در نجی فصل ربو یعنی ضیق نفس بلدر بشنجی
فصل حفقان بلدر التنجی فصل نفس دیم یعنی قان تکر مکه در یدنجی
فصل ضعف معده در سکزنجی فصل غشی یعنی کوکل د نمکه در طقوزنجی

فصل مغص یعنی صجوده در اوننجی فصل فواق یعنی انجرقه در
اون برنجی فصل زحیره در یعنی اکنکه در اون اوجنجی فصل قولنج
در اون درنجی فصل قرن قرترین ده در اون بشنجی فصل اغریسکه
در اون التنجی فصل استسقاء در اون یدنجی فصل طلاقه در اون سکزنجی
فصل برقانه در سکزنجی مقاله قلان اعطانک مرضلین بلدر بو مقاله
اون فصله در اول فصل بو کو کلر اغریسکه در اکنجی فصل مثانه مرضلین در
اوجنجی فصل مقعد مرضلین در در نجی فصل ذکرو خیا مرضلین در
در بشنجی فصل فتقه در یعنی دبلکه در التنجی فصل جماع اکیلدکی
ندند رانی بلدر یدنجی فصل عورتلر مرضلین در سکزنجی فصل وجع
مفاصل و عرق النساء و نقریش و جذبه در طقوزنجی فصل دواله در
اوننجی فصل داء الفیلک در طقوزنجی مقاله بد نک طشر سکه غی علتین
بلدر بو مقاله اون اکی فصله در اول فصل سعفنه در اکنجی فصل داء
الشلب و داء الحیدر در اوجنجی فصل بحقه در در نجی فصل برصه
در بشنجی فصل جذامه در التنجی فصل ایوزده و کچیکه در یدنجی فصل
شربنه در سکزنجی فصل چککه و حصیه در طقوزنجی فصل اورامه در

یعنی شکر کرده در او تنجی فصل سرطان در او تنجی فصل خنازیر
 یعنی طکوز باشند در او تنجی فصل حتی کرده یعنی استمرده در
 او تنجی مقاله استعمال الوان طعام کرده و شراب کرده در بومقاله او
 فصله در او فصل دانه کرده در او تنجی فصل ابله کرده و نموده کرده در
 او تنجی فصل سوز و آندن درین کرده در او تنجی فصل تو کرده در
 بشنجی فصل مشکرده در او تنجی فصل ریحان کرده و طبل کرده درینجی
 فصل آشه کیرن او تکرک قورجلر نه در سکنجی فصل آش احوال نه
 در طقوزنجی فصل خمیر و شراب کرده و بکر کرده در او تنجی فصل پرورده
 کرده در و یا غل کرده در او تنجی مقاله یدی فصله در او فصل
 طبیک حدنه در که امور طبیعت در دیدگی بکم طب برصناعت در
 تدرست بدنک صحت نیجه سقلى کرک آنی بلدر و صحتی زایل اولیجق
 نیجه دندمک کرک آنی دخی بلدر جالینوس آیدر طب برصناعت در که
 صحت و صحت منسوب و متصل اولن سنلری بلدر و حالت متو سطة
 نه بللوصحت و نه بللومرضدز آنی دخی بلدر و بوبابک عظیم بحث
 و اندرذ بو مختصره آنی ادا اتمک ممکن دکلدر او تنجی فصل امور

طبیعه اولنه در بکم امور طبیعت نه اولر کاندز و ارکان بسیط
 جسملر در و انسان بدنک دخی اولکی جز و یلریدز ارکان در تدر بری
 او ددر کیم طبیعتی حار یا بس در و بری یلدر کیم طبیعتی حار و طبلدر
 و بری صودر کیم طبیعتی بارد و طبلدر و بری تو بر اقدز کیم طبیعتی بارد
 یا بسدر او تنجی فصل مزاجی بلدر بکم مزاج بر کیفیت که
 انک حدوث کیفیات متضاده تک تغافلندن در کیفیات متضاده تک
 بری حرارت در و بری برودت در و بری رطوبت در و بری یوستدر
 نرینه بودرت کیفیت بر بر نه قرشوب مترج اولور حرارتک قوت
 برودت قوتیک اکثرین صیر و رطوبت قوت یوست قوتیک اکثرین
 صیر پس اول مترجک جمیع اجزاسندن بر متشابه کیفیت حاصل
 اولور کیم مزاج اولدر و بل که عقل حادث موجب مزاج اولر قسمدز
 بری معتدل بالحقیقه در اول اولدر کیم کیفیات متضاده تک مقدار
 لرک مترجنه متساویدر یعنی برابر اولور و بری بواعتدال دن
 طشر در اما اولک قسیمک وجودی خود ممکن دکلدر لیکن مزاج در
 موجود مزاج اول ممکن غی مزاج در کیم اعتدالیه حقیقندن طشر در

وَأَطْبَاءُ اصطلاحاً حُجَّتُهُ بَوَكَّةٌ مِنْ أَجْلِ مُعْتَدِلٍ بِالْفَرْضِ دُرْلَرِ وَبُودَخِي
 اِكِي قِسْمِدُرْ بَرِي اُولَمِنْ اَجْدَرْ كِيم مَوْضُوعٌ مَائِه اُولُجُقْ خُوهِ بَدَنِ خُوهِ
 عَضْوِ اُولُسُونِ اُولِ مَوْضُوعٌ مَائِه اَنْدَن اَنْسَبُ وَاَلْيَقُ مِنْ اَجِ اُولْمِيَا وَبَرِي
 بُوَاغْتِدَالْدَنْ طَشَرَه دُرْ اَمْدِي قِيَا سَلَه اِعْتِبَارِ اَيْدِجَكْ بُوَاوَلْ كِي قِسْمَه
 سَكِنْ وَجَه عَارِضِ اُولُورِ وَبَرِي نَه مُعْتَدِلِ نَوْعِ دُرْلَرِ زِيرِ اَنْوَاغْتِدَنْ
 خَارِجِ اُولَنْ مِنْ اَجَلَنْ كُونِ بُو مُعْتَدِلْدُرْ وَبُوَاوَلْ مِنْ اَجْدَرْ كِه اِنْشَانِ حَاصِلِ
 اُولُورْ زِيرِ كَايْنَا تَكْ مِنْ اَجْنَه كُونِ اِنْشَانِكَ مِنْ اَجِ مُعْتَدِلْدُرْ وَبُو
 مِنْ اَجْدَنْ اُولِ شَخْصِ حَاصِلِ اُولُورْ كِه اُولِ شَخْصِ اَعْدَلِ اشْخَاصِ نَوْعِ
 اِنْشَانْدُرْ اَوْجَهِي سِنَه مُعْتَدِلِ صِنْفِي دُرْلَرِ زِيرِ صِنْفَنْدَنْ خَارِجِ اُولَاكِنْ
 مِنْ اَجَلَنْ كُونِ بُو مُعْتَدِلْدُرْ وَبُوَاوَلْ مِنْ اَجْدَرْ كِيم بَرِ اَقْلِيمُكَ قَوْمِنَه
 حَاصِلِ اُولُورْ زِيرِ اَيْرُقْ اَقْلِيمِ قَوْمِنِكَ مِنْ اَجَلْنَه كُونِ بُو مُعْتَدِلْدُرْ
 دُرْ دَنْجِي سِنَه دَخِي مُعْتَدِلِ صِنْفِي دُرْلَرِ زِيرِ صِنْفَه دَاخِلِ اُولَانِ مِنْ اَجَلَنْ
 كُونِ بُو مُعْتَدِلْدُرْ وَبُوَاوَلْ مِنْ اَجِ اُولِ شَخْصِ حَاصِلِ اُولُورْ كِيم اُولِ شَخْصِ
 بُو صِنْفِ مُعْتَدِلْنِكَ اَعْدَلِ اشْخَاصِدُرْ بِشَنْجِي سِنَه مُعْتَدِلِ شَخْصِي دُرْلَرْ
 وَبُوَاوَلْ مِنْ اَجِ اشْخَاصِ اِنْشَانِكَ بِرِ شَخْصِنَه حَاصِلِ اُولُجُقْ قِلَانِ شَخْصِدُرْ

مِنْ اَجَلْنَه كُونِ بُو مُعْتَدِلْدُرْ زِيرِ اُولِ شَخْصِ بَقَاسِي وَصَحْتِي اُولِ
 مِنْ اَجَلَه مَوْجُودِ اُولُورِ التَّجِيْسِنَه دَخِي مُعْتَدِلِ شَخْصِي دُرْلَرِ زِيرِ
 نَفْسِي شَخْصِ اَحْوَالْنَه كُونِ بُو مُعْتَدِلْدُرْ وَبُوَاوَلْ مِنْ اَجْدَرْ كِيم بِرِ شَخْصِ
 حَاصِلِ اُولُجُقْ اُولِ شَخْصِكَ جَمِيعِ اَحْوَالْنَه كُونِ بُوَنْدَنْ اَنْسَبُ وَاَلْيَقُ
 مِنْ اَجِ اُولْمِيَا يَدَنْجِي سِنَه دَخِي مُعْتَدِلِ عَضْوِي دُرْلَرِ زِيرِ هَرِ عَضْوُكَ
 بِرِ مِنْ اَجِ وَارْدَرْ كِه اُولِ مِنْ اَجِ كَنْدِيَه مَخْصُوصِدُرْ سَكِنْ جِي سِنَه دَخِي
 مُعْتَدِلِ عَضْوِي دُرْلَرِ زِيرِ نَفْسِ عَضْوُكَ اَحْوَالْنَه كُونِ بُو مُعْتَدِلْدُرْ
 وَبُوَاوَلْ مِنْ اَجْدَرْ كِيم نَفْسِ عَضْوُكَ اَحْوَالْنَه كُونِ بُوَنْدَنْ اَنْسَبُ وَاَلْيَقُ
 مِنْ اَجِ اُولْمِيَا **دُرْ دَخِي فَصْلِ** بِكُلِّ كِيم خِلْطِ بِرِ جِسْمِدُرْ هَمِ سَيَا لِدُرْ
 وَغِدَا اَوَّلِ كَا مَسْتَحِيلِ اُولُورِ يَعْنِي دُنُرْ وَاخْلَا طَا دُرْ تَدْرِ بَرِي قَانْدَرْ
 وَقَانْكَ طَبِيعَتِي حَارِ رَطْبِدُرْ وَبَرِي صَفَا دُرْ وَصَفَا نَكَ طَبِيعَتِي حَارِ
 يَابِسِدُرْ وَبَرِي بَلْغَمِدُرْ وَبَلْغَمُكَ طَبِيعَتِي بَارِدِ رَطْبِدُرْ وَبَرِي سَوْدَا
 وَسَوْدَا نَكَ طَبِيعَتِي بَارِدِ يَابِسِدُرْ وَدُرْتِ خِلْطُكَ هَرِ بِرْ نَكَ طَبِيعَتِي
 وَغَيْرِ طَبِيعَتِي دَخِي وَارْدُرْ قَانْكَ طَبِيعَتِي رَنْكَ قِرْلُ وَطَعْمِ دَنْلُورْ وَقَوْسِي
 خُوشِ اُولُورْ وَ اُولِ كِيم غَيْرِ طَبِيعَتِي قَقُوسِي پِيرُ وَ لُونِ مُتَغَيِّرِ اُولُورْ

وَأَمَّا صَفْرَانُكَ طَبِيعَتُهُ دُرَّتْ نَوْعُهُ بَرَّةٌ مَرَّةً صَفْرَادِرْ لَرِ بُوْنُو عَه
صُوجَهَ رَقِيقُ رُطُوبَتِ قَرَشُورْ وَ اَلِسْنَه مَرَّةً مَحِي دِرْ لَرِ يُمَرَّدَه صَارُو سَنَه
بَكَزْدُو كِيچُون وَ بُوْنُو عَه بَلْغَمْدَن بَرِ غَلِيظِ رُطُوبَتِ قَرَشُورْ وَ اَوْجِيحِنَه
كَرَانِي دِرْ لَرِ زِيَه كُنْدَنَه رَنِكْنَه بَكَزْرُو بُوْنُو عَه اُولَمْ كُوْر اَكِي نَوْعْدَن
تَرْكِيبِ اُولُونُورْ وَ مَعْدَه مَتَوَلَد اُولُورْ وَ دَر دَجِيحِنَه زَنْجَارِي دِرْ لَرِ
زِيَه زَنْجَارِي رَنِكْنَه بَكَزْرُو اُولُورْ نَوْعْدَن بُوْنُكَ حَرَارَتِي اَرْتَقْدَر وَ طَبِيعَتِي
اَعُوْطِيْعَتَه يَقْدُرْ وَ اَمَّا بَلْغَم طَبِيعَتِي بَرِ خِلْطِ دَر كِيْم قَان اُولْمَغَا يَرِ زِيَه
اَصْلَه قَانْدَر لِيكِن طَبِيعَتِ اَنِي تَمَامُ بَشَرِ مِيُوْبُدُرْ وَ غَيْرِ طَبِيعَتِي بِيَشَن
نَوْعْدَر بَرَّة حُلُوِي دِرْ لَرِ بُوْنُو عَه قَان رُطُوبَتْنَدَن بَرَزْ قَارِ شُورْ
اَنِكِيچُون طَعْمِ طُتْلُو اُولُورْ وَ بَرِيْنَه بَلْغَمِ مَالِجِ دِرْ لَرِ بُوْنُو عَه بَرَزْ كِيْمَشْ
صَفْرَا قَرُوشُورْ اَنِكِيچُون طَعْمِ طُوْزْلُو اُولُورْ وَ بَلْغَمُكَ قُوْ اَنُوْ اَعْنَدَن بُوْنُو عَه
اَسِيْدُرْ وَ بَرِيْنَه بَلْغَمِ حَامِضِ دِرْ لَرِ بُوْنُو عَه بَلْغَمِ حُلُوِي دَن بَرَزْ قَرُوشُورْ
لِيكِن حَرَارَتِ تَقْصِيْرُ نَدَن قِيَمْدِي اَلَشِكْلِي بُوْسِيْدَنْدَر وَ بَرِيْنَه بَلْغَمِ
عَفْصِي دِرْ لَرِ بُوْنُو عَه اَلَشِي سُوْدَا دَن بَرَزْ قَرُوشُورْ اَنِكِيچُون طَعْمِ كَاكِرْ دَر
مَازُو كِي وَ بَلْغَمُكَ قُوْ اَنُوْ اَعْنَدَن بُوْنُو عَه كَشِيْفْدُرْ وَ بَرِيْنَه بَلْغَمِ تَغِيَه

دِرْ لَرِ زِيَه طَعْمِ يَقْدُرْ وَ بُوْنُو عَه بَرُوْدَتِ وَ رُطُوبَتِ غَالِبِ اُولُونْدُرْ
وَقُوْ اَنُوْ اَعْنَدَن بُوْنُو عَه صُوْوُ قَدَرْ وَ اَمَّا سُوْدَايِ طَبِيعَتِي دَرِ طَبِيعَتِ
تَقْلِيْدُرْ وَ اُولَكُم غَيْرِي طَبِيعَتِ دَرِ هَرِ خِلْطِ كِيْم كُوْ يَنُوْرْ غَلِيظِ سُوْدَايِ غَيْرِ
طَبِيعَتِي اُولُوْرْ پَسْ اَخْلَاطُكَ اِعْتِبَارِ نَجَه تَقْسِيْمِ اَتْمُكَ كَرَكْ چُون اَخْلَاطِ
بَلَدَرِ دَكِ اَخْلَاطِ غَدَا دَن نَه كِيْفِيْتَلَه مَتَوَلَد اُولُورْ اَنِي دَخِي بِلَدَن لُوْمُ
بَلَكِه غَدَا مَعْدِيَه وَ اَرَجَقِ اُولُقْدَرِ بَشَرِ كِه جَوَابَه دُتْرُو بُوْحَالَه اَكَا كِيْلُوْسْ
دِرْ لَرِ وَ اَنَدَن صُكْنِ مَعْدَه اَنِي بَغِيْنِ دَفْعِ اَيَلَرْ وَ مَعْدِيَلَه بَغِيْر اَرَا سَنَدِ لِنَجَه
طَهَارْ لَرِ وَ اَرْدَر اَكَا مَاسِرِ يَقَا دِرْ لَرِ پَسْ كِيْلُوْسْ مَاسِرِ يَقَا دَن سُوْ وُلُوْرْ وَ بَغِيْرِ
اَنِي قَبُوْلِ اَيْدُرْ اَكَلِيْنِ بَشُوْرْ اَنَدَن صُكْنِ لَطِيْفِ كِيُوْكَ اُولُوْرْ يُوْزْنَه كَلُوْرْ
صَفْرَايِ طَبِيعَتِي اُولْدَر كِيْم وَ كَشِيْفِ ثَقِيْلِ اُولُوْرْ دِيْنَه چَكْر اَنَدَه اَكْر اَرْتُوْقْ
بَشَرِ سَه اُولُورْ ثَقِيْلَتْنَدَن بَر كُوْ يَنُوْكَ نَسْنَه اُولُوْرْ وَ اَكْر اَكْسُوْكَ بَشَرِ سَه اِيچِنَدَه
بَرِ خَامِ نَسْنَه قَلُوْرِ پَسْ اُولُورْ ثَقِيْلِ سُوْدَايِ طَبِيعَتِي دُرْ وَ اُولُورْ كُوْ يَنِيْمَشْ لَطِيْفِي
صَفْرَايِ غَيْرِ طَبِيعَتِي دُرْ وَ كَشِيْفِي سُوْدَايِ غَيْرِ طَبِيعَتِي دُرْ وَ اُولُورْ خَامِ نَسْنَه
خُوْدُ بَلْغَمْدُرْ وَ بُوْجُمْلَدَن حَاصِلِ اُولُنْ صَافِيْرَقِ كِيْم تَمَامُ مُسْتَحَقْنَدَه
بِيْشْمِشْدُرْ اُولُورْ قَان دُرْ وَ بَلَكِه بُوْ اَخْلَاطُكَ هَرِ بَرْنُكَ سَبَبِ قَاعِلِيْسِي

وَسَبَبُ مَادَّيْسِي وَسَبَبُ صُورِي وَسَبَبُ غَايِسِي وَارْدُرُ قَانَكْ سَبَبُ
 فَاغْلِيْسِي مُعْتَدِلُ حَرَارَتْدُرُ وَسَبَبُ مَادَّيْسِي هَمُ صَالِحُ وَهَمُ مُعْتَدِلُ غِدَالَرُ
 وَشَاكْلَرْدُرُ وَسَبَبُ صُورِي نَفِجُ فَاغْلَدُرُ يَعْنِي مُسْتَحَقُّكَ بِشَمَكْدُرُ وَسَبَبُ
 غَايِسِي بَدَنُكَ تَغْذِيْسِي وَطَطْبِدُرُ وَصَفَايِ طَبِيعَتُكَ سَبَبُ فَاغْلِيْسِي مُعْتَدِلُ
 حَرَارَتْدُرُ وَصَفَايِ اَنْكَ يَاغْيِرُ طَبِيعَتُكَ سَبَبُ فَاغْلِيْسِي اِفْرَاطُ حَرَارَتْدُرُ
 وَسَبَبُ مَادَّيْسِي طُتْلُو وَيَاغْلُو وَتِيْزُ وَاسِي غِدَالَرْدُرُ وَسَبَبُ صُورِي
 اِفْرَاطُ نَفِجُ يَعْنِي جُوقُ بِشَمَكْدُرُ وَاعْظَادُهُ عَضُو وَارْدُرُ كِيْمُ اَنْكَ تَغْذِيْسِنْدُ
 اَلْبَتَّةُ صَفَايِ اَدُنْ بِرِ مِقْدَارُ كِدْ كَدُرُ ثَاقَانِي هَمُ لَطِيْفُ وَهَمُ رَقِيْقُ قِلَاكِهَ طَارُ
 يَزْلَرْدُنْ اَسَانْ لِيْغَلَهَ كَجَهَ بِسْ صَفَايِ اَنْكَ سَبَبُ غَايِسِي بُودُرُ وَبَلَنَمُكَ
 سَبَبُ فَاغْلِيْسِي تَقْصِيْرُ حَرَارَتْدُرُ وَسَبَبُ مَادَّيْسِي بَارْدُ رَطْبُ وَخَامُ
 وَتَرَجُ غِدَالَرْدُرُ وَسَبَبُ صُورِي تَقْصِيْرُ نَفِجُ يَعْنِي اَزْ بِشَمَكْدُرُ وَسَبَبُ
 غَايِسِي بَدَنُ كِيْمُ بَدَنِي هَمُ تَرَطِيْبُ اِيْنَهَ وَهَمُ غِدَا بُولِيْمِيْحَقُ بَدَنَهَ غِدَا
 اَوَلَهَ وَسَوْدَايِ طَبِيعَتُكَ سَبَبُ فَاغْلِيْسِي مُعْتَدِلُ حَرَارَتْدُرُ
 وَغَيْرِ طَبِيعَتُكَ سَبَبُ فَاغْلِيْسِي اِفْرَاطُ تَقْصِيْرُ وَسَبَبُ مَادَّيْسِي حَرَارَتْدُرُ
 جُوقُ وَرَطُوْبَتِيْ اَزْ وَغَلِيْظُ غِدَالَرْدُرُ وَسَبَبُ صُورِي ثِقَلُ اَوَلَمَقْدَرَه

وَسَيْلَانُ وَتَحْلِيْلُ اَوَلَمَقْدَرُ وَاعْظَادُهُ عَضُو وَارْدُرُ كِهَ تَغْذِيْسِنْدُ سَوْدَايِ
 بِرِ مِقْدَارُ كِرْ كَدُرُ اَلْبَتَّةُ بِسْ سَوْدَايِ اَنْكَ سَبَبُ غَايِسِي اَوَلَدُ كِهَ اَوَلُ اَعْضَايَا
 وَيْنِ **بَشْفِي فَصْلُ** اَعْضَايِي بِلْدُرْدُرُ بِكُلْ كِيْمُ اَعْضَادِدُو كُوْمُرْ جِيْمَلُرُ
 دُرْ كِيْمُ اَنْكَ تَوَلْدِي اَخْلَاطُ مِرْ اِجْنُكَ اَوَلِنْدِنْدُرُ نِيْكَمُ اَخْلَاطُ دَخِيْ جِيْمَلُرُ
 دُرْ كِيْمُ تَوَلْدُ لَرِي اَرْكَانُ مِرْ اِجْنُكَ اَوَلِنْدِنْدُرُ وَاعْضَايِ اَنْكَ بِرِ قِيْمُ رِيْسَلُرُ
 وَبِرِ قِيْمُ غَيْرِ رِيْسَلُرْدُرُ وَغَيْرِ رِيْسَلُرْدُرُ دَخِيْ اِكِيْ قِيْمُ اَوَلُوْرُ بِرِ قِيْمُ
 رِيْسَلُرْ كُ خِدْمَتُ كَارْدُرُ وَبِرِ قِيْمُ رِيْسَلُرْ كُ خِدْمَتُ كَارْدُ كَلْدُرُ وَبِرِ قِيْمُ
 دَخِيْ اِكِيْ قِيْمُ دُرْ بِرِ قِيْمُ مَرُ وُسْدُرُ وَبِرِ قِيْمُ غَيْرِ مَرُ وُسْدُرُ اَمَّا اَوَلُ اَعْضَاكِهَ
 رِيْسَلُرْدُرُ اَنَلُرْ دُرْ كِيْمُ هَمُ بَقَايِ شَخْصَدُنْ اَوْتُوْرُوْ وَهَمُ بَقَايِ نُوْعَدُنْ
 اَوْتُوْرُوْ وَمِيَادِيْ قُوَا اَكَا يُوْلُقُ مُحْتَاجْدُرُ اَمْدِيْ اَوَلُ رِيْسُ عَضُو كِرْ كُ
 كِيْمُ بَقَايِ شَخْصَدُنْ اَوْتُوْرُوْ وَمِيَادِيْ قُوَا اَكَا يُوْلُقُ مُحْتَاجْدُرُ اَوُجُ عَضُو كُ
 بِرِيْ يُوْرْ كَدُرُ زِيْرَهَ قُوْتِ حَيَاتُكَ مَبْدِيْ دُرْ وَبِرِيْ دِمَاغْدُرُ زِيْرَهَ حَرِ
 وَحَرَكَتُ قُوْتِ اَنْكَ مَبْدِيْ دُرْ وَبِرِيْ بَغْرُ دُرْ زِيْرَهَ تَعْذِيْهَ قُوْتِ اَنْكَ مَبْدِيْ دُرْ
 وَبِرِيْ رِيْسُ عَضُو لُرْ دُرْ كِيْمُ بَقَايِ نُوْعَدُنْ اَوْتُوْرُوْ وَمِيَادِيْ قُوَا يُوْلُقُ اَكَا مُحْتَاجْدُرُ
 يْنَهَ بَوَاوُجُ عَضُو لُرْ لِيْكَرْنُ اَنْشِيْنُ دَخِيْ بِلْدُرْ زِيْرَهَ بَقَايِ نُوْعَدُنْ كَامَنُ سَوْدَايِ

وَأَوَّلُ عَضْوَلَرِ كِيم رَيْس دُرْ عَضْوَلَرُكْ خِدْمَتَكَار دُرْ وَجِسْكَ ه
وَحَرَكْتُوكْ قَوْتَلَرْن دِمَاغْدَن تَاجِيعِ اَعْضَايَا دَكْنِ اَنَلَر ايلدُر بَرِي
شَايِنْدُر يِعْنِي مُتَحَرَك طَرَلَر زِيَه يُوْر كُوْكْ خِدْمَتَكَار لَر دُر وَجِيَانَكْ
قَوْتَن يُوْر كَدْن تَاجِيعِ اَعْضَايَه دَكْنِ اَنَلَر اِلْدُر وَبَرِي اُوْر دُر يِعْنِي
غَيْر مُتَحَرَك طَرَلَر دُر كِيم بَغَرَكْ خِدْمَتَكَار لَر دُر وَتَعْذِيَه قَوْتَن بَغَرْدَن تَا
جَمِيعِ اَعْضَايَه دَكْنِ اَنَلَر اِلْدُر وَبَرِي اَوْعِيْبَه مَنِي دُر يِعْنِي مَنِي قِلَر دُر
زِيَه اَنْثِيْن كْ وَذَكَرَكْ خِدْمَتَكَار لَر دُر وَامَّا اَعْضَايَا مَرُؤَسَه اُولْدُر كِيم
قَوِي اَعْضَايَا رَيْسْدَن اَكَا جَارِي اُولُوْر اَكِي بُوْر كَرَكْ وَطَلَاقْ وَايْگَن كِي وَامَّا
اُول اَعْضَاكِيم خَادِم دَكْلْ وَمَرُؤَس دَخِي دَكْلْ سَكُوْكْلَر وَكَمَر دَكْلَر كِي زِيَه
بُوْنَلَرَكْ هَر بَرِنْدَن بَر عَزِيْزِي قَوْت وَاْر دُر كِيم كَنْدُوِيَه مَخْصُوْص دِلَكِيْن
اَعْضَايَا رَيْسْدَن دَخِي اَنَلَر بُوْر دُر لَوْ قَوْت عَايِد اُولُوْر وَدَخِي بَلَكْلَر كِيم جَمِيعِ
اَعْضَايَا كِي قِسْمَه مُنْخَصِر دُر بَر قِسْمِي اَعْضَايَا مَفْرَدَه دُر وَاَكَا مُتَشَابِه دَخِي
دِرَلَر وَبَر قِسْمِي اَعْضَايَا مَرْكَبْدُر وَاَكَه اَلِيَه دَخِي دِرَلَر وَاعْضَايَا مَفْرَدَه
اُولْدُر كِيم اَنَكْ مَحْسُوْس جُزُوْنَه كِي نَظَر قِلَاسِيْن كَر اَسْنَكَه كُل سِنَه
مُشَار كَدُر اِسْمَه دَخِي حَقَّه دَخِي وَاعْضَايَا مَرْكَبَه بَنَكْ عَكْسِيْجَه دُر

يعني نه اسمك ونه حك دُر **التنجي فصل** قَوَايِي بِلْدَر بَلَكْلَر
كِيم قَوِي اَوْج قِسْمِدُر بَرِي طَبِيعِيْدُر بَرِي بَغَر دُر وَبَرِي حَيَوَانِيْدُر
بَرِي يُوْر كَدُر وَبَرِي نَفْسَانِيْدُر بَرِي دِمَاغْدُر وَامَّا قَوَايِي طَبِيعِيْنَكْ
كِي خَادِمَه وَكِي مَخْدُوْمْدُر وَمَخْدُوْمَسِي اَكِي قِسْمِدُر كِي دَخِي غِذَاَه
تَصْرَف ايدُر كِي بَقَايَا شَخْصْدَن اَوْتُوْرُوْ وَكِي بَقَايَا نُوْعْدَن اَوْتُوْرُوْ اُولَكْم
بَقَايَا شَخْصْدَن اَوْتُوْرُوْ وَتَصْرَف ايدُر اَكِي قَوْتْدُر بَرِي غَاذِيَه وَبَرِي
نَاْمِيْدُر وَاُولَكْم بَقَايَا نُوْعْدَن اَوْتُوْرُوْ وَتَصْرَف ايدُر اُولَدَخِي اَكِي قَوْتْدُر
بَرِي مَوْلَكْ وَبَرِي مَصُوْنَه دُر اَمْدِي بَقَايَا شَخْصْدَن اَوْتُوْرُوْ وَتَصْرَف
ايدُن اَكِي قَوْتَكْ بَرِي كِيم غَاذِيْدُر غَاذِي تَغْيِيْر ايدُر مُشَابَهْتَلَه وَبَرِي
تَاكَه اُولَدَا اَكَا بَدَل اَيَا تَحَلَّل اُولَه وَبَرِي كِيم نَاْمِيْدُر يَدْنَكْ اَقْصَار تَنَّا سَبْ
طَبِيعِيْنَكْ مُوْجِبِيْجَه زِيَادَه قَلَر تَاكَه نَشُوْكْ تَمَامِنَه دَكْنِ اِبْرِشَه وَبَقَايَا
نُوْعْدَن اَوْتُوْرُوْ وَتَصْرَف ايدُن اَكِي قَوْتَكْ بَرِي كِيم مَوْلَه دُر اُولَدَخِي اَكِي
قِسْمِدُر بَر قِسْمِي مَنِي خُكْرَدَه وَانْثِيْيْن دَه حَاصِل اُولُوْر وَبَر قِسْمِي مَنِي
اِجْنَه كِي قَوَايِي تَفْصِيْل ايدُر تَمَزِيْجَلَر عَضْوَلَر مُوْجِبِيْجَه مَزْج ايدُر وَبُوْ
قُوَّة مُتَغْيِيْرَه اَلَاوُلِي دِرَلَر وَبَرِي مَصُوْنَه دُر عَضْوَلَرَكْ تَخْطِيْطَلَرِي

وَتَشْكِلُ لِي أَدْنِ صَادِرًا وَلَوْ وَبُوقَةُ الْمُتَغَيَّرَةِ الثَّانِيَةِ دُرُ لِفَتَارِكِ
اللَّهِ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ وَأَمَّا قَوَايِ خَادِمَةٍ بَرِي جَازِيَةٍ وَبَرِي مَاسِكَةٍ
وَبَرِي هَاضِمَةٍ وَبَرِي دَافِعِدَرِ وَقَوَايِ طَبِيعِيَّةٍ بُونَلَرِدَرِ وَأَمَّا قَوَايِ
حَيَوَانِي كَيْمٍ وَارْدَرِ يُونُكْ مُتَحَرِّكٍ طَمَرُنْكَ إِنْبِسَاطَلَرِي وَإِنْقِبَاضَلَرِي
وَسِطْسِيلَه طَشْدَنْ يُونُكْ صُوقِ يِلْ دُوقِنُورُ وَإِنْبِسَاطِ وَأَسْطِيلَه
يُونُكْ دُتَلُورُ نَحَازَلَرِي طَشْرِيَه جَقْ خَوْفٍ وَغَضَبٍ وَفَرَحٍ وَحُزْنٍ وَحُبِّتٍ
وَبُغْضٍ يَنَه بُو قُوِي فَعْلَنْدَنْ أُولُورُ وَأَمَّا قَوَايِ نَفْسَانِيَّةِ كِي قِسْمِدُورُ
بَرِي مُدْرِكَةٍ وَبَرِي مُحَرِّكِدَرِ وَمُدْرِكَةٍ دَخِي كِي قِسْمِدَرِ بَرِ قِسْمِي ظَاهِرَةٍ دَرِكَةٍ سَمْعٍ
بَصَرٍ دُرُوشْمٍ وَذُوقٍ وَلَمَسٍ دُرُورِ قِسْمِي بَاطِنَةٍ دَرِكَةٍ حِسِّ مُشْتَرَكٍ
وَحَيَالٍ وَمُتَصَرِّفَةٍ وَوَاهِمَةٍ وَحَافِظِدَرِ اِمْدِي حِسِّ مُشْتَرَكٍ أُولَدَرِكِيمِ
جَمِيعِ صُورِ مُحْسُوسٍ أَكَامُشَاوِي نَسَنَه مَتَسْكِرِي أُولُورُ وَبُوقَتُكَ مَحَلِّي
مَقْدَمَةٍ دِمَاجِ تَجْوِيفُنْكَ أُولَدَرِ وَخِيَالٍ أُولَدَرِكِيمِ حِسِّ مُشْتَرَكٍ صُورِ مُحْسُوسٍ سُدَنْ
قَبُولِ اِتْدُوكِي غَايِبٍ أُولَدَغَنْدَنْ صُكْنِ اِنِّي صَقْلَرُ وَبُوقَتُكَ مَحَلِّي مَقْدَمَةٍ
دِمَاجِ تَجْوِيفُنْكَ آخِرِي دَرِ وَمُتَصَرِّفَةٍ أُولَدَرِكِيمِ صُورِ مُحْسُوسَةٍ وَأَنْكَ جَزْ وِي
مَعَانِي لَرَنَه هَمُ تَرْكِيبِيلَه وَهَمُ تَفْصِيلِيلَه تَصَرِّفٍ اِيدَرِ شَيْئِيلَه كِي بَرِ كِشِي

تَحْيِيلَه وَهَمُ اِيدَرِكِي كِي بَشَلُوكِشِنُوكْ بَدَنِيَّةِ كِي يَاشُ تَرْكِيبِ أُولُوبِدَرِ
بَاشِيلَه وَهَمُ اِيدَرِكِي بَاشُورُ كِشِنُوكْ بَاشِي بَدَنِدَنْ كِدَبِدَرِ وَبُوقَتُكَ مَحَلِّي
دِمَاجِكَ مَتَوَسَّطِ تَجْوِيفُنْكَ دُرُورِ وَوَاهِمَةٍ أُولَدَرِكِيمِ مُحْسُوسَاتَه تَعْلُقِ اُولُنْ جَزْ وِي
مَعَانِي لَرَنَه اَنُوكْلَه اِيدَرَاكِ اُولَه يَعْنِي مَوَافَقَتٍ وَمُخَالَفَتٍ وَصَدَاقَتٍ وَعَدَاوَتٍ
كِي وَبُونُكْ مَحَلِّي دَخِي دِمَاجِكَ مَتَوَسَّطِ تَجْوِيفُنْكَ دُرُورِ وَحَافِظَه اُولَدَرِكِيمِ
وَهَمْلَه اِيدَرَاكِ اُولُنْ مَعَانِي حَفْظِ اِيدَرِ بُو قُوَتُكَ مَحَلِّي مُوَحَّرِدِمَاجِدَرِ وَبُوقَتِ
مَحَلِّي دَخِي كِي قِسْمِدَرِ بَرِي بَاعِثَةٍ وَبَرِي فَاعِلِدَرِ قُوَتِ بَاعِثَةٍ اُولَدَرِكِيمِ اِنْسَانِيَّةِ
حَرَكَتِي مَنَفْعَتِدَنْ يَكَايَا خَوْذِ ظَنِّ مَنَفْعَتِدَنْ يَكَا دَعْوَتِ اِيدَرِ وَتَجَنُّبِ مَضَرِّ تَبْدُنْ
يَكَا دَخِي دَعْوَتِ اِيدَرِ خَوَاهِ ظَنْلَه اُولُسُونِ خَوَاهِ تَحْقِيقْلَه وَفَاعِلَه اُولَدَرِكِيمِ
عَقْلِ اِسْتِعْمَالِ اِيدَرِ وَمُدَبِّرِ اعْظَمِ قُوَتِ فَاعِلَه بَاعِثُكَ اَمْرِنَه مُطِيعِ قَلْبِدَرِ
اَلَا لَهُ الْخَلْقِ وَالْاَمْرِ تَبَارَكَ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ **يَدْنِي فَصْلُ** اُمُورِ طَبِيعِيَّةِ
قَلَانِيَّةِ دُرُورِ بَلْكَلِ كَيْمِ اُمُورِ طَبِيعِيَّةِ بَقِيَّةِ بَرِي صَادِرِ اُولُنْ فَعْلِ لَرْدَرِ
وَبَرِي اَرُوَا حُدُرِ وَبَرِي اِنْسَانِدَرِ وَبَرِي اَلْوَا نَدُرِ وَبَرِي سَحْفَه دُرُورِ
ذِكْرِلَه اُنْثِيْنِ اَرَا سِنْدَه فَرْقِ اِتْمَكْدَرِ اَمَّا اَفْعَالِ اِبْتِدَاسِي اِعْتِبَارِ نَجْمَه كِي قِسْمِدَرِ
بَرِ قِسْمِي مَفْرَدَةٍ دُرُورِ وَبَرِ قِسْمِي مَرْكِبِدَرِ مَفْرَدَةٍ فَعْلِ اُولَدَرِكِيمِ كِي قُوَتْلَه تَمَامِ اُولُورِ

بري قوت جاذبتك جذب كبد و بري قوت ماسكه نك امساك كبد
و مركبه فعل اولدر كيم اكي قوتله تمام اولور بري قوت جاذبه و بري قوت
دافعدر و اما ارواح لطيف جملدر اخلاطك لطيف بخارلرندن حاصل
اولور و ارواح اوج قسمدر بري طبعيد و محلي بغر دز و غروق غير مركب
ضواري يعني حركتشن طرلر اچنده نفوذ ايدر تاجيع بدنه دكين و بري
حيوانيدر و محلي نور كدر و غروق ضواري يعني حركتشن طرلر اچندن نفوذ
ايدر تاجيع بدنه دكين و بري نفسانيدر و محلي دماغدر و سكرلر اچندن
كجرتاجيع اعضايه دكين و اما انسان يعني انسانك ياشي دت بخشد
اولن بخش سن النمو در و نمو ارمقدر زين بوسنك انسانك بدن و قوت
و حنى دايما ارمقده در و بوسنك انتها سي يكرمي يشك يقينه دكند
و بوسنك و حرارت و رطوبت غالب اولور و اكني بخش سن الوقودر يعني
طور مقدر زين بدن بوسنك گمانه ايرشردا خي دورنه اترونه
اكيلر و بوسنك انتها سي اوتوزالت ياشك يقينه دكند و بوسنك
حرارت و يوست غالب اولور و اوجنهي سن الكهول يعني قير غلقد و بوسنك
سند انسان كرويه دتر و بوسنك انتها سي التمش ياشك يقينه دكند

و بوسنك برودت و يوست غالب اولور و در دنجيسي سن الشيوخدر
يعني قوجلقدر و بوسنك نقصانك اثر ياشكان اولور و بوسنك انتها سي
عمرك اخرنه دكند و بوسنك و هم و غريب رطوبت غالب اولور و اما
الوان يعني يكرلر و بدن اقلني بلغمدند و قزل لغني قاندند و قزلي
سودا دند و ضرولي صفر ادر و اما سحفه بدنك حالي در سمنك
و اقلق جهتدن امدى سمنك اكر ات جهتدن ايسه پس حرارت
و رطوبت غالبدر و اكر ياغ جهتدن ايسه برودت و رطوبت غالبدر
و اكر ارقلقده يكرى قران غيسه حرارت و يوست غالبدر و اكر اقيسه
برودت و يوست غالبدر اما ذكر له انثى اراسنده فرق اتمك اولدر كيم
از كك حرارت و يوست ارمقدر و ديشنك برودت و رطوبت ارمقدر
فتبارك الله احسن الخالقين **اكني مقالة** تشرح بلدر راون بر فضل
در اول فصل سكوكلر تشرحند در بلكل كيم سكوكلر ك بير بيله اكي
در لو اتصال لري و اردر بر در لوسي اولدر كيم حركت انوكله تمام اولور
و بوكامفصل در لري يعني بندكشه در و بر در لوسي اولدر كيم حركت انوكله
تمام اولور و بوكه لحام در لري يعني يشك در و مفصل دخي اكي در لودر

بَرِي نَك حَرَكَتِي أَشْكَانَ دَر آلِ اَيَقِ كِي وَ بَرِي نَك حَرَكَتِي أَشْكَانَ دَكْلَرِ بَاشِ
 سَكُونَك دَر زَلَرِي يَعْنِي يَر لَر كِي **أَمَّا** أَوَّلُ مَفْصَلِ كَيْم حَرَكَتِي أَشْكَانَ دَر أَوْجِ
 صِنْفَدُرِ بَرِ صِنْفِي أَوَّلْدَر كَيْم اِي سَكُونَك بَر سِنَك بَر دَنجَه چَقُور أَو لَو رَوِي
 سِنَك دَكِيَه بَكُر دَكِرِي بَاشِي وَ اَز دُر وَ أَوَّلُ بَر سَكُونَك دَكِرِي بَاشِي أَو لَه أَوَّلُ
 بَر سَكُونَك چَقْرَه كَدُر وَ چَكُر نَوْرِيَانِ بَاشِي نَك سَكُونِي كِي وَ سَكُونَك دَر سَكُونَك
 وَ اَز دُر كَيْم قَتِي دُر وَ اِي طَلُودُر وَ بَاشِي كَنْدُودُن دُر أَو لَمَسَاد كَلْدَر وَ سَكُونَك وَ اَز دُر
 كَيْم يُشَقْدُر كَيْم وَ اِي مَجُوفَدُر وَ بَاشِي أَو لَمَدَر كَنْدُودُن دَكْلَر وَ بَرِي سِنُوكِ
 بَاشِي لَجَقْدُر وَ سَكُونَك وَ اَز كَيْم بَاشِي سَوْرِي دُر دَكِرِي دَكْلَر وَ بَرِ صِنْفِي أَو لَدَر كَيْم
 اِي قَتَلُو أَو لَو رَقِشَلَرِي بَر بَرِيَه كَلْدَر لَمِشْدُر أَو رَغَه سَكُونَك كِي وَ **أَمَّا** أَوَّلُ
 مَفْصَلِ كَيْم حَرَكَتِي أَشْكَانَ دَكْلَرِ أَوَّلْدَر اِي وَجِ صِنْفَدُرِ بَرِ صِنْفَه شَانَه دَر زَلَرِ وَ بَرِ
 مَفْصَلَكِ آدِي دَخِي اَنجَلِين دَر دَر لَر كَيْم اِي مَجُوفُونَك دَر شَلَرِي بَر بَرِيَه كَلْدَر لَه يَلْخُودُ
 قَرَانِ دَنْدَانِسِي كِي نَتَكُمِ اَلِينِ سَكُونَك دُر وَ بَرِ صِنْفِي اَنجَلِينْدَر كَيْم اِي يُفَقَه اَو جَلَرِي
 بَر بَرِي اُسْتَنَك بَتَمِشْدُر وَ لَحِيْمَه لَمِشْدُر كَيْم اِي قَلَاقِ اُسْتَنَك كِي سَكُونَك بَر بَرِي
 بَرِي سِنَك چَقْرَه أَشَلَمِشْدُر أَوَّل دَر شَلَر كِي وَ بَلَكَل كَيْم اِنْسَانِ بَدَنِيَه بَوَغَر تَلَقْدَغِي
 وَ يُوْرَكِ دَكِي كَرْدَكِ شَكْلِي كِي پَانِ سَكُونَك دَن اَيُرُ وَ عَظَامِ سَمِ مَانِيدَن يَعْنِي

كَنْجِيَه بَكُر أَو جَقِ سَكُونَك دَن اَيُرُ وَ اِي اُمُوزِ بَاشِي دَغِي اِي كَجَرَكِ سَكُونَك دَن
 اَيُرُ وَ اِي يُوْرَقِ سَكُونَك پَانِ سَكُونَك وَ اَز دُر بَاشِي اَلْتِي پَانِ وَ اِي پَانِ شَقَقَه بَرِ
 پَانِ وَ اُسْتَيْنِ چَكَنَ اُونِ بِيَشِ پَانِ أَوَّلُ سَكُونَك كَيْم بَاشِيَه بِلَه مُشْتَرَكْدُر وَ أَشْغَا
 چَكَنَ دُرْتِ پَانِ وَ دَر شَلَرَه اَو تُوْنِ كِي پَانِ وَ اِي اَلَدِ اَلْتَمِشِ پَانِ وَ اِي اَيَقَه اَلْتَمِشِ
 پَانِ وَ كُوِيَرِ چَكَنَ وَ كُوْكُوسَنَ وَ اِي كُودَه وَ قَسَقَدَ اَو تُوْزِ طَقُوزِ پَانِ وَ اَو كُورَغَه
 بَعُوْلَرِنَدَ وَ اَو جَدَ وَ اَعَالِي ثَرَجَه يَعْنِي بَر جَدَ وَ سَكُرْدَنَكِ اَو تُوْزِ پَانِ كِي يُوْزِ
 قَرَقِ سَكُونَك پَانِ سَكُونَك بُوْدُر **أَمَّا** بَاشِي دَغِي اَلْتِي پَانِ سَكُونَك اِكْسِي يَافُوْخَه يَعْنِي
 دَبَنَكِ دُر وَ اِكْسِي دَخِي يُشَقْدُر وَ شَقَقِ اُسْتَنَك كِي دَر دَه يَعْنِي يُوْنِ اَو لَشَقْدُر
 وَ أَوَّلِ يُوْنِ دَر زَلَرِي وَ بَر پَانِ سِي بَاشِي اَرْدَنَكِ دَبَنَكِ كِي سَكُونَك اَو لَشَقْدُر
 وَ اَكَا عَظْمُ النَّقْرِ دَر لَر يَعْنِي اَلْسَه سَكُونَك اَو لَشَقْدُر وَ بَر پَانِ بَاشِي اَلْيَنَدَه دُر
 وَ دَبَنَكِ كِي سَكُونَك اَو لَشَقْدُر وَ اَلَه عَظْمُ الْجَبْهَه دَر لَر يَعْنِي اَلِينِ سَكُونَك وَ دَر دَه
 دَر لَر اَكْلِيلِ دَر لَر وَ بَر پَانِ بَاشِي صَاغِ يَانَدَه دَر دَبَنَكِ صَاغِ سَكُونَك اَو لَشَقْدُر
 وَ بَر پَانِ بَاشِي صُولِ يَانَدَه دَر دَبَنَكِ صُولِ سَكُونَك اَو لَشَقْدُر وَ اِي قَلَاقِ بُوْا كِي
 سَكُونَك دَر بَاشِي دَغِي اَلْتِي پَانِ سَكُونَك بُوْدُر **أَمَّا** اِي شَقَقَه دَغِي اِي پَانِ سَكُونَك هَر
 بَرِي بَر شَقَقِ سَجَنْقَلَرِ اُسْتَنَه قِيَمِشْدُر وَ اَكَه زَجِ دَر لَو هَر بَرِي بَر زَكِرَجَه

بری وازدرکیم قلاقدن یکه قاشه اولشقدر اما استن چکه کی اون پیش
 پان سکوکک بری اولدرکیم دنی استن چکه و دپسی باشک سکوککرن کتون بو
 سکوکدزو بوندن اوتوروبو سکوکه باشله چکه اورتسینه مشترک درلر
 والتی پان سی کی کوزده دزدین هرکوزده اوج سکوک واندز کیسی یگاقده وکیسی
 بوندنه دروبو کی پان التینه کی پان دخی واندز دککلو و دککلی دماغه کچر
 وکی پان سی کی سکوکدرکیم دیشلر انوک اچینه اولور استون چکه مخصوصه ایلان
 اون پیش پان سکوک بودر و اشغالچکه درت پان سکوکدزو دیشلر اوتوز کی پان در
 اون التی اشغالچکه در واون التی است چکه در اما کی الیه کی التمش پان
 سکوکک اوتوز و بر الیه در و اول اوتوز سکوکک بر پان سی عضه یعنی بازودر لر
 و بوسکوکک طشه یکه اولن کوز جدر و یقارودن یکه باشی دکریمی در و اموز
 چقورنه کر بندر و اشغدن یکه اوجوند کی چقور واندز برسنه قول سکوکینوک
 اوجی کرز و برسنه چیغک اوجی کرز و کی پان سی قولده در برسنه زنده
 الاغلی در لر و قولک استون سکوکیدر و برسنه زنده لاسفل در لر و قولک
 چیغدر و سکر پان سی رسفده در یعنی بلکه در درت پان سی یاد رغنده
 واون پیش پان بارمقده در هر بارمقده اوجی پان در که سلامیات اما کوکوشده کی

وایکودمی و قسقه غی اوتوز پان سکوکدر کسی تر قود یعنی کوپر چکه و بری
 قسوقه یعنی دشوک سکوککریدر واون پیش استون ایکولرده درکیم پدسی
 دشوک صاغ یانیده در و سکرزی صول یانیده در و ارقدن یکه اوزغیه او
 اولشقدر و کوکوسدن یگاسی کر دگدن باشلری وازدر و دوشه اولشقدر
 و بواون پیش ایکودن اشغا اون ایکودخی وازدر دوشه ایش و بوایکونک سکوککری
 التی پان سکوکدر اما کور غدی و اوجدی و اعالی مرجه کی اوتوز پان سکوکدر
 پدسی یغرن بغوندر واون کسی ارقه بغوندر و پیش اوجه بغوندر و بوشدن
 اشغال کی یان باشی سکوک کی اورتاسینه بری صی سکوک وازدر ارقه التیه بنیاد
 کی دوشتمشد و یان باشنوک کی سکوک وازدر انوک استینه ترکیب اولبد
 و بوسکوک آدی قطاندر و تورجه سکردن در لر و بوسکوک اوج پان سکوکدن
 تالیف اولبد و اوج عضضدر یعنی اوج بغوندر و اما کی ایقده غی التمش
 پان سکوک هر اوتوز بر ایقده در و بواوتوز وک بری اویلق سکوکدر و بندنه
 بوندن بیوک سکوک یوقدر و کسی بالدر دادر بری طیقده در و بری اوجیه
 التیه در که زورق در لر زین زورقه بگز و سفده یعنی اوجیه درق
 اوستنه اوج پان سکوک وازدر ویشی ایق در غنه در واون کسی درت بر مقده در

هربنده اوچر در واکسی دزده و بدنگ هب سکوی بودر و الله اعلم **النجی فصل**
 سکر لوشنجه در بکل کیم سکر لوشنجه در بر قیمی دماغدن یعنی بیندند
 بتمسی و بر قیمی نخاغن یعنی مردار الیکدن بتر اما اول سکر کیم دماغدن بتر
 یدری چقدر اولکی چفته اجوف در لرزین اچی مجوفدر و بوجفت مقدم دماغ
 اکی تجوفینک یا نلرندن ابتدا ایدر و اکی کون و ارد و روح باصر یعنی کوزک نور
 انک تجوفیندن کچ و **النجی** چفت اولکی چفتک اردندن ابتدا ایدر یعنی اچندن
 و اکی کون یا یلور و کوزلن حرکت انگلدر و **النجی** چفت ذوق در لر و بوجفتدن
 جق سکر لوشنجه قلاق اردندن چکنک بندگشه سنه و اردر کیم اکی شفتک
 سچقلر نه یا یلور و اندن کچ استون چکنک در زنه دگین و اند و اندن استون
 دودغه و یوزدر سنه یا یلور و کیم دیل استونک کی پردیه یا یلور و دله ذوق
 حسن و در و کیم اشغاچکه دیشلر نک دپلر نه و اشفاطوطغه بله یا یلور و دردی
 چفتک اردنده در و بر بر یله قرشدوغی خاله اتم جافییه قفانک دهاسنه کی
 ایچ یونیندن و ارد و بر بر نندن ایرلدغی خاله اکا اولشر و اکا ذوق حسن و در
 بشنجی چفت مضاعفدر یعنی اکلشد و بر نه عصب السمع یعنی ایشتمک
 سکر لوشنجه و بوسکر لرودن ابتدا ایدر و اکی قلاغک دلوکینه کرر و اچندن

دشنر و بری کرودن ابتدا ایدر و اوجنی چفتک بعض اقسامنه قرشر
 اندن اشغه چکینه حرکت اشدون یستی سچغه اولشر و **النجی** چفتک گنه
 چقوری قانتنه بریز و اردر کیم اکا درنی دالی دزلر زین داله بکرر و اولک
 یوک آخرینک اکی دلیک و اردر و بوجفت اولکی دلیکدن چقر هر بری بزدلکدن
 چقر اولار کده اوجنی و یدنجی چفتدن بر قیج سکر و اردر بر بر یله بر یکور بله
 پس بوجملنوک بعضی در سکن کی یستی سچقلر دن دونه و بعضی در سکن کی
 یستی سچقلر و ارد و بر یوک بودغی بویون اچندن کچ و اندن بر قیج سکر
 بود قلنور و بغرتلغه مخصوص سچقلر و اردر انلن یا یلور و بقیسی کوکوسه
 انرو کوکوسه بر قیج بولوک اولور بر بولوک یوقری دونه و بغرتلق سچقلر نه
 و ارد و بولنن عصاب راجعه الی فوقه در لر یعنی یوقاریه دونه سکر لره
 و بر یکنک و یوزکه و حلقومه و کوکوسک ایچ یوزندکی حجابیه یعنی پردیه یا یلور
 و اندن معده اغزنه و اردر سکر بر سکر در همان و بر اولمقدن مراد بودر
 تاکه قلان سکر لردن حستی ارتوقدر اما اکی بکرکه دونه سکر مراد الیکدن
 چقمیش سکر لره قرشر و یدنجی چفتک اکثری دلدکی سچقلر یا یلور و بر ازجق
 بلوکی بغرتلغک ایچ یوزندکی سچقلر یا یلور و اما اول قسم که نخاغن بتر

يكرمي چفتد سكر چفتي بيون بغونلرندن بتر واون اكي چفت كو كوسه قرش
كورغه بغونلرندن بتر وپيش چفت بيل بغونلرندن بتر امدى بوسكرلر مردار
الكدن نه هيئتله طشه چق بياي ايد لوم بلكل كيم هر بغونك قوشدغي پرده
مردار الكدن بر چفت سكر چق بري صاغدن يگا وارر و بري صولدن يگا وارر
اما بيون بغونلرندن چقن سكر چفتك برسي بيونك استون بغونك بردك
واندراندن چقرو باشدغي سچنقلر ده متفرق اولور همان زير اولدك طار
اولمغين بو چفت كچرك اولور اكنجى چفت اولكه بغونله اكنجى بغونك ارايرند بونا
يز و اردر اندن چقرو باش درسنه اولش و كالمس حستن وررواندن اكي
كوزدكي و اكي يگا قدغي سچنقلر وارر ناله بوسچنقلر هم حست حركت ويرر هم
اوجنچى چفت اكنجى بغونله اوجنچى بغون اراسندن چقرو اكي قسم اولور اولار
كيم باش درسنه حست ويرر و بيون اردندغي سچنقلر هم حست و هم حركت
ويرر و بر قسم قلاقلر چور سيندكي سچنقلر يايلور و دردنجى چفت اوجنچى بغونله
دردنجى بغون اراسندن چقرو بيون ايجندكي و باش اچندكي و بيل استوندكي
سچنقلر هم حست و هم حركت ويرر بشنجى چفت دردنجى بغونله بشنجى بغون
اراسنده بتر و اكي قسم اولور بري بيوك و بري كچى كچى يوقارودن يگاميل

ايدر و در سكا دكين وارر و بيوكى دخى اكي قسم اولور بر قسمي بيل بغونلرندك
استوندكي يفتى سچنقلر وارر و اندن ياشك و بيونك ايج يوزندكي سچنقلر
اولش و بر قسمي بيلدن چقن التنجى چفتك بعضى اجزاسيله قرشود و نر تاكوكو سك
ايج يوزندكي حجابك اورتسنه دكين وارر و التنجى چفت بشنجى بغونله التنجى
بغون اورتاسنده بتر و يدنجى چفت التنجى بغونله يدنجى بغون اراسنده بتر و
وسكرنجى چفت يدنجى بغونك استدن بتر و بوسكرلردكلى بر بر نه طولش
بيلدن چقن سكرلردن بوبدق دتر و بو طالشق سكرلر قرشاندن سكر بوجله
سكرلر كه واردر و نر تاكه سكوك دينه دكين و قوله و بلكله والوك اوجنه
دكين وارر و اما اول سكرلر كيم كوز قوشوسندغي كورغه بغونلرندن چقرو اونكي
چفتد راول چفت ارقنك سكرنجى بغون اكنجى بغون اورتسندن چقرو بوجفتك
بعضى ايكواراسنده سچنقلر يايلور و بعضى بيل سچنقلرندك يايلور و بعضى
يوقارويه و آله دكين وارر و اكنجى چفت اكنجى بغونله اوجنچى بغون اورتسند بتر
و بعضى قارنك و قولك درسندك يايلور و اكسنه دخى حست ويرر و باقواكي
قسم اولور بر قسمي برز الر و وارر ايكوارتسندغي سچنقلر و كوز استوندكي
يمشق سچنقلر يايلور و بر قسمي بيلوك و اموزك سچنقلرندك يايلور و قلاان اون

چفتك حكم ينه بونجلىندريعى اولكى چفت ياپلدغى اعضاده انلردىخى يايلىور
 واما بيل بونلردن چقن بيش چفتككى حالى وارد برى عام وبرى خاص اما
 اول حال كيم عامدا اولدر كيم بويش چفتدن بر قج بدق بلونور وارقدن يكا ييلوك
 جميع سچنقلر نه دكين يايلىور واولدن يگا قرن استونده كى سچنقلر ده واكى يان
 باشنده غى سچنقلر ده يايلىور واما اول حال كيم خاصدا اولدر كيم اشغاكى كى بوندد
 اكى بيوك سكر بتر واكى دىخى اكى بلدن دكين وارد وانه بواكى چفته اكى كچرك سكر
 قرشور وبواكى كچرك سكر ك برسى ييلوك او جنى بيوك بغونيك دلوكتدن بتر
 وبرسى سكر ده نك اولك دلوكتدن بتر پس بوسكر لر طغلدغى حالك بر قسم يان
 باشنوك بندكشنى حركت ائدردن سچنقلر ده يايلىور وبرسى بلدون اينرايغا
 دكين واما سكر دندن چقن درت چفت سكر ك بر چفتى اول بلدون وارن سكر لرله
 بله قرشور وبلدون وارد وواج چفتى مقعد غى يعنى سفر دغى سچنقلر وذكركى
 ومثاندى واولن مخصوص اولن سچنقلر يايلىور **فصل** حركتى طراره
 در بلكل كيم كبدن اكى طر بتر برى مققر كبدن يعنى چوب چقر يردن چقر ايتدايد ر
 وبوطر باب درلر زين جميع بدنه غذا بو طردن كچر وبرا بتر بغرك كزجه يردن
 ابتدايدر وبوطر ك آد اجوف در زين بدنك طردن بونك تجويف بيوكدر اول

طه كيم اكى باب درلر بغر ايچند بولونور واندن بيش طر بودقلىور وبيشى دىخى
 بغرك بيش اوچنه دكين اولشور اندن صكن اول بيش طردن مختلف بودقلىر
 بولونور وبودقلىردن سكر دكرمى طر امعاء اثنا عشر تيدن يكا اكور وبوسكر
 طردن اكى كچرك طر ايرلور برى امعاء اثنا عشر تيه اولشور اكامل لازم اولور
 وميعاء اثنا عشر تيه بر بغر سو قد كيم اون اكى بر مقدر وبرى معدنك اول ياتنه
 اولشور كيم بو اكى اليدر و الت بيوك طرك برسى معدنك صاغ ياتنه اولشور
 و الكجسى طلاقدن يكاينه لور و طلاقه اولشردن اندن بر بيوك بدق ايرلور
 ومعدنك صول ياتنه اولشور وبر بودق طلاقك چقرنه اولشور واولد كجند
 بلونور بر جزوى طلاقك باشنه دكين وارد وبر جزوى طلاق ايچندكى جزو كن
 دكين وارد و او جنى معاء اور تسنه كى طر لروك بيوك جزو لرنه اولشور ودر دىخى
 معدنوك كوزى يرنه وقرنك ايچ پرد سنه دكين اولشور وبشخى قلوده ديد كلى
 بغر سو قلىر چون سنه كى طر لروك يول لرنه بولونور والتجى معاء دقاقك يعنى
 بغر سو قلىر چون سنه كى طر لروك يول لرنه بولونور ودر دىخى جوق طر ايچند بولونور
 معائى صاميه دكين وارد وبوطر لرجعسى معائى رقيق ومعائى قلىون ايچند
 بولونور باب طر طردن بولون طر لروك كى قىقى بودر كيم كبدن جوق طر لرو بولونور

وبوطرلار اول كبدك كوزجه يرندن ياييلور وكبدن از طشم وار جق
 اكي قسم اولور بري انجه وبري يغون واول قسم كيم يغوندر بدنك اشغاسنه
 دكين وارر تاكله بدنك اشغاسنه اعضا سن صون واول قسم كيم انجدر بدنك
 يوقاروسنه دكين وارر تاكله استون اعضا صون واما اول قسم كيم يوقا رودن
 يكامل ايدر بغر استوندي كي پرديه دكين وارر كا اولشور واول اراده اندن
 اكي طر بولور وپردده ياييلور تاكله كاغدا ويره و حجابدن كچا پس اندن انجك
 طرلري بولونور وكوكوسي كي بولن پرديه ويرك قابنه اولشور اندن صكن
 ثونه ددكلري بوزده ياييلور واندن بر بويجك بودق يرك قلاغنه دكين
 وارر و اوج قسم اولور بري يوك قسمي يوركك صاغ تجوفنا كرر وبر قسمي
 يورك طشرادن جورر و اينجده ياييلور و اوجنهي قسمي كوكوسني اشغاسنه
 دكن اولشور و اندن جملن غدا ويرر وكوكوسدن ترقوي يعني كپر جكا دكين
 طغري وارر اول اراده بر بويوك طر واردر اول يوله بودق بدق اولور و ترقوي
 ياقين اولن جملن اكي جانيندن صورر وبرق بدق اندن طشم چق تاكله
 اول ايجر و دكي اعضا يه قرشور سچقلري صون و قولتوغه قرشور وار جق
 اندن قرشور بر اولو بدق طشم يه چق و اكي قسم اولور بري قولتوق التندن صاغ

يكااله وارر و بري ينه قولتوق التندن صولدن يكا صولاله وارر و باسليق
 طرلري بودر و ترقونك اوز تاپر نه قرشور وار جق اكي قسم اولور بري صاغدن
 يكا وارر و بري صولدن يكا وارر و هر بري ينه اكي قسم اولور بري اموز استونه
 چق و قولك طشم يانيندن انر تاله دكين و بوطر قيفال درلر وبر قسمي دخي
 هر جانيندن اكي قسم اولور بري بيون اينجده بتر و ديك يقاريه وارر و قفاليجا كرر
 تاكله قفالي اينجده كي ييني و پردلري صون و بويندن ييني كدر اندن برق او شجق
 طرلر ايرلور تا كيم بويوك ايج يوزندكي اعضا صون و بوكا و رج غايردر لر و قلا في
 يونك طشم يوزندن دك يقاريه وارر و برق قسم اولور و بعضي يوند و باشه
 ياييلور و بعضي يوزده و كوزده و برونده ياييلور تاكله بواعضا صون و بوكا و رج
 ظاهر درلر و يكل كيم اموز استوندن كلن طر دن برق طر ايرلور تا عضدك
 طشم يوزن صون و قولتوقلردن يكا طر دن دخي برق او شجق طر ايرلور تا كيه
 عضدك ايج يوزن صون و در سك هر برسك او شجق طرلري واردر بر ارابه
 درلور و بر كور و حي قولتوقدن كلن طر دن بر قسم ايرلور و اموز استوندن كلن
 طرله بر كوزر بر طر اولور و بوطر كحل درلر اما اموز استوندن كلن طر ك
 بر قسمي قولك طشم يوزندن اوز نور و استون قولك استونه چق و بوكا كحل لر راع

درلر و اما قوتلوقدن يگادن كلن طرك بر قسيمي اولدخى بر قى بدق اولور و قوكل
 ايچ يوزندن يگايلاور چيخك اشغا اوچنه دكين و بوقسمدن بر طر ايرلور
 و بواول طر دركه سرجه بر مغيله يانندغي بر مق اراسنده اولور اينوك طش
 يوزندن يگاوارر و بو طر اوسيلم درلر و اما جوفك اول قسيمي كيم بدنك اشغا
 اعضا سنى صور اولدخى آرقنك بغونلرى استونك چقا اشغادن يگاميل
 ايلر و اول امردن اندن بر قى بدق ايرلور و اكي بوكرك صارقلر نه و پردلر نه
 و كايقين چيملن دكين وارر و بو چيملرى صور اندن صكن بوندن اكي اولو
 بدق دخى ايرلور اندن اكسي بوكرك تجويفلر نه و پردلر نه دكين وارر و بوكرك
 ايچنه بودق بدق اولور و اكي خيايه وارر اندن صكن هر بغون قتنه اندن
 اكي بودق ايرلور برى صاغدن يكاو برى صولدن يگاوارر تاكه اولين يقين اعضا سنى
 صون ايچرودن رحم و مثانه كى طش دن قون پردلر كى و اكي بوكرك كى شوگا
 دكين كه بغونلر كى آخنه و ارنجه دخى اكي قسم اولور بر قسيمي صاغ آياغه دكين
 وارر و بر قسيمي صول آياغه دكين وارر و هر بر ندن بدق ايرلور و بدق ايرلر كى بعضى
 بودك درك يركنه دكين وارر تايدك درك يركنكى سچقلرى صون و بعضى
 بودك يفتق يركنه دكين وارر تاكه اندغى سچقلرى صون و اندن در آخنه دكين

وارراوج قسم اولور برى بالدر كى ايچر كى و طش ده غى سچقلرى صون و بر
 قسيمي بالدر كى يوزنه بتر شوكد يورر كيم ليح طيق قاتنه اشكان اولور و بو كا
 صاق درلر و بر قسيمي طش يوزنه بتر شوكه دك يورر كيم طوبوق قتنه اشكان
 اولور و بوكا عرق الشا درلر و بوكا كى طر كه اياق يوزنه يايلاور عرق الشا كى
 بدقلى سرجه بر مق قتنه اولور و صافك بدقلى باش بر مق ايله يانندغي
 بر مق اولور و الله اعلم **در دجى فصل شائنه** در يعنى متحرك طر دره
 بلكل كيم متحرك طر لرك ابتداسى يوركوك صول تجويفندند و بونلر كى طر در
 بر كى و برى طيقدر و بوكا شريان و ريدي درلر و بو طر اقل امردن او يكنه
 يايلاور و بر سوكى واردر آدى ابهر در و يوركدن چقدغى حالتند اندن اكي
 بودق ايرلور و يوركوك چمن جورر و يوكى يوركوك جمع اجزاسنه يايلاور
 و كچسى يوركوك صاغ تجويفنك بعض اجزاسنه يايلاور و ابهر كى بقيسى دخى
 اكي قسم اولور برى يوك و برى كى و يوكى شاه طر دن يوقارو وارر و كوكوسك
 صول يانندن و ارب كچر صاغ ياننه دكين پس اولر ادغى كوكوسك اته بغل شجق
 اوج قسم اولور اكسي بغابت اولو طر لردر و حركتلى يولق قيتدر و بوكا كى طر
 اوداچ غايرنك ياننه وارر برى صاغدن يگاو برى صولدن يگاوارر و بوكا

طمره عرقان السبات در لر و اوداج غاير نه طریقه بلسور سه بونلر دخی
 انجلین بلسور و اکسندن نه قلوز ساقفانك ایچنه کررتیل تیل اولور و بربرنه
 طولوب آغ کی اولور و بین التنه دوشور اندن صکن ینه برکوز و اکی متحرک
 طر اولور و یسینی ایچنه کرز و اما اول اوجنی قسم اولدخی دوشنه و کوسک استون
 ایگولرنه و یونک استون بغونلرنه و کبرجک و الله یا یلور اما بوتشیخ اندکوز
 یوقار و کدن طرک بر قسیمی کیم کچیدر اولدخی صول قولتوقدن یگا بولنور و اول اولور
 طرک بر قسیمی دوشنه و کوسک استون ایگولرنه و یونک الت بغوننده کیم استون
 در و اکی موزده و اکی الله نجده یا یلور سه بودخی انجلین یا یلور و اما ابهرک
 بر قسیمی یورکدن اشفا اعضایه دکین انرا اولدخی شخصی بغونده مستقر اولدخی
 حالتده ییلوک استونده اوز نور تاسکوردنه دکین و کوسکدن کچکن اندن
 بر کچک طر ایرلور و او یکن اولدخی یرده بولنور و اخری بغر تلغیادکین ایرشور
 صکن هر بر بغون قتنه بر قج بدق ایرلور اولدین وارر کیم ایگولرله مردار
 الکوک ار لغودر و کوسکدن کچک اقل امردنه اندن اکی طر ایرلور و اکی دخی
 کوسک یرده سنه کچ و اندن بر طر معدده و بغرده و طلاقه بوندن صکن بر
 طر دخی ایرلور و قولن ادلو بغر سفک چور سندنکی طرک یوللرنه و انجه

بغرسفک چور سندنکی طرک بکوکله دکین وارر تاکه اکی بکوک قانک
 صوین اول طر دن جرب ایدر و بوندن صکن ینه اندن بر قج طر ایرلور و بو
 طرک معای مستقیمک یعنی طغر بغرسفک چور سندنکی طرک اولک
 جز لرنه اولشور و بوندن صکن ینه ججه اوشق طر ایرلور و هر بغونده
 بواشق طر ایرلور و هر بغونده بواشق طرکدن بر جفت کرر مردار الکله دکین
 وارر و بعضی اکی خاییه وارر پس اوشق طرک بقیسی بغونلرک لخنه دکین
 وارر چق اکی قسم اولور بری سکردن سکوکینک استوندن صاغ بوطن یگا و بری
 صول بوطن یگا کچ و بوطنه ارشمدن هر برندن بر متحرک طر ایرلور و اکی دخی
 قاقودن اوز نور تاکوبکه دکین وارر و بککچ اغلنچقلرده اولور و اما یوک
 کشی لرده کوبکه دکین اوزن طرک بر جزوی قدر و اول اکی جزوی که قاقودن
 یگا اوز نور باقی قلوز و انلردن بر قج متحرک طر ایرلور و سکردن سکوکینک
 استونده کی سچنقلرده بولنور و اندن کج بوطنه و بالدرده و ایاقده بتر بدق او لب
 اندخی دبر نمز طرک قرشور و الله اعلم **بشخی فصل** عضلاته در یعنی
 سچنقلر اتلرنه در بکل کیم سچنقلرک ترکیب هم اتدن و هم سکردن در و بونلر
 اراد حرکتلرک التی در و بونلرک یرلری مختلف اولمغن شکیلری اشفی اوجنه

دكېن جوق ات اولور وليكن اشفا اوچندن بر جسم بتركه اكاوتر در لر ييني
 كوش دز لر و اول كوشك بر اوچي اوز نور و كنديله حركت اولن بندكشيه اولشور
 پس اول عضوك حركتي اول كوشلېن اولور و سچنقدن يكا چكلاور
 حركتي ايد سچنقدن يكا اكلا و بلكل كيم اول عضوك حركت اتد ن سچنق اولور
 و هر عضوك سچنقدن بريغون كوش اولور يا بر ق كوش اولور و اول كوشلرك
 اوچلري اول اولو اعضايه اولشيدرتا انك حركت اشكان اوله شايد بر
 اولو عضود بر تمكچون بر ق سچنق بله يارد ملشه تا اول عضود بر د بلكر
 و سچنق و از كيم كوش يوقدر هم كجي و هم لطيف سچنقدن زين اندغي عضو
 هم چرك و هم لطيفدراستون قبقر سچنق و عضو و از در كيم انك حركت
 سچنقلره اولور امدى اگر عضوك حركت مختلف جهتلردن يكا اولور سه
 پس اول سچنقلرك بر لري دخی مختلف اولور سچنقلرك بر سي اول عضوكنددن
 يكا چكر سا كا مخالف اولن سچنقك فعلى باطل اولور يوق اگر اكسي بله چكر سه
 اول عضوطغر و دورر نا اول يكا نه بويكا اكلور شيله كيم قولك ايج يوزنده سچنقلر
 ال جكمك ال اردندن يكا اكلن اگر قولك طشه يوزندكى سچنقلردن خي بله چكر سه
 اول طغر و دورر نه اول يكا و نه بويكا اكلور و بلكه بدنه ارادى حركتلو عضولر

بولور در آلېن درسي و اكى كوز و اكى قلاق و بورون اوچى و اكى دودق و دك
 و بغرتلق و چكه و باش و بيون و اموز و عضوك بندكشسي و قولله قولك بندكشسي
 بلكله بله و بر مقلر و بندكشلى و بغزدكى عضولرى و نفس عضولرى و قوق
 دخی بول و مقعد دخی كيم ثقلى دوتر و چقغه قومز و قرق و او يلق بندكشسي
 و بالدر و اياق بر مقلرى و بو حركتلرك هر بر سمنه سچنقلر و از در كيم شكله و
 ويوكلكه و وضعه اكا موافقدن و بلكه جمع سچنقلر كيم و از در بيش يوزيكى
 طقوز سچنقدن اكى كوزده يكرم درت هر بر نه اون اكش و اشغالچكه اون اكى
 و يوزده طقوز و اكسى دخی يوزك كى اجندن حركت اتدر و اكسى استون دو دخی
 حركت اتدر و بر سي آلېن در سين حركت اتدر و باش و بيونده يكرم اوچدر
 و دك طقوز و اكى اموزده اون درت هر بر نه يديش و اكى عضوده يكرم الیه هر بر نه
 اون اوچر و هر قولقه اون طقوز و كوگوش و دوشده قسغا دكېن و اكى خياده
 درت و قوقد بر و ذكرده و مقعد درت و هر بو طك اون اوچر و هر بالدر
 اون اكش و هر اياقه اللى الله و اكى اياق بر مقلرنه يكرم اكى سچنق و بلكيم سچنق
 و از در كيم اوچ سچنقدن و سچنق و از كيم درت سچنقدن تركيبه اوليدر و ارتق
 اكسك دخی اولور و انك تشريح بو مختصره ممكن دكلدر **التبجي فصل** دري شرا يخته در

بلكل كيم درى اعضايه متشابهند و اعضاي طشردن قبيد در زير اعضا
 لبا سدر و در نك طشه يوز نه بشه و ايجر و سینه آدمه دز لرا ايجر و سندن
 طشاسى قتي اولور و على الاطلاق ادى جلد در ينى دريد و در پيش وجه
 بيان ايدلوم برى ايا در سنده در زير التدى كرشلى له اولشقدر كيم
 حتر ارتق اوله ويرندن دبر نيا و انجيسى آئين در سنده در زير آئينه سچنقلر
 دوشمشدر و آئين درسى اول سچنقلر طش يوزيد و وصفى بور سمه اولد غندن
 مراد بودر كه اراد تله متحرك اوله و اوجنى كوز قيعنك استونده كي دريد در
 زير التدى له يابشيدر تا كه كوز اجملنى آسان اوله و در دنجى كى دودق
 در سنده در كيم اول ارادغى سچنقلر يله بنجه يابشيدر و بونك دنجى بو وضعه
 اولمقدن مراد بودر كيم كى دوداغك حركتى اختيار له اوله و يا خوف اول سچنقلر ده
 كركيم قايم اوله و اما درينك صنفى كى يكاك در سدر كيم كى كونه يقندر
 و بودرينك التدى سچنقلر دن سنه دوشمشدر بلكم التدى برغشاو
 در سوك استونده دوشمشدر و ليكن جذب قوتيله دكلدر بلكم مشتقله
 ميل ايدر و بودرينك اشفا اوجى چنك در سینه اولشقدر پس بواراده حركتله
 متحرك اولور و ليكن كند و كندويه حركت اتمز پس انجون جميع بدنك در سنا

مخالفت ايدر ليكن جوهره دكلدر و بودرى آئين در سيله حركتلى انجون
 ارادى اولدى كيم كوز اجمك و يوم مقه اكسى دنجى يزد ملشا لرا **يدنجى**
فصل اعضاي مركبه در بلكل كيم اول دماغى و كى كوزى و قلاغى و دى بيان
 ايدلوم بلكل كيم دماغ بر جسم در كيم انك تركيبى بر جوهر دندر كيم يمشق و هم
 قبادر و لون آقدر و اول جوهر كى تركيبى يمشق سندن در برى يبنى و برى شراين
 و برى آورده و برى ام الدماغ يعنى اول پرده كيم ديه سكوكنك ايجر يوزنه در
 و اما دماغ مثلث در ساج اياغك اوج بجاغنه بگزر كى بجاغنى يمشق و برى قتي
 و اما اول كى بحق كيم يمشق در باشك آيىندن يگادر و اكا مقدم الدماغ دز لرا
 و اول بر بحق كيم قيدر باشك آردندن يگادر و اكا موخر الدماغ دز لرا و بلكه
 جميع اعضا نك حتر حركتى دماغه تمام اولور زير كى يمشق سكر كى ابتداسى
 يمشق بيندند و حترى انك واسطيه اولور و قتي سكر كى ابتداسى قتي
 بيندند و حركتى انك واسطيه اولور و اما كى كوز كيم هر برينك تركيبى
 يدى طبقه دندرا و اوجى طوطى دندرا اول طبقسى اولدر كيم كوزك اغن جورر اكا
 ملقمه در لرا و اوجى طبقسى اول صار در كيم كوزك قراستى و اغنى بود مشد
 و اكا قريته دز لرا و اوجى طبقسى كوزك قرايدد و اكا غيبه دز لرا و بو طبقه

قَه وَكُوكُ وَآل وَبُوطِيقُكَ ارْدَنَدَ بِرُطُوبَتِ وَاَرْدَرِ كِيْمَ غَايَتَه صَافِيْدَر
وَكَارُطُوبَتِ بِيضِيَه دِرْ لَرَزِيْنِ يَوْمُرْدَه اَغْنَه بَكْرُو وِدَر دِنِجِي طَبَقْسِي تَه
عَنْكَبُوتِيَه دِرْ لَرَزِيْنِ اَوْرُجْجَك اَوْنَه بَكْرُو وِبُوطِيقَه رُطُوبَتِ بِيضِيَتِك ارْدَنَدَ
دُرُو بِرُطُوبَتِ دَخِي وَاَرْدَرِ بُوطِيقُكَ ارْدَنَدَ كِيْمَ هَم صَافِي وِهَم نُوْرُ لُوْدُرُ
اَكَارُطُوبَتِ جَلْدِيَه دِرْ لَرَزِيْنِ اَيُونِ بَكْرُو وِبُونْدَن صُكْنِ بِرُطُوبَتِ دَخِي
وَاَرْدَرِ كِيْمَ اَكَارُطُوبَتِ زُجَالِيَه دِرْ لَرَزِيْنِ اَرْمِشْ صَرَجِيَه بَكْرُو وِبَشِجِي
طَبَقْسَه شَمْسِيَه دِرْ لَرَزِيْنِ دُغْمِشْ اُوْغْلَانِ يُوْزَنْدَكِي نَقَابَه بَكْرُو وِيْدِنِجِي
طَبَقْسَه صَلِيَه دِرْ لَرُو وِبُوطِيقَه كُوزُكُ سَكُونَه قَرِشُوْبِدَر وَاَمَاقُلاقِ تَرْكِيْبِي
هَم اَتْدَن وِهَم كُرْدَكْدَن دَر وَمَنْفَعَتِي بُوْدَرِ كِيْمَ اَوَاْزَه قَبُوْلِ اِيْدَر
وَجْعِ اِيْدُبِ قُوْتِ سَامِعِيَه اِيْشْتَدُرُ وَاَمَادِلْ بِرِجْمِدَرِ كِيْمَ بِيْشْ
نَسْنَدَن تَرْكِيْبِ اُوْلُبْدَر اَتْدَن وُمُتْحَاكُ طَلِرْدَن وَغِيْرَ مُتْحَاكُ طَلِرْدَن
وَحِاسِ سِكْرَدَن وَغِشَادَه كِيْمَ قِرْلْ اُوْكُوكُ پَرْدَسِيْلَه اُوْلَشِقْدَرِ كِيْمَ
اَكَامَرِي دِرْ لَرُو وِدَلِكْ مَنْفَعَتِي بُوْدَرِ كِيْمَ چِيْنَمِشْ طَعَامِ اَغْزَدَن جُوْرُ رُيُوْطِغَا
يَرْدِيْمُ اِيْدُرُ **سَكْرَنِجِي فَصْل** كُوكُوسْ پَرْدَسِيْنِي وِمَعْدِي وِبَغْرِسَقْلِي
بِلْدَرِ بَلْكَلْ كِيْمَ كُوكُوسْ پَرْدَسِيْ كِه اَكَا حِجَابِ صَدْرِي دِرْ لَرِ اَتْدَن وَحِاسِ سِكْرَدَن

تَرْكِيْبِ اُوْلُبْدَر وَمَنْفَعَتِي اُولْدَرِ كِيْمَ كُوزُكُ اِنْقِيَاْضِ وَاَنْبَسَاطِ دَخِي اَنُوْكَلَه
اُولُوْر وَاَمَامَعَكْ بِرْدَرِ كِيْمَ جِسْمِدَر اَتْدَن وِسِكْرَدَن وُمُتْحَاكُ وَغِيْرَ مُتْحَاكُ
طَلِرْدَن تَرْكِيْبِ اُوْلُبْدَر وِمَعْدِ اُوْجْ جَزُوْپِدَرِ بَرِي مَرُوِي وِبَرِي مَعْدَنَكْ
اَتْحَرِيْدَر وِبَرِي مَعْدَنَكْ جَقْرِيْدَر كِه مَقْعَرُ الْمَعْدِ دِرْ لَرُو وَاَمَامَرُوِي اُوْزُونِ
اَتْدَرِ بَغْرِ تَلَقْ يَانِنْدَه وِبُونَكْ اِبْتِدَاسِي اَغْزَدِنْدَن وَاَنْتِهَاسِي سَكُوْكَلَرِيْنَكْ
بِنْدَكْشَلَرِنَه دَكْنَدَر اَمَامَعَكْ اَغْزِي دُوشْ سَكُوْكَلَرِيْنَكْ اُوْرْتَسَنَه دَر
وَجَرِي سِكْرَدَن دُرُو اَتِي يُوْقَدَر تَا كِيْمَ حِساسِ اُولَه وَاَجَلْنِي تِيْزْ طُوِيَه وَاَمَا
جَقْرِي اَتْلُوْدُر وَاَنْكْ يَرِي كُوبِكُوكُ اسْتُونِ يَانِنْدَه دُرْمَعْدَنَكْ مَنْفَعَتِي
طَعَامِ سِكْرُمَكْدَر وِبَغْرِسَقْلَرِ هَم سِكْرَسَكْ حِساسِ جِسْمِلَرْدَن دَر وِهَم اَكْثَرُ
قَانْدُرُو تَرْكِيْلَرِي سِكْرُو اِيْجِ يَاغِي وُمُتْحَاكُ وَغِيْرَ مُتْحَاكُ طَلِرْدَن دَر وِصَايُوْدَه
اَلْتِي بَغْرِسَقْدَرِ بَرِيْنَه صَايْمِ وِبَرِيْنَه اَتْنَايْ دِرْ لَرِ عَشْرِيَه دِرْ لَرَزِيْنِ اُوْزُوْلُغِي
اَوْنِ اَكِي بِرْمَقْدَر وِبَرِيْنَه دَقَاقِ دِرْ لَرُو وِبَرِيْنَه اَعُوْرُ دِرْ لَرِ يَعْنِي كُوزِ دِرْ لَرُو وِبَرِيْنَه
قُوْلْنِ وِبَرِيْنَه مُسْتَوِي يَعْنِي دُغْزِي دِرْ لَرُو وِبَغْرِسَقْلَرِ مَنْفَعَتِي ثَقِيْلْ دَفْعِ اِتْمَكْدُرُ
طَقُوْزِ فَصْل اُوْيَكْنِ وِيُوْرُكْ عِلْتَلَرِنَه دَر اَمَا اُوْيَكْنِ بِرِجْمِدَرِ تَرْكِيْبِ
اُوْلُبْدَرِ بَرِي اَتْدَن دَرِ كِيْمَ كَلْ دَنَكْنَه بَكْرُو وِهَم بَغْرِ تَلَقْ كُرْدَكْلَرِيْنَدَن وِهَم

مُتَحَرِّك طرلردن دُر و اویکنک حتی یوقدر ولیکن پرد سِنک از حسی وارد دُر
و منفعتی یورگه کیتمش تنونه بکزر بخار لری طشه چقرد و طشردن یورگه
صووق ییل کتورد تایورگد کی حرارت غریزیه اعتدال بوله و اول کیتمش بخار
لردن بدن هلاک اویکیا و اما یورک بر جسمد کیم شکیل چام قوز سینه بکزر
و محلی کوزک اورتیه یریدر و باشی صول امجک التینه در و لون نار دانی کیدر
و ترکیبات و یاغ و غشای صلب یعنی قیدند قتی پردند و حرارت غریزیه
نک منبعدر و اکی تجویف وارد بری صاغدن و بری صولدن یگادر اما اول
تجویفکم صاغ یگادر ایچی چق قانله طلودر و ایچنده از جوق روح درخی وارد برله
بو تجویفدن اویکنه دَکین یولکر وارد تا اویکنه اول یولکر دن یورک قاتندن
غدا وین و اویکندن یورگه ییل کچه و اما اول تجویفکم صولدن یگادر جوق روحله
طلودر و ایچنده از جوق قان درخی وارد برله و جمیع شرابن بو تجویفدن بتر و الله
اعلم **اوننجی فصل** بغر و اود و طلاقه در بکل کیم بغر بر جسمدر اتدن
و متحرک و غیر متحرک طرلردن ترکیب اولیدر و کندو ذاتندن حتی یوقدر
ولیکن پرد سِنک کیم آکا بغرات در لر حسی یولق چوقد و لون اویتمش قانه
بکزر و محلی صاغ ایگونک التینه در و ایکولن پیشقدر و یوزی معدییه اولشقدر

و یوقاروسی کوکوس پرد سِنک لور تاسنده در و اشغه کو بکه دَکین ابر شر
و منفعتی کیلوسی قانه دندر مگدر تا جمیع اعضا آندن غذا لنه و اما اودبغ
پیشقدر و مره صفرائک قایدرو منفعتی مره صفرائی جزب اتمکدر و اما
طلاق بر جسمدر دله بکزر و کندو ذاتندن حتی یوقدر ولیکن پرد سِنک حسی
یولق چقدر و موضع صول یاندن یگا واردی صول ایکودن یگادر و یوزی معده
یگادر و مره سودانک ایچنده در و منفعتی سودای بغردن دفع اتمکدر و الله
اعلم **اون برنجی فصل** اعضای مرکبک بقیه سِنک در یعنی اکی بوکرک
و قوق و اکی خایه و ذکر و رحم و بکل کیم بوکرک ذکرک اتدن مرکبدر و حتی
یولق چقدر و محلی ییلوک ایچ یوزنده در و منفعتی یول بغرک کوزجه یرند
جزب ایدب و قوغه دَکین دفع اتمکدر و اما قوق بر سکر سَنک جسمدر
اکی قاتدر متحرک و غیر متحرک طرلردن مرکبدر و موضع دبرله قسق اورد تسنه در
و منفعتی بول جمع ایدب طشریه دفع اتمکدر و اما خایه اتدن و یاغدن و متحرک
و غیر متحرک طرلردن و سکر دن و سچقلردن مرکبدر و حتی یولق چقدر
و منفعتی آشکاره در و اما رحم یعنی فرجک ایچی بر جسمدر که سکر دن
مرکبدر و موضعی قسغک و طغر و بغر سغک و کو بکوک اورد تاسنده در

و بر اوزون بیون و اَرِکیم فرجه دَکین ایریش و دَبنده اکی خایه و اَر در و نفع
یوکلوکی قبول اتمکدر **اوجنی مقاله** انسانک بدن احوالنه دَر اَوَل
فصل صحت و مَرَض در بکل کیم صحت بر حال دَر کیم بدن انسانک اَنوکلَه
مُسْتَقِیم اُولور و مَرَض بر حال دَر کیم بدن انسانک اَنوکلَه استقامتندن چَقْ
و مَرَض اکی قِسمدر بَرِی افعالیدر مَفْرَدَه در و بَرِی مَرکبدر اُولکله مَفْرَدَه در
اوج قِسمدر **بَرِی** سوء المزاج دَر لَر و **بَرِی** مَرَض التَکِیْب دَر لَر و **بَرِی**
تَفَرِّق الاِتِّصَال دَر لَر اَمَّا سوء المزاج اُولدَر کیم مَادِدِر و یَا سَاة دُر و مَادَه
مَرکب بر کِیفِیتلور خلطدَر کیم بدن اُول کِیفِیتلَه مُتَکِیْف اُولور شِیلَه کِیم
بَدَنک بر حَرَات غَالِب اُولنجَه و اَنک سَبَب صَفَا غَلِبَسِنْدَن دَر و سَاة
بُیُؤْلَه دَکَلْدَر و لَیْکِن مَثْلُوجْک یعنی قَار سَوِغْنَه دَقْمَش کِشِیْنُوک بَرُود
کِبِدَر اَمَّا مَرَض التَکِیْب درت قِسمدر **بَرِی** مَرَض الخَلْق دَر لَر و **بَرِی**
مَرَض المَقْدَار دَر لَر و **بَرِی** مَرَض العَدَد دَر لَر و **بَرِی** مَرَض الوَضْع
دَر لَر و اَمَّا مَرَض الخَلْق درت قِسمدر بَرِی مَرَض الشَّکَل دَر اُول اُولدَر کیم
طَغْزِی عَضْوِی اَکْری اُولَه یَا اَکْری عَضْوِی طَغْزِی اُولَه و **بَرِی** مَرَض المَجَازِی
دَر لَر و اُول اُولدَر کیم بر عَضْوْک بر عَضْوْک یُولِی کِیک اُولَه یَا کِیک یُولِی طَار

اُوله و **بَرِی** مَرَض الاَوْعِیَه دَر لَر اُول اُولدَر کیم بر عَضْوْک قَبِی طُولَه
یَا طُولُ طُولَه و **بَرِی** مَرَض الوَضْع دَر لَر اُول اُولدَر کیم بر عَضْوْک مَوْضِع قَا
اُوله یعنی بَرِنک اُولِیَا و اَمَّا تَفَرِّق الاِتِّصَال هَم اَعْضَا سِی مَفْرَدَه دَه و هَم
اَعْضَا سِی مَرکبَد اُولکِی سِی سَکُوک صِنْف و طَرِیْق کِی اَکْجِی اَل اَیَاق کِی سَلْمَکْ
کِی و اَمَّا مَرَضک اُول بَرِی کِیم مَرکبدر اُول اُولدَر کِیم مَرَض لَر دَن حَاصِل اُولور
شِشَلر و صُوج نَسَلر کِی زِیْن بُو مَرَض لَر هَم سُوءُ المَزَاج مَادِدِر و هَم
تَفَرِّق الاِتِّصَال و هَم زِیَادَه مَقْدَار دُر اَمْدِی هَر مَرَض کِیم اَنک صَحْتَه دَکِین
و اَنک درت و قَت و اَر دُر بَرِی و قَت اَل اِبْتِدَاء در لَر و بُو اُول و قَت دَر کِیم
مَرَض هَنُوز بَلُور مِش اُولَه و **بَرِی** و قَت التَّزَايِد دَر لَر و بُو اُول و قَت دَر کِیم
مَرَض مُبْدَم اَرْتَمَقْ اُولَه و **بَرِی** و قَت الاِتِّهَاد لَر و بُو اُول و قَت دَر کِیم
مَرَض بَرِی قَرَار دَه دُور مَش اُولَه نَه اَرْتَه و نَه اَکْسَلَه و **بَرِی** و قَت الاِخْطِلَاع دَر
و بُو اُول و قَت دَر کِیم مَرَض کِی سَلْمَکَه بَشَلَش اُولَه **اَکْجِی فصل** ضَرُورِیَات سُدْ
بَلْدَر و بکل کِیم ضَرُورِی سَبَبَلَری و اَر دَر کِیم بدن لَحْوَالْن هَم تَغْیِیر هَم حِفْظ
اِیدر و بُونلر اَلِی قِسمدر اُول هُوَادِر بَلْکَلَه هُوَ اَجْمِیع بَدَنلَر مَحِیْطدر و بَدَن
اکی سَبَب دَن و قِسمدن اَوْتُورِی هُوَا یَه مَحْتَاجدر بَرِی تَرْوِیج قَلْب در و بَرِی

تعدیل روح در والتی سنه اختلاف فندن هوا دخی مختلف اولور بری دُرْت
فصل اختلاف فندن و اکثی دُرْت ناحیه اختلاف فندن و اوجنی ریح اربعه
اختلاف فندن و در دخی طاعلر اختلاف فندن و شجی هوا دکر لَر اختلاف فندن
و اکثی بکان یو لَر اختلاف فندن اما درت فصل اختلاف بودر کیم یاز معتدل
یائی خار یابس کوز یارد یابس قیش یارد رطب در و اما درت ییل ناحیه
بله بدر کیم جنوب ناحیه بله خار رطب شمال ناحیه بله یارد یابس صبا
و دبور ناحیه بله اعتدال یقندر و اما طاعلر و دکر لَر اختلاف بودر کیم
طاعل شهرک جنوب ناحیه اولسه صوق اولور و اما یبان پر لَر اختلاف
بودر کیم بلجقلو پر لَر هوا سی یارد یابس صوق اولور شمال ناحیه اولسه
شهر هوا سی و دکر شهرک جنوب ناحیه اولسه شهرک هوا سی ماکل
و مشربدر بلکه صودن ایر و بدنه و ارد اولن مرکب سنلر التی قسمدر
بری غذای مطلق و بری دوائ معتدل و بری دوائ غذای و بری دوائ مطلق
و بری دوائ سمی و بری سمی مطلق در و اما غذای مطلق اولدر کیم بدنندن
متغیر اولور و بدن تغیر اتمز و هم بدنه متشبه اولور و اما دوائ معتدل
اولدر کیم بدنندن متغیر اولور و بدن تغیر اتمز و بدنه دخی اولمز و اما

دوائ غذای اولدر کیم هم بدنندن متغیر اولور و هم بدن تغیر ایدر و بدنه
متشبه اولور و آخره بدن تغیر ایدر و بدنه متشبه اولمز و اما دوائ سمی
اولدر کیم بدنندن متغیر اولور و بدن تغیر ایدر و آخره بدن فساد و ازم
و اما سمی مطلق اولدر کیم بدنندن متغیر اولمز و بدن فساد و ازم بلکه ادوتلر ک
درت در جری و ادر امدی بر اوت اولکی درجه ایدو کی اندن معلوم اولور کیم
اگر خار سه حرارت و ادر و اگر یار سه برودت بدن محسوس اولمز و اگنی
درجه ایدو کی اندن معلوم اولور کیم قوتک ارتوق اوله لیکن اولقدر دگلدر
که بدنک افعاله اشکان ضرر ایر و ن اوجنی درجه ایدو کی اندن معلوم اولور کیم
بدنه اشکان ضرر ایر و ن لیکن اولقدر دگلدر کیم بدن فساد و ن و در دخی
درجه ایدو کی اندن معلوم اولور کیم بدن ازم یا هلاک اید و اما غذا کی
قسمدر بری لطیف و بری کثیف در لطیف اولدر کیم اندن رقیق قان متولد اولور
و کثیف اولدر کیم غلیظ متولد اولور و بولرک هر بری ینه کی قسم اولور بری
کثیر الغذا و بری قلیل الغذا در و کثیر الغذا اولدر کیم جوق قان اوله و قلیل الغذا
اولدر کیم آنک خلا فجه اوله و بو کی قسم دخی کی قسم اولور بری حسن الکیموسد
و اول اولدر کیم اندن تند رست قان متولد اولور و بری سبی الکیموسد کیم آنک

خلا فنجہ اولہ مثلاً اول غذا کیم ہم لطیف و ہم غذا سی جو قدر و ہم کیموس
خوشدیمور صاروسی کیم و نکم اکا بگز و ارسہ و اما اول غذا کیم ہم کیفیت
و ہم غذا سی از در ہم کیموس بر امز در قروا و باد نجان کیم و اما سونیک
غذا سی بو قدر لیکن غدا ی صوق ایدر تا کیم طر لدن گلز لیکله کجه و بکار لصولر نک
افضل اولدر کیم انک طیرا غی طتلو تدرست اولہ و مشرقدن یکاندن آقہ و منبعی
ایراق اولہ و یوجہ یر لردن آقہ و استی آجق اولہ تا کونشدن تربیت پیا و اما
یغور صونیک افضل اولدر کیم قایلر چتورند دیر لرش اولہ صبا و شمال یلی اکادقو نه
و استی آجق اولہ و بواکی صودن ارتوق صومشکور دکلدر اوجنی نوم و یقصد
بلکہ ایقوبد نک طشاسنی صویدر و ایچر و سنی اصد و بدن ترطیب ایدر و طعام
هضم ایدر و ایقوسن لیق انک عکسجه در و اما اسباب ضروریہ نک در دخی
قسمی حرکت و سکوند بلکہ حرکت بدن اصد و سکون صویدر و جماع حرکتی
بدن فریدر و حرارت عزیزیه اکسر پس صوز و شخی قسمی اجتناب استغرا غده
بلکم اجتناس اون سببند در بری قوت ماسکه شدتندن و بری ضعیف هاضمدن
و بری ضعیف دافعندن و بری طر طار لغندن و بری سددن و بری ماده غلیظ
لغندن و بری چوقلغندن و بری ماده لزوجتدن و بری حس یوقلغندن

و بری طبیعت برین دخی متصرف اولدو غندن در و اما استغراغ بواون سببک
اضدادندن اولور التبعی قسمی احداث نفسانیدر بلکہ احداثک بعضی
حرارت بر دفعه بدنک طشاسنه دکین حرکت ایدر در غضب کیم و بعضی
حرارت از از بدنک طشاسنه دکین حرکت ایدر لذت کیم و بعضی حرارت
گاه ایچر و یا حرکت ایدر در و گاه طشریه و حرارت و بواول قاجقنه در که انوکله
خوف دخی وارد در **اوجنی فصل** اسباب مرضه در بلکہ اسباب مرضه
اوج قسمدر برینه اسباب بادیہ در لر و برینه اسباب سابقہ در لر
و برینه اسباب و اصلہ در لر اما اسباب بادیہ اولدر کیم نه خلطندن
ونه مزاجندن و نه ترکیبندن اولہ لیکن امور خارجہ یعنی بدنک طشاسندن
کله اود استلکی و قاز صوو قلغی کیم و طاش زخم کیم یا امور نفسانیدن کلا غضب
و خوف کیم و اما اسباب سابقہ اولدر کیم مرضله کند و ارا سنده واسطه
اولمز مثلاً حمانک سبب سابقسی امتلا در و سبب و اصلسی عفونتدر
و امتلا کتمیضه عفونت کتمز و عفونت کتمیضه حتی کتمز و بوا سبابدن
یا اولدر کیم سوء المزاج حاصل اولور و یا مرض ترکیب و یا تفرق الاتصال حاصل
اولور و اما سوء المزاج سببلری آندن ایدر زکیم مرض حارک سببلری پیشدر

بری اعتدال دن طشن حرکت در انفس ایند غضب و حزن کی و یا بدند ر مبالغله
 ریاضت کی و بری ملاقات حرکت بالقوه در سر مساقیمک و فلعلیمک کی و بری
 حارت بالفعل ملاقتدر استی یله دو قنمق کی و بری تکاشف صامدر یعنی طار
 یولی دو تولمق کی و بری عفونتدر یعنی خلط کفلمک کی و اما مرض باردک
 سبیلری سکز در بری ملاقات برودت بالقوه پاک تخمین تاء وک اتمک
 کی بری ملاقات بالفعل در قار صو و غنه طقمق کی و بری قات طقلق کی
 و بری تکالیف مفرط یعنی طاریوللری غایتد دو تولمق کی و بری افراطله
 حرکت کی و بری طاریوللری غایت اجلق کی و اما مرض یاسک سبیلری
 در تدر بری ملاقات یاسر بالفعل شمال ییلنه طقمق کی قوممه کملک کی
 و بری ملاقات بالقوه یعنی خذلیمک کی و بری غایتد اجلق و بری غایت
 حرکتدر و اما مرض رطب سبیلری در تدر بری ملاقات رطب بالقوه در
 سدیمک و طتلو صو بالغینیمک کی و بری ملاقات مرطب بالفعل رطلو
 صویله استقام کی و بری جوقیمک کی و بری سکون یعنی دبر نمک امراض
 ترکیب سبیلری بودر اما فساد شکک سبب قوت مصون قاصر اولمق یا قوه
 متغیر یا قندق چکر کن او غلجیمک بعض اجزاسنه الم ایرز یا کتور مکده

وقومقه خطا کورلریه طعام جوق و برلریه سود دوق و یه قنسن
 کسری یا اعضاسی برکمندن یوردلر و اما اتساع محازیمک سبیلری قوت
 ماسکنک ضعفدر یا قوت دافعدن بر قاتی حرکتدر یا ادویه مفتحن و یا ادویه
 مزجیدن و اما ضیق مجازی سبیلری بونلرک ضدیدر و اما سدنک سبیلری
 یا اولدرکیم طاش دقلر و یا اولدرکیم محاریه بر جراحت اوله انک بری بتدکده
 مجراد و تله یا ماده چوقلغندن یا غلیظ لغندن یا لزوجتندن یا بحر یقیند
 بر عضوده شیش باله انک سببندن مجراد و تله و قسله یا غایتد قتی صوق
 سببندن یا قوت ماسک شدتندندر اما خشونت یعنی اربک سبیلری
 داخلدن اقی ماده و خارجدن دتون و توزکی و اما ملاست یعنی سخقلق
 سبیلری داخلدن خلط لزج و خارجدن صوم روغن کی و اما زیاده عدد
 یعنی کودده ارتوق عضو اولمق سبیلری یا ماده طیه چوقلغندن یا قوت
 شدتندندر و اما نقصانی عدد ک سبیلری یا ماده اکسیدکندن یا قوت
 مصون خطا سببندندر و اما وضع فساد یعنی بر عضو کیم غیر موضعند
 اوله سبیلری تشنج ماده دن یا رخاوت ماده دن یا بر اقی خلط یوستندن
 یا تخرندن یا جراحت اثرندن یا افراطله حرکتندندر و اما تفرق الاتصال

سبیلری دالخان یندر جی خلط یا آکال یعنی بیجی خلط کی یا غلیظ سیر
یا لرج خلط کی یا مژدریج کی واکا بکر لر کی و خارجدن قلیج یارسی و اوڈ
وطاش زخم کی و نکم بونلر بکوز و ارسه **در دنجی فصل مزاج جهتندن**
بدنه دلالت ادنلرده در بلکه بوعلامت لر چوقدر لیکن اول مستی بلدر
امدی معتدل هو الو شمر لرده مس ادن کشی اگر مگوسک حرارتندن منفعیل
اولور سا حرارته دلالت ایدر و رطوبتندن منفعیل اولور سا رطوبته دلالت
ایدر اگر یوستندن منفعیل اولور سا ییوسته دلالت ایدر اگر هیچ برندن
منفعیل اولور سا معتدل لکاد دلالت ایدر و بریات و یاغدر زین بدنه قول
ات چوق ایسه حرارته و رطوبته دلالت ایدر و بدن اتی دکرک اولور و اگر
اروقسه یاغی دخی اولسه ییوسته دلالت ایدر لیکن اتی گلشک اولور و بدنک
سمنر لکی یاغی اولسه حرارته دلالت ایدر و اگر اتی یاغی چوق اولسه رطوبت
افراطنه دلالت ایدر و بری قیل احوالدر زین قیل سعتله بئسه ییوسته
دیلدر و سرعتی افراطله اولسه حرارت و ییوسته دیلدر و یغونلغو
توتلور و خارج چوقلغنا و انجکی انوک از لغناد لیلدر و قیل لای حرارته و ییوسته
دیلدر و قیل لای و آل لای اعتدال دیقیلغنه دیلدر و اق لای برودته و رطوبته

یایوسته دیلدر و لوندر زین اغسه برودته قن یغرسه حرارته و آل لای
و صار و لای حرارت افراطنه دیلدر و رصاصه یعنی قلائی دکنه بکر
برودته و ییوسته دیلدر **بشبی فصل اخلاط جهتندن بدنه دلالت**
ادنلرده در بلکه بدنه قان غالب اولسه باش اغر لنور و بدن اسنرو اسنک
چوق اولور و ایقو غلبه ایدر و حواسی بولنور و ملالت ارترو اغزدادی
طتلو اولور و بکر قزل اولور و چپانلر و سولچیلر بلدر و برون طریشتر
اورجق تیزچکر و بلغم غالب اولسه بکزی اغر و بدن صور و میشنوره
و اغر صولنور تکرک چوقلور و صوصمق از اولور و اغزدن اکشی بلغم کلور
و ایقو و کندلک و کاهل لک ارترو و طعام کیج سکور و بول غلیظ و اق و جک
اولور ایقوده اغر لای بصر و صفا غالب اولسه بکزی و کوزی اغی صرر و اغری
اجی اولور و دلار لنور و اغر و دمق قورور و صوصمق قتی اولور و کوکل دمنک
و چکنمک غالب اولور و بول صررور و سودا غالب اولسه قان و بکر قن روز
و بدنه ییوسته مستولی اولور و معد لایر و بول رنکی قن سغوا اولور یا قزل
اولور و هم غلیظ اولور و بدن قن روقی ارترو و ادم اجفر کی اولور و ایقوده قور قلو
دشکر کورر **در دنجی مقاله اول نبض و قارون بلدر الرتی فصله در**

اول فصل نبض بسایطند در بلكه نبض روح قبل رندن بر حرکت در اول
حرکتك تا ایف هم انبساطند و هم انقباضند در تا کیم روح بیلا اعتدال
بوله و نبضك هر نبضی کی حرکتند و کی سکونند مرکب در زیر هر نبضك
بر انبساط و بر انقباض و از در و هر کی مختلف حرکتك اور تا اسند بر سکون
لازم در البتہ و نبضك اون جنس و در کیم انك بسط احوال در اندن
معلوم اولور اول جنس انبساط مقدارند در بلكه انبساط هم طولك و هم
عرضه و هم عمقه اولور و انبساطك بساط طقوز اولور نبض طویل اولور
کیم معتدل دن ازون اوله و بو حرارت آر تو قلیغنه دلیلد و اکجی نبض قصیر در
برودته دلیلد و **اوج** نبض ار اسند در یعنی نه اوزون و نه قسه و بو
نبض بدن حالی حرارته و برودته معتدل لکنه دلیلد و در دنجی نبض عریضی
یعنی انلو و اول اولدر کیم بر مقلر اندن یگا معتدل در ارتوق یا یلور و بو طو
افراطنه دلیلد **بشقی** نبض ضیق یعنی طار و بو عریضك ضدیدر و یوسته
دلیلد و **التجی** بو کی نك ار اسند معتدل در یعنی نه انلو و نه قسد و بو
نبض بدن حالی رطوبته و یوسته معتدل لکنه دلیلد و **یدنجی** نبض
شاهق یعنی یوجه و بو اولدر کیم معتدل دن یوجه و اول حرارته دلیلد

و سکنجی نبض ضعیف یعنی الحق و بوشاهقك ضدیدر برودته دلیلد
و طقوزنجی نبض بو آلنك ار اسند یعنی نه یوجه و نه الحق در اعتداله دلیلد
و **اکجی** جنس انبساط و قسد حرکت بر مقلر نه کیفیتله دوقسد و غنه در
بلكه بو جنس اوج قسم در بری نبض قوی و بری نبض ضعیفك و بری معتدلند
و قوی اولدر کیم بر مقلر باشنه قوتله دوقنور و بو نبض قوت حیواننك قویغنه
دلیلد و نبض ضعیف قوت حیواننك ضعیفغنه دلیلد و معتدل کی
سینك ار اسند در و بو قوت حیواننك توستنه دلیلد و **اوج** جنس
حرکتك زمانند در بلكه بو جنس دخی اوج قسم در بری سریع یعنی تیز و بری
نبض بطی یعنی کچ و بری معتدل و سریع اولدر کیم حرکتی قسجق زمانند بر
و بو نبضك یرك صوق ییله محتاجد و غنه دلیلد و بطی سریعك عکسجدر
و معتدل بو آلنك ار اسند میاندر و بو یرك صوق ییله اورته محتاجد و غنه
دلیلد و در دنجی جنس طر قواصنك کیفیتند در بودخی اوج قسم در بری
صلب یعنی قتی و بری لین یعنی هشق و بری معتدل در و نبض صلب اولدر کیم
برمق اوجیله یشمز و یوست افراطنه دلیلد و نبض لین دخی بونك
عکسجدر در رطوبت آر تو قلیغنه دلیلد و معتدل بو آلنك ار اسند در

بدن حالی بوسند و رطوبتک میانی دو کینه دلیلد و بشنجی جنس سکون
زمانه در یعنی بود دخا اوج قسمدر بری متواتر و بری متوافقت و بری معتدل
و نبض متواتر اولدر کیم اکی حرکت ارا سنده سکونک زمان قسجق اوله و قوت
حیوانینک ترتیبینه دلیلد و نبض متوافقت بونک خلا فنجیه در قوت حیوانینک
قویلغنه دلیلد و معتدل بواکینک ارا سنده در قوت حیوانینک توسطنه
دلیلد و التنجی جنس طرطلو لغنه در بود دخا اوج قسمدر بری متکلی یعنی
طلو و بری خالی یعنی بوش و بری معتدل و متکلی اولدر کیم طر تجویف قانندن
و روحدن طلویدوغنه دلیلد و نبض خالی بونک خلا فنجیه در و معتدل
بواکینوک ارا سنده معتدل دو کینه دلیلد و بدنجی جنس لمس و قسده طر
جرمنک کیفیتنه در و بود دخا اوج قسمدر بری خار و بری بارد و بری معتدل
و خار طر تجویفینه قانک و روحک کی حرارتنه دلیلد و بارد بر و تنه دلیلد
و معتدل بواکینک امرک اعتدالنه دلیلد و سکزنجی جنس حرکت و زبته در
بلکه سکون زمان حرکت زمانه برابر اولیجق نبض وزن مستقیم اولور
بو نبض انقباضک و انبساطک حالی اعتدالویدوغنه دلیلد و طقوزنجی
نبضک استواسنی و اختلا فنی بلد در و بوجنس اکی قسمدر بری مستوی

نبض

و بری مختلف نبض مستوی اولدر کیم جمیع اجزا سنده برابر اوله و بوبدن
احوالنوک خوشلغنه دلیلد و نبض مختلف بونک خلا فنجیه در و او تنجی
جنس انتظامینه در و بود دخا اکی قسمدر بری منتظم الخلف و بری غیر
منتظم الخلف در و نبض منتظم الخلف اولدر کیم حرکت بر نسبت اوزن
سقلیا و بوبدن احوالی متشابه اولدوغنه دلیلد و نبض غیر منتظم
الخلف بونک خلا فنجیه در طبیعتنه و دلالتنه و تحقیقنه التنجی جنس
طقوزنجی جنس داخلدر **کنجی فصل** نبضک مرکب انواعنه در بکلکیم نبضک
مرکب انواع چوقدر بر نوعی نبض عظیمدر اول اولدر کیم هم اوزون انلو
و هم یوجه اوله و بری نبض صغیردر اول اولدر کیم هم قسه و هم انسز و هم
الحق اوله معتدل بواوج امرده اورتنه اوله و بری نبض غلیظدر و اول اولدر
هم انلو و هم یوجه اوله و نبض دقیق بونک خلا فنجیه در و معتدل بواکینک
اراسنده در امدی بواکینک نوعک بسیط لریینه دلالت ادرسه بونلردخی
اکاد دلالت ایدر و بونوعلردن بر نوع وارد کیم اکاغزالی در لری یعنی اتلدرغی
کینک سنجی دغنه بکزر و بو نبض بر مقلن دو قیور دوتر بردخی سرعتله ایلاه
دوندوشی و سکونی دخا یلمیا و بو نبض دلیلد که یورک صوق ییلاه کی

محتاجد و پوئنه موجی دزلر یعنی اتلغی دکر موجنه بکزر و بواولدریم
 جمیع اجزای مختلف اولور هم کجیکلکه و هم یوجککله و هم الجقلقکله و هم
 انلویکله مع هذا که طرطلو اولور و مترادف دخی موج کبی دوقنور بری بری
 اردنجه و رطوبتک افراطنه دیلدر و بونبض غالباً استسقاء اولور و ذات
 الریه و فالج و سکته دخی اولور و برنوعنه دودی دزلر زین اتلغی هر
 قرنجزلر حرکتیه بکزر و شهوقه موج صورتیه بکزر لیکن انلودکل و طلو
 دکل ضعیفد و بونبض قوت دشدوکنه دیلدر مجموع و برنوعنه تملی
 دزلر زین اتلغی قرنجیه حرکتیه بکزر و بونبض بغایت کبی اولور و هم
 متواتر اولور و دلاکت ایدر که قوت براغوزدن دشدوکنه و خستک
 اولوی یقلشد و غنه دیلدر و برنوعنه منشاری دزلر زین مجموع اعضای
 یخود شنه بکزر و بونبض صلب اولور شهوقه و دوقمنقه مختلف اولور
 و اختلاف شیلدر کیم اتلغی حالتیه بعض بر مقلد دوقنور و بعضنه دوقمن
 اتلغی حاله دخی بعض بر مقلد دوقنور و بعض بر مقلد دوقمن و بونبض قتی
 ورم دیلدر ذات الحجب ورم کبی و برنوعنه ذنب الغار دزلر یعنی سچان قویر
 و بونبض تدریجه اختلاف ادر نقصاندن بشلر زیاده دکین و گاه زیاده

بشکر نقصانه دکین و بوبدن اوتور بونک حرکتی سچان قویر و غنک حرکتیه
 بکزمشله زین سچان قویر و غنک یغون بری قوتله دبر نور و اندن اوجنه دکین
 تدریجه دبر نور و بونبض قوت ضعیف اولدوغنه دیلدر و دمنکی ممکن دکلدر
 و برنوعنه ذوالفتن دزلر و بواول نبضد که بغایت سست اولور تاکه بر مقلد
 انک حرکتیه متوقع اوله و برنوعنه الواقع فی الوسط درلر و بونبض بغایت متحرک
 اولور تاکیم بر مقلد انک سکونیه متوقع اولور و برنوعنه میلی درلر و بونبض
 اول نبضد که نقصاندن بشلر تاز یا دنک بر حدنه دکین دخی نبضیه دوزن تاکه
 نقصانک اول حدنه دکین پس شوکه بکزر که اکی جوالدونه بر کدن اولشمش اوله اوجی
 انجه و اورشی یغون اوله و برنوعنه مرش دزلر یعنی کبر مقلد دتر بودو قنور
 و برنوعنه ملتوی درلر بر مقلد التینه بکولش ابلکه بکزر و بوبرق نوع کیم
 ذکر اولندی بدن حالنوک بر مزایغه دیلدر **فصل** بول لونلرنه در
 بکل کیم بول لونیه اون وقت اعتبار اولنور که بول یویان سنلردن ینمش اوله
 زعفران و خیار شنبه و اسفناح و مارول کبی و غیر کبی بکله بولک رنگه پیش
 طبقی و اردر صارولق و اقلق و قز لیلق و یشیلق و قز لیلق و صارو بولک
 الق مرتبسی و اردر بری تبئی یعنی صمان صوتی کبی اوله و بری اترجی

يعني تورنج قابنه بگزر و بري اشعر يعني نارنج قابنه بگزر و بري زعفران
و بونلرك هر بري اعتبار نجھ نسبتنه كونه حرارت زياد تنه دليلد راما
قرل بولك درت مرتبسي و اردر بري اسهيب يعني كل رنكلو و بري احمر قاني
يعني قرل و بري احمر اقتم يعني قوي قرل و بونلرك هر بري مراتب اعتبار نجھ
قان زياد تنه دليلد و اما يشل بولك بيش مرتبسي و اردر بري فسقي
برودته دليلد و بري اسماني و بري نيلي جوت صوينه بگزر هر بري مراتب
اعتبار نجھ برودت زياد تنه دليلد و بري كراتي يعني كنده رنكنه
بگزر و بورنك خلطك قتي كينمش كننه دليلد و بري رنگاري در و بري
دخي خلطك قتي كينمش كننه دليلد و اما قن بولك درت مرتبسي و اردر
بري قن و ليكن صارويه ميل ايدر و بوصفادن دشمش سوادى غلبه سينه
دليلد و بري قن و ليكن قرل لغاميل ايدر و بوقاندن دشمش سودا غلبه
دليلد و بري يشيلرق قن در و بوصف سودايه دليلد و بري اقرق
قن در و بوبلغدن دشمش سودايه دليلد و اما اق بولهم صولغنه
و هم خاملغنه و هم بلغنه دليلد **در دنجي فصل** بول قوامني و دنجيني
بلدد بلكه قوام اوج قسدر رقيق غليظ و معتدل امدي يار نضج يعني

بشمك يفتلغنه يا سدرنه يا بوكرك ضعيفنه يه جوق صولجكنه يا برو دتنه
ويا بيوستنه و يا ماده صويولنده متصرف اولدوغنه دليلد بول غليظ
و اخلاط جوقلغنه و بشمكه دليلد و اما اول بولكيم معتدلدر يعني نه غليظ
ونه رقيقدر اخلاط ايوشدكنه دليلد و بولد ايحيى درت قسدر قليل
الزايحه و خامض الزايحه و دمنتن الزايحه اما اول بولكيم ققوسي اذر
نضج يوقلغنه يا مزاج صولغنه يا حرارت عزيزتيك ضعيفنه دليلد
و اما اول بولكيم ققوسي جوقدر حرارت عزيزتيك ضعيفنه دليلد و اما اول
بولكيم ققوسي كشيدر حرارت عزيزتيه جوهر سوق اولن خلطلى اوزرينه مستوي
اولدوغنه دليلد و هم كوفلندر دكنه دليلد و اما اول بولكيم ققوسي طتلودر
اخلاط عفوتنه يا بول يولنده باش بلور دكنه دليلد **بشنجي فصل** بول
درولغنه و بلا نقلغنه در بلكه بول بولندوغنه سبب بودركيم سودا
يا بس ثقله دغلي سيلله يلاه و طرولغني بونك خلا فجدر و بواكيناك راسي
معتدلدر و بول از لغي بوكرك ضعيفنه يا تحليل جوقلغنه يا ماده برجسته
دخي متوجه اولدوغنه دليلد و اما جوقلغني بدن سزدغنه يا بدن دمجق
فضول و اردغنه كه طبيعت اتي دفع ايدر و معتدل ايسنوك اراسنك مياند

واما بول كپوكنك جوق اكلندكي لزوجه و جوقلغنه دليلدر **التنجي فصل**
 رسوبك در بلكه رسوب بولك غليظ جوهر دركه متميز اولور كاه يوقا رويه
 كاه بولك دبنه متعلق اولور و انك طبيعت اولدر كيم هم اق و هم راسيت
 يعني دبنه چكش و هم اجزاسي متصل و لطيف و چل قدق قارون دبنه
 يايلاه و قارورنك تر جك دبنه چكه و اقدن صكم صار و پكر كدر و اما غي
 طبعي برق قسدر برينه خراطى و برينه لحمي و برينه مدي و برينه
 رمادي و برينه علق و برينه دموي دز لر و اما خراطى صيرنديه بكر
 و برنوع ضيفلر اولور و بومثانه صيرلدغنه دليلدر و برنوع ضيفلر
 اولور و بوبو كرك صيرلدغنه دليلدر و برنوع قرصترك ضيفلر اولور
 بواعضاي اصلية صيرلدغنه دليلدر يعني طر و سكر لركي و برنوع
 كرك دكرمي قزل پارلور و اكا كرسنيه دز لر زرين لونك و شكلان بر جغه
 بكر و بوبو كرك اجناسنه اختراق وارودغنه دليلدر و اما دسمي برينه
 بكر و لون قزل زرينچك لونه بكر و بوكا سويقي دز لر زرين قاووده بكر
 و بوهم كيندوكنه و هم اعضا اركونه و هم مثانه ابو دغنه دليلدر
 و اما لحمي نو ك سبب كرسنيه سببه بكر و اما دسمي مذكور اعضاده دوان

قزل صرق

معنى ارمك واردغنه دليلدر و اما مخاظي سمكنه بكر و غليظ خلطه دليلدر
 شعريك سبب رطوبتد بول ايجنه تيل تيل صنعته اولور و اما خيري
 سوده اصلمش خير يارلونه بكر و معك ضعفه و يرمز لغنه دليلدر
 و اما رملي قومنه بكر و صوبولنده طاش بغلندوغنه يا بغلنجغا دليلدر
 و اما رمادي كل دكنه بكر و بلغمه يار كه دليلدر كيم جوق اكلنكدن
 متغير اوله و اما او شمشقان پارلر يدركيم سكوكه بكر و دموي خود
 معلومدر امدي اگر بوليله قتي قر شغسه بغير ضعفه و الا بول يولنده
 ياش واردغنه دليلدر و اما رسوب يعني بول غليظ مكان اعتبار نجبه
 اوج قسدر غمام دز لر زرين بولك بكر و قارورنك يوزنه اولور و برينه
 متعلق دز لر زرين قارورنك اورتيند دور و برينه راسب دز لر
 زرين قارورنك دبنه چكر اما متعلق نضجك و ييلك توستنه دليلدر
 و اما غمام نضج از لغنه و ييل جوقلغنه دليلدر و اما راسب رسوب
 طبيعتك نضج تمام لغنه دليلدر و غير طبيعتك يرمز **بشجي مقاله**
 صحيحلر تدبيرني و مريضلر تدبيرني و علاجنى بلدر ااون فصله در اول
فصل احمك تدبيرني بلكه غذا نك مقدارن تعديل اتمك و لجدر

وَعِدَادَن دَخِي صُكْرُ اِمَك كَرَك مَكْرَطَعَام يَا غُلُو اَوَّلُو كَلَه طُو زُو يَاتِي زَنَسَه
يَمَك كَرَك وَاكْر طُو زُو يَاتِي زُو اَوَّلَه اَنُو كَلَه يَا غُلُو يَمَك كَرَك وَهَرَطَعَام رَطْبِدُر
اِنِي تَقْدِيم اِيَدَه وَيَا بَس طَعَام تَاخِي رَايَدَه وَكُون اَعْدَلَنده يَعْنِي قَشِين كُون
اَوْرَتَسَنده وَيَا زَن طَرَفَنده وَطَلُو اَكْشِيلَه وَاَكْشِي طَلُو يَلَه اِصْلَاح اِيَدَه
وَاسِي صُو وُغْلَه وَصُو وُغِي اِسِي يَلَه وَرَطْبِي يَا بَسَلَه وَيَا بَسِي رَطُو يَلَه تَشِيَه
اِيَدَه وَبَرَطَعَام مُلَا زِمَت اِمَك يَرْمَزِدُر وَلَجِي غِي جَق تِي زِي مَك كَرَك تَا مَعْدِيَه
يَرْمَزِ خَلَط دَكْلِيَه وَصُو يَ عِبَث اِجْمِيَا صُو صِي جَق نَوْ قَت كَر كِي سَه اُولَسُون
اِحْمَك اَلْجِي فَصَل يَاضَتَه يَعْنِي حَرَكَتَه وَذَلِكَ دُر بَلَكَه رِيَاضَت اِرَادَه
حَرَكَتَدُر وَحَرَكَتَك ضَرُورِي صُو يَلَه دَكْنَدُر هَمَان رِيَاضَت مَادِي مَرَضَلَرِي
كَسَو حَرَارَت عَزِي زِيَه اَوِير وَبَنَد كَشَلَرَن بَرَكْدُر وَبَدَنَك فَضُولَن تَحْلِيل اِيَدُر
وَطَارِيُولَنِي بَكْدُر وَرِيَاضَت اِي قَسْمَد رِي جَمِيع بَدَنَه عَامْدُر وَبَرِي بَعْض
اَعْضَايَه مَخْصُوصَدُر اَمَّا اُولَكُم جَمِيع بَدَنَه عَامْدُر كُور شَمَك وَقَتِي بُو كُرِمَك
وَيُورِمَك وَسَكْرِمَك كِي وَامَّا اُولَكُم بَعْض اَعْضَايَه مَخْصُوصَدُر قَتِي اَوَازِيلَه
اَوْ قَوْمَقِي زِيَه دِمَاغ فَضُولَن اَرْدُر وَطَاش كُورِمَك وَيَا يَ جَمَك وَجَوَا ن
اَوْنَمَق كِي زِيَه بُونَلَر اَل وَبُورِي وَكُوكُوسِي وَبِيلِي وَبُودِي فَضُولَن اَرْدُر وَتِي زِيَه

يُورِمَك اَوْجِي وَبُود لَرِي اَرْدُر وَرِيَاضَت وَقَت اُولد رَكِيم بَدَن ثَقُل وَخَلَط
فَضُولَن اِيَر تَلَمَش اَوَّلَه وَطَعَام سَكْمَش اَوَّلَه وَامَّا ذَلِك يَعْنِي اَوْ مَق بَدَن
اَرَقْلَدَر وَمُعْتَدَل اُولَسَه بَدَن سَمُرْدَر وَقَتِي اُولَسَه بَدَنِي قَوْتَلُو قَلُور وَرَفَقْلَه
اُولَسَه بَدَنِي سُسْت اِيَدُر وَآرِي يَزِيلَه اُولَسَه قَان بَدَنَك طَشِي سَنَه جَذِب
اِيَدُر وَيُمَشَق يَزِيلَه اُولَسَه يَا اَيَا يَلَه اُولَسَه قَانِي لَطِيف اِيَدُر **اَوْجِي فَصَل**
اِسْتَحْمَامَه دُر بَلَكَه حَمَام اَيُوسِي اُولد رَكَه بُنْيَا ذ اِسْكِي وَبِجِي كِي اَوَّلَه وَهَوَا سِي
خُوش وَصُوبِي طَلُو وَاسِي كِي كَشِينَك مَزَاجَنَه كُون اَوَّلَه زِيَه اِسْكِي اِفْرَاطْلَه
اُولَسَه بَدَنَك رَطُو بَتَن تَحْلِيل اِيَدُر وَسُسْت اِيلَر اَكْر قَتِي تَرَم اُولَسَه دَرِي بَدَنَدَن
جَكْن بَس حَمَام حَرَارَت مُعْتَدَل كَرَكْدُر تَابَدَن دَرِيَا وَلَطِيف حَرَارَت كَسَب اِيَدَه
وَحَمَام هَوَا سِي لَه اِسْتِيدُر وَصُوبِي لَه يَاش اِيَدُر وَاقَلَكِي اَوِي هَم صُو يَدُر وَهَم
يَشْرَدُر وَاَلْجِي اَوِي هَم اِسْتِيدُر وَهَم يَاش اِيَدُر وَاَوْجِي هَم اِسْتِيدُر وَهَم قَرِيد
وَهَرَاوِي هَوَا سَنَه مُنَاسِب صُو اِسْتِعْمَال اِيَدَه يَعْنِي اَوْنَه صُوق وَصُوق
اَوْنَه اَسِي صُو اِسْتِعْمَال اِيَدَه لَر زِيَه بُونَسَنَدَن جَكْنَمَك حَاصِل اُولُور وَحَمَامَه
اَجَلَه كُرْمَك بَدَنِي قَرِيد وَذَقْلَه كُرْمَك يَاش اِيَدُر وَاسْدُر زِيَه غَذَلِي بَدَنَك
طَشَا سَنَه جَذِب اِيَدُر اَلْجُونَكُم بَدَنِي سَمُرْدُر لِيَكْن اَنَدَه سَدَه لَر حَاصِل اُولُور بَس

يَكْرِي بُدْرِكِي نَه اَجَلَه وَنَه طُقْلَه اُولَه اَمَّا حَامَمَه يَمَكْ لِحَكْ كِي مُضِرْدُرْ
وَحَامَمَه جُوقْ اَتُورْمُقْ دَخِي مُضِرْدُرْ زِيَه بَدَنَكْ ضَعْفَن عَضُولَه دَاكِرْ وَبَدَنِي سَتْ
اَيْدُرْ وَسِكْرَلَه اَلَمْ اَيْرَرْ وَحَرَارَتِي عَزِيْزِيَه تَحْلِيلْ اَيْدُرْ وَجَمَاعْ اَشْتِهَائِي كَسْتَرْ
دردنجي فصل اَوَيْتُوْ وَ اَوَيْتُقْلُقْ تَدْبِيرِنْدَه دُرْ بِلَكِه اَوَيْتُونُكْ يَكْرِي اُولَدْرِكِيْم
طَعَام مَعْدَه اَغْرَنَه اِنْدُو كِنْدَن صُكْنِ اِعْتَدَالِلَه اُولُقْ كَرَكْ يَعْنِي نَه جُوقْ وَنَه
اَزْ اُولَه تاقوت فعليه مُتَمَكْن اُولَه وَرُوحِي جَوْهَرِي اَرْتَه وَ اَجَلَه كِي مُضِرْدُرْ
وَ كُونْدَزْ اَوِيَوْمَكْ دَخِي مُضِرْدُرْ زِيَه اَنْدَن رُطُوْبَتَه مَنَسُوْبْ مَرَضِلَرْ حَاصِلْ
اُولُورْ وَ بَكْرِي خَرَابَه اَيْدُرْ وَ اَرْقَه اُسْتَنَه يَتَمُقْ مُضِرْدُرْ زِيَه بَدَن فَضُولِي بِيْرِنَا
مُتَوَجَّه اُولُورْ اَمَّا يَتَقَضَه يَعْنِي اَوَيْتُقْلُقْ اِفْرَاطِلَه اُولَسَه بَدَنِي قَرْدُرْ وَ رُطُوْبَتِلَرْ فِي
قَرْدُرْ وَ طَعَام سِكْمَا قَوْمَزْ وَ مَزَاج فِسَادَه وَ بِيْرُ رَعَايَتِ اِفْرَاطِلَه اُولَسَه دَلُورْدُرْ
فِسَادَه وَ بِيْرُ **بشنجي فصل** يَلُوكْ دُرْت فَصْلْ تَدْبِيرِن بِلْدُرْ بِلَكِه رَبِيْع يَعْنِي
يَا زْ اُولِنْدَه فَصْدَه وَ اِسْهَالَه شُرُوعْ اَتْمَكْ قِي مُفِيدْدُرْ وَ مَسْحَن وَ مَرُطَبْ
نَسْلَرْ مُضِرْدُرْ وَ صَيْف يَعْنِي يَائِنْدَه مَسْحَنَات وَ جُوقْ يَمَكْ وَ جُوقْ رِيَاضَتْ
وَ جُوقْ حَرَكَتْ اِتْمَكْدَن سَقْمَقْ كَرَكْ وَ كَوَلْكِيَا وَ رَاحَتَه وَ قَسْمَغَه وَ مَصْفِي يَعْنِي
سِيْنْدَرَجِي نَسْلَرْ لَازِم اُولُقْ كَرَكْ وَ حَرِيْف يَعْنِي كَزْدَه مُحْفَفْدَن وَ جَمَاعْدَن

وَصُوقْ صُودَن وَ صُوقْ يِيَه اَوْتُورْمَقْدَن وَ كُونَكْ اَوْرَتْسِيْنْدَن يَعْنِي كُونَكْ
اَوْرَتْسِنَكْ اِسْتِيْسِيْنْدَن وَ كِيْجَه صُوقْدَن سَقْمَه وَ يَمِيْشِي جُوقْ يَمَكْ قَتِي
مُضِرْدُرْ وَ اَرْمَسْحَن اِسْتِعْمَالْ اَيْدَه وَ اُولِنْدَه قَسْمَغَه لَازِم اُولَه كِي مُفِيدْدُرْ وَ شَتَا
يَعْنِي قِيْشَدَه فَصْدَه حَاجَا مَتْدَن سَقْمَه اَلِيَكْن اِسْهَالَكْ رُخْصَتْ وَ اَرْدُرْ غَدَائِي جُوْ غَلْتَمَا
جُوْ غَلْتَمُقْ كَرَكْ **التبجي فصل** يُوْكُلُوْ وَ اَمَزْ كَلُوْ عَوْرَتْ وَ كِيْجَه اَوْغْلَانْ تَدْبِيرِنْدَه دُرْ
بِلَكِه يُوْكُلُوْ عَوْرَتْ تَدْبِيرِي بُوْدُرْ طَعَام قَقُوْسِيْنْدَن سَقْمَه وَ فَصْدَه وَ حَاجَا مَتْ
وَ قَبْدَن سَقْمَه مَكْرَقَتِي ضَرْفُوتْ اُولَه وَ كَلْنْ كَبِيْنْ وَ سِرْ كَنَكْبِيْنْ وَ قَتِهَا لَازِم اُولَه
تَاْمَعْدِسِيْ اَرِنَه وَ كَلْ يَمَكْدَن سَقْمَه وَ اَمَّا اَمَزْ كَلُوْ عَوْرَتْ تَدْبِيرِي بُوْدُرْ كِه جَمَاعْ
اُولُنِيَا وَ رِيَاضَتْ وَ حَرَكَتْ اِتْدُرْ لَرْ زِيَه حَرَكَتْ سُوْزْ اَفْلُجْ سُوْدَمْ خَرَابْ اُولُورْ
وَ اَمَّا كِيْجَه اَوْغْلَانْ جُفْلَرْ تَدْبِيرِي بُوْدُرْ كِه اَخْلَاقِنْ تَعْدِيْلْ اَيْدَه لَرْ وَ قَتْ قَرَقْتِيْلَرْ
وَ قَقْتِيْلَرْ وَ اَوَيْتُوْ سُوْزْ قَوْمِيْلَرْ تَا اَوْغْلَانْ قَوْمِيَا **يدنجي فصل** يُوْكْ اَوْغْلَانْلَرْ
وَ يَكْتَلَرْ وَ قَوْجَلَرْ تَدْبِيرِنْدَه دُرْ بِلَكِه يُوْكْ اَوْغْلَانْلَرْ طَبِيْعَتِي حَارْ رَطْبْدُرْ بِيْسْ غَدَا لَرِي
وَهَبْ تَدْبِيرْلَرِي بَارْدْ يَابِسْ كَرَكْ وَ يَكْتَلَرْ مَزَاجِي حَارْ يَابِسْدُرْ بِيْسْ غَدَا لَرِي وَ هَبْ
تَدْبِيرْلَرِي بَارْدْ رَطْبْ كَرَكْ وَ قَرْغَلَلَرْ مَزَاجِي بَارْدْ يَابِسْدُرْ يَابِسْ نَدَرْ غَدَا لَرِي
وَهَبْ تَدْبِيرْلَرِي حَارْ رَطْبْ كَرَكْ وَ قَوْجَلَرْ مَزَاجِي مُخْتَلَفْدُرْ زِيَه اَعْضَا سِي

اصلي لري بارد يا بسدر و عضو لر تجويف بلغم رطوبته طلودر امدى اشكان
 عضو لر نه نظر ايد كر و اگر بارد يا بسسه غذا لري حار رطب كرك و اگر باره
 رطبه و هب تدبير لري حار يا بس كرك **سكنجى فصل** خستلر علاجه
 در بلكه خستلر علاجه يا اولدر كيم استعمال ادويه اولور يا الى معالجيله اولور
 اما ادويه استعماليله اولن يا ايجرودن يا طشردن اولور و بذك ايجرودن
 اولن اولدر كيم استفراغ ايدر مسهل و قسدرمه اوتلر كى يا اولدر كيم حيش
 ايدر منقبض و دوتجى اوتلر كى و بذك طشردن يا بدن اتن اكثر ياره لره
 ارتوق ات يين ادويه كى و يا بدن اتن ارتور يان لره ات بتورن اوتلر
 كى يا بدن دن چقن دوتر دوتجى اوتلر كى و يا من ايجر ايدر ابدنلر كى و يقو لر
 و طلى لر كى و اما اولدر كيم الى معالجى سبيله اولور سينق صرمق و كوز قبا غن
 كتمك كى و بلكه ادويه معالجه ايدن اون سنه رعايت ايدر برى نفعى
 ايجى سببى اوجنى مريضك قويلنى وضعفى در دنجى صحت مزاجى بشفى مريض
 مزاجى التهى مريض سننى يدنجى مريض عادى سكرنجى شهر هوا سنى يلو ك حاضر
 وقتى اونجى هوا حالنى و اما اوت كيفيت و در جلر ي يا اولدر كه مريض
 كيفيتدن و در جلر ندن استخراج اولور شويله كيم هر مرض كه قى استدر

طعوزنجى

قى صوق اوتله علاج ايد و قى صوغى قى استى اوتله علاج ايد و يا اولدر كيم
 بدن مزاجندن استخراج اولور شويله كيم استى مزاجلو يا حار ات عارض اولسه
 انك مزاجنى از صوده و صوق مزاجلويه برودت عارض اولسه مزاجنى از اسنه
 و يا اولدر كيم وقت و هوايه و شهر ملايم نسلردن استخراج اولور شويله كيم
 وقت و هوا و شهر ايجى بله استى اولسه جوق صوده و اگر ايجى صوغى قى
 اصد و اما اوتك استعمال اذجك و قى يا اولدر كيم مرض وقتندن استخراج
 اولور زير مرضك ابتدا سى وقتك استفراغ ايدجك اوتك استعمال جايز
 دكلدز و انتما سى وقتك جايز در و يا اولدر كيم مريضك قويلغندن وضعفدن
 استخراج اولور زير مريض قوتلو اولسه استفراغك تا خير جايز دكلدز
 وضعف اوليجق تا خير كرك ليكن قوتن اغز ييله تدارك اتمك كرك يا اولدر كيم
 وقت مناسبلغندن استخراج اولور شويله كيم استفراغ قيش كوينك كون اور
 و يا زن سحر وقتك اتمك كرك و اما اوت استعمالنى قى جهتدن اتمك
 كرك يا اولدر كيم بر عضو كيم خستدز هر جهتدن كيم اول عضو يقندر اوتى
 اول جهتدن ايد شويله كيم سحج ددكلى علت يوقر و بقر سقلرده اولور
 يوقر و اولسه يوقرودن ايجور و اشفا بقر سقله اولسه اوتى اشفادن

حُفَّتْ ایدِ اَمَّا اوتك موافق غی اختیار اتمك مرضك قوی یلغندن وَضِعْفَلغند
 اِسْتِخَاج اول نور زین مرض قوی اولسه اكا کون موافق اوت ویرن وضعیف اولسه
 کرو انجلین اوله واما اول علاج که مخصوص دردت طریقله تمام اولور بری
 عضو مزاجندن ماخوذ در و اکجی عضو خلقتندن و اوجبی عضو قوتندن و
 و در دنجی عضو وضعندن ماخوذ در و اما اول طریق عضو لر مزاجی مختلفدر
 هر برنک بر مزاجی و طبعی وارد در بر هر عضو هم صحتنوک و هم مرضنک
 مزاجی بله تا صحتنوک مزاجنه دندر مک اسان اوله و اما اکجی طریق هر
 عضونک قبا و کلشنک اوله ایکن کی انک علاجندن متوسط اوت استعمال
 اید و هر عضو کیم متوسط اوله بخر کی انک علاجندن متوسط اوت ویرن و
 و اما اوجبی طریق بر عضو رئیس اوله بخر کی و یا نفع قمو بدند عام اوله
 معد کی یا لطیف اوله کوز کی انک قوتنی ضعیف ادرک اوتی استعمال اتمیه
 و اما در دنجی طریق اکی فایده سی وارد در بری عضونک موضعندن مخصوص در و بری
 عضونک مشارکتنه مخصوص در و با اولدر کیم مثلا بلك کرک کیم بخرک کوزجه بری
 که اردر و بوکرکد و مشارکد و یوز که جتور چو قدر بفرسقلن مشارکدر امدی
 معد بخرک کوزجه یرند اولسه اكا اولد و یه اختیار اید که ماده بوکرکدن

یگا جذب اید و بولله اِسْتِغَاغ قله و اگر جتور جه یرند اولسه اول ادوتیله
 اختیار اید که ماده بفرسقلدن یگا جذب اید و اِسْهَالله اِسْتِغَاغ قله و اما
 اول عضونکیم موضعندن مخصوص در عضو لرد یقین عضو وارد کیم معد کی و ابرق
 عضو وارد کیم او یکن کی و اما اول عضونکیم یقیندر معد کی معتدل اوت اگاسیله
 ابرش و مزاجن تیز تغییر ایدر و اما اول عضونکیم ابر قدر او یکن کی معتدل اوت
 اكا ابر شجه قوتی کسلور پس کاکوتلو اوت کرک امدی بوکه کون اوتک قویسین
 موضعندن تقریر اید بلکه ماده دکل در رکن بر پردن یرین چمک اولور نقد
 ابرق یرده اولور سه عضو حاصل اولد غی حاله اگر تیزد مطویلور سه یقین یرد ن
 ینه چمک اولور شوئیکم زخمک ماده سی بلون حجامتله چمک اولور و اگر کج طویلور سه
 نفس عضوندن اخترمق کرک **طقوزنجی فصل** فصدده و حجامتدر بلکه فصد
 دمویلن و میکلولن و اجمکلولن کی مناسبدر ايو علاجدر و فصدده معتاد
 اولن طرلر قول طرلر یدر بر سرعت باشک اولسه قیغال طرلر ندن فصد اید
 زین منفعتدن اول تیزدر و بدنک اشغاسینک اولسه باسلیق طرلر فصد اید
 که نفع تیزدر و کلشنک اول کی طرلرک منفعتن جمع ایدر و اما حجامت فعل ضعیفدر
 زین عضونک چور سندن کی قان جذب ایدر و قو حجامتدرن بلدر حجامتی

قوتلور او نېجى فصل قى واسهال وحقنك در بلكه قسم قسند جى
 او تله اولور ليكن استعمال مخاطر دوزين شايدكه قى او كوردن كيشى
 بوغله اول قسم قى مختلف طعامله اولور معدى و معديه يقين اولن
 عضولرى آريد اما اسهال شطري اولدر كيم مسهلدن او كدن ملينلر استعمال
 ايد صكن حركت اتميا و او كورمكى دفع ايدن او تلى بيليه و ايون و نعاغ
 كې و اگر افراطله اسهال ائسه دو نجي سنكر استعمال ايد كراسهال ائسا
 طبيعت ايرق او شندرميا مكر بر قورقو حال صادر اوله اول وقتن بىركى
 بودر كه احتقان ايد و احتقانله قوندغى و بغير سقدغى خلطلى استفرغ
 ايد **التبجي مقالة** باشه اولن علتلى بلدر اون درت فصله
 در اول فصل صداع و شقيقة و دوا رده در بلكه بو علتلى يا استى اولور
 يا صوق اولور اول كيم استدر يا اولدر كيم قاندى اولور يا اولدر كيم صفادى اولور
 اما اول كيم قاندى اولور سببى بودر كه باش طرى قانله طولر و علامتلى بودر كه
 يوز كوز قى رر و بدن قى استى اولور و نبض عظيم اولور و طراى يوغنلور و سجد يه
 و ارجق يوز صالنور و اغز دادى طتلوا اولور و بغز ارنلر علاج بودر كيم قيفا لدن
 قان الدن اگر اغزى باشك ساغ ياننده اولسه صاغ قولدن وصولند يسه صون

قولدن يا اغزى نك ارتوقى قنى ياننده يسه اول قولدن قان الدن و اگر
 ممكن دكلسه اكسدن حجات ايدون لرو اولدخى اولزسه اكي بلدر دن
 حجات ايدن لرو اگر اغزى باشك اردند يسه ابن طرندن الدون لواندن صكن
 عتاب شرابن يا قمر هندی شرابن يا اوك شرابن و ين لرغنه اون پيش درم
 صار و هليله هواندك سحوق ايد و استنه يوز قرق درم ارك سونجه چنجه
 قوب اولقدر از كره هليلك هب قوت ارك صوينه چنجه و دخی نرب
 اچنه يكرم پيش درم اق شكر يا خرساني تر نكبين اچنه ازب اچر ليا طلو
 ناز يا اكشنى ناز اچيله دكب سقب صويندن طوقسان درم قدرى اچر لرو
 او شكوله يا اولدر كيم اون درم دن اون پيش درم ده دكين از لى خيار شنبه
 برز خمير بنفشيله اچق شكر شربتنه ازب اچر لرو و غدار و فدن مورد
 صاروسى يا ناز دنك مزورسى اوله و اما اول كيم صفادى اولور سببى بودر كيم
 بدنه استى بخار لر مرتفع اولور باش طرندن طغلور علامتى بودر كيم بگز صر روز
 و اغز داد اچى اولور و باشى و يوزى و دى كې دوشى و نبض تيز و بول ايتى
 اولور علاج اولدر كيم اول بو اوله اسهال ائدر لر چوب چكر دكى ارنش قمر هندی
 اون درم ارك اون پيش درم عتاب او تود دانه سپستان او تود دانه بو او تلى

التی یوز درم صویله بشون لر تا صونک درت نخشند بر نخشی قلا دخی سب
 ایچنه یکریم درم ترنگین و اون درم خیارشنبه ایچنه قتب اجر لر یا اتوز
 درم ... سیکله یوز قرق درم استی صویله قرشدرب اجون لر زین سیکله صفایتی زمال
 اولور یا تان کلی دکب صوپندن طوقسان درم الوب ایچنه یکریم درم ترنگین
 اوله یا شکر ازب اجر لر و اگر صیرنک باشی اغردغی حاله کو کلی دسه و تاسلشه
 اکا قوسمق یورمک کرک و صوق اوده قومق کرک و باغ یپرغی و سکوت یپرغی
 یا سکوت یپرغیله دوشمک کرک و یاننده چوق قار و بوز قومق کرک و کتان
 یزنی قار استند صودب بر بر ار دنجه باشی استنه قومق کرک تا صوغی
 پیسنه کججه دونه و ارك و زرد الو خوشابلر نه و قن توت و اکشی نار صوبنه
 ملازمت کرک و صندال و کافور خلاف سکوت و کل صوبنه ازب باشنه سرمک
 کرک و کل و بنفشه ییلق کرک و غذا جو او کرک و بیکه صرف سبی اجمکدن باشه
 بر استی صداع حاصل اولور پس باشی کل غیله و کل صویله و سیکله صومق کرک
 و اویقویه و راحت جان اتمک کرک و اگر معده ده سچیدن دخی بقیته و ارسه
 سرکنکوبنله لبق صواب قسمق کرک و او یلقو لر بنفشه یاغی و طوزله اومق
 کرک و بابنج و بنفشه بشون لر و صوبنه کور لر و اخشام حمامه کور لر و غذا

اروفدن یونده ایدک و مرجک اشنی کپله کی مفیدد ز و مارول عیك دخی
 ایودر و بو علا جدن صکن زحمتک بقیسی قلو رسه از از صولجه اق شاپ
 ویزمک کرک و اما اول صداع و دوا ز و شقیقه که صوقدن یا لدر کیم بلغدن
 اولور و یا سودادن اولسه علامتکری اولدر بکری قمر قرق اولور و کوز لر
 چقر و بنض کیم و بولک رنک یشل و اغزدادی کشی اولور علاج بودر که قن
 هلیله و اقیمون و غارقون ایله اسهال ایدر لر و برنجه طیبیلر استخودو ش
 و بسفایج و قن خریق و قن طوز دخی قتلر نخسه قن هلیله و بلیله و آمله
 و راز یانه و کرفس کوک و ازخرو بیان اونر درم و مجموعین درت یوز درم
 صویله قیندر یارسی قلنجه قینک دخی سون و ایچنه اون درم صبر اسقطو ری
 برغه و سرجه طر قه قویه شربتی اون بیدر کیم درمه دکندر باشی کی
 تنقیه ایدر یا اقیمون حب یله یا اقیمون مطبوخله اسهال ایدر لر یا التی
 درم اقیمون بر اسکورده قیون سدیله ازب اجر لر و اکابر ز شکر دخی قتلر
 غذا سی نخود آب یا فروج ایتله زین یا شکر یا لودسی بول شر و غن ایله اوله
 و اما اولکیم بلغدن اولور علامتکری بودر کیم چق او بور و باشی اغر لنور
 و اغزدادی طوز لودق اولور و قارون اق اولور و بنض هم کیم و هم انلو اولور

علاج صبر حيله يا شبير حيله اسهال اتر لر يا حبت قويايله يا حبت
 ايا رجله عاذيله بخسه كرفس تخي اوج درهم راز يانه پيش درهم چكرد گسن
 اتلو قرانوم يكوم درهم بيان يدي درهم عصفور تخي اوج اون درت درهم مجموع
 الكبود التمش درهم صويله قينه اوج بخشنده بر بخش قلا دخی سوزب اجر لر
 و ايا رجله غرغنه اتر لر و سركه يا غننه مرزنگوش يبر اغن قينه بورنه
 طمزر لر و نجيد مشك ييلد لر و غداس سرجه و ياد راج و يا بلدرجن اتي
 اوله كركسه قليه كركسه مطجن و كركسه سكوله اولسون **الفصل**
 سوسامند در بلكه سسام بر اسي شيشدر دماغ پرد سيند در سبب قاندر
 يا صفا دندر اما اولكم قاندر علامت لري بودر كيم بكني قرر و نبض عظيم
 اولور و عقل پرا كند اولور و خسي كلد رر و فرح ايدر علاجي بودر كيم
 اگر بوعلت محكم اولديسه قيفالدين قان الدن اگر محكم اولمش ايسه يا شقق
 طمزرندن قان الدن دخی اركي و غناپ و سبستان و بيان و بنفشه قيند بليچند
 تركيبين از با جود لر تالكه طبعي يوشنه و اگر علت قتي اولمشيه كرو فصد ايدر
 وليكن باشي بو اولر له هم تبريد و هم ترطيب ايدر لر كل يا غني سركيله قوشد ب
 چلقيلر تمام قر شجه دخی بول بول باشي استنه دكلر دخی با بونجي و بنفشه و نيلو قر

و كل وار په كيم دوكلش و بنجلش اوله و قن خشخاش قبي و مار اول تخي
 ولفاح كوكي قوسني طتلو صويله قيند ب قيق يا غلرندن قرر او غلن سويله قشدر
 تمام قر شجه دخی قاز استنه صودب بول بول باشي استنه دكلر و غدا و ميخوش
 نار صويله يا قيقري مر جكل اشي بادم يا غيله و اما اول كيم صفادن اولور سه
 علامت لري بودر كيم بكني قرر اولور و جوق صموز در اولور و او يوقوسر و دلي
 صرار و علاجي همان اول كين علاجدر و فصدندن خلاف و اردر ليكن
 غداسي جو اودر كه ايچند اكشي اركدن بشمش اوله و خشلو غه د و نجك
 اتمكله اكشي نار صوين و يا قرق صوين و ين لر دخی صكن اسفناخ مز قور سين اتر
 اش ايدر و ير لر **فصل** مالحوليا ده در يونانجه خلط سودا د مكد ر
 و بو اكي نوعدر بري اسي خلط دندر يعني قان يا صفا دن كوينكلرندن و بري
 صوق خلط دندر يعني بلغم يا سودا كوينكلرندن و بورنجك سبب سوداي
 بخاردر كي دماغ قركولق ايچند قلور شويك صافي هوايه طمان د شه و منكر
 اولور پس انكچون مالحوليا اولور قور قق و غم كين اولور اتمكرك اندر شوك
 خود قرار يو قدر زين كمي اولد كين بخد استر و كمي اولمدن قور قار و كمي كند و
 خروس صنور خروس كبي او تر و كمي كند و يي ايت اولمش صور ايت كبي اورر

وکی کوک استنه دوشه صنور وکی غیب بلورم دیود دعوی قلور وکی کندوسی
 بک صنور واما اولکم استی خلط ندر علامتی اولدرکیم بول قزل ونبض تیز اولور
 وایقوس اولور علاجی بودرکیم اول لککدن یا صافندن فصداید و دخی قان
 رکنه بقه لرا کر قان صافی وقرایسه تیز دوته زین خلط دماغه اید وکنه
 دلیلدر هنوز بدنه شامل کلدروا کر قان قرایسه بجه قدر اقدب دوته اندن
 صکر برج کون دکنه اندن برج کوند غداسی شور با اوله او غلق ایتله یا شیشک
 یا فروج یا دواج ایتله ویا پالوده یکه بادم یا غیله واکر مارول و قیسسه مارول
 یکه و آشنه دخی قویه ویا ایروایروا اگر قر او غلن سدن قرشدریب باشنه
 بولبول دکه واکر اسهال دلسه قن هلیله مطبوخی و ایتیمون و غاریقون
 و محموده قن ایچه یا خود بو مجون استعمال اید هلیله و آملج و گازبان و در نجویه
 و بملر و قن کشنج قوسندن بر اید ککر و المه رب برله معجون ایلیر شوبی
 اوج دریم اوله واما اولکم صوق خلطدن اولن علامتی بودرکه صالیاز اقره
 و بورندن یا ش کلور و بولنوک رنکی یشل اولور و نبض کیچ اولور علاجی بودرکیم
 ایتیمون مطبوخله اسهال اید یا ایتیمون حبیه یا جانوس یا رجه یا بابونج
 صوینه بادم یا غی و قیون سد قرشدریب قرشو باشنه دکه بر مسهل

دخی قن هلیله یشون و صوینه ایتیمون و غاریقون و خیار شنبه قته
 ایچه و غدا فیک شور با سین یکه **در دخی فصل** صرعده در بلکه صرع سبب
 برسد درکیم دماغ یولنه در قلور و روح نفسانی نفوذ اتمکه قومز لیکن تمام
 سده دکلدر و بو علت کی نوعدر بری بلغمی و بری سوداسی و قانندن و صفادن
 دخی اولور نادرن **اما** اولکم بلغمی در علامتی بودرکیم بگری بوزر و اغری
 کپککلور بو علت سمر زده اولور زین مزاجلری بلغمی در علاجی بودرکیم جت
 قویایله اسهال اید یا حبت اصطیحقو یا ایارج لوغاز یا یله یا بو اوت
 استعمال اید ابو جهل قن بوزی اچی و محموده و قن قوز و مقل ازرق یعنی ابو جهل
 قن بوزنک بوسی بچقر دریم استخودوس کی مثقال غاریقون بر دریم کابلی و قن
 هلیله و ایارج فیقن بچقر دریم قوسنی کی شربتدر و غدا یبان قشلی ایتی
 اوله واما اولکم سود ایدر علامتی ار قلق و بگری قن مقدار علاجی بودرکیم
 مطبوخ ایتیمون وین لریا حجار منی بر طاشد که لاجورده بگری بر دریم اید
 فیقن بر دریم اطر فیلله قرشدریب و بر لریا بسفایج و استخودوس و ایتیمون
 بر دریم و ینمش حجار منی و ینمش لاجورده و ایارج فیقن بچقر دریم و محموده
 و کثین و رب سوس و مقل ازرق و شخم حنظل بر ربع اغری قوسنی دکلریشق

صرتلار وانی
 و طو شعللر اودی
 و طو کور زینسی

ار جخی بر بونه قن
 لری بوزنه قن ایدی
 دلمیه شفا اید

دخی صرع در لری
 راجه اول صرع
 صوب اول مرده
 ج اولان بوزنه در لری

بی الحالا قنلر و اید
 مرض عنایت الله تعالی
 زاید اوله

دخی بادم یا غیلہ یغون و یوک جگر ایدہ دگلی برش بتدر و غذا فروج
 اتی شور بایله **بشقی فصل** سکتہ در بیکه سکتہ بر سته در که دما غک
 روحی یولنه دقلور و اعضا نك حسی و حرکتی معطل قلو و بلین حسی
 اولور صور و محمد بن ذکر یادیر که کوزک قباغی اختر لرتا یلنه زین اولوک
 قباغی اختر لمز و اولکم یاردن اولور اکا جان یوقدر و اما ماد نك علاجی بودر کیم
 استغراغ ایدہ اگر قان غالبسه کی قیفال دن یا بیوند اغی کی شاه طردن فصاید
 یا کی بالدر دن حجامت ایدہ و قان غالبه و غن بللو بلینجہ فصود یا حجامت
 اتمیا آندن صکن میشق حقیله طبعی تن میشدہ آندن صکن متوسط حقلر
 آندن صکن اتی حقلری استعمال ایدہ و اگر بلغدن ایدہ اول اتی حقلری استعمال
 ایدہ تکرار له و ایچنه شحم حنظل و قطریون کبیری قته و برزایا ج فیقن آن
 ایچنه قته و بریکه بلشدن و اغزن اچه و اولیکلی اغزنه سقلر تاقسندن
 و بریقتی یوک دمربان سنی اوده قزدر ب دپسنه یقین کتر لرتا سجن کویندن
 و کویند سنی میشق دکلر بورنه اوفن لرو یا ییلد لرو مشکی و قرنفلی و اوغلان
 آشنی و فریون ییلیه یا بورنه افور لرو کرکسه ایر و ایر و و کرکسه بر اغوردن
 و ایقنر ن ایتقا شیلہ قتی قشیلر و باشن یولادب اوزرنه قبرد جی او تلیقنر

بلادر و فریون و جندی دسترب و اگر بغزدن سنه کچنه بال شر بتیلہ
 ازجق تریاق یا تریاقی اربعه اچون لرو سکتیلہ الوم اورتسنه فرق بودر کیم
 بورنه یقین اتمش پنبوق قیلر اگر دبر نورسه سکتہ در دبر نورسه اولده
 و یکرکی بودر کیم دبورنه بر مقلر صوقلر آند بر طر واردر آدم دری اولدجه دبر نور
 اولدبر نورسه سکتہ در و دبر نورسه الودر **التنجی فصل** فالجدر در بیکه
 فالج برست لقدر که بدنک بر نیمه سنی تمام دوتر و بر نیمه سنی سست اید
 سبب بودر که دماغ تجویف لردن بر صوق رطوبت سنه بدنک بر نیمه سینک
 سکر لرنه دوکلور و حسی و حرکت قوتن سکر لرا ایچندن کچمه قو مز پس
 اولد نیمه مغلوج اولور یا حسی و حرکت قوت کچر لیکن اعضاده اثر اتمز
 زین اعضا نك مزاجی اول صوق رطوبتدن فساد و ریدر شاید که
 مردار الکک بتدکی پردن دوکلور پس کی نیمه عام اولور و قویدن
 مغلوج اولور مکره مان یوز اعضا سنی علامتی بودر که بدنک بر نیمه
 اوی یلمز اولور پس حسی و حرکت قلو و قارون سنی هم اق و هم خام اولور
 علاجی بودر که اول متوسط حقلر استعمال ایدہ آندن یینی حقلر کیم ایچنه
 جق شحم حنظل و قطریونله بزمش اوله آندن صکن استخودوس و کر و س

تخم وانیسون وراز یانه ویکان قوسین قینه سون وایچنده ترنگین
عنصلی وکلنگین آن ایچه بر ق کون آندن ایا راج حیله اسفال تدر لری اراج
لو غادیله آندن تریاق فاروق یا معجون بلادراستمال ایک **یدنجی فصل** رعشه
در بلکه رعشه عضو کتورن قوت ضعیفند در و بوضع یا نفسه بر آلم
ارشد و کیندر قرقق کبی یا بدن جهتیدن مزاجه برودت مستول اولور
نیکم صویه سبی ایچن قوچلر غالب اولور علاجی همان فالج علاجدر و استی
یا غلردن دمدم اجمکدر قوز و جروع و بلسان یا غی کبی **سکزی فصل** لقوده در
بلکه لقوه بر غلیظ خلطدند در کیم کی چکیا و آن سکر ایچنده دقلور حشر و حرکت
یوللرن دوتر پس آب اکسین یوز و ک بریان اکلور و ذوق جستن کدر و و جیفک
قوتن چوردور و او فورجک پیل اغز و ک بریا نندن چقر و بر کوزی یوملر
علاجی همان فالج علاجدر دایم کلکیه بقا و قرقو اوده او تون و طاشلری اوده
قر درب سحیه برغه و بوغنه طون و اغردجی او تکر یله اغردلر و بورننا مناسیب
او تکرله طندلر **طقوزنجی فصل** ذگامنه در بلکه ذگام باش اکنوک کی تجویندن
کلور و بورنک کی دلو کیندن اقر امدی اگر باش اغرسا و اسلفه دقنسه و یوز
کوز قرسه قیفالدن فصدایک و بادام یا غیله بنفشه شرابن ایچه اگر حارتن

علامتی یوغسه و بوروندن اقر غلیظ اولسه خوه اقر و خوه صار و اولسون
انی کند و کندویه قیا و استی ریخائلری یلیا و چورک او تن قاوون بن چقه
دمدم بورنه دوته **اونجی فصل** کوز علتلرنده در بو فصل الیه فصله در
اول فصل رمتد در بلکه رمت بر ششدر که طبقه ملتجه یعنی کوز
اغند اولور و بو علت اوج نودر برنه کوز پلنور همان و سبب طشر دته
دوتون و کونش استیسی کبی و کنجی نک سبب ایچر و دندر و اول بر ماده در کیم
ملتجه دو کلور وانی شیشر رنکم ابرق عضولده اولور و او کی نوعندن بوقی
دروار لرنده فرق بودر که اولک نوعک سبی کتسه کند و دخی تیز کدر و کبی
نوع بر زمان اکلور و اما او جنی اکفیدن قتی اولور و شیشی ارتق اولور و استی
شیشوک دکی علامتلی انده اشکان اولور قوز مق و سزملق و کرملک کبی
و بو نوعدن قبقلر قتی شیشر و یوغنلنور و شاید که طشن دور له و کوز حرکتی
متعسر اولور و ای قوت سیندن یوجه اولور سببی بودر که قان ماده سبی جی اولور
و کوز طر لری ضعیف اولور انی کتور من علاجی بودر که اول امرد و ادویه و
ویقولن تعرض اتمیه زین کوز بغایت ناز کدر و حتی غایت تیز در مکر اول کی
نوعک و لیکن اول قان آلدن و اغرن کوزی صاغسه صاغ قیفالدن فصدایک

صولسه صولدن و اگر یار ندسی ممکنه بر دخی آلدن تا دکلی ماده جذب اوله
 آندن بومطبوخی برج کز ایجه تادماغ تمام آرنه قن هلیله وارک و عتاب
 و بنفشه قندب ایچنده بله تر نکین آرب ایچنه قته و بوعلتدرده ایارج
 پیتر سوینده آرب اجه کی مفید در و اگر کوزده رطوبت کی چوقسه هیچ بوندن
 فایدلو یوقدر صار و صبر کاسنی صوینده یا ایت اوزمی صوینده یا غور صوینده
 اصلدب صباحدک و صباح ایجه که و شیش او توروشه بس صبر چین یا قویا
 حتی ایجه که بدن غایت آرنه آندن کون مشغول اوله و ارته کیجه نمورده اغوش
 رقیقن یا قراوغلن سدن طرنه و ایون چکر دکن لعابنی قراوغلن سدیله چق
 کون طرنه و اگر آق شاب قراوغلن سدیله آن طرنه دخی یک اوله و اگر مادک
 بقی و ارسه قرشو کوز استنه ایت اوزمی او جلری قویه یا تخمکان پیراغنه
 یا قبق چچکن قیا و جماعدن و سجودن و آندن سقنه و کیچ و قته سنه میا
 و غدا قیق و مرجک اشی اوله یا قبقی بادم یا غیله بشونه پیه **کنجی فصل** طرفه در
 بلکه کون اچیلد رکن ناکاه آکا بیر اوجی یا بر مق یا اغاخ اوجی دوقسه آکطر فده
 در لر هان ساعت برخوس قانن یا قند اوجن قندب اسجمله قانن کون طرنه لر
 یا صوقش لرندن ققسی اولورسه قانن طرنه لر یا یاش کروس صوین طرنه لر یا کل

ارمنی خروس قاننه آرب طرنه لر یا دخی نمورده کل یا غیله چلقیا کوزنه و نه
 و بورنجه شیا ف دینار کون کبی شیا ف دینار جوانی یوقدر تجربه اولمش اما اول
 کوزیم ار کلنور اقا شیا ف یا شیا ف ایار له علاج اید **اوجنجی فصل** ظفرده در
 بلکه ظفر سکر سکو آتدر که کوز اغنک استون یاننده بلور و کوز بکارنده بتر
 و قویرو غندن یگا اوز نور و کمی اولقدر یقی اولور کیم کوزک قن سنی اتر
 پار سجه آکا ناخونه در لر علاجی بودر که یفقیسه ای او تکر له علاج اید شیا ف
 قیصر و کل با سلقون و کل روشنای کبی و اگر هم قنک و هم مزمنسه چار سی
 صیمقد محمد بن زکریا در که یفقه ظفریه بوندن پکرک علاج اولمیا که اسی
 صونخار نه دو تکر تایوز کوز قین و و ظفر میشنه یا حمامه کور لر دخی ظفر سی
 شیا ف قیصر له ارقن ارقن سلر و اگر اول شیا فدن کوز اغر رسه کوزی اسی
 صویله یویب پنه سلر برج کون ظفر نقدر قلیکسه دخی کیدن اگر مزمنسه
 او تکر اتر ایلمز یس صیدن شونیکم خسته ارقسی استنه یته و کوزن اچین
 بر آکنه آلسین که باشی اولمیا و آکا ات قن کجرب کوز بکارندن یگا ظفر اناک آلسدن
 کجرب یقارو یاننده چقر سین و آکینی کدب آکی او کله قیلوک آکی اوجن قسبی دوت
 چکسن کوزک قن سندن یگا آندن تا ظفر ایروله آندن ایرد و غک ساعت براو جن

چنگل چکه الدرب یقارو چکه سین و بکار دیندن بر مقاصله کسه سین سین
 که درک کسمیاسین تابکار اقی بله کسلیا در حال طوزی و کمون چنیب کون
 طمن سین دخی یورده صاروسین کل یاغیله چلقیاسین و الحق ادب اشکی
 ینوقله یقاسین و یاریند اسی کوزی اچین کور سین اگر اکی وارسه اق شیاف
 طمن سین که همان علاجی بودر اسفیداج یویکر قرو د لر اندن اون درم آنزوت
 اشک سدیه برورده اولش اوج نشاسته و کشین هر برندن بر درم افون
 یجق درم قامسین دو کله بر ابرق شبافلر ایدلر و کولکه قرو د لر حاجت
 وقتیکه قز اوغلن سدیه مکی پلکو استونک از لروا غر کون طمن لر شفا
 اوله بامر الله **در دخی فصل** سبله در بلکه سبل سبب بر غلیظ قاندر که کوز
 طمن لوند اولور پس کوز طمن لر قز زو و یوغونلور و کر لوز و اندن او شجق طمن لر
 بتر اغ کی بر بر نه طولشور و کوزی بورور غالب اندن کوزده بچک حاصل اولور علاجی
 بودر که قیفان اذن و آلین طمن لرندن دمدم فصد اندر لر و خلوائ و خرمای
 و طتلو لر و اسرمکی ترک اید و حمامه لجه کر و سبل پینی اولسه بقر براد سین
 بر کون بولک یئون دخی اول بول کون طمن لر بچک بدرو قز شیاف دخی کی مفیدر
 و سبلله قبقد ایوز اولسه سماق شیاف کی ایودر سماق شیاف بودر که اکی درم

انزروت یشق د کب اصلمش صغله یغورب شافلر ایدلر و کولکه قرو د سین
 قزو پلکویه ازب کون طمن سین سبله قتی ایودر و قبق ایوزن کلد **بشخی**
فصل قل بتن کوز علاجنده در بلکه کوزده و قبقد غلیظ طوبت جوق اولور
 پس اول سبدن کر پک التند یاد قللر بتر علاجی بودر که حبت قوقیا یله دماغ
 تنقیه اید اندن اقی کحل لر له علاج اید کحل روشناسی و کحل یاسلیقون و شیاف
 اخضر و شیاف اخمر کی اگر منع اولمزه قلی چکه ویرینه اته پیشن کنه
 قانن و یایشل قور بغه قانن سن یا مر ججم کلن قطر انله یغور و قل برینه
 سن یا کر بی اودی و قوند ز خایسی بر ابر یشق د کب کو کر جین قانیله یغور و با لبق
 بولی کی قور صجق اید و اول قلی چکه بر قور صه تکر کیله آن قلی برینه سور
 یجق ساعت قدری دوته و میدرمیه تاقی انجمیا بوندن یکرک علاج اولیا که
 قلی چکه بر بی کنه کوتیله بر بر طفلایه **التبخی فصل** بصره در یعنی کورمک
 ضعیف در بلکه بونک سبب رطوبت در که قوت با صویه غلبه ایدر علامتی بودر که
 اجلق و قشید از ازیه علاجی بودر که حبت قوقیا ایجه دمدم غداسی
 صغله و خاطنه دب کلم و تورب جوق ییه قسمغلازم اوله و بواوقی دایم کون
 چکه یکر م درم مرانی یشق د کب دخی یا شمر زنجوش صوبله اصله تاقوریه

دخی زنجیل و فلغل و دار فلغل و مامیران چینی اکثر درمم نوشادر بر درم
 دکلین اولمرازیله دکه دخی یا شراز یا نه صویله هاوندن آن وقویه قریه
 آندن یمشق دکه و استعمال اید و بوندن صکن دخی معجون پیه کوزی اتی ایدن
 مفید زنجیل و ایاج فیقر یکر می شرد درم راز یا نه صویله او تود درم بر بر نه
 قرشدرب کوند بر فندق قدر پیه نافع اوله و جمیع علما و اطبا اتفاق بود که
 انچه خطی او قومق و یلدر در تنیه بقمق و افراطله جماع اتمک و طوز لوی جوق
 یمک و سحیی جوق ایچ یتمق صاغ کون کی مضید در و اغرقلو کون خود دخی
 بتر مضید در و بورنجک علاجنه شلغم کن مبالغه مدخ اتمش و بر کفی بو علقه ن
 کوزی کن ضعیف ایدی و از قلدیده که کوز سوز اولاییدی بعضی اطبا آگایورد که
 شلغم جوق پیه اولد کشتی شلغم شمش و چکله و سوکله سین جوق یدی پس
 الله تعالی آنک بصری دندردی و نورن آرتوردی **رسمه جوهری که کوزک**
 روشلغن زیاده ایدر و قوت و پر ویشرد غین کسر و کچیکن و استیسند فع
 ایدر و جمیع ماد لری کوزدن منع ایدر طبیب لریک اتفاقیه و طبیب لری که ابوسع
 و ابوبکر و ابوطاهر و اسماعیل انوار الله برهانه ترکیب بود **رسمه اسفهان** اون
 بیش درم مرقشیشا و قلیمای زر و سیم و دلمدک انجو و کوهر یا و توتیای هندی

وشیاف مامیشای رهبانی و سرطان محری و نشاستا هر برندن اکثر درم
 صار و هلیله قباکی بحق درم سنک بصری یا فرق یا طتلوناز یا خود اکثر ناز
 صویله یا بادریان صویله پرورده اولمش اون درم سازنج اوج درم راستق
 طاشی و قلی آق و صمغ و کثیر هر برندن برنجفرد درم و ماهیران و فیرون
 نشایوری و توتیای طباشیر هر برندن بجز درم قرنفل اکی دنگ کافور بحق
 دنگ دکب الیب مجموعین رشیجه ترکیب ایدب التون میل چاوله کون چکله
رسمه عریزی کون قوت و پر و نورن زیاده ایدر ویشرد غین کسر و الجلند غین
 کدر و کون صو اندوکن کدر مفید در **رسمه اسفهان** بشمش و ینمش یکم
 درم مرقشیشای ذهبی و فضی دزد درم دلمامش انجو بستد بحق و کوهر یا
 هر برندن اوج درم سنک بصری ینمش بیش درم سازنج و توتیا و صار و
 هلیله قبی و حضض مکی و افاقیا و مامیشای رهبانی و قلی آق ینمش هر برندن
 اکثر درم صمغ بر متقال سادج هندی بر بحق درم صبر اسقطوری و مرسل
 و زعفران و طباشیر و سرطان محری و زنجفر صوده از لیش هر برندن بر درم
 و دهنج و توتیا هر برندن دزد دنگ کافور اکی دنگ مشک بر بحق دنگ دکب
 الیوب مجموعین قرشدرب کون چکله **رسمه عریزی** کوز نورن اتی ایدر

وقرکولغین کدر ویا آریند و سوانکی کدر و سبله فایده ایدر **درم اسفها** فی
 پیش درم اقلیمای ذروسیم و سازنج و توتیای هندی و راستق طاشی هر برندن
 اکشر درم صار و هلیله قبی و سادج هندی و فلفل و دار فلفل و نوشادر و صبر
 اسقطوری و خضض هندی و زعفران و سرطان بحری هر برندن بر درم زنجبیل
 درم کافور بحق درم بردنک مشک اوج حبه قرنفل کی دنک دؤکب کون چکلر **درم**
عزیزی کوزک استیسین کسر خاصا خوجه ایدر سبله مفید در بغایت کون ماده
 اندر مز و کوز نورن زیاده قلور و قاش دؤکلر و کنه مفید در و قیل بتر من ترکیب
 بود **درم اسفهان** فی نمش و ینمش اون درم مر قشیشای ذهبی و قلمیای ذروسیم
 هر برندن اکشر درم دلمش انجو و بستد و کفر با و سنک بصری هر برندن برنجدر
 مامیشای رهبانی و قلی هر برندن بر مشقال سازنج و توتیای هندی و صار و هلیله
 قبی و طباشیر و افاقیا و خضض مکی هر برندن بر درم سادج هندی بحق مشقال
 صمغ کنیز بالحق خنایمش و صار و هلیله قبی کسی دخی ینمش و لاچورد طاشی هر برندن
 بنجفرد درم صبر و اسقطوری و سنبل و زعفران هر برندن اکشر دنک و سرطان بحری
 بر بحق دنک کافور اوج حبه مشک بحق دنک دؤکب و الیوب ر سمنجه بر برنه قرشد رب
 میل جاویه کون چکلر مفید در باور الله **درم باسلیقون** کوزک شب کوزلکن

بر سه دماغ صوغان
 سوبینه از کوزه بکند
 کور باشد که و نور
 زاده اند و فایده اش
 و ناو و بر طبعه کدره
 و فله بناد کوزه کسه
 مری بهمد حجر بدر

منع ایدر یا اقدوغن ابتداء کسر و کچیکن و ایوزن و صوانمکن کی رطوبتدن
 اوله مفید در زبد البی و قلمیای ذروسیم هر برندن بشر درم مامیشا و صبر
 و لاچورد هر برندن اکشر بحق درم صار و هلیله قبی کی درم مرو مامیران و نوشادر
 و توتیای هندی و توتیای طباشیر هر برندن برنجفرد درم راستق طاشی و قلی آق و غلک
 اندران و شکر طبرزد و سازنج هندی و فلفل و جند بید قندز طشی سترو سنبیل
 و سرمه اسفهان فی و غلکی نفطی هر برندن بر درم و آشنه و قرنفل بنجفرد درم
 غلک خیر اون کی درم دؤکب الیوب عمل ایدر بر نسیج کی دنک مشک دخی
 کوز مشلر در **درم روشنای** که آق دشمنه فایده ایدر و پیرلن موافقند
 توتیای سبز ینمش اون درم و صار و هلیله و صبر و دار فلفل و زردچوب هر
 برندن بشر درم قن فلفل کی درم دؤکب الیوب سرمه کبی عمل ایدر **درم زعفران** که
 کوزک قرکولغین و ایوزن و کچیکن کسر و سبله و ناخنه یعنی قیق دور لکه
 و سلاقه فایده ایدر زعفران و سنبیل اکشر درم داری فلفل بر درم نوشادر
 بحق درم آق فلفل کی دنک کافور کی دنک دؤکب الیوب کون چکلر **درم مکی**
 کوز اغریسنه که قبقلر بر برنه قت قتی طقونه و ایوزن و کچیکه فایده ایدر اسکیمش
 کوز اغریسنوک آخینه ایدر محمد بن زکریا دن مرویدر انزروت اشک سدویه

پُرورده اولمش بیش درم شکر طبر زو و نشاسته هر برندن ایش برحق درم
 وافیون برحق درم و کافور برحق دَنک **ذُروری ملکی** خوجه ابوسعید شخلر ندند
 آنزروت اشک سدویله پُرورده اولمش بیش درم نبات جوزی و نشاسته هر
 برندن اوچ درم و قلی آق ینمش کی درم وافیون کی دَنک و کافور برحق دَنک لکرت حاجت
 اولورسه کافور قیب دَکب الیوب قَبْن دُورب اکلر **ذُرور سبکله** فایده ایدر
 اگر سبک هایل اولیا برقیالر که زیان ایدر و اگر کجیک واریسه اکلر و اگر
 قریلی واریسه اکلر مفید **در سه اسفهان** آنجور و آیو چکر دکی لچی هر برندن
 بر درم بستد زبد البحر و آنزروت و کافور هر برندن بجز دَنک چاکشور الیه درم
 فیرون نشابوری و عقیق یمنی و مامیران چینی هر برندن ایش دَنک کوکرجین
 یورسی اودی بر دَنک دَکب یغورب کولکده قرودب کرود و کلر اکلر **ذُرور احی**
 آغی کوزدن تیز کدر رسحقونیا زبد البحر یغورب و بون شکر طبر زو هر برندن
 ایش درم و ج و مامیران برحق بتمن صوده قینک تایاروسی قلنجه دخی بو اوتلری
 یغورب کولکده قروده دُرت دفعه بویله اید بوزور کی آغی کدر مکه هتا یوقدر
ذُرور جمیع کجیکه و قشمغنه فایده ایدر قلیمای زر اُون درم راستق طاش
 بیش درم و قلی آق و نمک اندرانی هر برندن ایش درم توتیا و نوشا طیر و جعد پُلپُل

و دار فلفل هر برندن بر درم دو کلر و الکر حاجت و قنده استعمال ایدر
اغبری لولو ایون و سبله و آقه و قرحیه فایده ایدر شیخ محرق مغسول
 بیش درم آنجور اُون درم زبد البحر اُون درم دوه قوشی میورداسی قبی محرق
 مغسول اوچ درم شکر طبر زو اوچ درم دو کلر الکر استعمال ایدر **صفت اغبری**
 توتیای کرمان مغسول شیخ محرق مغسول هر برندن اوچ درم شکر طبر زو بیش
 درم دو کلر الکر دخی عمل ایدجک و قند مخالف شکر دَن پرهیز ایدر **ذُرور**
خون که خون که کوزک قبی ییتر فایده اید اغریه سجد و غنه فایده ایدر
 قلیمای ذرو صمغ هر برندن اوچ درم زعفران و فلفل و زنجفر هر برندن ایش
 درم وافیون برحق درم دو کسین کرگسه ذرور کی کسین کرگسه یغورب صویله شیا
 اید سین **شیاف کافور** کون اغرسنه استی بخارندن اوله دخی قرله دغش اوله
 و طونق اولمش اوله و یشر دغنه و قرر سوز اغری ساکن ایدر و استماسنی اکلر
 و شیشه فایده ایدر قلی آق اُون درم آنزروت اشک سدویله پُرورده اولمش اوچ
 درم نشاسته کی درم کتین بر درم وافیون برحق درم دو کلر الکر دخی بریان صویله
 یغورب قوش میوردسی اغیله یغورب شاکلر اید حاجت و قنده اشه سن اگرافیون اولیا
 قوت کمر اوله **نسخه نشابور** شیاف کافور قلی آق بیش درم صمغ و نشاسته و کسین

هر بردن ایش در هم آفون بر در هم دو کله انجه خیر دن الیگر قوش میورد سی اغیله
شافلراید لر شیا ف **قیصر** ناخنه وار تقات بتدکنه مفید در کستر سازنج اوج
در هم صمغ و ر و بسحق بجعفر در هم آفون کی دنک شرابله یا بادیان صویله یغورب
شافلراید لر نوع **آخر شیا ف قیصر** چرب کسمفید در قلی آق سکر در هم صمغ درت
در هم آفون و کسین هر بردن بر در هم قوش میورد سی اغیله یغورب شافلراید لر شیا ف
ذیرج سبله واسکی جربه و کوز بشکنه واقه و قیل بتنه فایده ایدر و رطوبتدن
انن و بوعلتلی و ماده و قیل بتدکن منع ایدر و تحلیل ایدر مفید در صمغ و کتین و
قلیمیای زرد و قلی آق و مرصافی و صبر و رنگاری و زرنیج سیخ و ینش زاج و سنک
راستق و دار فلفل و آق فلفل و قو فلفل و سازنج عدسی و نشاسته و زرد چوبه
و شکر مغنی و بقر تو بال هر بردن بر در هم کی قدش قانی و افاقیا هر بردن برنج
دنک توتیا و حضض و سنبل و ینش ماز و هر بردن بجعفر در هم دو کله الیگر سزاب
صویله یا اکشی تر نجه حلایده اندن بوا و تلی بونو کله یغورب شافلراید لر شیا ف
کم اسکش اغی کدر مفید در توتیا و قلیمیای زرد و زبد البحر و متقونیا هر بردن
ایش در هم زعفران و سازنج هندی و نمکی اندرانی و نوشادر و کله بوقی هر بردن
بر در هم لولوا و ج در هم شنج محرق اون در هم مشک و کافور بر در دنک شیا ف **احی**

آق دُشمشی تیز کدر ر مسحونیا و زید البحر و توتیای هندی و دکنینگی
 و کلر بوقی و قرل بون و شکر طبرزد هر برندن او چدرم و ج و مامیران ایش
 درم و مامیران و اگر ی بحق بتمن صوده قیند لریار و سی قلنجا اندون سون
 دخی بودار و لری دکب ایوب بوضوبله یغون تاشول حد دکن کم قرش و یغون
 صوبی خرج اید اندن شافلدن **لرشیاف** کوزک آق کدر ز انزروت ینمش
 و یونمش زعفران و صمغ و جلنار و آقا قیاهر برندن ایش درم راستق طاشی
 ینمش بر بحق درم سه و ماز و بر درم دکب ایوب شافلراید **لرشیاف** بر دخی که
 آق و قرلی و بیشکی کدر مفید در چاکشور قبی صویلش و انزروت سپینه ایش درم
 و زعفران و مرو سنبل و شیاف مامیشای دهبانی هر برندن بر درم اکی قدش قانی
 صمغ عربی و کثیر مامیران و افیون و توتیاهر برندن بر درم دکب ایوب کلایله
 یغوب شافلراید **لرشیاف سبز سبله** و ناخنه و آقه و ایون و کیچیکه بغایت
 مفید در زنگار اوج درم زاج الته درم قرلدر نیج و قرل بون و زید البحر هر برندن
 بر درم نوشادر بحق درم اشق بر صقال او شق سزاب صوبله حل اید دخی
 شافلدن بوقی و منفعت عظیم در **شیاف ایار** قرحیه و آقه و کون شیشه
 فایده اید قرشون یا نمش توتیا و توتیای قلمیای زرد و نشاسته و صمغ و کثیر

دوبس افغان اوس

هر برندن بر درم افیون بحق درم ازب شرابله یغون و قروده و حریر دن آلیه
و کرو یغورب شافلرایده **لوشیاف غون** کوز اغرسنه ویشرد و غنه و یکجید کنه
مفید در کسرتوتیای هندی یا بدل سنک بصری اون درم صار و هلیله قبی
ینولش پیش درم موصافی وزعفران و حضض هندی و صمغ بر درم سارنج
عدسی و راستق طاشی هر برندن بر درم دکبالیوب قرق و صوبله یغورب شافل
ایده اگر دلسک که قوتلواوله ناز صوبله یا انار دان یا میان نیز صولرله قرق
صوتی بله استعمال ایده **شیاف دینار** کچیکه و ناخنه فایده ایدر قلیمیای
ندرون نجفری و شکر طبرزد و قزل ذرنج هر برندن بر درم صمغ و قلی آق
و اشق هر برندن نجف درم انجو و آلی قدراش قانی و کثین و نشاسته و ایوب لعاب
اچی هر برندن بر درنک مرو و افیون و زعفران و زردچوبه هر برندن نجف درنک
شافلرایده لر ایوب لعابله **شیاف شاهوار** قتی اغریه و سبله و کوزده قل
بتدوکنه و بشدوکنه مفید در منع ایدر چاکشور قبی صوبلش ایوب نخ اچی آق
انزروت صار و هلیله اچی هر برندن دزد درم شکر طبرزد آلی درم مامیران
چینی و زبد البحر هر برندن نجف درم دوکلر و انجه حریر دن آلیکرو و صوبله یغور
شافلرایده **لوشیاف** سبله و جربه و کوزده آرتوق ات بتسه کس مفید در سازنج

۴۶
الته درم صمغ پیش درم زنگار اوج درم راستق طاشی ینمش قلعنار هر برندن
اکسدرم افیون و موصافی هر برندن بر درم زعفران بحق درم دوکلر و آلیکرو
و آسکی شرابله یغورب شافلرایده **لومت اون برنجی فصل** قلاق علقی یا سددن
و یا صوق پیلدن و یا قاندن و یا شیشدن اولور اما اوکم سددن و پیلدن
اوله علامتی بودر که باش اغر لنور و قلاق کور لر علاجی حت قوقیایله اولور
ایرجله اسهال ایده و آتی اوتلرله افسورده و غرغون لر دخی که کی ایودر اندن صر ب
سجی ایچکه و حمامه تیز که و قلاغنه بو اوقی طر زون فریون و قند ز طشی و آکا
اوغلن اشی دخی در لر و بر ز صغ او د بونلری یا بونج یاغی یا نر کس یا سوسن یا غیل
ان قلاغنه طرون یا آچی بادم یاغن یا تورب یاغن یا شهدانه یا پیراغی صوین
سذاب یا غیل یا بلسان یا غیل یا کوک نقط طرون لر و غدا سی اسفنج شور یا سی
اوله اما اوکم قاندندر و شیشدن اوله علامتی اولدر که بکزی قونر و قلاق
سزوسی قتی اولور علاجی اولدر که قیقالدن فصدایده و آری و عتاب و سبتان
و بنفشه و صار و هلیله قیند اینجند خیارشنبه و شکران ایچون اندن بادم
یاغنی کل صوبله و سگایله بشور و قلاغنه طرون یا یاش قیق قاین دوکه
صوین سقب کل یا غیل قرشدرب طرون یا قز اوغلن سدیله قلاغنه طرون

واكر ارتغه زحمتی قر اوغلن سُدنه برز آفون وبرز بنفشه یاغی آن
طُرُون یا ایت اوزوی صوین طُرُون یا تخکان صوین یا یاش کشنج صوین طُرُون
یا یوشن صوین طُرُون و غداسی خوس شور یاسی یاش قروغله اگر قلاغه جانور
کرسه کین صوین سکیلله و یا یوشن صوین و یا خود شفتا لوی پراغی صوین یا برز
محموده سکیلله ازب قلاغه طُرُون **اون انجی فصل** برون علتلرنده در بکله
برونک جمع علتلرنده اگر قان علامتی وارسه علاجی بودریم قیفالدن فصد اید
واندن صارو هلیله و آرك و عتاب و سبستان و بنفشه قینده و صوینه خیار^{شبه}
و غاریقون و شکر قته ایجه تاکه اسهال اید و غداسی مرجک مزورسی اوله و اگر
قان علامتی یوغسه ایارج حیله اسهال اید و خردل و سکیلله اید و مشک خوش
قنول شرابه اضداب یلیکه و اما برون طُرُسَه قیفالدن فصد اید و قرق شرابی
یا انار شرابی صوینله و و صندلی کول صوینله ازب قار استنه قیوب صودب
بغریقه و کون صوین قار استنه صودب باشه دکه و کافوری یاغ پیراغی صوینه
ازب بورنه طُرُون و غدامرجک مزورسی اوله **اون او جینی فصل** دل علتلرنده در
بلکه دل شیشده کی و دیش آتی شیشده کی قانندن یا صفرادن یا بلغدن یا سودادن اولور
اگر قانندن اولور سه علاجی بودریم بکزی و دلی قنر و کر لور و اغزداد طتلو اولور علاجی

بودرکه قیفالدن فصد اید کر گسه دل آلتنه طردن بله فصد اید کی آیو کله
وایت اوزوی صوینله مضمضه اید یا بغای پیراغی صوینله یا کشنج صوینله یا مرجک
صوینله و اگر دشی آتی پور سه کلی و نار قبی و بیان و دککش آریه قینده و صوینله مضمضه
اید و اگر صفرادن اولسه علامتی بودریم بکزی و دلی قنر و کر لور و اغزدادی
اجی اولور و سیرسی آرتوق اولور علاجی بودرکه صارو هلیله مطبوخه یا خیار^{شبه}
مطبوخه اسهال اتدنه و اگر بلغدن ایسه علامتی بودرکه بکزی و دلی قنر و کر لور
آق اولور و صلیبری روان اولور علاجی بودرکه ایارج فیقر یا حب قویا وین ابو جهل
قریوزنی و عاقر حاجی سکیلله بشون و مضمضه اتدنه و اگر سودادن اولسه علامتی
بودرکه دل قرر و درسی قرور و بکزی قرمشرق اولور علاجی بودرکه حب آفتیمو^{نله}
اسهال اید و کچی سُدنه بنفشه یاغی قته و انو کله مضمضه اید **اون در دنجی**
فصل بغاز علتلرنده در بکله بو علت قانندن ایسه علامتی بودرکه بغاز کر لور
و نفس طار اولور و سیرسی قتی اولور و استی استماسی دخی اولور علاجی بودرکه قیفال^{دن}
جق دفع کرده از آق قان الدون تا قوتدن دشمیه آندن بو حقه برج استعمال
اید اون بیش دانه آروک و عتاب و سبستان اتوزردانه بنفشه اون درهم خطمی
پیراغی بردو تم بوا و تلی قینده و صوینه اون بیش درهم خیار^{شبه} اجن از استقا^ل

ایده و انجیری بشو و صویله برز قطنو العا بن و خیار تخمی ایچی سدن چقن و انو کله
 غرغره ایده و غدا جو او یا قیس مر جک مزور سی خشنک اشک سدیله و اگر بیلغده
 علامتی بود که صلیب و روان و سیر سی از اولوز علاجی بود که خردل بال شربتیه
 و غرغره ایده اندن بینی حقیله مادی اشغیا جذب ایده اندن ترب دکه صویله
 غرغره ایده و صکن بومطبوخله اسهال ایده صار و هلیله و قن هلیله بشر درم
 خیار شنبه ایچی اون کی درم سرخشت اون بیش درم چکر دکن قزل لوزم اتوز
 درم اما بغان سلك پيشه خسته اغزی کنشه قرشو اچه اگر سلك اشکانه
 کور نوره دمن کشیله جگه بخسه خردلی قتی سرکیله قینه و انوکله تگراز
 مضمضه ایده و اگر خردل اولمز سه طوز سرکیله سرکندن صکره قان در مسه ناز
 قن و جگنار و سماق قیندب صویله غرغره ایده **یدنجی مقاله کوکسندن کنگه**
دکین اولن علتلی بلدد **اول فصل** سعاله در یعنی آکسکده در بلکه آکسک
 یا رطوبتدن یا یبوستدن اولور اما اولکم رطوبتدن اولنده صومنه علاجی
 خیر بنفشه در گنار یا غی یا فستق یا غی یا خود بادم یا غیله انجیر و خرها و ازو مله
 و کوسه او و سوسم یا غیله و نرکس یا غیله و کشیم پله او و یا بومعجون یا حب الصوف بر
 کوناز ایچی اوج درم فستق ایچی بیش درم و اغردیش بادم و کتان تخم هر برندن

اون درم بال او توز درم کوند بر قوزجه بیه یاز و فامد بوخن ایچه و اغرنه
 دمبدم کنلوك دتونه و اکسری جو قد نسه کتان تخن بالله یغون بیه و غدا
 جو او و شکر و بنفشیه اما اولکم یبوستدن علامتی بود که صومق حاصل
 اولور و صوق ییل یلمکدن راحت بلور علاجی خشنک اش شرابن و اریه صوبن دخی
 عتاب و سبستان و بنفشه و بادم یا غیله و یر غدا اسفخ یا اباجی یا قق
 یا غی بادم یا غیله یا کپک حریم سی بادم یا غیله و شکرله و کوسه بنفشه یا غیله
 او و مومله او و بوجت دایمادی التیه دوته کسین و صمغ و نشاسته و خنک
 تخم و خیار تخم و قرو بنفشه هر برندن بشر درم اغردیش بادم ایچی یکرم درم
 اق شکر التمش درم ایوه چکر دکی لعابله یغون حبلر ایده و حاجت و قنده دایم
 استعمال ایده **انجی فصل** ذات الریه در یعنی او یکن علتلرنه در بلکه بورنجک
 سبب قاندر که او یکنه دو کور وانی شیشر علامتی اولدریم قتی استملری اولور
 و نفس قتی طار اولور و یکا قلی قتی قزل اولور که کورن قریجه سر مش صور علاجی
 بود که یا سلیقندن قان الدوه تا حارت ساکن اوله و اریه کشکی صوبن برز
 قطنو العا یله و بادم یا غیله ایچه و غدا اسفخ مزور سی بادمله اوله و دکش
 کلی و کافور کل صوبنه ان و کوسه سون تابو علاجی ار کلندن ایده شاید که بوتدیبر له

اول شيش دفع اوله و اگر ارکله سه سيل علاجه عیاده **ادجی فصل**
 سيل وذات الجنه در بکه سيل بر شيشد که او یکن ایچنه اولور یا کوس
 ایچنه اولور و بور نجه بر دق استماسی لازم اولور علاجه بود که هر کون خون
 کشی سدن ایچه یکرکی اولدر که کند و امه اگر ممکن دکلسه و قنچق اشک سدن
 ایچه یکرکی اولدر که صمغ بر قابه قیوب سدی انک اوزرنه ساغلو و انکی انوکله
 ییه لر و صویر نه آنی ایچه و اگر استماسی بوغسه لطیف شراب صوبله ایچون و اگر
 استماسی و ار سه ار په صوبله یمشق دکه و صویرنی سقه و یمشق اودله بشون اندن
 ینکچلر دوته در حال ایقلرن و قویر قلرن کسکل کسب برغه کولاله و طوز له
 اری یویه و اول ار په صوبینه برغه و کنه بشون دمبدم ملالمت ایده آنی ایچه
 و بو اوتدن هر کون بر مئقال دن کی مئقاله دگین ییه کل مختوم و کلار منی نشا شته
 و قزل کل و کهر باهر برندن اوچر درم کیمش ینکچ کل اون درم و غدا فری یاینگ
 سکوللری اوله وذات الجنه بر شيشد که بغیر استنده کی پرد ده یا پرد دکی
 سچقلر ده اولور و بور نجه نفس طار و قرو اوکسورک و قتی استمال اولور علاجه
 بود که با سلیقدن جوق فصدایک و طبیعتی حققلر له و شیافلر له یمشده و آیه
 صوبله بنفشه شرابن وین یا ار په صویرن تربیز ایدب وین یعنی عتاب

وسبستان و اباجی تخمین و خطی و بیان و بنفشه مجموعن بشورب ار په صوینه
 قرشدرب وین و اگر قتی صوصر سه صودب وین و دخی قتی صوصینجق شینجیا
 تخی سدن بیان صوبینه جقم و بنفشه شرابن قته و قاز استنه صودب وین
 و غدا جوا و وختنا شله **در دخی فصل** ر بوده در یعنی ضیق نفس در بکه
 ربون سبب غلیظ و لزج رطوبتند که بغیر تلقد دقلور وانی طلدد یا باشند
 انریا او یکن دن اول رطوبت کوس تجویفلرندن و بغیر سقلردن نشف ایدر علاجه
 بود که دایم صولور و نفسی قتی سکرتمش نفسنه بکوز و بور نجه اوکسورک و ار سه
 قابل علاجه در و الا دکل سه و یا او یکن بغولور اولور یا کاشن ازن استسقای طی
 اولور و علامتلی بود که صوسر غالب و نبضه حرارت علامتلی اشکان اولور
 و بورنج طلاق یوک لکندن اولور بودخی اسکسه استسقایه ایلدر و علامتی بو در که
 نفس کیسی کیسی کلور و بور نجلر ده جوق کشی کوشد که اولمکن نفسی کسلور و بر
 نوع دخی وار نادر اولور آنی بو مختصر ده اگلدق علاجه بود که بیان سفانن سکت
 آکا ایا رج فیکر و بال و زراوند مدخرج و قرو زوفا و جورک اوقی قرشدرب
 ییه یا زوفا مطبوخن ایا رج فیکر ایله ایچه و خردل و بال و ترب و سیرک کین
 پیوب اوکیه و غدا جوا و و شکر له **بشجی فصل** حفقانده در بکه حفقان

ضیق النفس علی
 زراوند مدخرج شراب
 ذوفا ایله وین
 و یا محور زوفا ایله
 وین و کجی درم
 دو کلن تره تخم بادام
 یاغیغ و بال ام خط ایله
 کاه و تره لر

حَرَارَتِ نَسَه عَلَامَتِي بُوَدَرَكِه بَكَز قَرَن رُو اِيچي حَرَارَتِ لَو ونبض تيز ه
 وَ قَارُون سِي قِرْل اُولور علاجي بُوَدَرَكِه صُول بَاسَلِيَقْدَن فَصْدَا يِدَه صَخِي صَنْدَل
 كُل صُوِيَنَه اَزب وَ قَرُو كُلِي دَكُب بَر بَر نَه قَرَشْدَن وَ يَرِك اُسْتَنَه يَقَه وَ اَنْدَن
 كَافُورِي قُور صِلَرَن اِيچَه يَعْنِي طَبَا شَر هَنْدِي وَ خِيَار تَخِي وَ قَرُو كُلِي وَ اَقْصَدَل اَبَر اَبَر اُوله
 وَ طَرْتَب هَر مِثْقَالِيَنَه بَر جَكَر دَك كَافُور قَه وَ قَرُو صَحْبَقْلَر اِيَدَه وَ شَرِبَت بَر مِثْقَالِيَنَه
 يَخْسَه بُوَاوِت اِيچَه قَرُو كُلِي وَ طَبَا شَر هَر بَر نَدَن اَوْجَر دَر مَم قَرُو كَشْنِيچ اِي دَر مَم بُسْتَد
 وَ اَنجِي وَ كَهَر بَا بَجْفَر دَر مَم كَافُور رِبَع اَغْرِي وَ غَدَا قِرْل اَتَلَه قَرُق مَزُور سِي يَازِير يَاج
 اَنْجِي وَ اَكْر حَفَقَان رُطُون تَدَن سَه عَلَامَتِي بُوَدَرَكِه خَسْتَه اَغْر لَنُور وَ كَاهِل اُولور
 وَ صَانُور كِه يُوْر كِي صُو اِيچَنَه جَلَقَنُور وَ اَز صُوسَر علاجي اُولدَر كِي دَوَاء اَلْمِسْك ه
 يَخْسَه بُو قُور صِلَرَدَن مَصْطَكِي وَ عُوْد وَ دَارِچِيْنِي وَ تَرْنِيچ قَبِي وَ قَرْنِفَل وَ سُنْبِل وَ سَك
 وَ جُوز كَبَابَه وَ قَاقِل وَ هِيَل بُوَا هَر بَر نَدَن بَر مِثْقَال مُشَك اَوْج جَكَر دَك مُشَق
 دَكَه وَ شَرَاب رِيحَانِلَه يَغُونَه وَ بَر مِثْقَال قُرْصَلَر اِيَدَه هَر كُون بَر نَه يِيَه يَخْسَه
 بُوَاوِتَن كُونَد اِي دَر مَم يِيَه قَرُونَعْنَاع وَ كَهَر بَا اَوْن بَشَر دَر مَم بُسْتَد وَ خِيَر بُوِيَه
 اَوْجَر دَر مَم قَرْنِفَل اِي دَر مَم وَ غَدَا اَت صُوتِي وَ قَرْنِفَلَه **التبجي فصل** نَفْثَه دُر
 يَعْنِي تَكْر مَكْنَه دُر بُوَعْلَتَك علاجي بَاسَلِيَقْدَن فَصْدَد وَ كَهَر بَا قُور صِلَرَن

بَغَا پِيرَاغِي صُوِيَلَه وَ يِن يَمْنِي تَحْمَكَن تَخِي وَ بَسْتَد وَ قُور لَش كَشْنِيچ وَ قُور لَش
 صَمَغ عَرْنِي هَر بَر نَدَن بَشَر دَر مَم قُور قُولْنِي تَخِي وَ سَغَر بُوِيَنِي كُوِيَنِكِي وَ يُوْرَه
 قَبِي كُوِيَنِكِي وَ كُل مَخْتُوم وَ اَت بُونَجْنِي كُوِيَنِكِي وَ كَلَنَار هَر بَر نَدَن اَوْجَر دَر مَم وَ اَقْ بَاك
 تَخِي وَ اَكْ وَ طَبَا شَر هَنْدِي وَ كَثِيْر وَ نَشَاسْتَه هَر بَر نَدَن اَكِيَشَر دَر مَم مَصْطَكِي وَ ز عَفْرَان
 وَ اَفِيُون هَر بَر نَدَن بَر دَر مَم سَك اَوْج دَر مَم قُرْصَلَر اِيَدَلَر شَرِبَت بَر مِثْقَال يَخْسَه
 سِي كِيَلَه صُوق صُوتِي قَرَشْدَن وَ اِيچَنَه كُل اَر مَنِي اَنَه اِيچَه وَ بَادَم يَاجِيَلَه كُونُوك
 وَ اَكِي قُرْدَا شَر قَانِي وَ اَقَاقِيَا اَن وَ كُوكَسَه يَقِي يَقَه وَ غَدَا مَر جَمَك مَزُور سِي اُولَه صُوِيَلَه
 يَاسْمَاق صُوِيَلَه وَ كُلِي اَر مَنِي وَ طَبَا شَر دَايَم جَرَزَلَنَه **يدنجي فصل** مَعْدَه ضَعْفَنَدَه
 دَر بَلَكَه مَعْدَه ضَعِيْف اُولِيحَق يَا اَنَك مَزَاجِي صُومِشْدَر يَا اَنَدَه بَلْغَم اَكَلَمِشْدَر
 اَكْر مَزَاجِي صُودَن سَا عَلَامَتِي بُوَدَرَكِه طَبِيْعَتِي مُشَق وَ طَعَام اِشْتِهَاسِي قُوِي اُولور
 اَلْيَكْن هَضْم كِيچ اُولَه وَ اَكْشِي اَكْشِي كُوكُلِي دُورِلَه علاجي بُوَدَرَكِه زَنْجَبِيل وَ دَارْفَل
 وَ نَازْخُو وَ مَصْطَكِي بَشَر دَر مَم بِاللَّهِ يَغُونَه وَ غَدَا لَطِيْف شُورِيَا وَ فُلْفُل اِيلَه وَ دَارِچِيْنِي
 اِيلَه وَ اَكْر بَلْغَم اَكَلَنَد سَه عَلَامَتِي بُوَدَرَكِه طَعَام اِشْتِهَاسِي وَ عَطْشَاز اُولور وَ كُوكُلِي دُونَر
 وَ قَرْنِفَل كُوكُلِي وَ اَكْشِي اَكْشِي كَاكُور وَ قَتْلَا بَلْغَم قُوصَر وَ بَكَز بُوَزَر علاجي بُوَدَرَكِه اَشْنَدَن
 خِيَل تَرَب وَ خَرْدَل بَشُونَه يَدَكْدَن صُكْن تَرَب يَبَرَاغَن دُوَكَه سِقَه صُورِن اِيچَه وَ بَر سَا عَت

صبر اید تا اش حل اوله و بلغم قرشه دخی چقه الحلق صوابچه قسه و بومجون استعمال اید لومون کومان یوز دریم زنجیل بکرم دریم فلفل و سداب پیراخی و بون هر بوندن اون دریم مصفی بالله یغوره کوند بر قوز دکلویه **سکرنجی فصل غثی ده** در یعنی کوکل دتمکه در بلکه غثی بر رنجدر که اندن کوکل دونر و معد لختر لور کبی کلور بومد کور یا طعامدن آلدن یا صکر اولور اگر آلدن اولور سه علاجی بودر کیم طعام ازیه و معدسی صوغیسه میبه شرابن ایچه استیسه رب سفرجل ایچه و اگر طعامدن صکر اوله دایم رب صویه قسه و رب رمان کیم نفعاله قینمش اوله استعمال اید **طقوزنجی فصل مغصه** در یعنی سنجود مدر بورنجک سبب غالباً رطوبتدندر حرارتک قوت یتیمز کیم الی تحلیل اید پس بغر سقله و آندن یلر و قولد زار دورر علاجی بودر کیم مکن راز یا نه صویه قیند لرو صویه شراب لیحان قنوب ایچه و استی یغلق یا استی کومدله بصه و مکن و کتلوک و سداب پیراغن دمدم چینه **اوننجی فصل فواقه** در یعنی انجقرقه در بلکه انجقرقه معدنک قوا جزاسی طار لور و یوملور تاکه ایچندکی مودی دفع ایدر بورنج یا اجله یا طقله اولور حرکتدن اگر طقله حرکتدسه علاجی بودر که دک دونه نغاع یا نار چینه صوین صوره یا طتلو ایوه صوین صوره

اولسه

و اگر اجلیسه یا استفراغدن صکر یا قتی استمادن صکر اولسه یا نه اندن صکر و نه بوندن صکر و اگر استمادن یا استفراغدن صکر اولسه علاجی بودر کیم بنفشه یا بادام یاغن دمدم یوده و اگر نه استمدن و نه استفراغدن صکر اولسه پس حبت شیاریه یا اراج فیقره یا سرکنکبین ایچه و قوسندن غذا سی تلطیف اید **اون برنجی فصل هیضه** در واسهاله در بلکه هیضک سبب هضم یرمز اولب غذا دخاز دوعندن اولور علامتی بودر که خستو کولی لختر لور و تاسلنور و یورکی اوینر و کبکی بور و قرن کر لور و اچی صو کبی در و نبض کچی اولور و بورن قسلور و یوز الو یوزنه دونر و الی ایاغی صور قتی سهل الجشده دونر علاجی بودر کیم قتی علامتلدن قرقق کرک و قرشو الحلق صوابچه که آسانلله قسه هم معدسی آرته اندن صکر میخوش ناز رتن یعنی نار صوین قیند تا بکن دونه اندن ایچه و صکر نار شرابن ایچه نفعاله یا قرق شرابن یا استخودوس شرابن ایچه و اما اسهال سبیلرندن بری امیلا در یعنی پردموی خلطدربدنه غالب اولور و معدیه دوکلور پس اول معد اول مودی خلط دفع ایدر طشر ایدر اول مودی خلط صفرایسه علامتی بودر که عطش غالب اولور و کبک ایچر و بون کلور و اسهال رقیق و رنکین اولور

و اگر اجلیسه

علاجی بودرکم قرق صوین یا اشخون صوین قیند تا بکنم دونه اکابرز
 درم طباشر هندی و قروکل نخسه طباشر قرضلرندن برنج و مثقال قته
 ایچه قرض طباشر و قروکل و طباشر هندی او نرد درم قوزی قلاغی تخمی و سماق
 بشدرم کلنار و صمغ اکیشدرم یغورب قرضلر اید لر غذا قسز مرجك
 مزور سنی فروجه و قرق صویله یخسه سماق مزور سنی و صویرنه کل صویله
 سماق ایچه و بر سبب بودرکه معد مزاجنه حرارت غالب اولور علامتی بودر کیم
 عطش قی اولور و ایچی دوشتر و اسیمه دوتر و معد ایچی کور و اسهال رفیق
 و کولونه دمنک و تاسه غالب اولور علاجی بودرکم دوکلمش ازپه قوون و دکرمنه
 طرته و صویله قیند تا از جق قویله دخی سن و سماق و طباشر هندی قته ایچه
 یخسه طباشری الما صویند ان ایچه یخسه اول طباشر دید کوز قرضلر
 ایوه ربویله ایچه و رب اولدرکه ایوه صوینی قیند بکنر کی و ایچه و اگر خستون
 تاسی و اسهال انوکله کتمسه برنج یکی نعل اوده قزدرب اودکی قزر نجبه
 و سغریغور دی سمنسه برغه اندن صوق صویله ایران اید و آکی یوز درم
 اله ایچه اون بشدرم دوکلمش بکسمت یافروند قتی قورلمش اتمک برغه دخی
 ایچه اگر دخی قوتلوا و لسون دسک اول ایراندن یتمش درم الب بو او تندن

اکابیشدرم قتب ایچه طباشر هندی و صمغ عربی و کلار منی و قروکل و کهر باوکلنا ز
 هب یمشق دوکه و استعمال اید غذا انار دانک قره ازومی یمشق دوکه و استنه
 سکه یا قرق صوینی یا اکشی ناز صوینی قویله دخی ان سن و فروجه بشون
 و ایچنه ایوه دغریه و اگر ان جق قورلمش برنج برقه دخی یکدر و بورنج کچ او غلغلدر
 اولسه بودید کمز علاجی انسی ایدنه و او غلجوغه اوج چکر دک طباشر و برنج
 چکر دک سک انسی سدیله ازب ایچون و اگر اسهال سبب قتی سسهل او تندن اولسه
 کور لر اگر مسهلک عیدار اغیسه دومتق کرک زین امتلا دند انی دومتق بودر
 مکر قتی ضعف عارض اوله که دوتکر و اگر ییندیه بومعلجک یینسیله
 و اگر قیتیه مقبضله دوته و اگر اسهال سبب بویسه که معدنک مزاجنه
 برودت غالب اولمش اوله علامتی بودرکم یلمشک اوله و دوشتمق و عطش از اوله
 و اکشی اکشی گاکر علاجی بودرکم اقا قیاسی یمشق دوکه شرایله ان ایچه اگر دفع اولر
 بو او تندن بر قوزجه طکلجق و بر قوزجه اختم بیه و اوت صفاتکم نلخن و کتلوک
 و کلنار بر ابر قزو اوزوم چکر دکیله دوکب بو او تلی یغون لر یخسه بو او تندن
 وین قبصده عجب فعل وار و قروازوم چکر دکی یوز قرق درم مر سن تخمی یقشدر
 اکسنی سومه کی دوکه اندن کچی بوینوز و کلنار و کتلوک و عذبه و نلخن اوزدر

ناخوا کرد در

قَوْسِي يُشَقُّ دَوَكِهْ أَنْدَن بَالَلَهْ يُغُورِبْ هَر صَبَاحْ أَنْدَن كِبْرَاكْ قَوْزَجَهْ بِيَهْ
 وَبُوَيْقُوتِي قَرْبَنَهْ يَقَهْ چوركْ اوت كَمُونْ مَازُو بَر ابر يُشَقُّ دَوَكِهْ مَمْرُوجْ شَالْ بِيَلَهْ
 يُغُونْ بِيَن دُرْتَهْ وَغَدَا زِير بَاجْ اَوَلَهْ يَاقَرُقْ مَزُور سِي قَوْز يَاقِيلَهْ **اَوْنِ كِبْجِي فَصْل**
 زَحِيرَهْ دَر بَعْنِي اِكْنَكَهْ دَر زَحِير اَكِي نَوَعْدَر حَقْدَر وَبَاطِلْدَر اَوَلْ كِم زَحِير حَقْدَر
 سَبَبْ يَاسِي شِيَشْ يَاطِلْ صَفَايْ اَوَلُور يَاطِلْ بَلْغِي اَوَلُور اَوَلْ كِم بَلْغِي دَر مَلْجِدَن
 اَوَلَهْ يَاصُوقْ بِيَن اَوْتور مَقْدَن اَوَلِ بِيَن صُودُوكْ لَشْ اَوَلَهْ يَاطَوَانْ جُوقْ بِنَمَكْدَن اَوَلْ
 بِيَن زَحْمَت اِرْمَشْ اَوَلَهْ عِلَاجِي بُوَدَر كِم صُوقْدَن سَهْ قُطْ يَاقِيلَهْ مُمُورُوغْنِ دُرْتَهْ
 وَتَسْنِي وَتَقْعَدِي اِسْتِي اِسْتِي بَر لَهْ قُورِشْ كِبْكَلَهْ دَمَبْدَمْ بَصْدَن يَاكَمُونْ وَافْخِرِي
 وَبَابُوجِي وَخَطِي قَيْنَهْ وَصُوبِنَهْ اَتُونْ يَاحْمَاكْ اِسْتِي فَرِشْنَهْ اَوْتُونْ يَخْسَهْ كَمُونْ
 صُوبِيَهْ قَيْنَهْ وَصُوبِنْ شَرَابَهْ قَتَهْ اِيچَهْ كَهْ كِي اَيُودُرُ وَاَصْصِي اَنُوكَلَهْ اَوَلُور اَكْر طَهَارَت
 اِيذَر سَهْ قَتِي اَيُودُر زَحِير كَهْ حَرَارَتْنِ يَاطِلْ طَدْنِ اَوَلَهْ عِلَاجِي بُوَدَر كِم خَشْخَاشْ قَابِنْ
 وَخَطِي وَكَلْ تَخِي قَيْنَدْبْ صُوبِيلَهْ طَهَارَت اِيذَهْ وَاَكْر قَتِي اَغْرُ سَهْ شِيَا ف زَحِير دُوتَهْ كَهْ
 بُوَدَر كُونَلَكْ وَمَرُ وَاَفِيُونْ وَزَعْفَرَانْ بَالَلَهْ شَافَلَر اِيذَهْ وَزَحِير كَهْ شِيَشْدَن دَر فَصْد اِيذَهْ
 وَاَكِي اَوُجْ كُونْ غَدَا يَمِيَهْ وَاَوَلْ كِم طَوَانْ بِنَمَكْدَن اَوَلُور مُقْلْ اَزْزُقْ مُمُورَدَهْ صَارُوسِيَنَهْ
 وَكَلْ يَاقِيلَهْ قَتَهْ وَتَقْعَدِيَهْ يَقَهْ وَامَا زَحِير بَاطِلْ سَبَبْ بُوَدَر كَهْ بَغْرِ سَقْدَر دَر قُورِشْ

اَكْنُور بَغْرِ سَقْ اَنِي طَشْرِيَهْ دَفْعْ اَتْمَكْ دَر لَوْحَتَهْ مَكْنَدْ كِنْدَن بَغْرِ سَقْ صِيْر لُور
 وَتَغْلَكْ رَقِيْقَنْدَن اَزْجِي رُطُوبَتْ كَلُور وَاَنِي اِسْهَالْ صُنُور لُور وَمَقْبُضْ وَبِرْ لُور
 هَمَانْ سَاعَتْ اَوَلْدَر رُپَسْ زَحِير حَقْلَهْ بَاطِلْ اَدَا سِنَكْ فَرْقْ بُوَدَر كِم بَاطِلَهْ قَرْنْ
 كِر لُور وَاَبِلَهْ زَحْمَت اَوَلُور وَبَغْرِ سَقْلَر دَايْمْ سَجُو لُور بُونْدَن دَخِي اَسَانْ فَرْقْ بُوَدَر كَهْ
 خَسْتَهْ كَبِي بُوِيَنُوزْ چَكْر دَكْنِ يَازِير قُطُونَا يَطُونْ اَكْر زَحِير لَهْ چَقْر سَهْ حَقْدَر
 وَالاَجْمَر سَهْ بَاطِلْدَر وَبَاطِلُوكْ عِلَاجِي قَوْلُجْ بَابِنْدَهْ مَعْلُومْ اَوَلُور **اَوْنِ كِبْجِي فَصْل**
فصل قَوْلُجْدَهْ دَر قَوْلُجْ يَاقِيلِظْ بَلْغَدْنِ يَاقِيلِظْ يِلْدَن دَر يَاسِي غَدَا لُور دَر
 تَغْلْ يَاسِي اَوَلُور وَبَغْرِ سَقْدَهْ اَكْنُور زَحْمَت اِيذَر اَمَا غَلِيظْ يِلْدَن وَغَلِيظْ بَلْغَدْنِ
 اِيَسَهْ عِلَاجِي بُوَدَر كَهْ اَوْنِ بِيَشْ دَر مَمْ خِيَارْ شَنِبَهْ صُوبِيلَهْ اَنَهْ وَاسْتَنَهْ يِدِي دَر مَمْ
 كَنَهْ يَاقِي قُوبِيَهْ وَاِيچَنَهْ بَر مَشْقَالْ اِيَارِجْ فَيَقْنْ وَبِكْرِي دَر مَمْ قَرْجَهْ شَكْر اَنَهْ
 اِيچَهْ وَغَدَا اَتْ صُوتِي اَتْمَكَلَهْ وَاَوَلْ كِم تَغْلْ بُوَسْتَنْدَن دَر عِلَاجِي بُوَدَر كَهْ اَلْتِ
 اَنَجِيرِي صُودَهْ قَيْنَهْ وَاِيچَنَهْ اَوْنِ بِيَشْ دَر مَمْ خِيَارْ شَنِبَهْ اِيچِي اَنَهْ اَكْر كَمَرْ سَهْ يَكْرْمِ
 دَر مَمْ اَقْ شَكْر اَوْنِ دَر مَمْ سَكَلَهْ يَاقِي قَتَهْ اِيچَهْ وَغَدَا اَتْلَهْ بَشْمَشْ مَخُودْ آبْ
 اَوَلَهْ **اَوْنِ دَر دَبْجِي فَصْل** قَرْنْ قَرْتَلَرْنَهْ دَر بِلَكَلَهْ قَرْنَهْ اَوُجْ دُر لُور قُورْتْ وَارْدُر
 بَرِي صُغْلُكْ اَنَجَهْ بَغْرِ سَقْدَهْ دَر بَرِي نَمَاز بُوَر يُغُونْ بَغْرِ سَقْدَهْ دُر وِبَرِي اَوُجْ

قَوْجَز لَر دَر پِیَن سَكْر جَكی کِی طِفَر و بَغْر سَقَد دَر عَلَامَتِ لَری بُو دَر کِم بَکَری
 صَوْر و بَغْر سَقَر آجی آجی کُور و کُور دُور و اَغْر نَدَن صَلِیْر زَوَان اُولور عَلَاجی
 بُو دَر کِم یُوشَان و قُون چَکِی یَکُرم شَد دَر مَم دَر ت یُوز اَلِی دَر مَم صُوبِلَه قِیَنَد تَارِج
 قَلْبِجَا اَنَدَن سَه و اَسِجَقْلَه اِیچَه یَخْسه بَر رَجُوق دَر مَم پَر نَک کَابِلِجَت النِیل
 و اَفَسَن تِیْن رُومِی مَشَق دُو کَه اِسْتِعْمَال ایدَه و غَدَا تَلْطِیف ایدَه **اَوْن بَشَقِی فِصَل**
 بَغْر اَغْر سِیَنَد دَر بُو رَجُوق بُول قِرَن و طَمَر لَطْلُو اُولور سَه خَرَات دَن دَر عَلَاجی
 بُو دَر کِم بَاسَلِیْقَدَن فِصْد ایدَه و کَاسَنی صُوبِی سِقَه و اِیچَه اُون بَیْش دَر مَم مَم
 سَکَن کِیْن بَر زُورِی اَنَه اِیچَه صَنَعَت بُو دَر کَه کُوفَس تَخِی و رَا زِیَا نَه تَخِی و اَنَسُون
 هَر بَر نَدَن اَتُوز دَر مَم بُو تَخَلِی دُو کَه وَاوَج یُوز دَر مَم سَی سَکِیْلَه قِیَنَد تَابَال
 قَوَامَنَه کَلَه اَنَدَن اِنْدُون بَر جِیْنِی یَا سِرْجَه ظَرْفَه سَقْلِی کَرَاک اُولِیچُو اِسْتِعْمَال
 ایدَه و آق صَنْدَال و کَافُورِی کُل صُوبِنَدَه اَنَه و بَغْر اِسْتَدَه یَقَه و سَکَن کِیْن اَر پَه
 صُوبِلَه اَنَه اِیچَه غَدَا اَمَکَلَه قُرُق صُوتِی اُولَه یَا قُرُق صُور سِی فَر و جَلَه و اَلِی بُو
 عِلْتَدَن بَکَرِی بُون رُوسَه و قَارُون اَغْسه و عَطَش اَز سَه بَر و دَن دَن دَر عَلَاجی
 بُو دَر کِم بُو مَعْجُوفِی کُوندَه اَلِی دَر مَم پِیَه زَعْفَرَان و سَنْبِل و سَلِیخَه هَر بَر نَدَن اَتُوز
 دَر مَم دَارِجِیْنِی و مَر و قُسْط و اِذْخَر چَکِی شَد دَر مَم و بَال یُوز دَر مَم یَخْسه مَلْأ

بَغْر اَغْر سِیَنَد دَر بُو رَجُوق بُول قِرَن و طَمَر لَطْلُو اُولور سَه خَرَات دَن دَر عَلَاجی
 بُو دَر کِم بَاسَلِیْقَدَن فِصْد ایدَه و کَاسَنی صُوبِی سِقَه و اِیچَه اُون بَیْش دَر مَم مَم
 سَکَن کِیْن بَر زُورِی اَنَه اِیچَه صَنَعَت بُو دَر کَه کُوفَس تَخِی و رَا زِیَا نَه تَخِی و اَنَسُون
 هَر بَر نَدَن اَتُوز دَر مَم بُو تَخَلِی دُو کَه وَاوَج یُوز دَر مَم سَی سَکِیْلَه قِیَنَد تَابَال
 قَوَامَنَه کَلَه اَنَدَن اِنْدُون بَر جِیْنِی یَا سِرْجَه ظَرْفَه سَقْلِی کَرَاک اُولِیچُو اِسْتِعْمَال
 ایدَه و آق صَنْدَال و کَافُورِی کُل صُوبِنَدَه اَنَه و بَغْر اِسْتَدَه یَقَه و سَکَن کِیْن اَر پَه
 صُوبِلَه اَنَه اِیچَه غَدَا اَمَکَلَه قُرُق صُوتِی اُولَه یَا قُرُق صُور سِی فَر و جَلَه و اَلِی بُو
 عِلْتَدَن بَکَرِی بُون رُوسَه و قَارُون اَغْسه و عَطَش اَز سَه بَر و دَن دَن دَر عَلَاجی
 بُو دَر کِم بُو مَعْجُوفِی کُوندَه اَلِی دَر مَم پِیَه زَعْفَرَان و سَنْبِل و سَلِیخَه هَر بَر نَدَن اَتُوز
 دَر مَم دَارِجِیْنِی و مَر و قُسْط و اِذْخَر چَکِی شَد دَر مَم و بَال یُوز دَر مَم یَخْسه مَلْأ

الاَصُول آجی بَادَم یَا غِیْلَه وِیْن و قُرْت بَغْر نَک بُو رَجُوق عَجَابِی خَاصِیْتِی وَاَرَدَر
 خَرَات دَن سَه کَاسَنی صُوبِلَه کُوندَه بَر دَر مَم دَن بَر مَشَقَال دِکِیْن اُولَه و بَر و دَن دَن سَه
 طَلُو شَر اِبِلَه وِیْن و غَدَا یَا ن قُوشِی اَت اُولَه **اَوْن التَخِی فِصَل** اِسْتِیْقَادَه دَر بِلَه
 بُو رَجُوق سَبَب بُو دَر کِم بَغْر مَزَاجِی صُود غَنْدَن قَان دَخِی صُور و اِسْتِیْقَا اَوَج نو عُدَر
 بَرِیْنَه طَبِی دَر لَر زِیْن قَرْن اَلِلَه قَا جُوق طَبِل کِی اَوْتَر و بَرِیْنَه زِق دَر لَر زِیْن صُوبِلَه
 طُولُش تَلُومَه بَکَرِی و بَرِیْنَه لَی دَر لَر کِه بَدَنَه شِیْشِی مَشَق اُولور بَر مَغْلَه
 بَصِیْق خَیْر کِی یُوغُر و لُور جُوق اُولور و بُو نُو عَک عَلَاجی اَوَل بُولِی کُور قِرَالِیْسَه
 اَلِتَدَه فِصْد ایدَه اَمَّا خَسْتَنُک قُوتَن کُوز دَه قُویْسَه چُق اَقَدَه و ضَعِیْف اِیْسَه
 اَز اَقَدَه زِیْن صُوق قَان دَر کِدَر مَلُودَر تَا خَرَاتِی عَزِیْزَه اَوِیْنَه سُو یَمِیَا بَقَرَا
 ایدَر بُو رَجُوق فِصْد کِی یُوق دَر دَر یَا زَن و قَشَن و اَلِی کِن اِسْتِیْقَا یَه بُو یَا رَهَا ن
 بُو رَجُوق اَوَلَنَدَه قُشْمُوق دَخِی کِی مُفِیْد دَر اَجَلَه و طُوقْلَه لَی کِن اَخِرِنَدَه یُومَز دَر بُو
 مُسْهَل لَر دَه و بُو قُرْصَلَر دَه دَخِی کِی مُفِیْد دَر تَا نَه مَازَرِیُون یَیْر اَغْن کُور کَلَدَه قُرُودَه
 وَاَنَدَن اَلْمَش دَر مَم و اَرِیَه اَوِی و قِرَل و یَا ن بَال یَکُرم شَد دَر مَم دَکَب قُرْصَلَر
 ایدَه و شَرِیْت بَر دَر مَم شَکَر لَه یَخْسه اَسْمَان سُو سَم دِیْنِی کُور کَلَدَه قُرُودَه و یُوشَق دُو کَه
 بَر دَر مَم دَن اَوَج دَر مَم دَک اَوْن دَر مَم سَکَن کِیْن لَه اِیچَه یَخْسه یَکُرم دَر مَم

صار و هليله قينك وصوينه اكي درهم غارقون واون درهم خيار شنبه ان و بر ز
 كنيك صوينه قته ايجه و غذا شيشك اتي هم سو كوله و هم مطبخ و بويقو
 كي مفيد در اوندك يور يان سغر تزي دوت نخش بوزجق اوفي بر نخش تزي
 يشق دو كه اونه قته و سركيله يا اوغلن سيدوكيله يا كجي سيدوكيله يغون
 شيش اوزرنه يقه و اما اول استسقاى علاجي طبلي بودر كيم قرن استنه
 طارو بغليا و قرو شيشه چكدون و سذاب يا غيله حقه ايد و شيا ف دخی
 كي مفيد در كمون و سذابك ياش پيراغي بر ر اوج مخور مریم يعنى شلغم دوت
 درهم بر درم بالله يغور ب يكه بلشدر ب استعمال ايد و دمدم كمون و انسون
 و ناخن قينك صوين ايجه هفته بر كن اوج درهم استخودوس داز يانه صويله
 ايجه كه بورنجه عجيب خاصيتي وار اگر قوت ضعيف ايسه سهل و بين ليكن
 هر كون اكي درهم چارخوت بر اسكورد قيون سديله ان ايجه حرارت يوقسه
 اما استسقاى نقي علاجي بودر كيم حرارت وارسه و جبدن هر كون اكي بمقدار درهم
 و بين را و نديچني و عصارة الغافه و كاسني تخم اوچر درهم غار يقون پيش درهم
 كرفس تخم بر بمقدار درهم ماذريون اون دوت درهم مجموعين دو كه خسته قوت تلخ
 استعمال ايد زرين قتي اوتدروا اگر حرارت يوغسه بوجت و بين حب بودر مازريون

بمقدار درهم چارخود بمقدار درهم قن طوز و كوكرجين بوق اوچر چكردك بونلري
 هب يشق دوكلر و جلد ايد لر قوسي بر شبتدر محمد بن زكريا ديكه بورنجه
 بوندن پكر ك علاج يوقد كيه خستى بر قيو قرب ايجه اود يقلز تا قرن دخی خستى
 ايجه قيا لرتا قتي در ليا و بعضى اطبا بورنجي يرب قوشو صوين سفر جالنوس ايد كيه
 بر كشدن ارتوق كورمدم ير مغله صاغلدی مع هذا قوت قويدى **اون يدنجي**
فصل طلاقه در بلكه طلاقه برنج اولور برى بودر كيم طلاقه بيور و قللك
 اولور علامتي بودر كيم صول يانتك اشكان اولور و دخی كوز قيني شيشي افراطله او
 نفس كسلي كلور و اكما مخصوص علاج بودر كيم كل قرضلرن سركنين بزور ايله بله
 و بين و برى بودر كيم طلاقه يليله طولر و كورلور علامتي بودر كيم ايله بسجق قرو لدار
 هم اغرمز و اكما مخصوص علاجي بودر كيم غداى دمدم و بين و صوين اوز و بين و طلاق
 استنه قرو شيشلر چكه اودله صور مغله دكلر و برى بودر كيم طلاقه سذر
 اولور علامتي بودر كيم بكني خراب اولور و قن رر و كوزي آغى بلنور و طعام اشتهما سى از
 اولور و اكما مخصوص علاج بودر كيم طلاقه استنه قرو شيشلر چكب طلاقها اونه
 حركت ايد و ماء الا و صول ايجه و برى بودر كيم نفس كسلور و يور ك صونس بقدن
 طوتش و اكما مخصوص علاج بودر كيم صول باسليقدن يا صول لوك سرجه بر مغند ن

استندکی اوسيلم طرندن فصد اید و کاسنی و زاز یانه صولرن شکرله ایچه
 واکریش برودتدن ایسه اولنوعک علاجین اید یعنی کل قصلرن سکنکین
 بزورله وین اما اولد علاج که قوسنه عامدر بوکم حرارتدنه صول قول
 باسلیقندن یا اوسیلندن فصد اید و یومطبوخ ایچه اول بودریم صارو هیلله
 وقر هیلله اون بش درم شاهتریدی درم یلغون یمیشی و کین تخمی اوجدرم
 کاسنی تخمی و کشور تخمی بودریم اوجدرم اړوک و تمور هندی تجک قدر بشون واکا
 برمثقال ایارج فیقر و بر درم غاریقون ایله ایچه یخسه لبلاب صوین
 غاریقون ایله انه ایچه زین بورنجه عجیب خاصیتی واریخسه غارقوندن برمثقال
 اوجدرم دکن یکریم درم سکنکین ایله ایچه که بغایت مفیددرواندن ایت
 انومی صوینه لازم اوله هرکون یکریم درم یخسه یلغون پیرغی صوین یا خلا ف
 سکت اخای پیرغی صوین قفسی مناسبه اندن اون درم ایچه سکنکین
 ایله بله و بویقودخی و نوعه درکه مفیددرا فحیر سکیله بشور و ایچه اکیل
 الملك قویه و طلاق استنه یقه یخسه یلغون پیرغی میشق دوکه و سکیله یغور
 یقه واکر برودتدنه علاجی بودریم بواوتلری اوجدرم سکنکین ایله ایچه
 افیمون سفایح حب السلاطین کین کوکون قبی اسقلوفندریون قفسندن

اولورسه بر درم دن اکی درم دهک ایچن کرگسه دکلندن بله هر برندن اوجر
 حبدن التشر حبدک یخسه چام قوزغین و آردج یمیشی سکیله یخسه
 بومعجون کوند اکی درم یقه کین کوکون قبی اون اکی درم طر ق اوتی تخمی واندوز
 هر برندن التشر درم خردل اکی درم مرطافی یدی درم میشق دوکه بالله یغون و طلاق
 استنه بوندن یقواتسه کی ایودر **اون سکنکین فصل** بر قانده در بلکه یرقان
 صار و اولسه سبب بودریم اود یولنده بر سده عارض اولور یا اود ک قوت ماسکی
 ضعیف اولور یا صفا اچوقلغندن اولور یا بغیر شیشرو اودک اغیزد و تلور پس
 صفا قانه قرشور و بدنه یایلور یا بر قطال اوت ایچکدن بدن ضرر یا بر اغلور
 جانور ابر مقصدن اولور وقر یر قانک سبب بودریم بغیرله طلاق اراسنده غی یول
 بر سده عارض اولور یا طلاق قوت ماسکی ضعیف اولور پس سودا قانه قرشور
 و بدنه یایلور یا سودا اچوقلغندن اولور صفا دن اولنوک علامتی بودریم کوزی
 اغی ضرر بدن دخی شاید که بولی اق اوله و بوشول وقت اولور کیم صفا بدنه
 یایلور و یولله و زحیرله کلز و شاید که استماینله بله اوله امدی اگر استمه
 و ارسه اول فصد اید اندن بواوتلرله صفا اچو اسهال اید اړوک و صار هیلله
 وقر و بنفشه و تمور هندی و ترنکین و نکم بونلن بکر و ارسه براوج عصفور

تخمیشق دوکله و قرق درم کچی سندنه برغه آنکله قتی اووه آندن سنب اینجه
 اوچ درم صمغی ریح اغرسقونیا برغه ازه ایچه و اگر کوند بریا الی کوند بر
 سکنکین صویله مزوج ایدب اینجه اوچ درم سمساق تخم قتب ایچه دخی بر
 لحظدن قسه کی فایده اوله و اگر استمه یوغه صبر و محموده و غاریقون سکنکین
 ایله یا جلایله ایچه ینه ایرو ایرو یا بریدن آندن صکر لک قرصقندن ماء الاضو لله
 ایچه و گاسنی صوینه لازم اوله و رازیانه و کرفس صوینه لازم اوله و غذا سغراق
 و سغراقی شور باسی سکیله یا سغریغور دنک سمسیله و حمامه دمدم قتی
 سکیله استنشاق اید زید بورنندن صفرا سی خیل کتور اما اول یرقان کیم سودا دن
 اولور علامتی بودر کیم بدن هب قرق ربول و زحیره هم قرق و هم غلیظ اولور علا جی
 بودر کیم اگر طلاقه شیش و ارسه یا طلاق بیوکسه اول قول یا سلیقندن یا اسیلدن
 فصد اید و کون اگر قان رنک قرایسه اقد تا غه دونجه اگر قرلیسه هماندم
 دوتنه یا مطبوخ اقیمونله یا یکرم درم مدن اتوز درم مدکین سکنکین استی صویله
 مزوج اید و اکابیش درم مدن یدی درمه دک دوکلهش اقیمون قته ایچه و اکا
 بر مشقال غاریقون قسه دخی قوتلو اولور و فایده اولور آندن طلاقه قوت و بر جک
 اولتر ایچه رازیانه صوینی و یلغون پیراغی صوینی کبی قفسندن کرکسه اولور کی

قاشق ایچه سکنکین ایله و اگر حرارت یوغسه قرق بلدرلو و قرق بویه برابر
 صوده بشور و خسته کونشه دور تا صوسییه و اچی دوشه قرشو اول صودن
 ایچه تادر لدجه بدن آر نه **سکنکین مقالہ قلن** اعضا مرضلرند
 لون فصله در **اول فصل** بوکر کلر اغرسندن در بلکه بورنجه بول قرلیسه
 علا جی یا سلیقندن فصد اید آندن برز قطونا و خیار شنبه و شنجیار تخم
 اچی برز قطونا دن ایروغنی یمشق دوکله و سکنکین قته ایچه و بول قزک
 دکلسه عتاب و سبستان و اروک و صار و هلیله و بنفشه قینه و اینجه
 خیار شنبه آن ایچه تا اسهال اید و اگر قان ایشرسه برز تخمکان دوکله و صو
 سقه ایچه بواوتلر له کل ارمنی و کی قد اشقان و کونلک و خشخاش و تخمکان
 تخم و اگر بولدن قوم کبی و ارسه قون تخم اچی رازیانه یله ایچه و غذا ماشای
 فیک یا مرجک مزورسی و بورنجه سلسل بول غرض اولسه همان اربه قودن
 صوق صویله ایچه و یاش بالقییه و سلسل بول باشنه برز تخمدر بلحرار تدنسه
 شول اولتری ایچه کیم هم قابض و هم صوق اوله قروکل و سحاق و قرکشیج و قرو
 بلود و تخمکان تخم و مارول کافور کبی ایرو ایرو هب قتی یمشق دوکله اکشی نار صو
 یا اکشی یغور دله ایچه و اگر برود تدنسه هم قابض و هم استی اولتر ایچه سک

وَتَبْلَقُ وَقِطْ وَمُرْكَبَهُ وَاسْتَحْوَدُوسَ وَكُونْلُوكَ وَمَكُونُ كَبِيْ هَبْ يُمَشِقْ دَوَكَه
 اِيْرَتَهْ وَلَحْشَمْ كَلْبَشْكَرْ لَهْ اِكْشَرْدَرْمِ اِيْجَهْ وَحَرْلَرْتَدَنْ اَوْلَنْ غِدَا سَمَاقْ اَشِيْ يَاقُوْقْ
 اَشِيْ اَسِيْ اَوْتَلَرْلَهْ وَبَدُوْدْتَدَنْسَهْ غِدَا قُوْرلِشَاتْ وَكَشِيْجْ **اَلْجِيْ فَصْلْ مَثَانَهْ** :
 مَرَضْلَرْنَهْ دُرْ قُوْقَهْ يَابُوْكُرْ كَدَهْ طَاشْ بَلُوْرْسَهْ سَبَبْ بُوْدُرْ كَهْ بُوْنَلَرُوْكْ اَغْزَلَرِيْ
 طَارْ اُولُوْرُوْلِيْجَلَرِيْ قَزَرُرْ بَغْرَدَنْ هَمْ خَامْ وَهَمْ غَلِيْظْ كِيْمَشْ بُوْلَلَهْ بِلَهْ اُوِيْنَرْ
 وَبُوْكُرْ كَهْ يَاقُوْعْ كَهْ حَرَارْتَدَنْ بَغْلَنُوْبْ طَاشْ اُولُوْرْ عِلَاقَتِيْ بُوْكِيْمْ قَسُقْ قَتِيْ اَغْزَلَرْ
 وَبُوْلْ صُوْكِيْ آقْ اُولُوْرْ كَسَلِيْ كَسَلِيْ كَلُوْرْ ذِكْرِيْ دَخِيْ كَاهْ كَرْلُوْرْ كَاهْ سُسْتْ اُولُوْرْ شَايْدْ كِهْ
 بُوْلْدُوْتَلُوْرُوْبُوْلْ يُوْلُقْ اَجُوْرْسَهْ قَتِيْ اِكْمَلْدَنْ سَفَرْ دَخِيْ جَقْرُوْبَرْ عِلَاقَتِيْ بُوْدُرْ كِمْ
 خَسْتَهْ دَايْمْ ذَكْرَنْ وَخَايَسِيْنْ اُوُوْرْ عِلَاقِيْ بُوْدُرْ كِمْ يَازْ اَسِيْنِيْ دَوَكَهْ يِكْرَمْ دَرْمِ يَاشْ
 صُوِيْنْدَنْ اَلُوْبْ اِيْجَهْ عَقَبْ كُوْلِيْنْدَنْ بَرْنِيْجْ چَكِرْ دَكْدَنْ تَا اَلْتِيْ چَكِرْ دَكَهْ دَكِيْنْ
 اَنَهْ اِيْجَهْ اَكْرَبُوْ اَوْتَلَرْ صُوِيْنْدَنْ كُوْنْدَهْ اُوْنْ دَرْمِ عَقَبْ كَلِيْلَهْ اِيْجَهْ سَهْ دَخِيْ اَوْلَهْ
 اَوْتَلَرْ صِفْتْ بُوْدُرْ بَرِيْ بَرْ سِيُوْشَانْ يَعْنِيْ بَلْدَرَقْ وَاسْقَلُوْفَنْدَرِيُونْ اُوْچَرْدَرْمِ
 كَرَفْسْ كُوْكِيْلَهْ يِكْرَمْ شَرْدَرْمِ اُوْچْ يُوْزْ دَرْمِ صُوِيْلَهْ بَشُوْرْ تَا كَهْ اَكِيْ خَشْدَنْ اَزْ اِيْنِيْ
 كَهْ اَنْدَنْ صُكْرْ اسْتِمَالْ اِيْدَهْ وَعَقَبْ كَلِيْ بُوْدُرْ عَقَبْلَرْدَنْ بُوْلْدُوْعْ كَهْ اَلَا سِيْنْ وَبِكِيْ
 جَلْكَهْ قِيْبْ اَغْزَنْ بَلْجِفْلَهْ دُوْشِيْنْ وَبَرْتُوْرْ قِيَا سِيْنْ كِهْ اَكْنْ اَسِيْ اُولِيَا وَالتَّهْ

بِرْ كَرْمَتْ قِيَا سِيْنْ وَالتَّ سَاعَتْدَنْ صُكْرْ چَقْرَبْ يُمَشِقْ دَوَكِيْنْ وَبُوْرْ نَجْدَهْ
 تَكْنُوْكْ قَرْ قَانِنْ اِيْجَهْ غَايْتْ اِيُوْدُرْ وَبُوْرْ نَجْلُوْ كَشِيْ كُوْنْدَهْ بَرْنِيْجْ كَرْحَامَهْ كَرْنْ
 وَبِكْرْ كِيْ بُوْدُرْ كِيْمْ بَرْنِيْجِيْ يَقَهْ كُوْلِيْنْدَنْ اَكِيْ دَرْمِ وَيْنْ **اُوْجِيْ فَصْلْ مَقْعَدْ** در
 يَعْنِيْ صُفْرْ مَرَضْلَرْنَهْ دُرْ مَقْعَدَهْ نَكْ بَرْمَرْضِيْ بُوْاسِيْرْ وَبَرِيْ نَاصُوْرْ وَبَرِيْ
 شِقَاقْ دُرْ يَعْنِيْ شِيْشْدُرْ وَبُوْاسِيْرْ اُوْجْ صِنْغُرْ بَرِيْ اُوْزْ نَجْلَرْ كِيْچَرْ اَرُوْجُقْلَنْ
 بَكْرُوْرْ وَبَرِيْ تُوْتْ دَانِسَهْ بَكْرُوْرْ اَمَّا اَرُوِيَهْ بَكْرِيْنْ بَغَايْتْ يَرْمَزْ صِنْغُرْ وَاَوْلْ
 اَكِيْ صِنْغْ اَشْغَارْ قَدْرُوْبُوْ اُوْجْ صِنْغْ اَكْ خِيْثْ صُوِيُوْلِيْنْدَنْ يَكَهْ اُولَنْدُرْ زِيْنْ
 يُوْكْ اَوْلِيْجِيْ بُوْلِيْ دُوْتَرْ وَكََا كَزِيْ صُفْرْ دَنْ طَشْ اُولَنْدُرْ وَمُوْسُوْكْ عِلَاقِيْ
 مُشْكَلَرْ وَبُوْاسِيْرْ يَا كُوْرْ اُولُوْرْ يَا كُوْرْ اُولْمَزْ وَكُوْرْ قِيَا مِيَا نْدُرْ كُوْرْنَهْ فُصْدْ اِيْدَهْ
 زِيْنْ قَانْ اَكْسَلِيْجْ لَغْرِيْ سِيْ كِيْدُرْ وَفُصْدَنْ بُوْيَكْرْ كُدُرْ كِيْمْ بَرَاتِيْ اَوْتْ دُوْرْتَهْ صُوْغَانْ
 صُوِيْ كِيْ يَخْسَهْ اَوْلْ اَتِيْ اَوْتَلَرْدَنْ كَمْ اَكْسَارْ زَانْدَنْ صُكْرْ بَرْمَرْمَقَالْ وَسَلِيْخَهْ يِكْرَمْ
 دَرْمِ يَرْ يُوْزْ صُوِيْلَهْ اِيْجَهْ يَخْسَهْ بِيْجُوْ دَرْمِ اُوْغْلَنْ اَشِيْ يِكْرَمْ دَرْمِ يَارْ يُوْزْ صُوِيْلَهْ
 اِيْجَهْ تَابُوْاسِيْرْ كُوْزِيْ اَجَلَا وَقَانْ رَوَانْ اَوْلَهْ وَكُوْرْ اُولِيَا نْ بُوْاسِيْرْ عِلَاقِيْ بُوْنَكْ
 عَكْسِيْجَهْ دُرْ وَاَدُوْ يَلَرْدَنْ مَقْلْ جَا كَا قَاتِيْ مَنَاسِيْدُرْ صَارُوْ هَلِيْلَهْ وَكَابِلِيْ وَبَلِيْلِيْ
 وَمَصْطَلِيْ اُوْچَرْدَرْمِ تَرْبِدْ هَنْدِيْ يِكْرَمْ دَرْمِ مَقْلْ يَعْنِيْ اَبُوْجَهْلْ قُوْزْنَكْ بَرِيْ اَتُوْزْدَرْمِ

حرفا ون درم مقل كنده صويله ان اندن قلن او تلى مُشق دوكه و بى
برينه قرشدن و او و و بالله يغور بوياغى دخی هم لچلرو هم حقنه
ايد لر كبر كو كيك قى و يوز لك تخى اون بشد رم سذاب بردو تم بواو تلى
يوز الى درم كنده صويله بشون و صولرى تا كيم قوى اوله اندن سن و استنه
يتش درم شيرلوعن قيا و كنه بشون تا صوكيد و ياغ قله اتي كيم بوا سيري
و ارتوق اتي جريد صار و زرينج و نوشادر و ذراينج و كرج برابر كلكر صويله
يغور و قور صقلر ايد و قروده كرك او ليحق مُشق دوكه و بوا سيرا سته كه
وصفانك بر مرضي كيم ناصور در غالب بودر كيم صفم ياننده باش بلور و كيج
دش لر پس غورايد روا ت چر د و شايد كيم سكو كه اثر ايدرو ناصورا ولد
واو لور كيم صفم دلر تا غايط و بول دخی اولد لو كدن بله كلور علاجي بودر كيم طبق
يعنى اكسى و زيتون سركيله يغور و اكابر زعفران قتا و بر قتل بلشده و اول
دلو كه سقه يخه صبر و كهر باي مُشق دوكه و كوند اكى كز اولد لو كه طولد
و شقاق علاجي اگر حرات قيسه اسبداغ مرهم اككى مفيد در بودر قرل موم
و سوسن يا اوردك يا طاوس ياغى و نذر درم موم يا غيله اريد استنه دكلش
استيله كه و هوند قرشدن و استعمال ايد بر مرهم دخی حرات اوليان شقاق

کمی مفید در سغرا نجنکونک الکی اری موم اوند در موم زفت پیش در موم قلیه اسبذا ج
ومرد سگ اللش در موم کل یاغی اوند در موم موم وزفت و الکی کل یاغیله اریده و قلا بن
یُمَشَق دُوکِه و بَرِی بَرِیْنَه قَتَه هُونَدَه کِی قَرَشْدَرَه و اِسْتِمَال ایدَه و اَمَاصِفَانْک
شیشی اگر حار تَدْنِسَه فِصْد ایدَه و قَسَه و بَوَاوِی دُرْتَه مَرَجْمَک اُون و اَن خَطِی
و اَکْیَلِی الْمَلِک یُمَشَق دُوکِه و ایت اَز دُی صُوبِلَه و کُل یاغِیْلَه و یُمُورْدَه صَارُوسِیْلَه
یَغُورَه و شیشی اُسْتَنَه یَقَه و اگر بَرُود تَدْنِسَه صُوغَان قِیْنَه تَا اَز لَه و سِغْرُک
سَا یَاغِیْلَه دُوکِه مَرَهْم کِی اَوْلُجَه و اِسِجَق اِسِجَق یَقَه اَمَاصِفَان طَاشِرَه
جَقَه بُو شِیَاف اِسْتِمَال ایدَه بُو اَسِیر قَان کَسْمَکَه نِی نَظِیر دِر کَلْتُک و کَلْنَار و مَا
و سُومَه و اَقَا قِیَا و شَب یُمَشَق دُوکِه و شِیَاف ایدَه **در دنجی فصل ذکر و خایه**
مَرَضِلَر دِیْلَکَل کِه ذَکَر و خَا یَنُک شِیشی حَر اَر تَدْنِسَه بُو یَقُوتِی یَقَه زَعْفَرَان
و ایت اَز دُی و اَر پَه اُون و یُوجِیَه و کُل یاغِی و یُمُورْدَه صَارُوسِی و اَتِی بَر کِه بَر اَبَر
یَقُوتِیْدَه و قَان عَلامَتِی و اَر سَه بَا سَلِیْقَدَن فِصْد ایدَه و اگر بَرُود تَدْنِسَه اَکْیَلِی الْمَلِک
نَچَسِیْلَه بَشُورَه و یُمُورْدَه صَارُوسِی بَغْدَا یَاغِیْلَه قَتَه و اِسْتِمَال ایدَه و اگر ذَکَر
خِیْث یَا نِی اَو لُور سَه مَاز و و شِیَا مَیْشَا و اَن ز رُوت و کَلْنَار و نَار کِی و مُرْدَسَه
و صَبِر و کُوتُلوک یُمَشَق دُوکِه و اِسْتِمَال ایدَه و اگر ذَکَر دِن گَاه گَاه صُوکُور سَه اگر مَنی

يُولُوكْ ضَعْفِنْدَنَسَه يَئِن قَوْت مَاسِ كِسِي بِرُود تَدَنَسَه ضَعِيفُ خِلَطَلَه
يَئِن تَرَقْضِيلَا يَغُور لَمَش اِطْرِ فِيل يَكِه وَكَمُون جُوقِيَكِه وَغَدَا سِنَات فِلِسِن
اَيَدَه خُود وَصُوعَان وَدَارِجِي وَمُصْطَلِي وَقَرْنَل اِيلَه اَكْرَمِنِي اَيَلَكِنْدَنَسَه
تَحْكَا تَحِي وَمَا رُول تَحِي وَبِرْز قُطُونَا وَبَاك تَحِي وَخِيَا ز تَحِي وَكَشِينِز اِيچَه وَغَدَا
مَسْتَوَا اُولَه **بَشَجِي فَصَل** فَتَقَدَّر يَئِن دَبْلَكَدَه دُرْفَتَق بِرِيقْدَر كَم
يُفَقَدَه يَرْدَه اُولُور سَبَب بُودَر كِم يَه اَغْرِ يُولُوكْ كُتُور مَكْدَن يَاقَتِي جُور مَقْدَن
يَاسِي مَقْدَن يَاطْقَلَه جَاعَدَن اُولُور پَس اُولُور قَدَن بَغَار سَق يَايَاغ يَاطْلِيظ
پِيل اِنْرَخَا يَه قَابَنَه دَكُور عِلَاجِي بُودَر كِم اِنِي رَفَقَلَه اُولُور وَغَه قِيَا سِن وَاَكْر
كِرْمَز سَه اِسْتِي صُويَه دَخِي مُصْطَلِي وَكُونُلُوكْ قَبْغِي وَسِر وَقُوزِي وَبِيرَاغِي وَرُ
وَاَنْزِرُوت وَبَالِقِ يِلِي وَچَرَش وَبَلُوط صَارُوبَر اَبَر وَيِلِي سَكِيلَه اَنَه قَلَا بِن
يُمَشَق دُوكَه وَبِرِي بَرِيَه قَتَه يَغُور اَنْدَن بِن دَر تَه وَاولُور يَرَق اِسْتَنَه يَقَه
وَاَكَا مَنَاسِب بَر يَاق دَن وَحَكْم بَغْلِيَا وَاج كُون بَلَكَه بِدِي كُون دَن صُكْن خَشْتِي
اَرَقْسِي اَز رَنَه يَتُون وَانِي چَرَب بِرُود خِي يَقَه بِرَقَج كَز بُولَه اَيَدَه مَفِيد اُولَه **التَّجِي**
فَصَل جَاع اَكْسِلْد كِنْدَه دَر بُور نَجْكَ سَبَب بُودَر كِم مَنِي اَز اُولُور يَاقَتِي ضَعِيف
اُولُور يَاز كُرْسُت اُولُور قِيَا مَه كَمَن يَايِل اَز اُولُور زِيَه ذَكْر يِلَلَه كَر يِلُور قِيَا مَه

نصارو لغت
الصناديق
منهاكل واحد جزء
تفهم في الحال ويصعد
باله في ربه عايت
ناتج من مشدود

كُور يَاشَهوت ضَعِيف لَغْنَدَن اُولُور يَاجَاغ اِدْجَك قَبِيح اُولُور وَكُوكْلِي اِنِي
دَلَمَز يَاتَكْبَر اُولَه يَاتَرَك جَاع قَلَمَقْدَن طَبَعَت جَمَلِي اَنُودَه نَتَه كَبْج اَوُغْلِن سُد دَن
كَسَلَسَه حَرِيض اُولَمَز دَخِي كَسِلْد كِي كِي عِلَاجِي بُودَر كِم بِدَن ضَعِيفَه يَئِن غَدَا
لَرِلَه بِدَنَه قَوْت وَبِرْز وَمُفَرِّحَلر اِسْتَعَال اَيَدَه تَايُورَك قُوتْلَنَه زِيَه رُوح پِيل
ذَكْر كُور وَبَغْر وَدَمَاغَه قَوْت اَيْدَر اُولُور اِيچَه تَامِينُوكْ مَادَسِي جُوق اُولَه
اُولُورُوكْ بُولَا بَدَه عَجِيْب خَاصِيَتِي وَارْدَر وَاَكْر نَفْخ اَز لَغْنَدَنَسَه يَاقَتِي بِرُود تَدَنَسَه
اِسْتِي يَاطْلَر اِيلَه اُولَه وَنَفْخ اِدْجَك نَسْلَر يَه خُود وَصُوعَان وَزَنْجِيل كِي وَاَكْر
حَارَتَدَنَسَه وَحَارَات اِفْرَا طِنْدَنَسَه صُوق اُولُور كِيَه وَصُوق نَفَاخَلَر يَه
شَقَات لُور بَاقَلَه كِي وَاَكْر مَزَاج يَرْمَز لَغْنَدَنَسَه جَمَاعِيُون دِي جَمَكَز اَدُوتِلَر اِسْتَعَال
اَيَدَه وَجَاعَه مُضِر لُور دَن سَقْنَه تَحِي وَجُوق صُوجَاك وَاسِهَال وَاسْتِفْرَاغ وَفُصْد
وَجَامَت كِي وَصَنِي قُور دُرُور يِيل كِدُر نَسْلَر دَن سَقْنَه سَذَاب وَكَمُون وَنَلَخُ
وَيُزِرْلَك وَيُرْپُوز وَمَرَجَك كِي وَاَكْشَلَر دَن يَغْلِنَا زِيَه قُرُود جِيلَر دُرُور وَخُذَر دَن
زِيَان اِيْرشَد رَجِي نَسْلَر دَن سَقْنَه بَنَك وَافِيُون كِي وَقَتِي صُوقْلَر دَن دَخِي سَقْنَه
نِيلُوفَر وَكَافُور كِي وَبِرْز قُطُونَا كِي وَاَكْر جُوق تَرَك اَمَكْدَن اَيَسَه تَدْرِجَلَه جَاع
اَيَدَه وَجَاعَه قَوْت اَيْدَن لَر اِسْتَعَال اَيَدَه جَزَر وَجَر جَر يَئِن صُوتَر سِي وَهَلِيُون

یعنی مازجویه و تخلی و کتان تخ و کرس تخ و حبه الخفر او کنجد و بقله
و نخود و بکر لجه و قرفه و دارچینی و سباسة و کلنار و فستق و کثیر و حلیم
یعنی بر قاص ذین مبرد لر اولو فایده سی و اردر اندن بر مشقال ایچه شاربیه
و قسط و زرفبار تر و خصیه الثعلب و شقاق و زنجبیل خاصه پرورد سی
و خولجان و بوزیدان و سورنجان و مغاث و سقنقر خاصه قوی رغی دنی و بکر کی
و یاغی و طوز و سرچنک و کوکرجنک و تاو و غنک مورد لر یکیم نیم برشت اوله خاصه
رو فدن اوله اگر بعض ادویه بله بنور سه زنجیل و سقنقر طوزی کی و میشق
دگلش قرد چاونی رو فدن مورد صا و سینه یا اتله بشمش موردیه و یا پینسینه
خاصه سرچنک و تاو و اردک و قوزی بینلر نه آب پسه عجب خاصیتی و لر در
خاصه سقنقر طوز له اوله و هر که صوتر سن دو که و صوبین سقه یخشی شاربیه
ایچه هاندم فایده سی ظاهر اوله و هر که طعام سرچه آب پیه و صوبی سدا اوله
منیسی چوق ذکر ای دایم قایم اوله اما مرکب ادو یکیم بوبابده مفید در دواء المسک
و مشروط بطوس معجون و اوج مشقال جوارش و فلا سغه معجون اما اول اغد یکیم
بوبابده مفید در آرک شیشک اتی قلیس چوق مغا نله و چوق نخود له و خیطیه و
و ارتشق دارچینیله و خولجان ایله و سقنقر طوز له و زنجبیل ایله و سمن فروجه

وهریسه و سد لوبرنج اتله و مازجویه له و کندنه ایله قلیه ایدب خاصه
اگر موردیه ایله اوله کی مفید در ورو فدن موردیه و محروم له سکله بالی و خیار
و شخیار و قب و شفتالو و ازوم و طتلو صونک ینگی و طوز لو و اکشردن سقنه
سیرکه و قزو پینر کی و مخدر لر دن یعنی ایر شد جی دن دخی سقنه مار و لو بونک
کی و نقل یکیم بو کامفید در فندق و فستق و کلنار و هندستان قوزی ایچی
و بونلر بکر نوار سه اما شاربیلر یکیم مفید در یکی شارب یکیم طتلو اوله و شارب
زیب یعنی قرو ازوم شارب اما اگر چاغ غن یا غلر دن بان یاغی و زنبق یاغی و یا سمن
و قسط و غالیه یاغی بو یا غلر و دگلسی ذکر ی و قاسو و خایلی و مقعد یغلیا
و بوبابده ارسالن یاغی کی یوقدر و اگر اشک یا غلر دن برشیاف در تلور سه
عظیم فایده اید و جماع لذتن آر تور نلر دکن کبابه یا بحر قاصی دورته یا امج بال
یا محمود و فلفل و زنجبیل عشق دو که و بالله یغور دکن دیندن یار سونه دکن
دورته سرعت الانزال اگر انزال تیز تیز اولور سه یا منی چوق لغندن اولور زین
جماع از او لیحق منی چوق غلور تیز لکندن اولور خاصه کیم منی یولی کا کش اوله و علا منی
بودر کیم منی چقد قد یولین یقه یقا کلور و علا جی بودر کیم بار در طب غدا الیه و
و صوبینه صلوشراب ایچه و بر زمان جماعه مشغول اوله **یدنجی فصل عود** تکر

مرض لرند در عورتل منسوب اولن رنج لروك بری عقر در یعنی قسریق
امدی اگر عورتد نسه یارحم مزاجنه حرارت غالبدر منی کویندر یابرو دت
غالبدر منی صودر و دگدر و یا یبوست غالبدر منی طیندر و اگر اردنسه
خایه مزاجنه حرارت غالبدر منی کیونددر و یا برودت غالبدر منی صودر
و یا ذکر قسدر امدی رحم مزاجنه حرارت غالبسه علامتی بودر کیم حیض قانی
استیسی واتی و صار و ویا قن اولور علاجی بودر کیم صاغدن فصد اید و آریه
صوین وایت از وی صوین و برز قطونا ایچه و اسبذج مرهین کتورنه و اگر صو
برودتد نسه علامتی بودر کیم حیض قانی کور اقر و اقلغه میل ایدر و علاجی بودر کیم
خروج یعنی کنه اوت یاغن ماء الاصوله ایچه و هفتدن بر کزجت سکینج
ایچه اگر عورت قویسه درت کون پیانی معجون دخر ثا ایچه و اکی یا اوج
کون دگلنه ینه ایچه و دواء المسکدن بر نخود قدری وین و بر یکی قن نقطه یا
بلسان یاغنه بولشدن و کتورنه و بو علاجی قوسین قرشو اوغلن دوشان
عورت دخی ایدر سه کی مفیددر و اگر یبوستد نسه علامتی بودر کیم رحم قرو
اولور علاجی بودر کیم ابرنه اوتون و حمامه کن و دایم اوردک یاغن کتور و توق
یاغنی و الک دخی مفیددر و غذا شور با اوله سمن اتله و کچی سدی و اگر رطوبتد نسه

علامتی بودر کیم رحم رطوبت جوق اولور علاجی بودر کیم ماء الاصوله خروج
یاغن ایچه و بواوت کتورنه کونلوك و سمره و سسک و اقا قیا و ماز و بولكلو
مفید اولن اوتلر حیض صکنه طوشن مایسن تان تن یاغنه کتور قتی مفیددر
و بلسان یاغنی و یا انجی و یا تخم لاد تون شویله کیم اوتلری تونستر اوده براغه
استنه بر چمک دندن و آنک دینی ده کچک و دلوکنه براورنجه ماسون سو قه
و چور سنی خیرله و بلچغله صویه و ماسون اوجن فرجه سو قه تون رحم
اقصاسه یتشه اوت صفت کیم مفیددر و جماع لذتن اوتور و فرجی استی فطار
ایدر و ریخاسنی خوش قلور سبتد و بسباسه و مرزنجوش و تبالاق و کونلوك
قینی و قزل کول و نار قبی و کبرن کونلوك قبی و ترمس بر ابر و میشق دوه و یاغنه
یغور و بر پان یوکه بلسدنه کوندوزن کتورن کچه کیدنه بغایت مفیددر و اگر
حیض صوکنه قرد و یا ارسلان یا طوشان اودن کتور سه اولو فایده اید اگر بر
مثقال عاج اجسه یوکلوا وله و هر عورت کیم ایو اودن دن بر یکی بقلجه ایچه
یوکلوا اولور سه اردغور قطع الطمس یعنی حیض کسمک اگر حیض قانی طور ماسه
امتلاد نسه کسمیا مکر ضعف حاصل اوله اندن کسه علاجی اولدر کیم با سلیقدن
فصد ایدن یخسه تخم کان صوینه کل مختوم و کلناران ایچه یا هندستان قوزی

قَابِي مَشَق دُو كِه وَ حَرِير دَن اَلِيَه وَ اَوْج كُونَه دَكِن كُونَه بِر دَر مَه صُولُو سِرَكِيَه
 اِيچَه يَا اِسْهَال فَضْلَنَدَه دِرِي دَكُمُوز كِهَر يَا قَرَجَقَلَرِي اِيچَه اَمَّا حِيض دُو تَلْدُوغِي
 يَا رَحْم مَزاجَه حَرَارَت غَالِب اُولُور وَا قَتِي يَر وُلُقْدَن يَا بَرُون دُمُور دَغْنَك
 اِفْرَا طِنْدَن يَا قَتِي سَمَر مَكْدَن يَا رَحْم طَمَر لَرِي طَارَا وُلُقْدَن اُولُور عِلَاجِي بُو دَر كِيَم
 صَافِنْدَن فَضْد اِيَدَه وَا كِي بِال دَر دَن حِجَامَت اِيَدَه وَ قَسَق اُسْتَنَه قَرُوشِي شَه
 جَكِه وَ دَفْنِي وَا مَار زُون بَر مِثْقَال بِال شَرِي تِلَه اِيچَه يَخْسَه يَكُر مَر دَر مَه يَر پُوز
 صُويلَه چُغَر دَر مَه جَاوَشِي رِي عِنِي پِلَنَه وَ اَفْسَنْتَرِي وَ سَكِيخَه اِيچَه يَخْسَه يَكُر
 دَر مَه يَار پُوز صُويلَنَدَن يَا قَرَل بُو يَه صُويلَنَدَه وَ غُلْن اَشِي ن اَنَه اِيچَه **سَكْرِي**
فصل وَ جَع مَفَاصِل وَ نِقْرَس وَ عِرْق النِّسَا وَ حَرِيَه دَر بُو رَجَلَك سَبَب بَر دُر
 وَ اُول كِيَم نَزَل دُر بَاشَدَن اِمْدِي بُو نَزَلَه اِيَا غَك يَاش بَر مَغْنَه دُو كَلَسَه نَقْرِي سِدُر
 وَ يَان بَاشِي بِنْد كَشَه سِنَدَه دُو كَلَسَه حَدِيد وَا مَطْلُوق عِرْق النِّسَا دُر وَا كَرَارَقَه
 بَغْلَرِي بِنْد كَشَرِي نَه دُو كَلَسَه حَدِيد وَا مَطْلُوق بِنْد كَشِيَه دُو كَلَسَه وَ جَع مَفَاصِل دُر
 وَ بُونْدَن خَالِي دَكَلَم يَا حَرَارَت عَلَامَتَرِي لَه وَ يَابَر وَ دَت عَلَامَتَرِي لَه بَلُور رَا مَآ
 اُول نِقْرَس كِيَم حَرَارَت عَلَامَتَرِي لَه بَلُور عِلَاجِي بُو دَر كِيَم قَان عَلَامَتِي وَ اَرَسَه
 يَاسَلِيَقْدَن فَضْد اِيَدَه رَج قَتَق اِيَا غِنْدَن سَه اُول قُولَدَن اِنْدَن اَرُوك صُويلَه

وَ تَرَكْبِيَن وَ لَبْلَاب صُويلَه وَ شَكْر وَ قَرُوشِي شَه اِيچَه وَ بُونَلَر وَا كَلَه اِسْهَال
 اُولُوزِيَه كَل شَرَابَنَه يَا اَرُوك شَرَابَنَه يَا كَاسَنِي تَحِيْلَه يَا اَبَم كَحِيْلَه يَا تَحِيْلَه
 دُر لُش بَر كَبِيَن يَا كَل صُويلَه اَن لُش تَرَكْبِيَن هَر قَنَسَنَه اُولُور سَه مَحْمُودَه اَن
 اِيچَه وَ آخِر اَمِر دَه سُو رَجَان اِيچَه اَكْر صَفَا عَلَامَتِي وَ اَرَسَه اُول مَطْبُوخَلَه بَر يَا
 اَكِي دَفَع اِسْهَال اِيَدَه اِنْدَن فَضْد اِيَدَه اَكْر اِي قَتِي دُو تَشَه اَرِيَه صُويلَه مَآيَه خُوش
 نَار صُويلَه قَتَه وَ بُو ز اُسْتَنَه قُو يَه صُودَه اِيچَه وَ اَكْر خُسْتَنُوك تَرَكِيَب ضَعِيْف اِيَسَه
 اُول صُويلَه اَكِي دَر مَه يَادَم يَا بَنَفَشَه يَا غِن طَمَر وَ اَكْر اِي قَتِي دُو تَشَه شَكْر شَرِي قِي
 صُودَه اِيچَه وَ اَكْر تَرَكِيَب ضَعِيْف دَكُولَسَه اَرِيَه صُويلَه شَكْر لَه هَان وَ اَرُوك وَ غَنَاب
 صُويلَه وَ تَمُور هِنْدِي اِيچَه بُو اَوْت صِرُوسِن دَكُر دُر سُو رَجَان وَ قَابَسُز مَرَجَك
 يَكُر مَشَر دَر مَه كُو يَمَش سَكُوك يِيَش دَر مَه اَكِي دَر مَه دَن اَوْج دَر مَه دَكِن اِيچَه اُول
 اَمِر دَه قَتِي قَتِي صُوق صُويلَه كَر مَك مَفِيد دُر وَ بَدَن فَضْد لَه وَ اِسْتِفْرَا غِلَه اَرِنْدَقْدَن
 صَكُر بُو طَلَا سِي اِسْتَعَال اِيَدَه قَزِيل كَل وَ اَق قَزِيل صِنْدَل وَ كَل اَر مَنِي بِشَر دَر مَه مَآوَل
 صُويلَه يَغُون وَ قَرُودَه وَ سِرَكِيَه دُور تَه وَ غَدَا سُمَاق يَا اَشْحُون يَا قُرُق اَشِي وَ يَكَان
 قُرُوشِي اَتِيلَه وَ اِسْتَدَن وَ طَلُودَن وَ شَرَابِنْدَن سَقْنَه وَ اَكْر نِقْرَس مَادَسِي صُوق وَ بَلَنَم
 اِيَسَه اُول قُوسَه بُو طَرِيَقَه كِيَم قَار نِيَن طِيُون وَ بَر سَاعَت قَتَلَنَا تَا طَعَام حَلَاوَلُو ب

بَلغمه قارشه اندن صکر سرککین و ترب اصلش صویه آن و اینه ایچه اندن
حب سورنجان ایچه اکامقیم الزمینی درلر و نسخ عرق النسا ده کلیسریا حب
شیطرح ایچه کیم بودر تربد هندی اون درم صبر اسقطوری یکرم درم زنجیل
واق خردل ایشدرم فلفل و دار فلفل و عود القرح بر درم شیطرح هندی
وقه طوز و اگر هر بدن بر درم قاست درت درم میشق دو که الیه و صویه
یعقون و حبکزر لرایه و کولکده قروده و اندن کی نجق درم مدن اوج درمه
دکین الحق صویه ایچه و بوحقنه استعمال اید آسمان چینی سوسم کولک اون کی
درم هاوند دو که و یوز قرق درم صویه بشون ثلث قله اندن و اکا اون سکر
درم بال و اکدرم مرقت و اجله ایشه الله و مزاجن تبدیل ادجک اوشت
ایچه تریاق و مثر و طیطوش و قباد الملک کی و اول امرد و بوطلا مفید درمیعه
سایلا و جندیید ستر و فریون و مرو صبر و اقا قیابرا بر و میشق دو که
و صرف شرابلا درتا و انحطاط وقتک بویقوتی یقه دفن یبر اغی و بابونج
و یوزدک و اخیل الملک و تخدن و طوقله حمامه کر مکدن و صوق صوا جکدن
و جماعدن سقنه و طعام هضم اولیخه طعام میه و اجله ریاضت اید
وغدا او اتندن اوله و مزاجنه رطوبت و ارسه بالله خردل یکه زیر ماد لر

کسر

کسر و اسکی شراب صرف ایچه اما و جمع مفاسیل علاجی همان بو علا جدر
اگر استیسه استی نقرس علا جدر و اگر صوغسه صوق نقرس علا جدر اما
عرق النسا سبب بر ماده در کیم یان یا شنوک بندکشه سی استند کی سکرل
دکلور علامتی بر سز و در کیم او یلو قدن دپوغه دکین اوزانور اگر حرارتدنه
علاجی بودر کیم قنق یگا یسه آنک قولندن با سلیقدن فصد اید اندن صکر
عرق النسا دن فصد اید اندن قسه بو طریقته صار و هلیل یکرم درم قرو بنفشه
و قرو کلید شد درم کاسنی تخم و کرفس تخم اوج درم بنجلمش آق سورنجان
اکی درم اکی یوز سکسان درم صویه بشون ثلث قلیجه اندن سون و اکا اون
درم آق شکر قته ایچه و خیاروک یا ش یبر اغی دو که او یلقدن دپوغه
دکن یقه و اگر بو مطبوخدن درتس و نورسه بو حب و بر صبر اسقطوری آق
سورنجان بر درم محمود ربع اغری قرل کل اوج چکر دکی کاسنی و کرفس
وزان یانه تخم لری نجف درم حب اید هب بر شبتدر و بورنج خام بلغدنه
علاجی بودر کیم اول قسه اندن حب سورنجان ایچه اکامقیم الزمنا درلر یعنی
کثرت مکر قالدن صفت بودر ایا رج فیقن و تربد اون درم شحم خنط و قطر یون
و سورنجان و بوزیدان و ماهی زهرج بشر درم فریون اکی درم زنجیل و شیطرح

وخر دل و فلفل و چند پیدستر بخور در ممت حب اید و اندن آکی بخور در ممت ن
 اوج در ممت دگین ایچمه و صوقد نقرس علاجه دید کمز احتقان اید و بو
 یقوتی یقه کیم کی مفید در خردل و کوکرجین بوقی بر ابریشق دوه صویه یغون
 یقه قیرده و رنج دوکلی یا یروز دوه و یان باشندن تا تبوغه دگین یقه
 جالینوس در که وجع مفاصل و نقرس و عرق النساء اوج دخی بر جنسدر لیکن
 یرلر مختلفد محمد بن زکریا در که بواون اوجنی دخی صوقدن ایسه اصلیه کدر
 ناخن ارج میشی سذاب پیرانی و کرفس و رازیانه تخم لری بجان کشوری بورد
 قزل بویه سنبل ایچی بادم قسطرزا و ندمد خرج بشر در ممت میشق دوه و قیتد
 یاز نصفه دك کوند بر در ممت سقوف اید و درت ساعته دك نشنه یمیه
 و دید کمز اد و یلر له بدنی ارده اندن بو سقوف ییه اما حدیه نك علاجه بود کم
 نقرس دید کمز حب شیطرج ایچمه یا حب سورنجان ایچمه و هر کون ماء الاصوله
 کنه اوین ایچمه و بکغم عرق النساء علاجه دید کمز یقوتی یقه تا قیرب ایچمه
 کی رنجی دوه کله **طقوزنجی فصل** دوا لیده در بکلم بورنج بالدرده در کوک
 یغون طلاشق طرلر در و سبب بودر کیم اول طرلر سودایه دمنش قان دکلور
 و بورنج غالباً بکثرده و حمالدره یا طواره چوق بنمکدن اولور خاصه کیم سودا

ارتور غلیظ سنبل لازم اوله علاجه بودر کیم تواتر له باسلیقدن فصد اید
 و سودا ایسه مال اید و مالحولیا لویر هیز اید اندن اول طرلر یغونین فصد
 اید و قرشو الیه سقه تا قانک غلیظ یله چقه اندن اول یغون طرلری بر کسین
 یا آرتوق بری بری آرنجه فصد اید تا طرلر بوشله و اندن فصد و اسهال لازم اوله
 و سودا آرتور در دن سقنه **اوننجی فصل** دواء الفیلده در بورنج ایاقده اولور
 و ایاقده اولیجی ایق بیوک اولور و بالدر یغون اولور و بکری قمر دود شلجک
 ایرق علاجه فایده اتمز اولور اکا اگر ابتدا وقتد کما ینبغی علاجه استلر خلاص
 بلور یا آرتور و علاجه بودر کیم قسه و حب سورنجان کیم مقیم الزمنی در اسهال
 اید اندن قسه و اسهال برنج دفعه متواتر اید و غلیظ طعاملردن پرهیز اید
 و تیز سکر لطیف غذا لریه و ایغن طبقدن دین دگین صی و بو طلی صرمز دن
 اولدن درته صبر مر قاقیا عصاة الحیة الیس یعنی تکه سقالنک صوتی و طراق
 اوی میشق دوه و قی سرکیله انه اندن باسلیقدن فصد اید اغرین ایاغنک قولند ن
 و یاغنز ایاغی استنه دوز میه اول طلا لری اکسوک اتمیا و دایم قضا و اطریفیل
 کبیر ییه **طقوزنجی مقاله** بدن طاشندغی علتلری بلدر اوون کی فصلدر
اول فصل سعه در بکل کیم و باشد و یوزده باشجغز لر بلور اکا سغه در لر

وَسَبَبُ بَرَقَاسِدِ رُطُوبَتِ دَرِي التَّنَدِ دِرْ نَشْرُ وَاكِي نُوْعِدِ بَرِي صُلُو
وَبَرِي قُرُوْدُرْ وِعِلَاجِي بُوْدِرْ كِيْمُ خُسْتَه قُوْبِسَه وَبَدَبَه اِمْتِلَا وَاَرْسَه اَوَّلِ قِيْفَا لَدُنْ
فَصْدَايَه اَنْدَن قَلَاقْ اَرْدِنْدَه غِي طَرْدَن وَاَنْدَن بَاشْ طَرْلَرْدَن اَشْكَانَ سِنْدَن
وَكَسَدَن حِمَامَتِ اَيَه اَنْدَن مُنَاسِبُ مُسَهْلِ اِيْجَه وَغَلِيْظُ طَعَامُ لَرْدَن پَرِهِيْزِ
اَيَه سِرْغُوْ وَاَوَاتِيْ وَقُرُوَاتُ وَطُوْزُ وَطَطْلُوْ وَقُوْزُ وَتَرْلَرِيْمِيَه وَغَدَا اِمُوْرْدَه صَارُوْ
يَا قُوْشِ اَتِيْ وَاشْجُوْ لَقَه بِالْقَلْرِ اَوَّلَه اَنْدَن يَاشَه عِلَاجِ اَيَه بُوْ اَوْتَلَرِيْ اَوَّلِ بَاشِ
سِرْكَه وَنَخُوْدِ اَوْنِيْلَه يُوِيَه وَانْدَن كُنْجِدِ يَاغِنِ دُرْتَه وَاسْتَنَه اَقْ سُوْسَمِ يَآ اَسْمَانِ
سُوْسَمِ يَآ پَرِ اَغْنِيْ يَآ عُوْدِ بِلَسَانِ اَكِه يَآ سَلْقِيْ يَعْنيْ شَلْقِيْ سِرْكِلَه اَنْ دُرْتَه وَلَجِيْ
بَادَمِ وَكُوْكَ مَازُوِيْ اَتِيْ سِرْكِلَه هَاوْنْدَه اَنْ وَكُنْشَه قُرُوْدَه تَاكِه اِسْتِ اَوَّلَه دَخِيْ دُرْتَه
يَخْه طُوْزِيْ وَيَشْلُ حُوْغْنِ سِرْكِلَه يَغُوْنِ وَبَرِجْ كَزْ بَاشِيْ اَنُوْكَلَه اَوْ حَكْمِيْ قُرُوْدُرْ
اَلْخِيْ فَصْلُ دَوَاءِ الثَّعْلَبِ وَدَوَاءِ الْحَيْدَةِ دُرُوْ بُوْ اَكُوْدُ نَجْكَ فَرْقِ دَوَاءِ الثَّعْلَبِ
صَاحِ دَكْلُوْرِ اَنْجَاقِ وَدَوَاءِ الْحَيْدَةِ دَرِي بِلَه قُوْلَرِ سَبِيْلَرِيْ بُوْدِرْ كِيْمِ سَاجِ غَدَا سَنَه
وَصُوْدَن رُطُوْبَتَه فَسَادِ اَيْدِرْ پَسْ سَاجِ غَدَا سَزْ قَلُوْرِ اَوَّلِ سَبَبِدَن دَكْلُوْرِ شُوْبِلَه كِه
اِيْجِيْ يَاجُوْرَاقِ صُوْلُوْ بَرِكِ اَكْنِيْ بَتْنَلِ اُوْمَزُوْرُ طُوْبِتِ فَسَادِيْ دَوَاءِ الْحَيْدَةِ اَرْتُوْقُدُرْ
وَبُوْ فَسَادَه يَاقِنِ غَلِيْظُ لَغْنَدَن يَآ سُوْدُ اَكِيْنْدُ كِيْنْدُرْ وِعِلَاجِيْ بُوْدِرْ كِيْمِ بُوْرِيْجِ

بَلُوْرْدَكِيْ

بَلُوْرْدَكِيْ يَنْ بَقَه قِرْلِسَه قَانْدَن دُرْ صَارُوْ يَسَه صَفَا دَن دُرْ قَرَايَسَه سُوْدَا دَن دُرْ
اَغْسَه بَلْغَدَن دُرْ اَكُرْ قَانْدَانَسَه قِيْفَا لَدُنْ فَصْدَه اَيَه اَنْدَن اِيَارْجِ فَيَقْرُ اِيْجَه
وَاَكُرْ صَفَا دَن سَه اَوَّلِ هَلِيْلَه مَطْبُوْخِنِ اَنْدَن اِيَارْجِ فَيَقْرُ اِيْجَه وَاَكُرْ سُوْدَا دَن سَه
اَوَّلِ مَطْبُوْخِنِ اَفْتِيْمُوْنِ اَنْدَن اِيَارْجِ فَيَقْرُ اِيْجَه وَاَكُرْ بَلْغَدَن سَه حَبْلُ الْمُنْتَنِ
اِيْجَه اَنْدَن اِيَارْجِ فَيَقْرُ اِيْجَه وَبُوَادِ وَيَدِنِ صَكْنِ تِيْزِ هَضْمِ اَوَّلُوْرْ غَدَا لَرِيْمِيَه يَآ غَلُوْ
شُوْرِيْ اَكِيْ قُوْشِ اَتِيْلَه وَغَلِيْظُ طَعَامُ لَرْدَن سَقْنَه سِرْغُوْ وَاَوْتَلَرِيْ كِيْ وَ اِيْكُنْ طِيْمَا
وَجُوْ اَجْمِيْا وَجُوْ رِيَا ضَتْ اَتْدِرْمِيَا وَامَا بَرِيْ نَكْ عِلَاجِيْ بُوْدِرْ كِيْمِ اَوَّلِ يَرَايِ
بِيْزِلَه سِلَه اَكُرْ تِيْزِ قِرْنِ رَرْسَه عِلَاجِ كَرَكْ وَالا مُشْكَلِدِرْ وَاَكُرْ هِيْجِ قِرْزِ مَرْسَه
عِلَاجِدَن اَكَا چَانِ يُوْقُدُرْ دِرْ سَه كِه اَكَا عِلَاجِ اِذَا سِنِ اَوَّلِ سَاجِيْ يُوْلِيْ اَكُوْرْ خِرْزِيْا
كِدُرْ رَسْكَ دَخِيْ يَكِدُرْ اَنْدَن مَرْزَنْكُوْشِ صُوِيَه بِشُرْدَه صُوِيْلَه اَوَّلِ يَرِيْ يُوِيَه اَنْدَن
اَسْتَنَه حَظْظِ دُوْرْتَه وَبِرْ كُوْنِ بَرِيْجَه قُوْدُرْ سُوْنِ اَنْدَن مَرْسِنِ صُوِيْلَه يُوِيَه
وَبَانِ يَاغِنِ دُرْتَه وَاَكُرْ سِرْكِلَه كِيْجِ قِرْزِ اَرَرْسَه بُوْنِ يَآ سِيْلَا سُوْرِيْا يَآ اَلْغُكْ اَرِيْ
دَرِ سِيْلَه وَانْجِيْرِ يِيْرَ اَغِيْلَه تَا قِرْنِ وَدَرِ سِيْ صُوِيْلَه اَنْدَن قَانِنِ سِلَه وَاسْتَنَه
شَرَابِلَه بِشْمَشِ يَزُوْ اَوْنِ يَاقُرُوْ اَنْجِيْرِ كُوِيْنْدَن وَشَرَابِلَه اَنْ وَاسْتَنَه دُرْتَه
يَا كُوْنُوْكَ قَبُوْ قَلَرِيْ كُوِيْنْدَن وَشَرَابِلَه اَنْ وَسِكْ كِيْ سِرْكِلَه اَنْ وَدُرْتَه وَلَجِيْ يَلْدَمِ

یاغی وکنه اونی یاغی مفید در ساج بتور اوت بود در کز کپوکی اون در هم خور د
کود یا بان کرفسک تخم فریون ایش در هم موزک و ذرایج بر در هم اشکی زیت
یاغی ایله در ته **اوجنی فصل** بهقه در بهق اکی نوعد بری اقدر سبب
بودر کیم در ی یوزند فاسد بلغم ایر کلور و بری قرادر سبب بودر کیم در ی یوزند
سودا ایر کلور و اغنک علاجی بودر کیم بلغم اسهال اید رحب یه بنوک کبی
گابی اکی در هم تربد بر در هم بالله یغور استعمال اید یا اطریفیل صغیر اکی در هم
تربد بر در هم شحم حنظل ربع اغری هب بر شبتد و بواوت اید درت کز ایچه
و بلغم ارتر غدا لردن بر هیز اید یغرت قرپوز قوون بالیق کبی و اطریفیه
لازم اوله طلی کیم بهق کدر شیطرح و ترب تخم و قزل بویه و کندس و خردل
برابر اوله و قتی سیکله یغور و کونشد در ته اما قن بهق علاجی بودر کیم
افیمون مطبوخن برنج کز ایچه اندن بومعجون بجد یه گابی و قن هلیله و ایتیمون
هب یمشق دوکه و چکرد کسن قزل ازومله یغور کوند بر قوزجه یه و سودا
ارترو جلردن سقنه و غدا تلطیف اید و اق بهقلو و ما یخولیا الو تد بیرکی
تد بیر اید و اق بهق علاجند دید کز طلا لری در ته یخسه بوطلا لری در ته که
شیطرح و قزل بویه اتوند در هم مرد سنک و ذایج بر در هم راهک یکرم در هم

بواوتلری

بواوتلری یمشق دوکه و یتجک سیکله ایله و دموری قزدرب قارشواول
سیرک سینه سیکله قرارنجه اندن اوتلاری انوکله یغور در ته **در دنجی**
فصل بر صند در بر اصله بهقه فرق بودر کیم اکا اق بهق قتی اق اولز
بر ص اق اولور و بهقه تن قلی اغازمز و بر صند اغازر زین بهق در ی یوزند
اولور و بر ص اردند اولور و بهق سبب بلغم لزجد و بر ص اول الذجق بلور
و اندن مکن کاکیر و شاید کیم بهقندن بر صند دونه پس بر ص علاجند نهان
ایمیکر و بر ص علاجی بودر کیم اقل امرد بجد قسه اندن حب اسطیحقونله اسهال
اید کنه تخمین یاغیله یا ایاچ لوغانیله ایله حب اسطیحقون بودر اق تربد
اکی در هم صبر اسقطوری وجود تخم بر در هم شحم حنظل بجم در هم اوج چکرد
یمشق دوکه صویله یغور و جبر اید کولکد قروده شربت اکی در هم در اندن
بومعجون کوند اکی در هم یه اگر فلفل و قن هلیله و جام سقزی پرورد سی
و کونلوک و زراوند و حب الغار هب برابر یمشق دوکه بالله یغور و بر بر یه
بواد و یا ایله علاج اید کوطاش شیطرح صاروزرنیج و کل کروکرج برابر اوغلا ن
سدکی یا سیکله یغور و درت کون کونشد قویه سیکله یا سدی اکی سیکله
ارتون و طعاملرن حار یا سیکله یه و قزل اشکی شراب ایچه **شنجی فصل**

جذامه در جذام سبب قان فساد در زیر قان غلیظ اولور و طرلر لجنه
متجد اولور و اول قدر بیرکم اعضا اندن فایده بلمز پس اعضا غدا سز قالور
وقان مادی اولور کم صفا کویند کندن اولور ابتدا سنده علاج اتسکر شفا بلور
ارتمز همان بر قرار ده قلور و اگر احوال اتسکر با سغور و شکله فساد ایرز ایرق
علاج فایده اتمز و اگر بر کشک کوزی اغی قرار مغه باشلسا و اوازی قر جشسا
و دری پیسا و یوزی شیشدن تلومه دسنه و بکزی قزل اولسه و قاشی از لغا
بشلسا اگر تدارک تیز اتسکر شفا اولور اول صاع قول کجلدن فصد اید اندن
اکی قلق ارسند اغی طرلر دندن اکی شاه طرلر دخی بریج کون دکلنه قیون سدن
ایچه و اگر صرف ایچکه سدی قناعت ایدرسه پکر کدر یخه اری اتمکله پیه
و اگر اتسکر طاقت کتور مرزسه امر قوزی یا امر او غلق اتن شور بایله پیه و رقیق
شراب چوق صویله ایچه و حمامه هر کون اجه کیرن تا قان رقیق اوله اندن مکن
صول قولندن فصد اید و بریج کون دکلنه و اول دیدن غدا لری پیه همان
و هر کون حمامه کیرن و افیمون مطبوخن بری بری اردنجه آن دکلنه و آن ایچه
ویور لمقندن و او یقوسن لقندن سقنه و مال الحولیا دن پرهیز اید و پینر صوینا
شکرله بجد اوله و حمامه تر شو خود او نیله و با قلا او نیله و پازنک صویله

وبویه صویله
بویله صویله
بویله صویله

وبویه صویله و بویله ارب اندن قیق و بنفشه یا غریله و خاتون سدیله
بورینه طرلر و بادم یاغن صولوجه رقیق شرابله یا اق ازومک تان شرابله
ایچه اما اولکم ابتدا دن کب و علت محکم اولبدرا کایلان ابتدا دن محکم و یکرک
علاج یوقدر زیر جانوس ایدر کم چوقلری کوردم که پلان ایتله ساغلدی
التبی فصل ایوزده و ایچیکه در بلکه ایوز اکی نوعد بری صلور و بری قود
سبب بودر کم قان هم یا تلور و هم غلیظ و هم بلمشک اولور و یولنده دوکلن دقلور
وصلو قلمغا و حرکت اتمکله محالی قلمز پس دری التند ار کلنور اول صوبکی کم بریده
ایر کلنور اتمغا محالی اولمز از از تغیر اولور و قان تغیری یا استی غدا لر دندر قانی
از درر طولور و قروات و استی او تکر و صفان و سرمساق و شرابک صرف کبی
یا او یقوسن لقندن و یور لمقندن وقتی کیردن و یتیمقندن اولور اما قروایوز
علاجنده اول قدر یتیر کم دایم حمامه کیرن و در لتمیوب کیکله و نخود او نیله
و بون صویله او و و اگر زحمت ارتوغیسه خشتوک کوچی پتد کجه فصد اید
و بر اید درت کن هلیله مطبوخن ایچه پینر صویله هر کون بجد اوله و بوطلی
درته میعه و کندس و جوا و کل یاغی و غداسی یغلا اوله و شراب چوق صلوا اوله
اما صلوا ایوز علاج بودر کم اول فصد اید اندن مکن هلیله مطبوخن بریج کن

متواتر اچمه کیم بودر صارو هلیله اون بیش دریم سنای مکی شاهتر بشر دریم
ما میران چینی قزل کل ایش دریم افیمون درت دریم افسنتین کاسنی تخی سفایج
اوچر دریم افیمون دن ایر و جمیع درت یوز دریم صویله بشور ریج قالجه اندن
افیمون استنه برغا و اود دن تیز اندون و الیله او و تا قوت چقه اندن سون
و اگا اون دریم ترنگین قته اچمه یخسه تان شاهتر دوه و صویله شکر
اچمه و اندن طلیک استعمال اید اما صلو ایوزی کسدر جی اولمش سندکی و کش
قلیاسی و اغوا غلجک یپراغی و کندر و کلکر و مرد سنک میشق دوه و تیز
سریکه و کل یاغلیله یغورب درته و برکجه قویه و ارتسی حمامه کین یویه
اندن چغان و سریکه او و وینه یویه اندن استنه صوق صود دوه و کل یاغلیله
اون و طونن کیه نوع آخر ان سرا بیون در بو طلیک نظیری یوقد در سکی
دخا کدر در مور بوق کندس مرین یپراغی زلوند طویل کلکار لر طاش و اولمش
سندک کار لر چغان ایتک آق بوق مرد سنک دوده صار و زرنیج قن زرنیج اسباج
حت البان بر ابر میشق دوه کل وزیت و دغن یاغریله یغور و استعمال اید اما
کجیکو ک علاجی بودر کیم کل محتوم یا کل لرمی اوج دریم کافور و زعفران بچق دریم
میشق دوه و عصفور چکلین قینه صوین سریکه قته و استنه کل یاغن قته

ویغور و تکرار له حمامه او و یخسه اسکی نار صوین کل یاغلیله بشور تاکیم برز
غلظ اوله و اچمه بون آن یخسه تان قوزی یاغی صویله یا بویه صویله یا شحم
حطل صویله **بدنجی فصل** شری ده در یعنی قن مقد در بونک سبب بر
استی بخار در که قان اچمه ایر کلنور یا قان چو قلغندن یا قانه بر بودخی بلغم
قرشور قان چو قلغندن سه قرار روز حقی کوندزار توغ اولور و اوغلجکلر
ویکتلر ده اولور علاجی بودر کیم اول فصد اید و اوغلجور غسه حجات ایه و اچی
قبضه اریکی و غتاب و سبستان مور هندی اصلک و صوین اچمه اگر تر مسه
مایخوش نار صویله یا ایرانه یا سریکه بجدا اوله و غداسی زیر و یا قرق اشی اوله
یا توق ایتله یا امر او غلق یا امر قوزی ایتله و زحمتی قیسسه و تر قید ایتله هلیله
مطبوخن اچمه و کافور قور صحتلر نه بجدا اوله هر کون صوق صویه کین اچی باینه
اکشی نار قابیله دوه و صوین سقب اچمه اچمه آق شکر قتب و اگر برودت بلفد نه
زحمت کچمه کچمه ارت و کچیمی اولیرندن اولور و قشدر قجه اچندن رطوبت
صنر و لون اقلغه میل ایدر علاجی بودر کیم بدن دایم یئرو دایم بنض طلو اولور
ویوزی شیش و شاه طملری کر پلور و بغاز اری اولور و اغزی دایم طلو اولور
ویوزی کچر و کوزی یا شری آق و اخیر مق دوتر و دشنه قور قلو سنلر کوزر ده

وَجَبَّحَدْنَهْصَبَا هَصَبَا مُشْكَلَدَرُ الْيَسْنُوكِ دَخِي مُشْكَلِي قَر وَيشل و مور و قور مزي
 اولند و جيجندن صا و سى لساند و بونلر غالباً او غلنچقلره بلور راندى شيه
 اورمديسه زنه ز تيز اكلدن فصدايد و جق اقد اندن كافور قور مجقلر نكش
 ناز صويله ايجه و غذا ايرتا ايجه جوا و اوله انجق و بوكه قناعت ايدمه قسن
 مرجك اشى كه سكه و نشاسته و بادام يا غيله بشمش اوله و قبض و اريسه عتقا
 و سبستان و آروك و تمر هندی اصله صوين ايجه يخه رت خصم يعنى قرق
 بگزين ايجه يارب سفرجل اگر تدبير بوصفته قللك شايد كه اول علت دفع اوله
 و طشيه اورميا و درسه دخی فعل ضعیف اولن اگر طشيه و زمغه باشلدسه زنه ز
 فصدا يقيميا يا كافور قور مجقلر ن يا صوق نسنه يميه ليكن جهدايد كم بر زگر ليكن
 تاجقنى آسان اوله و اگر كه حقلقى و لا شمش و تاسه غالبسه كه كوكل د نرواكي
 كيدز براوج انجيز و براوج ازوم و قيسز مرجك و براوج كل اعجقلرندن بشون
 كوند د رت كز ايجه يخه بو او تلى قينك ايجه قيسز مرجك ييش درهم و راز يانه
 تخى اوج درهم الكى بوز درهم صويله بشون تاثلث قله اندن سون و بر زعفران ان
 ايجه و عنایتك چوغن كوز لرينه صرف ايد پس اصفهانى سمنه دو كه و كل صويله
 يا ياش كشنيج صويله ان دمبدم كز ينه طرنك و صوق صويله بر ز سركه قته

و بورنه طرن و غر غن ايد كه بورنه و بغاز نه چقيا و اول صلو سكيه
 بر ز ما ميشاشيا فندن ان قلا قلر نه دخی طرنك **طقوز نجى فصل** اورامك
 در بلكل كم بوشيشك سبب قان يا صفا يا سودا يا بلغدند ر اگر قند انسه
 ز نكي قزل و اتق اولور و قى سقلدر و كر يلور و اگر صفا د نسه او د كى اجير و طو تشور
 و اول كيدن بنوك اسيسى چوق ارتوق اولور و اگر سودا د نسه طاش كى قى و صوق
 و ر نكي قورمتورق اولور و سز سى اولمز و اگر بلغد نسه گلشك اولور و بار مغيله
 بصيحق البتد يمشانور و ر نكي اق اولور و صوق اولور و سز سى اولمز اما صفا دن
 و قان دن اولنك علاجى بودر كم اول فصدايد و بدند ير من خلط و اريسه البتد
 قسمغالا ر م اوله و مطبوخ هليله اسم بال ايد اولند شيشوك بغاير اغن يا ايت
 ازومن و ن يا صولر ن سقه درته و اگر زحمت ارتوغسه بويقوتى يقه و باق و پيا غى
 و ايم كجى و ائمك لاجى يله مرهم كى اولنجابشون و استعمال ايد يخه مرجك او ين
 ياش كشنيج صويله يغون و اكابرز كافور قته و استنه يقه و بوتديرله طفلان س
 حرارت و سز سى كسلز س البتد اركلنور د شلسا كرك پس د شجى او تلو و
 يقوكم شيش يمشد بودر م و كتان تخى و كوكر چن نجى شرابله يغون لغير خرد لله
 دو كه تا مرهم كى اوله و بر ز سوسم يا غيله يغون و استعمال ايد اول شيش كم سودا دن

اَرْدَاسِين وَاكَرْقِش ايسه اكيوز درم زيت قويا سين وَاكَر ياز سه يوز قرق
 درم پتر وعلی بن زید در كه بور نجلويه سغين بونوز نك ايجندن يعنى شغندن
 بَرَايَه دَك كُونده اكي درم پَر سه خلاص بوله **اون النجى فصل** حماله در يعنى
 استماله در استماله بر ياد رغو حرارت در كم يوز كك طوشور وروح وقان وطر لَر
 بِلَه طوشور وجميع افعال طبيعیه ضرر اير وحقى نك زمان ياقسه اولوز
 ويا اوزن اولوز قيايه حتى يوميد يعنى بر اكي كون طوتر همان وَاكَر چوخه
 وَاوز ونسه ياماد لودر ياماد سوز در اكر ماد سوز ايسه حتى دقدر كم اعزاء
 اصليته ياشور يعنى اته وِسَكَن وَطَر وَاكر ماد لويسه حتى خلط در كم ياقان
 ياصفا يا سودا يا بلغم فساد نندند وحقى خلطك ماد يسى يا طر لَر اچند ياطش
 اولوز اكر طر لَر اچند نسه ياقان يا سودا يا بلغم در حتى يومى سبب يازن كنده
 چق اتور مقندن يا استى دن ويا استى غذا لردن ياقى قاققندن ياقى يوز وُلْمَقْدَن
 وعلامتى بودر كم بو حتى ده بول ونبض متغير اولوز وحرارت قق اولوز ودر ترمكسز
 دوتار و قور علاجي بودر كم ناز شاپن ويا قور هندی شاپن ايجه يا ايون صوين
 يامايه خوش ناز صوين قينده ربع قالجه اندن كى صوق صويله ان ايجه وسمندن
 مكن تيز حمايه كن واسحق صود كنه وبراكي كوندك جواويه انجق باقر ق

مُزورسى قباغله ياناردنك مُزورسى قباغله وَاَمَّا قاندينسه مُطْبَقَه در لَر
 سبب بودر كم قان كفلور يا چوقلور و قينر علامتى بودر كم يوز كوز قز زوشاه طر لَر
 كِر لور و خسته اغر لور و كاهل لور و بول قزل و غليظ اولوز ونبض ودر ترمكسز
 دوتر علاجي بودر كم فصد ايد چوق قان كدن واكشى ناز صوين ايجه ان چوق شكره
 وَاَرِپَه صوين ايجه اكشى انار له و طبيعتك قبض وارسه ارك و عتاب و قور هندی
 اصله صوين شكره ايجه و غدا جوا اوله و طبيعت معتدل سه غدا مر جك
 اشى ييه وَاَمَّا صفا دِن سه كم حما مادي طر لَر اچند اولوز يعنى يندر جيد
 علامتى بودر كم دايمه دوتر هيج قماز و خستك اچى قرارر و يياز و صويه قمر
 و كوكلى دايم دونر و اچى صفا الرق سار و اضطر ابدن و چيلقندن و تاسدن خا لي
 اولمز ونبض مختلف و تيز اولوز و در صرار رانندن قور و دود قلى يار لور و لغز
 اچى اولوز و علاجي بودر كم قان غلبسى وارسه فصد ايد و ارك و قور هندی
 و سِر خستله اسهال ايد و سحر و قينك كافور قرصقدين بجدا وله وكون طوغيا ق
 وَاَرِپَه صوين ايجه و كافور قرصقدين ييه قور و كل الت درم طباشير هندی
 و صمغ عربى و كئين در درم قيق تخى اچى و تخم كان تخى و بويان سكر درم نشا سه
 اوج درم زعفران اكي درم كافور نجق درم هب يمشق دو كه و برز قطنو نالعايله

يغون وکولکله قروده وبرد رمن نارضويه ايجه واما صفرادن اولان حتمي کيم
مادسي طردن طشم اولور اکی نوعدر بری خالصدر یعنی چوق صفرادنده
بکاف درلر و بونک نوبتی اونی ساعتدر ارتوق اولمز و بری غیر خالصدر
یعنی مرکبدر هم صفرادن و هم بلغدن و بوکاشط الغب درلر و بونک نوبتی
اون اکی ساعتدر ارتوق اولور و بواکی نوعک علاجی بودر کیم قان غلبسی وارسه
فصدایده اندن قصد و اروک و عتاب و سبستان و تمور هندی و بنفشه
وصار و هلیله قیندب صوینه خیار شنبه آن ایجه اسهال ایده و راحت کوننده
برایرته کیجه جواو ایجه سهل کیم کی مفیددر هم صفای و هم بلغم اسهال ایده
ایارج فیقن بر در هم شحم حنظل یا شافستین صوتی نجفدر هم محموده ربع اغری
هب بر شمشدر مسهل غب خالصچون بی نظیر در یکرم در هم صار و هلیله
برکون بر کیجه قینر صویه اصلک اندن قتی اوق قوت چقنجه و سون و اچنه یکرم
درم تر نکبین و ربع اغری محموده آن و ستمه دوتدغی کون ایجه واما بلغدن
اولان حتمي کیم مادسی طرلر اچنه دراکال لازم درلر زین هر کون بجدا اولور
و بونک کلجک حتمي داین علامتیه بر در لیکن بونکله در ترمه اولمز و علاجی
بودر کیم اول فصدایده اندن بلغم اسهال ایده و غذا جواو در مسهل کیم بلغم اسهال

ایده تربدهندی اون اکی در هم سمره کی میشق دوکه و بر در هم مصطکی و زنجبیل و اون
اکی در هم شکر میشق دوکه و بری برینه قتب کونده بر مثقال ییه و هر صبح بش
در هم کلبشکر ایجه واما بلغدن اولان حتمي که مادسی طرلر درن طشم اولور اکا
داین درلر علامتلی بودر کیم ابتداسی قتی او شدر و در تدر و کیم اسیدر و استند قده
حرارت قتی اولمز و صوصمز و نبض عظیم اولمز لیکن طعام اشتها سی از اولور و یوز
گر یلور و اغری صولنور و علاجی بودر کیم معیدی ارده و سر نکبین بجدا وله و غذا جوا و
اوله بادم یاغیله واما سودادن اولان حتمي دخی اکی نوعدر برینک مادسی طرلر
اچنه در و برینک مادسی طرلر سینده در و مادسی طرله اولنوک اکار ربع لازمه درلر
و طشرده اولنه ربع داین درلر اکیسنوک دخی علامتی بودر لیکن لازمک در ترمه مسی
اولمز و داین نونک علامتی بودر کیم اولنده قتی در ترمه سی اولور و اکیسنوک علامتی بودر کیم
ایکن قتی او شور و بدنی او انرو بند کشری اغری و نبض هم کیم و هم متفاوت اولور
و اسند قده حرارت بلغم داین سیندن ارتوق و غبک حرارتیندن اشغا اولور و علاجی
بودر کیم بواستماده قوتی کی سقلق کرک تا مرضک آخرینه دک و فایده بله زین بو
مزمن مرضدر مادام که نفع علامتلی ظاهر دکدر رختنوک غذای فر و جدر و دغی
کونده الحلق صویه سر نکبین ایجه همان و قو میخجه غذا میا و نفع علامتلی یلور دک

قه هلیله بشون و صوینه ترکیب و خیار شنبه آنه ایجه و دایم کرفس و رازیانه
 صوین اجنه و ستمه حرارتی اکسید که غاف حینه بجداوله و غداینه
 فروج اوله حبت غاف صبر اسقطوری و صار و هلیله و عصارت الغاف در در
 دریم ایر و یوشق دوکه و اکسیدین طار تب بر ابر لشدن و صویله یغون فلفل قدی
 ججفاز لراید و الحوق صویله شربت بر در ممدن کی در ممدن دکندر و اما خمر کینک
 دوالی مختلف در و خسته احوالی دخی بیله بزکون خوش و برکون ناخوش اولور
 و علامت لری و دلیل لری دخی هم مختلف اولور پس آنک اعراضه بقیه و اکا کون
 ادویله علاج ایله لر و حتی دخی بر استمددیم خستک آنی از پرر و قوتدن دشر
 و آوازی انجلدر و کوز لری چقر لوز و یمک بیجک یگا قلی قرار و علاجی بودر
 کیم جوان بجداوله کوند حمامه کن و یرنک هواسی بارد رطب اوله اندن هر کون
 اسحق صوده اتون و بنفشه یا غیله اوالر و کل صوینه صندل و کافور آن و قاز
 اوزرنده صوده بیز لر اصلیا و کوسه یقه و غذا او جق بالی سکلسی و یاش
 پینر و خیار و شخیار دخی مناسبدر طبیعتد قبض و ارسه ارونک صوینه
 ترکیب آن ایجه **اونجی مقاله** استعمال اولن طعاملرده و شایلدرد
 اون فصله در **اول فصل** دانلرده در بغدای حار رطبدر درجه اوله

بر مقدار شونیزی
 صحه او
 شونیزی
 و او اسحق و سر به منه
 مقاله به سر کفین
 غنغ مع حی البریه
 ۲۴۴

انسان طبیعتده بوندن مناسب دانه یوقدر اریه بارد یاسیدر درجه اوله
 و تغذیسی بغدایدن از در طار و بارد یاسیدر برودت اول درجه یوستی
 از در و هضم کچدر و اچی قبض ایدر خود حار رطبدر اول درجه و جرم کیم
 هضم اولور و تغذیسی جوقدر بقلا یاسی بارد رطبدر اول درجه و بلغم ایدر
 و قروسی بارد یاسیدر و سیلار تورر و قارین شیشور و مرجک بارد یاسیدر
 برودت اول درجه و برینجلر دیر کیم حرارتده و برودتده معتدلدر بوی حار
 یاسیدر حرارتی انجیده یوستی اول درجه بوکر لجه حار رطبدر اول درجه
 هم بدن سمر در و هم جاع قوتن ار تورر برنج حار در اول درجه هم قابضدر
 و جمیع اطباء اتفاق قلدیر که یاسیدر و لیکن حرارتدن و برودتده خلافدر کیم
 اول درجه حار در و کیم بارد در و کیم حرارتده و برودتده اعتداله یقندر دیر لر
 کچدر حار رطبدر حرارت اوله رطوبت انجیده بدنی سمر در قبلوسیتیز
 سکر قبسونی لر توق سمر در اما معدنی گلشک ایدر خنکاش بارد یاسیدر
 برینجلر تبرید جوقدر و یوستی از در انو کچون آدمیه ایودر و یاشدن
 این ترکیه و صوقدن اولان کسر که ساکندر تخمگان حار یاسیدر و برینجلر
 در که اولدک یوسته و رطوبتده معتدلدر و تغذیسی از و هضم کیم و معدیه

مضر در و بلغند اولان او کسر که کی مفید در شاهدانه حار یا بسدر انجید
 و بر نخل در که یبوستی او جفی درجه در منی قو در یاش پیراغنگ صوبی
 صو قدن اغرین قولغاطن رزسه کی مفید در **انجی فصل** ات و یورده در
 ارکک ششک ات حار رطبدر و دابغدای نه مرتبه یسه آنلرده بودخی
 ایلدر زین آنلرده آدم مزاجنه بوندن ملایم و مشکلات یوقد تکه اتی قیون
 آینه کون بارد یا بسدر و هضم کچدر و سودای قی رتورر صغیر اتی قیون
 آینه کون بارد یا بسدر و تغدیس غلیظ و هضم کچدر و سودای قی رتورر
 بز اغوی صغیر آینه کون معتدلدر و اما بیان جانوری اتی اهل جانور آینه کون
 هم حار و هم یا بسدر بیان جانوری اتی مرطبلر کی مفید در و پینی در و هضم
 تیز و تغدیس از در **سجه** اتی حار یا بسدر جماع قوتن رتورر خاصه پینسی و
 و یورس و یورده صار و سیله قاور جق اما محروزلر موافق دکلدر صو قشلی
 اتی ایرو قشلی کون هم ابرد و هم رطبدر و غلظتی دخی و اردر و تغیر در انوکون
 هضم کچدر بالقی اتی تغدیس ات تغدیسنه یقندر تاوق یورده اسنک صاروی
 حار رطبدر اوج خاصیتی واز قانه تیز دور و ثقیلی از در و انوک قانی یورکه غذا
 اولور و اق صو قدن و اندن هضم غلیظدر و هم لرح بلغند و قلان قوش یورده سنک

قوت قوشنه کور در **اوجنی فصل** سده و اندن در یئلرده در سدر
 هب بارد رطبدر اما صغیر سدی قیونکدن ابرد و اربطیدر صای یاغی تان
 سنک حرارت معتدلدر و حار رطبدر معدی گشدر و تغدیس قیونکدن ارتو قدر
 کون یاغی تان سنک حرارت معتدلدر و اکسر که بغایت مفید در و طبیعتی میشر
 اشته یاسن کسر پین تان سی یارید رطبدر و تغدیس و هضم میانند و طوز لوسی
 حار یا بسدر و صوصدی و یاغی دور و تغدیس بر مزدر اما طعامدن صکر اندن
 بر کی لقمه یسه زیان اتمز زین معدی اغرنه قوت و رر و طبلو و یاغلو طعاملر
 زیان صوار **در دنجی فصل** تر لرده در کندنه حرارت اوجنی درجه یبوستی
 انجید در هضم کچ و معدیه مضر در اما قان دور و غلیظ خلطلری کسره
 و غلیظ یئلری دفع ایدر **سغان** حار یا بسدر جماع شوتن رتورر و غلیظون
 خلطلری بله هم تلطیف ایدر و کسر لیکن بدنی دوشدر و صوصد و چکی باش
 اغردر کون دخی بر مزدر **سماق** حار یا بسدر و اکیسنه دخی صفاندن ارتو قدن
 حرارت عزیزیه یقندر و هضم ارتقدر و اندن پینک خاصیتی یوقد بدن حار
 ارتورر و غلیظ یئلری قتی دفع ایدر و صوق غدالری تلطیف ایدر لیکن صوصدر و منی
 قو در **مارول** بارد رطبدر انجید و قو تر لردن افضلدر و بونک قانی قلان تر لردن

دَرین قاندن پِکر گدزو تیز سِکر و قوت و پرور و حرارت سیوند در خاصه سِکرِ یله
 پنه **اسفناخ** حرارت برودته معتدل و تیز سِکر و بغض و او یکنه و او کسر که کی
 مفید در طبیعتی می شود و صفرا نك و قانك حد تن **سِر کرفس** حار یا بسدر آکنجی درجه
 یلری دفع ایدر بغیر و طلاق سَد لَرین آچر و معدیّه بوندن مناسب تن یوقدر
 اما کیم سِکر و یوکلویه و امز کلویه کی مضر در **طار خون** حار یا بسدر طعام سِکر
 و معدیّه قوت و پرور و یلری دفع ایدر اما کند و کیم سِکر **نعناع** حار یا بسدر
 آکنجی درجه صُوق معدیّه و صُوق بغض قوت و پرور و جماع شهوتن آرتور و امتلا دن
 اولن انجقروغی و اکورمکی کسر اما کند و کیم سِکر **پازو** بارد رطبدر اولده و برنجار
 حار رطبدر بغیر و طلاق سَد لَرین آچار خاصه خرد لیلّه پنه صودجی و جرم
 دو جی در لیکن نفخ و از در تغدسی از در و معدیّه مضر و بلفم آرتور **کشنیچ**
 بارد رطبدر و برنجار دیکه قوتلری مرکبدر لیکن غالب برودته و پیوسته میل ایدر
 زین قبض و ارانك صوتی برون طر مغنه و اغن اغرسنه مفید در و یلو کوزینور
 تن دکول زین مضر در اما آشی قاتلور تا ققوسنی ایواید و بخاری دماغه چقمیا
 زین بخاری منع ایدر و اغزدن صغان و صرمساق ققوسین کدر **طراق اوتی**
 حار یا بسدر و آشدن سینجک ییله و پیل اغرسنه مفید در اما بخاری باشه

مضر در و محرور لَرین **کاسنی** بارد یا بسدر بغرک طلاق سَد لَرین
 آچار و صقب صوپن اجمک سَد دن اولن یرقانه قتی یراز و آشی شیشلَر
 دور تکر دخی ایدر **تن** حار یا بسدر معدیّه و بغری اسدر و غلیظ کسر
 و سغلیجان ذکر و جماع شهوتن دیردور و او یکن آرد لیکن معدیّه مضر در **توب**
 یراغی فعل کوکندن ضعیفدر لیکن آرتوق سِکر و شهوت ایا ر **رقیق** بارد
 رطبدر آکنجی و هم می شد جیدر و تغدسی از در و ستملویه و جق صوصینه
 و هم کسر که کی مفید در **یر پیوز** حار یا بسدر و صلو یر پیوز بوی ایدر
 و قسمنی کسر و افراطله اشته سسه منی ایدر و جماع قوتن ضعیف ایدر
 و دشتی اطلاق ایدر **کویکواوتی** دخی آنجلا پندر **قوزی قلاغی** بارد یا بسدر
 آکنجی و قابضدر و آکشی سی برودته و پیوسته آرتقدرو معدیّه کی مفید در
 و حرارت سینددر و عطش کسر و اطلاق دو تر یعنی ایج کجکی خاصه سُماق
 و نار یا قرقمق صویله پشه پنه **تخمکان** بارد رطبدر آکنجی محرور لَرین کی مفید در
 و حرارت دن اولن کسر که دخی صفرا دن اولن عطش کسر و طبیعتی می شد و حقی
 محرقیه و یرقانه یراز **باد نجان** حار یا بسدر آکنجی آخزند و آندن درون
 قان کوینو ک اولر و تیز سودایه دوندور آندن خیلی سوداوی مضر در ایدر

و بکنی از درز و لیکن قینی صوب صوده قینه لر و صوبین دکه لر یا غیله قاو ن
لر بادم یاغی و کنجد یاغی کبی تا ضرری کیده و طعام قبول اتمین معیدیه مفید
اوله و بغیر و طلاق سدلرین لجه **ترب** حرارت او جنجیده و یبوست اکجیده
در غلیظ در و معدده جوق اکلنور و کچ سکر و طعام کفند در و پیر پیر کارند
لیکن بلغم ماد سین معید دن کسر **دب کلم** یابند و نفاخدر صوبی مسهل
و جرم قابضدر و تغدیس از و ملطندر و اندن یرمزقان در یر و نجد بیجک
خیلی سودا دریدر سمر ایتله و یا تا و غیله بشریب سسه از زیان اولور و رطوبه بدن
اولن کوز ضعیفنه ایودر و صاع کون یرامز در و شور باسی مخور لر مفید در و بول
و حیض روان ایدر و تخمی قرتاغی قرتلری اولدر **کشور** حار یابند و دیر لکه
حار در اکجیده رطبدر اولکده و جماع شهوتن ارتور و بویابن تخمی قوه ارتوقدر
و محمول یرامز و کچ سکر و حیض روان ایدر **شکلم** حار در اکجیده اولکده
رطبدر اولکده و تغدیس ایوقدر و تیز سکر و جماع قوتن ارتور و اندن جوق صوفی در
و کوزی اقی ایدر **بشجی فصل** مشکدره در **انجیر** حار رطبدر اولکده و رطوبته
و یبوسته معتدلدر و تغدیس میاندر و بنوک قانی قوی مشلر قانندن پکدره
و تیز سکر و طبعی میشد کوس و او یکنی و بو کرکی ایدر و اکسره مفیدد

و بدن سرد و منی ارتور اما جوق سسه بت ایدر و خامنوک نفخ و لریاش ازوم
حار رطبدر اولکده و بنوک قانی انجیر قاننه یقندر و بو کرکی قبی یفته اوله و جوق
بیجک صلودر زین تیز سمر در و جماعه قوت ایدر اما ما یخوش یا کشی یا خود
گلن ازوم بارد یابند و قروق برودتی و یبوستی اندن ارتوقدر قروازوم اقلو سی
و غایت طتلوسی مزاجی حار در و تغدیس جوقدر و او یکنه و کوسنده اولن غلیظ
رطوبته کی مفیددر و اتسوزی یا شنوک مزاجه کون در **توت** لکی صنفدر بری
غایت طتلودر و آق و قن اولور و بری قزل اولور اول قزیه شامی در لر و اما طتلو سی
انجیر کی میشد چیدر لیکن تغدیس انجیر دن از در و سوز مز قزل توت در مزاج
اوله بارد اکجیده رطبدر اولمشی مسهل و خام قابضدر و خامنوک قروسی سماق
پرینه در و اولمش توتک شراپین قار استند صوته اجسه حادتی و یبوستی
غالب معیدیه کی مفیددر **درد الو** بارد رطبدر اجله ینسه تیز سکر طوقله ینسه
طعام از در معیده صفا بولسه صفا یه دونر بلغم بولسه بلغه دونر سودا
بولسه سودا یه دونر **شفتا الو** بارد رطبدر اکجیده و ذرد الودن لذید در و تیغ
سکر و ذرد الو کی طعام ایکن از در مز اما بلغم ارتور اما محرور لر مفید در و مبر و لر
شفتا لویسلر اردنجه زنجیل یا بال پیکر **انار** بارد در و اکشینوک برودتی ارتوقدر

رطوبته و یوسسته معتدل در لطیفند و استی معیده و استی بغین مقوید در قشعی
منع ایدر اما برز نفع و از واکشی ناردنك قبض و صفادن اولن ماده منع ایدر **ایون**
بارد یابس و قابض در معده و یورکه مقوید و رسول الله صلی الله علیه و سلم
ایوانی کورد که دیکه **علم الله الا کبر انه ليقوى القلب** یعنی اولو تکر بلور کیم
بدرستی بویون یورکه قوت و پرر **المه** بارد یابس در و خاصیتی بکیم یورکه
قوت و پرور و روح مزاجنی تعدیل ایدر **امرود** طتلوسی و ضلوسی مزاجی معتدل در
لیکن برودته از جق میل و از و تغدیی ایوان المادان ایودر واکشی و گکن
ارمود بارد یابسند اجله قبض و طوقله تلین ایدر دخی بون بیلدر **اروک**
بارد در اوله رطبد در انجیده واکشیونک برودتی ارتوقدر و طتلو و اولدوکی
اکشی از کدن ارتوقدر سرچیدر واکشی اروک صفاتی سیوند در اما سمره سی
ازد **قاون** حار در انجیده اوله آخره تیز سکر و بول روان ایدر و چغندر یفته
بهقی دریدن کدار و گزنی اریدر و بوبابده تخم دخی قویدر لیکن معدده صفر
وسودا و بلغدن قنقسن بولسه اکادونر و **خیار** و شخیاز بارد رطبد در حاله تی
سیوند در و عطش کسر و بول روان ایدر و خیار برودتی ارتوقدر بالله پیا لرمفند در
قرپوز بارد رطبد در حار تی سیوند در و صوصا لگی کسر و صفادن اولن ستمیاتی

مفید در اما ضوق مزاجلویه مضر در و ز یانین بال کدر و صوبینه شکر قتب
لجسه و طباشیر قتیق کی مفید در **خرما** حار تده معتدل در لیکن یابس در قرض
دخی و از و اما بلجق خرما اولشی و غایت طتلوسی حار در رطبد و تغدیی میا نند
و میشد چیدر و منی ارتور چیدر **قوز** حار رطبد در انجیده لیکن یاشونک حار تی
از و برودتی چوقدر اشکی کی مضر در **فندق** حار یابس در و جوهری غلیظند
کیچ سکر و تغدیی چوقدر و هرکیم فندق معدن نوسی سدابله یسه اولدوکی و تکر
و اغلو جناور لری کا کار قلیا **بادم** طتلوسی حار تده و برودته معتدل در
لیکن رطبد در انجیده و تغدیی میاند کور کورس غرسنه واکسه قتی مفید در و کور
و او یکان غلیظ خلطدن اریدر و طبیعتی میشد در خاصه انجیر له پنه آجی بادم
کوکسی و او یکنی و قانی هر اندامی پیل ایدر و بغر و یورکی و طلاق سدرن اچار
و بول ادرار ایدر و اجلنی نقد در ارتوغسه قوت ارتوق اولور **التنجی فصل**
ریحانلرده و طیلرده در **نفشه** بارد و ملیندر صفادن و فائندن اولن باش
اغرسنه مفید در و او یقو کتور و دماغک حار تین و یوسسته کی مفید در
نکس حار رطبد در و در لکه حار تده اعتداله یقندر و دماغه مفید در غلیظ
رطوبتی تلطیف و تحلیل ایدر **سوسن** آق حار یابس در دماغه غریبی و بلغم

تَلْطِيفُ ایدر وَاَمَّا اَسْمَانِ سَوْسَنِ حَرَارَتِی اَقِنْدَن اَز دُرْ کُلَّهٔ مُخْتَلَفِ قَوْلِ
 جَوْقُدُّ غَالِبًا بَرُودَتَهٗ وَیَبُوسَتَهٗ مِیلِ ایدر وِدِمَاعِی تَبْرِیدُ وَتَخْفِیفُ ایدر وَصَفَادِ ن
 وَ قَانْدَن اُولُنِ بَاشِ اَغْرِسَنَهٗ وَخَمَانِ دَخِی مُفید دُرْ وَنَخَّاز لَرِی دَفْعِ ایدر **مُشْک**
 زَايْحَاسِی حَارِ یَابَسْدُر اَوْ جَنجیدَهٗ وَ مِلْطَفْدُر وَصُوقِ مِزَاجِلُورِ یُورْ کَرَنَهٗ خِیلِ
 مُقَوِّیدُر وَ زَعْفَرَانِلَهٗ اَزْبُ لِقَوَالِنِکْ بُورِنَهٗ مُتَّصِلِ دَمَزْرَسَهٗ کِی مُفید دُرْ وَ بَلَقْدَن
 بَاشِ اَغْرِسَنَهٗ کِی مُفید دُرْ وَصُوقِ دِمَاعَهٗ کِی مُقَوِّیدُر **عَنْبَر** حَارِ یَابَسْدُر فِعْلِ
 مُشْکِ فِعْلِنَهٗ یَقِنْدُر اَمَّا مُشْکِ قَوِّی اَرْتَوْقُدُر قَلِیَا مُشْکِ حَار دُر اَوْ جَنجیدَهٗ وَ
 وَ رَطُوبَتَهٗ مُعْتَدَلِدُر **صَنْدَل** اَق بَارِد دُر اَوْ جَنجیدَهٗ وَ حَرَارَتْدَن اُولُنِ بَاشِ اَغْرِسَنَهٗ
 کِی مُفید دُر وِدِمَاعِ حَرَارَتِی صُودُر **کَافُور** بَارِدِ یَابَسْدُر اَوْ جَنجیدَهٗ قَقُوسِی
 اِسْتِی دِمَاعِ حَرَارَتِنِ دَفْعِ ایدر وَ قَتِی حَرَارَتْدَن اُولُنِ بَاشِ اَغْرِسَنَهٗ دَخِی مُفید دُر
 وَ اِسْتِی مُعِیدِیَهٗ وَ اِسْتِی بَغْرِ کَافُور دَن یَقُو یَقِیجُ حَرَارَتِی دَفْعِ ایدر وَ مِیْنِ
 قُرُودُر وَ جَمَاعِ شَهْوَتِنِ کُجُور **زَعْفَرَان** حَارِ یَابَسْدُر بَکَرِ خُوشِ وَ بُولِ دَرَارِ
 ایدر وَ نَخِیلَهٗ اِجْسَهٗ خَمَار دَفْعِ ایدر وَ کُورِنِ اِنْنِ رَطُوبَتِی مُنَعِ ایدر **قَرْنَفَل** حَارِ یَابَسْدُر
 اَوْ جَنجیدَهٗ قَقُوسِی صُوقِ ضَعِیفِ دِمَاعِلَنِ مُفید دُر وِیُورْ کِهٖ خِیلِ مُقَوِّیدُر **جَوَزْبَوَان**
 حَارِ یَابَسْدُر اَوْ جَنجیدَهٗ اَخِرَنَهٗ اَوْ جَنجیدَهٗ دَر جَدِکْنِ اَغْرِ وَ مُعِیدِ قَقُوسِی خُوشِ

قَلُورِ شَبَلِ اَوَّلِکِهٗ وَ بَرُودَتْدَن عِلَّتِ اُولُنِ دِمَاعَهٗ کِی مُفید دُر **قَاقِلَه** حَارِ مُشْقَدُر
 طَعَامِ سِکَرُ کُورْ کُلْ دُمُکْنَهٗ وَ قُوسْمَغْنَهٗ کِی مُفید دُر خَاصَهٗ قَابِیلَهٗ دِکُوبِ اَکْشِ
 وَ طَاتْلُو اَنَارِ صُویْلَهٗ اِجَلِرْ وَ بَغْرِ سُدْ لَرَنَهٗ وَ صُوقْدَن اُولُنِ عِلَّتِلَرْنَهٗ کُوندَهٗ بَرِدُر
 قَاقِلَهٗ سِکَنْکِبِیْنِ اِیلَهٗ اِجْسَهٗ اَوْجِ کُوندِکْ قَتِی مُفید دُر **یَدِجِ فَصَل** اَشَهٗ کُورِنِ اَوْتِ
 یَاَمِ قُورْ جَلَرْنَهٗ دُر قُرُوقِ شَبِزِ حَرَارَتِنِ وَ یَبُوسَتَهٗ مُعْتَدَلِدُر وِدِر لَرِکِهٗ بَارِدُ
 یَابَسْدُر خَاصِیْتِی یُوکِیمِ طَعَامِ مُعِیدَهٗ اَکَلَرِ تَمَامِ هَضْمِ اُولْجَهٗ **کَمُون** حَارِ یَابَسْدُر
 گَر دُر وِیَلْ لَرِی طَاغِدُر دَفْعِ ایدر وَ طَعَامِ سِکَرُ وَ مُعِیدَتِی وَ بَغَارِ سُقْلَرِی غَلِیظِ
 بَلَعْدَن اَرِیدُر **نَاخُور** حَارِ یَابَسْدُر مُعِیدِ رَطُوبَتِی قُرُودُر وَاکُورْ مِکِی وَ کُورْ کُلْ دُمُکْ
 دَفْعِ ایدر وِیَلْ لَرِی طَاغِدُر وَ صُوقِ مُعِیدِیَهٗ وَ صُوقِ بَغْرِ قَتِی مُفید دُر **فَنَافِل** حَارِ
 یَابَسْدُر مُعِیدِیَهٗ وَ بَغْرِ کِی مُقَوِّیدُر وَ طَعَامِ سِکَرُ وَ غَلِیظِ خَلْطَلَرِی صَوَانِ
دَارِجِنِ یَابَسْ وَ کِی لَطِیفْدُر وَ غَلِیظِ غَدَالَرِی تَلْطِیفِ ایدر وَ مُعِیدِیَهٗ قُوَّةٗ وَ رُرْ
 وَ جُوقِ رَنْجَلَرْنِ دَفْعِ ایدر بَغْرِ سُدْ لَرِنِ اِجَارِ وَ کُوزِی اِنِی ایدر **زَنْجَبِيل** حَارِ یَابَسْدُر
 جَمَاعِ قُوَّتِنِ اَرْتُورُورْ وَ طَعَامِ سِکَرُ وِیَلْ لَرِی دَاغِدُر **خُولْجَان** حَارِ یَابَسْدُر طَعَامِ سِکَرُ
 وِیَلْ لَرِی صُورُورْ وَ قُولْجَهٗ مُفید دُر وَاکْشِ گَر مِکِی صُورُورْ وَ جَمَاعِ قُوَّتِنِ اَرْتُورُورْ **سَیَامَدَانَه**
 حَارِ یَابَسْدُر وَ بَلْغَمِ کَسْرُورْ وَ قَاوَقْدَغِی طَاشِی اَز **خَرْدَل** حَارِ یَابَسْدُر

بدن بکشدن آرید و رطوبت کثیری در ماعدن چکر و دل اغریغنه مفید در وقارند غی
 قنجو غزلی اولدرد **سکر نجی فصل** اش احوالند در ساغله و مزاج معتدلان
 شور باکی یوقدر زین ملیند رنه استی و نه سو قدر اما مستوالر صوقدر و اکشی اش
 ساق اسه سحاق طبعی دوتار و ناردنکسه و قروقه و ذرد الویسه هویج
 انلر و ک طبعین دو تر حلو ایکن خوش غذا در زین بال بدن اسدر و هضمه یارم
 ایدر و قان آر تورر اما خیر غلیظ در سد ایدر **طقوز نجی فصل** بکزلرد در
 و خیر لرد در ازوم سچینک یکسی خارر طبر و اسکسی یاسدر و قروازو
 سچی میشتد و شابلرک و بکزلرک طبعی کثیری و منفعت کثیری **سکنکین**
 شکری ساذه بارد در معدنی دباغت ایدر و بکغم کسر بالو کدخی قوتلور در
سکنکین بزوری حرارت وار و بارد رطب اولن معدییه کی مفید در **بنفشه**
 شراب حرارت و برودتک معتدلدر بغاز اغریسنه و کوسه و اوینکه مفید در
 و قوای مرضلن دخی موافقد و ذات الحبه فی نظیر **رایون** و الما بکزلری
 اکسی دخی صوقدر و قبضلری دخی و از **قروق** بکزی صوقدر و صولغی کسر
مطلونار بکزی بارد در رطوبتک و یوستک معتدلدر و سچیدر استی
 معدییه کی مفید در **اونجی فصل** پرورد لرد و یاغلرد در **کلبشکر**

معتدلی اسیدر و قوی ایدر و آجله معیدک رطوبت کثرن صور **ککلبین** اند
 اسیدر و استی مزاجلورن یرمز خاصه قبضلری و اسه **خیر بنفشه** حرارتک
 و برودتک معتدلدر طبعی میشتد و بغاز و کوس اغریلرینه مفید در اما
 معدنی گلشدر و اشتهایی دوتر **زنجبیل** پرورد سی معدنی و بغاز اسیدر و آشی
 سکر و حلا شهورن آر تورر **کابلی** پرورد سی معدنی قوی ایدر و رطوبت کثیری نشف
 ایدر و کچ قوجلد **رایون المه** پرورد سی استی معیدییه و یورکه مقویدر و اسهال
 صفای دوتر **تورنج** پرورد سی اولرله معیدی اسیدر و رطوبت کثرن نشف ایدر
بادم یعنی حرارتک و رطوبتک معتدلدر بوکرک و قاقوق اغریسنه و سیدک
 دوتلغونه و اکثرکه و قولنج مفید در **قوز** یاغی خار یا بسدر محلددر لقوا
 و فالجه و تشجه یعنی الایق دوتر قتی مفید در هم بر و نلرینه طیزلر و هم
 اغوا عظامن انکله اولر **بنفشه** یاغی برودتک و رطوبتک معتدلدر تبریز
 و ترطب ایدر و او یون مفید در و حرارتدن باشی اغرین بورینه طیزسه
 کی مفید در **کل یاغی** بارد یا بسدر مقبضدر حرارتدن و رطوبتدن اولن باش
 اغریسنه مفید در **زیت** یاغی بارد یا بسدر و در لکه خار یا بسدر **خشخاش**
 یاغی بارد و مخدر و مقوم در و حرارتدن اغریان قلاغه کی مفید در

شاه دانه یاغی حار یا بسند سکر و قلاغی اگر لرینه قتی مفید در قمت

یکم معرفتند در هرگاه که ابو غداد بدنده زیاده طلوق اولاتنه پاک ایدل اسان و جهل
قوصقه کی یا پر بر کی عادتند از ریه و بر خفیفه مسهل ایچه خفتر و الدردن صفتی پور و
مصطلح اون دوت در هم ابو ترید اون در هم صولکس اولان زنجیل بر دهنش و شکر او و بر برای
بوشق دوه بر بیا حق و قنن بیالرا و زینه ایچ صوایچر و جلابله خلط ایدل صباحه دکی علی
بعضی کثیره ایکه در هم مصطلح و ایکه در هم شکر کفایت ایدر اگر خیار و قبی و یا مدول و بنوره
بهر زنده یه مفرزند قورق سر ساق و کندنه و نفع و بنوک که ننه لرینه و طعم عکس
ترتیب صغلیه لوهرنه که نازک و لطیفه رانی بیه مثلا اول شور یا چار اندات و سر سیر
ریاضتند صکره بدنی ایه اولان نازک ننه لریمبر سود که و یا شش فرد الو که و شفا لو و قاول
و نازه قبی که زیر امدد سے ایه ایکن نازک ننه لر نیز تپاه اولور بر کسی کم معیده سے قتی اسی
اگر علی کچک بچک اولور سے باشی اغریه اگا کر که صباحه بر ایچ لغه اتمک اکی شربتله اصدوب
بیه انار شرابی و لیمون شرابی که و عامه کر بچک نیز جفته مناسب غذای ریه قورق اشی و اوی اشی
و سر که ایدل مرجک اشی کبیکم عریه طفیل در لم و جواب و قبی قلبه سے و صغراوی کثیره غذا
ترا اولار شسته اشی و اسفناخ اشی که بهر خ ایله و انده و مزاجی تر و صوق اولان کر غذا سے
لطیف کرک و ایه کرک خجواب قوی ائی و کو کر حین یوردی و سر به ایدل و ایه سحر و دانه جینی
و قر نخل و کون بونه که استعمال ایدل و مرطوب سحر بالغی کثیره قورمه لو کم اتمک قورمند
پشوره لمر ساه یا غیل و یا قور یا غیل و مذکور او نوردن او ستونه اهر و قور لجه اولان کثیره
یا شلوخ و سی قوی لمر یوردی و لیمون اندن بوغز لیوب بکرمی در هم مقدار ی و دکلکس و صغور
نخی و اون بش و هم بسفاج و طوراق اونی و راز یا به نخی و انیسون و کون و دار جینی
و قر نخل هر بندن هر پاره جیه بیه پشوره لمر ابو پشور و کد ننگره سوز لمر سوباشن اجون لمر
و سر ساق بله پشوره لمر البته تا کم تحلیل اید و اگر طبیقه صوق اولور سے بوشق عکس در کلک

و ذرا حاتی و سگول و سرجه ای که قورم ایدوب و بریا ایدوب بیه و یکدر صله او بوم
استه لر بزجک اکل اکل بور ویه تا کم طعام معده اغزندن اشغه اینه اندن او بوم ک و هر کشیک
ریاضت از ایدر اول و بر کشته اول قوت باضمح اسلور طعام از یک کرک و طعامک لطیف
یک کرک اکت جرمه یک کرک شور باسنه قناعت اکت کرک غلیظ غذای قوتدر او تو
بیه و از بیه تا که ایوهضم اول و قوتی ارته و قر و خدال طاروکی و هر جک که و قروات
بجه طعام اشتها س کین در بزی بوزوب خراب ایدر و طبیعت قبض ایدر و لطیف خدالم
تندست یک بارک صفر و فضلر اندن ارتر چوغی هضم اولور بدنه غذا اولور و غلیظ خدالم
قوت اریوق ویر اما اغزنی کتور اما اشتهای کین در و تاوق ایتله اکسیر جوق بیه
زیرا قونج کتور و طوز لو صواچک او یوز و جیک کتور و بولانج صواچک قاو قن
و بکر کن طالس بتور و ایجی صواچک معده ست ایدر و صوج خدالم اغزنی کتور و وافی
ست لک کتور و نور شیر زیاده جوق ییوب و ایما استعمال اکت پرک کتور و سکرلر
ست ایدر و اروق لدر و طوز لو خدالم کوزه زبان ایدر تیز قوجلدر نیمه خدالم و اروق
جیمی مخالفدر بوغر طلایه توره اشید بیه و بوا یکسن اروق و سفالو و زر و الو و اکله
اندر اروق بیه سرکه لو اشله قورق اسن طوز لو بالقلم بیه و طوز سز اتله بیه و پرخی
سرکه ایلد بیه و کوکر جی بور و سحر صاغل و صوغانله و خردله بیه و بو مجموعه از یکدن
و گاه و گاه یکدن نشه بو قدر مدا و مع جذام ایدر غنی سندن نشه بو قدر کبابند و قور کیندن
خد و اروق بر بانی توردن حصار حق اور نیمه و یخنی و صوغان جوق بیک یوز و صفت
ایدر و بکشدن بکشدن و بر کوندن سودله سوچی ایچک نفیس کتورر مجاشدن صکر
و تان اکتد شکره طوز لو بیه او بوز ایدر و جیک و بهی باغی و سوسه کر باق و توج
اچنه قومیله و نازه بالی و سوسه و یاسن پیز و میره ابریده بیه بادکار ایدر

ملح جراحه قیر فایده ایدر و نیز بقرور صتمشدر اجزاء در
اقا موم صابون صابون صابون صابون
دوم دوم دوم دوم
۲۰ ۵ ۵ ۵
غده اول ویت یاغی قیندهن ارستونه قویه سه بعد غده قویه
درم ۱۰
۱۰ وخی مشکلی ساقس قویه ن حاک آردن اندر ن بیهن ایدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شکرو و نیتها و حمدنی کران اول ذات کم احدیتند عاجز
عقول عقلا و صحراء صمدیتند وال و متحیرار و اح انبیا و اولیا
مبدعی که قدرت برله ایجاد آید اجرام علوی منشی که حکمت برله
پیدا آید اجسام سقوی که رحمت برله قلدی نوع انسان اشرف موجودات
رعوی که رافت برله بلدردی اکامنا فعدن تا حفظ آید بدنی صحت
مکار هدن و تفکر آید الهک مصنوعاتک و معترف اوله اندک
دوبیتند و صلوة و السلام ذوات کامله و نفس زکیه و نفوس
ازکیه اوزرنه اولسون خصوصاً من کی محبتی مقتدی محمد مصطفیک
ذات کامله و نفس زکیه سی اوزرنه اولسون کیم اول عالمه قلبیکدر
اعضاء باقیدن و هم اندک ال الهاب اوزرنه اولسون کم خیر ال خیر
اصحاب بدر لر پس بکل کم ای حافظ صحت من حقیر کم محمد بن محمود
شیر و انیم کیم یازدم طب علمدن بو مختصر مفید کافی تدبیر اتدن حیحیه
وانی جمیع اعراض لرنه و هم مشتمل لطیف جلیلیه و محتوی اراء جمیلیه و
وقلدن ان حضرت کیوان رفعت نواشیر و ان و معدلت سلیمان جلا
یوسف جمال مالک رقاب الامم خلیفه الله فی العالم حافی بلاد الله و حافظ

عباد الله ناصر الدنیا و الدین غیاث الاسلام و المسلمین ملجاء الافاضل
فی العالمین سلطان بن سلطان محمد بن بایزید خان بن مراد خان
بن اورخان اعز الله انصان و وسیله و تحفه و دخی بو کتاب یزدم
بر مقدمه ایتدم اون درت باب اوزرنه آد فی سلطانیته قودم تا مکرم
اندک دولت برله بو کتاب مزد و لتلنه و مسلمانلر نوکله منفعت لنه تا
پادشاهن و هم بن ثواب اخروی حاصل اوله اما المقدمة پس بکم
جمیع حکمانک را بنی بکاقرار دوتدی که الله تعالی بدن انسانی برتدی ار
منی سیله عورت منی سندن تنکم پیتری مایه ایله سندن برتدی پس تنکم
سدی عقد ایدن قوت مایه در انجلین عورت منی سن عقد ایدن و یو
کتورن قوت ار منی سندن در و تنکم هر برسد ایله مایدن پیتر و ک
جز و در انجلین بو اکی منی دخی بدنک جز و در و تنکم پیتر اول انعقادند
بغایت صوقدر لیکن حرارتی که ار منی سندن در کیم اگر حرارت غریزی در لر
و هم اصلیدر دخی در لر اجزاء ارضیه کم عورت منی سندن و حیض
قانتدن حاصل اولور پشرد و نضج ایدر و ماء بتین کدر و اول حیضک
لطف نجشاعدا و رر و کشفن دفع ایدر و بدنک اعضا سن بر کدر تا اول

صورت

وَقْتَهُ دَكِينِ كَيْمِ دُنْيَا يَهْ كَلَهْ پَسْ اَنْدَن صُكْنِ بَشَرِ تَحْلِيلِ جُوقِ اُولْمَغَارِ اَرْتَكْ
 تَا نَثَرِي جُوقِ اُولْمَقْدَن اَوْ تَرِي خُصُوصَا كَيْمِ مَسَاعِدِ اَيْدِ اَكَهْ هَوَانَكْ وَشَمْسُكْ
 وَحَرَكَاتِ بَدَنِيْنَكْ وَنَفْسَانِيْنَكْ حَرَارَتِ وَهَمِ اَغْرِيْتِيْنَكْ وَاشْبَهِيْنَكْ حَرَارَتِ
 تَحْلِيلِ نَجْمِ اَعْضَا سِيْنَكْ صِلَابَتِيْ وَحَكْمَكِيْ اَرْتَا رُوْدَا كَيْمِ بُوْعَمَلَرْدَهْ دَر تَا اَوَّلِ
 وَقْتِهِ دَكِينِ جَفَافِ قُرُوقِ وَصِلَابَتِ حَذِّ اَعْتِدَالِهِ اَرْشَهْ پَسْ اَكْرَبِنِ
 رَطُوْبَتَهْ مَسَاعِدِ اِتْسُوْزِ بَر غَدَا يِلَهْ اُولْ كَتْمَشِ رَطُوْبَتِيْ پَرِيْنَهْ دُوْنِ
 نَلْجَارِ قَلْنِ رَطُوْبَتِ دَخِيْ بِالْكَلِيْطَهْ مَحَلِّ اَلُوْبِنِ فَنَا يَهْ كِدَرِ وَاَنُوْكَ فَنَاسِدَن
 حَرَارَتِ عَزِيْزِيْنَكْ فَنَاسِيْ لَا زَمِ كَلُوْرِ پَسْ وَاجِدُرِ بِنِ كَيْمِ اُولْدِ رَطُوْبَتَهْ
 مَسَاعِدِ بَر غَدَا يِلَهْ كَيْمِ اَكَا لَا يِقْ اُولَهْ وَبِقَدْرِ مَا يَنْبَغِيْ اُولَهْ اَكْرَاقِلِ مَا يَنْبَغِيْ اُولَهْ
 هَمِ لَا زَمِ كَلُوْرِيْنَهْ اَفْنَاءِ رَطُوْبَتِ وَانْطَفَاءِ حَرَارَتِ عَزِيْزِيْ اَصْلِيْتهْ نَتَكْمِ يِيَاَنْ
 اُولْنَدِيْ وَاَكْرَا كَثَرِ مَا يَنْبَغِيْ اُولَهْ هَمِ يِنَهْ لَا زَمِ كَلُوْرِ حَرَارَتِيْ اَصْلِيْ نُوْكَ اِنْطَفَا
 اَنْكُچُوْنِ كَيْمِ قُچْنِ غَدَا جُوقِ اُولَسَهْ وَحَدْنِ تَجَاوُزِ اِتْسَهْ نَآچَارِ هَضْمِ تَامِ اُولْمَزِ
 وَمَعْدِ فَسَادِ وَاَرِوَانْدَن دَر لُوْدِرِ لُوْرِ رَطُوْبَتِيْ حَاصِلِ اُولُوْرِ كَيْمِ اُولْدِ رَطُوْبَتِ
 غَرِيْبَهْ كَيْمِ بَدَنِهِ حَاصِلِ حَرَارَتِ عَزِيْزِيْ سُوِيْنِدَرِ اَمَّا كَيْفِيَّتِ مَضَادِ سِيْلَهْ
 وَاَمَّا بُوْعَمَلَهْ نَتَكْمِ جِرَاقِ يَا غِيْ جُوقِ اُولِيْجُوقِ بُوْعَلُوْرِ وِسُوِيْنُوْرِ پَسْ بُوْنَسِدَن كَيْمِ

يَا ذِ قَلْدَقِ مَوْتِ طَبِيْعِيْ حَاصِلِ اُولُوْرِ كَيْمِ مَقْدَرِ دُرْ هَرِ بَرِ شَخْصِ مَزِ اَجْنَكْ
 مَقْتَضَا سَجَهْ تَقْدِيْمِ تَاخِيْرِ سَرِيْنَتِكْمِ حَقِّ تَعَالٰی جَلِّ ذِكْرِهِ يُوْرِرْ كَيْمِ **اَذْلَجَلَهْ**
اَجَلْ هَمِ لَا يَسْتَاخِرُوْنِ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدَمُوْنِ وَچُوْنِ بُوْمَذْكُوْرَاتِ
 يِلْدَا كَدْنِ صُكْنِ بِلَكْمِ حَيَاتِ حَرَارَتِ رَطُوْبَتِلَهْ دَر نَتَكْمِ مَوْتِ بَرُوْدَتِلَهْ وَيُوْ سَتَلْدَرِ
 پَسْ دَمُوْیِ الْمَزْلُجِكْ عَمَرِيْ اَرْتَقِ اُولَسَهْ كَرَكْ صَفَرِ اَوِيْدَن وَصَفَرِ اَوِيْنَكْ بَلْغِيْدِنِ
 وَبَلْغِيْنَكْ سُوْدِ اَوِيْدَن وَهَمِ اُولْ اَبْدَانَكْ حَرَارَتِ وَرَطُوْبَتِيْ تَدْبِيْرِكْمِ لَا يَتَقْدَرِ
 اَنْلَرَكْ حَالْنَهْ لَا جَرْمِ اُولْ اَبْدَانَكْ يَاشِيْ اَوْ زَغْنِ اُولُوْرِ غَالِبَا قُچْنِ كَيْمِ مُفْسِدِ خَارِجِيْ
 اُولَهْ اَكَهْ مَعَارِضِ اُولِيَا وَاَمَّا اَبْدَانِيْ كَيْمِ اَنْدَهْ حَرَارَتِ رَطُوْبَتِ اَصْلِيْ ضَعِيْفِدَرِ وَاَقُوْ
 لِيَكْنِ اَنْكْ كَبِيْ تَدْبِيْرِ اُولْمَدِيْ كَيْمِ لَا يَتَقْدَرِ اُولْ بَدَنَهْ لَا جَرْمِ اَنُوْكَ كَبِيْ اَبْدَانَكْ يَاشِيْ
 قَصَهْ اُولَهْ بُوْنَدَن مَعْلُوْمِ اُولْدِيْ كَيْمِ وَاجِدُرِ هَرِ اَحَدَا وَلَقْدَرِ سَعِيْ اَيْدِ
 بَدَنِنْدَهْ اَوْ تَرِي كَيْمِ اَرْشَدِنِ اَنْفِ مَتْنَهَا يِ عَمَرِنَهْ تَقْدِيْمِ تَاخِيْرِ سُوْزِ وَبُوْدِيْدُوْكَ
 مِيْسَرِ اُولْمَزِ اَلَا اَكَا كَيْمِ بِلَهْ هَرِ وَقْتِهِ وَفَصْلَانَهْ اَتْمَكْ كَرَكْ وَنَهْ كَيْمَكْ كَرَكْ
 وَنَهْ يِمَكْ كَرَكْ وَنَهْ وَقْتِهِ حَتْمَهْ كَرْمَكْ كَرَكْ وَقْتِهِ اَوْتِ اِجْمَكْ كَرَكْ وَنَهْ
 وَقْتِهِ جَمَاعِ اَتْمَكْ كَرَكْ پَسْ وَاجِبِ اُولْدِيْ كَيْمِ بَرِ دَخِيْ بُوْكَ تَابِدِ جَمِيْعِيْ يَادِ اَيْدُوْرِ
 كَهْ تَابُوْكَ تَابِهْ مُطَالَعَهْ قَلْنِرِ بَرِيْ خِيْرَهْ اَكَا **الباب الاول في بيان**

تدبير الماء كولات وفيه ست فصول بويابك مأكولاتك تدبيرين
بيكان ايدرو بوال فصل او زرنه در **الفصل الاول** في بيان اطعمه
اصحاب الراحة ودموى المزاج بوفصله بيكان ايدرا صاحب تنعم واهج
راحت ودموى مزاجك ومعتدل مزاجلو ومرطوب مزاجلو كشيده
نه كرك كيم پس مناسب بوقومه اتمك جنسندن اول بغداي اتمكينوك اچيد
كيم اني ايو يومش اوله لروكولكن وياضعيف كونشده قرودر واندن صكر يغو زلر
طوزه وبرطوره بشور لرو اما ايو اكودر وابرشم الكدن اليكرو وطوره معتدل
اوله نه قتي قلاك اوله ونه قتي يفته اوله انچون كيم بنوك كبي اتمك سريع
الهضمدر وچيد الكيموسدر و هيچ زمان يوقدر وبدنه ساير جويدن
ارتق سكر و اما ات جنسندن اركك شيشك اتى وقزى ارج او غلق اتى التالىق
اوله و دخی بلوج اتى وفروج اتى وتوق وگلكيك اتى ودر ارج وچل اتى و دخی جميع
قوشلر قندى وبوينى وكوكرجين اتى بوقومه بغايت مناسبدر انچون كيم بولا ر
لطيف و سريع الهضم وچيد الكيموسدر در لروهم دخی اول قومه مناسبدر
كيم حار اتى اصليسى بدنه ضعيفدر ويا قرق كيموس غليظدن ويا قرق جكر نه
ويا طلقنه ويا كوكسند ويا دماغنه يمكه سكه حاصل اوله ويا خود قرق كيم

بندكش لرنه بلغندن علت حاصل اوله و اما كرك بوقومك مزاجى مايل اوله
حرارت وهم معدلرنه وساير بدن لرنه دخی حرارت اوله پس مناسب
اكا اولد كيم بوديدو كموز اتلرى مقطع وملطف اكشيلريه بشو بن بيه كيم اول
سركه وليمون وقرق صوئى وانج قوون نو كاكشيسى كبي و دخی اولد سنلر كيم
بونلر بكرز وارسه **الفصل الثانى** في بيان تدبير اطعمه الكد والتعب
وما اشبه ذلك بوفصله بيكان ايدرايش اشلين تعب كورن ويايكلك
وخاللوق ايدن كشيلى ييا جكين بيكان ايدر پس مناسب بوقومه اتمك جنسندن
فطير وفرون وتور اتمكيدر كه انك خيرون جق يغور مامش اوله لرو ات
جنسندن سغراتى و صوسغراتى وسغين اتى وطوشن ويغورجه اتلرى
وهم دخی جكر و طلاق وبوكرك وبغرسق وهم دخی هر يسه بوجمعى
بوقومه بغايت مناسبدر وهم دخی بالوده وپير وبادنجان وكوكنر اچى
وبلوط وكسدانه ومرجك وبوكر لجه وشلغم وقرومشن بقتلا غليظ وهم
بطى الهضم اولد غندن اوتلرى بوقومه مناسبدر انچونكم بوانواع اطعمه كم
ذكر ايدك اكر بدنه هضم اوله پس بدنه جميع اطعمدن ارتوق غذا ودر وهم
اعضاسين محكم ايدروهم بوقومه حركت لريه بنوك كبي طعم لرى نيز سكر

وَهُمْ بَدَلُ نَدْنِ نَسْهٍ مَحْلٍ أَوْ مَغَابٍ نَوْعٍ أَطْعِمًا بِغَايَةِ مَحْتَلِّ جَدْرٍ لَوْ أَمَّا
أَكْرَمُ مَعْدَةٍ هَضْمٍ بُولَسَةٍ بَرْمَانِ عَدْنٍ أَوْ تَرِيٍّ دَرِيسٍ بَلْكَمُ أَنْكَ مَضْرُوتٍ جَمِيعٍ مَضْرُوتٍ دَن
أَرْتَوْ قَدْرٍ بِسِنْوَكٍ كَبِيٍّ أَغْرِيْدَنٍ اِعْتِرَازًا تَمَكُّ كَرَكِ **الفصل الثالث** فِي بَيَانِ
تَدْبِيرِ الْأَعْدِيَةِ الْأَمْزِجَةِ الْبَارِدَةِ بِوَفْضِهِ دَرِ لَوْ دَرِ لَوْ مَزَاجٍ لَرَكِ حَالِيْنَ
وَيُمْكِنُ بَيَانُ اِيْدَرِيسٍ بِكُلِّ قَحْنٍ كَيْمٍ مَزَاجِيٍّ دَمَوِيٍّ أَوْ لَهٍ وَأَنْكَ عِلَامَتِيٍّ أُولَدِ كَيْمٍ
كُوْزِيٍّ وَيُوْزِيٍّ قَرْنٍ وَجَقٍّ أَوْ بَقُوسِيٍّ أَوْ لَهٍ وَدَائِمًا يَرْمِزُ فِكْرُ لَرَايِدٍ وَأَغْرِيْدَادِيٍّ
طُتْلُو أَوْ لَهٍ وَكُوْدَسِيٍّ دَائِمًا أَغْرِيْدَادِيٍّ وَكَاهِلٍ أَوْ لَهٍ وَصُورِقٍ هَوَاتِيٍّ سَوَاكِنٍ أَوْ لَهٍ وَبُومُزٍ جَلُوْ
كَشِيٍّ أُولُوْدٍ لَرَكَيْمٍ أَلْغَالِبِ بَدْنِيْنٍ مَحْرَدٍ حَرَارَتٍ أَوْ لَهٍ بِسِنْوَابٍ كَا بَارِدٍ غَدَالِرْدٍ
وَأَمَّا أَلْغَالِبُ بَرُوْدَتٍ أَوْ لَهٍ بِسِنْوَابٍ كَا حَارٍّ غَدَالِرْدٍ رَوَامًا أَلْغَالِبُ
مَحْرَدٍ رُطُوْبَتٍ أَوْ لَهٍ بِسِنْوَابٍ كَا يَابَسٍ غَدَالِرْدٍ رَوَامًا أَلْغَالِبُ مَحْرَدٍ يَبُوْسَتٍ
أَوْ لَهٍ بِسِنْوَابٍ كَا رَاطِبٍ غَدَالِرْدٍ رَوَامًا أَلْغَالِبُ مَزَاجِيٍّ مَعْدَلٍ أَوْ لَهٍ
وَيَا بَطِيٍّ أَلْهَضْمِ أَوْ لَهٍ يَعْنِي كَيْمٍ طَعَامِيٍّ تَبِيْزٍ سَكْرِيَّةٍ بِسِنْوَابٍ كَا أَوَّلِ فَضْلِهِ
يَادُ اِتْدُوْكَوْزٍ طَعَامِلَرْدٍ لَيْكِنَ كَرَكِ كَيْمٍ اَرِيْيَا وَاقْتَا كَرِيْدَنٍ طَعَامِيٍّ تَبِيْزٍ هَضْمٍ
اِيْدٍ وَهَمْ تَبِيْزٍ سَكْنٍ بِسِنْوَابٍ كَا غَلِيْظٍ طَعَامِلَرْدٍ كَيْمٍ اَلْجِيْ فَضْلِهِ يَادُ اِتْدُوكِ
چُونِ بَوَامَرَجَنَكِ حَالِيْنٍ بِلَنْدِيٍّ بِسِنْوَابٍ بَلْكَهٍ بُوْذَكِرَاتِدُوْكَوْزٍ تَدْبِيرٍ لَرَوَاكِبِدُرٍ

هَرَا حَدِّ كَيْمٍ اِنْلَرِيٍّ رَعَايَتٍ اِيْدٍ قَحْنٍ كَيْمٍ اَعْضَاسِنْدَ هِيْجِ عِلْتٍ وَالْمِ اُولِيَّا
وَاَكْرَعِلْتٍ بَرِ عَضُوْنَدَ اَوْ لَهٍ بِسِنْوَابٍ كَا اِسْتِعْمَالِ اِتْمَكَا اَوَّلِ طَعَامِلَرْدٍ كَيْمٍ اَوَّلِ
عِلْتَلُوْ عَضُوْهِ مَوْافِقٍ اَوْ لَهٍ اَكْرَمُ خَالِفٍ اِيْسَهٍ بَدْنِهِ مَثَلًا قَحْنٍ كَيْمٍ جَكْرُوْكَ مَزَاجِيٍّ
بَارِدٍ اَوْ لَهٍ مَحَارِيْسٍ بُولَرِيٍّ دَخِيٍّ طَارٍ اَوْ لَهٍ بِسِنْوَابٍ كَا اَوَّلِ تَمَكُّ لَرَكَيْمٍ فَضْلٍ
اَوْ لَهٍ يَادُ اِتْدُوكِ وَهَمْ اَوْجَحِيٍّ فَضْلُوْكَ يُمْكِنُ اِحْتِرَازًا اِيْدِهِ كَهَا اَعْضَاسِنْدَ سَهْ
اُولِيَّا وَاَكْرَجِيٍّ بَدْنٍ اَرَقْلُوْغِنْدَنٍ وَهَمْ كَثْرَتٍ حَرَكَاتِنْدَنٍ اَوْتَرِيٍّ اَوَّلِ طَعَامِلَرْدٍ
مَحْتَا جَدْرٍ وَهَمْ دَخِيٍّ مَحْرُوْرٍ مَزَاجٍ طُتْلُوْدَنٍ مَنَعٍ اِيْدِرَكِهِ تَاصْفَرٍ اَبْدَنْدَ جَقٍّ
اُولِيَّا وَاَكْرَجِيٍّ بَدْنِهِ اَوَّلِ طُتْلُوْ مَوْافِقَتِهِ وَهَمْ دَخِيٍّ مَعْدَسِيٍّ ضَعِيْفٍ اَوَّلِنَ كَشِيَّةٍ
اَوَّلِ طَعَامِلَرْدٍ كَيْمٍ مَعْدَةٍ قَوِيٍّ اِيْدِهِ وَهَمْ دَخِيٍّ مَعْدَسِيٍّ بَلْغَمٍ اَوَّلِنَ كَشِيَّةٍ مَنَاسِبٍ
اَوَّلِ طَعَامِلَرْدٍ كَيْمٍ بَلْغَمِيٍّ مَعْدَدَنٍ كُتُوْنٍ وَهَمْ اَكَا اَجَلِهِ وَنَ وَانْجَلِيْنِ اَكْرَمُ مَعْدَادَةٍ صَفَا
وَيَا سُوْدَا اَوْ لَهٍ مَنَاسِبٍ كَا اَوَّلِ طَعَامِلَرْدٍ كَيْمٍ اِنْلَرِيٍّ كَدْنٍ وَمَعْدَةٍ اَوَّلِ اِيَادَنٍ خَالِيٍّ
اِيْدِهِ وَانْجَلِيْنِ طَعَامٍ مَعْدَةٍ هَضْمٍ اُولِيَّا وَكَبُوْكَ كَبِيٍّ مَعْدَةٍ اَغْرِيْدَادِيٍّ دُوْرِنَ كَشِيَّةٍ
مَنَاسِبٍ كَفِيٍّ فَضْلِهِ كِي طَعَامِلَرْدٍ كَهَا تَاثِيْلٍ بَرَلَهٍ اَوَّلِ مَعْدَةٍ دُوْرِنِ طَعَامِيٍّ قَعْرِه
مَعْدِيَّةٍ اِنْدَنٍ وَهَضْمٍ اِيْدِهِ اَنْكِهْوَنَكُمُ مَعْدَنَكِ قَعْرِنْدَ اَجْزَاءِ لَحْمِيٍّ چُوْ قَدْرٍ اَوَّلِ مَوْ جَدْرٍ
اَزِ يَادِ هَضْمِهِ بِخِلَافِ اَعْلَاءِ مَعْدَةٍ كَيْمٍ اِنْدَ اَجْزَاءِ سَكْرٍ چُوْ قَدْرٍ اَوَّلِ مَوْجِبٍ وَنَقْصَانٍ

هضم در انچهونكم اجزاء عصبائيك طبيعتي يارد يابسدر يارد يابس نسلر هضمه
مخالفة در ليكن كا طعامدن صكر از حركت اتمك بغايت مناسبدر كه تا هضم ايو
ايد وهم اول طعام معديّه اندون وهم انجلين معدسند طعام هضم سز ايسه
مناسب قابض و ماسك طعاملردر وهم دخي طعامك ثقل و معددن و بغير سقلدن
انسه مناسب ملين طعاملردر و انجلين باشنده چوق حرارت اولسنه وهم بخاري
چوق قبول ايدن باشه مناسب اولدر كيم كندوزني جار غدا الرذن سقليا پس بلكه
بوذكر اولانك تدبيرن بو طريقه اتمك كرك اگر چي ابدان بنوك غيرنه محتاج ايسه كه
تا ضروري ضرر لرندن امين اوله **الفصل الرابع** في بيان ما يجب ان يقدمه من
الاغذية متى اجتمعت بوفصله اني بلدر در كيم قنق طعام اول يمك كرك و تقسين
بله يمك كرك وهم تقسي بكد ر قنقندن پس بلكم چن اكي در لو طعام اوله
بري ملين و بري حابس اول ملين يمك كرك اندن صكر حابس كه تا سهل اوله
السينوك انخدان انچهونكم اول ملين انر حابس هضم اولمزدن اوكدون و اندن
صكر حابس انمك كه دخي هم سهل اولور و اما اكر اول حابس سسه و اندن
ملين سسه ناچار اكسي دخي فساد و ارر انچهونكم چن هضم اوله منع ايدر اتمكدن
اني حابس پس ناچار معدده چوق در مغله فساد و كدر و فساديله يانندا غي

دخي فساد و ارر و دخي بلكم چن اكي طعام اوله بري تيز سكر و بري كيم سكر
پس و اجدر كيم اول اول كيم هضم اولني ييه تا معدنوك قعرنه ارشه و تيز هضم
اوله و اندن صكر تيز هضم اولني ييه كه معدنوك يوقرسند كيم هضم اولن طعامله
بله اوله انچهونكم معدنوك قعرنه حرارت چوق در نكم يوقرسند از در نكم فصل
سابقه ذكر اندوك پس بوندن اوتري در چنكم طعام چوق سكر اول طعام ايو سكر
و اندن تخمه اولور و هم دخي بلكم چن بر طعامي يمك استسك كه اول طعام سكاملايم
و موافق اولميا و هم يذكو كه قرشما پس مناسب كا اولدر كه او طعامله بر دخي
طعام ييكلم بدنته موافق اوله و هم اول طعامي اصلاحه كنون انك مضر تندن
قورتله و اما اكر در لو طعام اوله بر ابر اوله ايو لكه و هم يتلوقه ليكن شهوت
طبيعي دخي اكسنه بله محتاج در برنه برنه ميل ارتوقدر پس مناسب كا اولدر كه ميل
اندو كين ييه انچهونكم طبيعت اني يكر ك قبول ايدر و اكر اكي طعام اوله بر بر سندن
يكر ك و هم شهوتك ميل بر مزنه رغبته ارتوق اوله پس مناسب كا اولدر كه ميل اندن كين
يدر مك كرك چنكم زيان فايد سندن ارتوق اولميا انچهونكم طبيعت قبولاته اني تيز رك
هضم ايدر و هم يكر ك سكر **الفصل الخامس** في بيان تدبير ما يجب ان يؤكل من
الطعام في كل وقت بوفصله بيان ايدر كيم هر در لو طعام نوقتّه يمك كرك پس بلكم چن

طعام یه نك معدسی طعامدن خالی اوله و هم میكدن اوكدین از حرکت
 اتمش اوله و هم طعامدن صكر معتدل اویقو او یویه ناچار اولیدی طعام
 ایو و تیز هضم اولور و هم اعضا سینه سكر و اما اگر معدسینه و یا امعاسینه
 اولکی طعامدن هضم سوز طعام قلمش اوله پس بویدی کی طعام اول بقیی فساد ویرز
 و هم دخی بلكم قجن شهوت صادق حرکت اتسه یمكن تأخیر اتمامك كرك فی الحال
 یكه مشغول اولق كرك انچونكم اگر تأخیر اتسه فی الحال بدنك خلطدن خلط
 اولور و طبیعتن اكا مشغول ایدر و اندن صكر اینن طعامك هضمه ایو مشغول
 اولمز پس ناچار طعام معدده فساد و ایدر و اندن درلودر لومر ضرر حال اولور
 و هم دخی بلكم جمیع اوقاتك یكر کی اولدر طعام میچون وقت صوق و قتلدر انچونكم
 حرارت اول وقت بدنك باطنه جمع اولور پس هضمه موافق و معین اولور
 و اما اتی و قتلدره یك میكدن سقمق كرك خصوصاً کیم اطعمه دخی حار اوله انچونكم
 حرارت عزیز بدنك ظاهر نه چقدر و باطن حرارت سوز قلور پس اول وقت هضم
 ضعیف اولور و بوندن اوتری حکماً اتفاق ایدر کیم افضل فصول طعام میچون قشدر
 وارد ایا یی در و هم دیدر کیم قوشلق ایونك میسندن اخشم اوینی میسی افضلدر
 انچونكم اخشمه برده نوم حاصل اولور کیم اول کسی موجد در در دخول حرارت

عزیزیه باطن بدنه و هم دخی اولور کیم و قتلدره صفر امعدیه دکلور پس مناسبت
 اولدر کیم اول وقت غلیظ طعاملر یك كرك انچونكم صفر طعام لطیف قهر ایدر
 و فی الحال فساد و یرر و اما غلیظ طعاملر غالب اولمز پس قهرندن و فسادندن
 آمین اولور و بوندن کیم چق اولور کیم صغیر اتن هضم ایدر و سكر و توق و كلك
 اتن هضم ایدر و سكر مز پس بوندن معلوم اولدی کیم عادتك دخی دخل و ارمش
 طعام میكدن پس هر كوك عادتی كونده کی كرت یك اولور سه صكر بر كرت یك
 آزار یاندرو میکی هضم اولمز و دخی سكر و هم دخی بر كسوك عادتی كونده بر
 وقت معین طعام یك اوله پس اندن بر دخی وقت اتمك بغایت زیاندر و اگر
 انجی وقت اولكدن یكسه و بودید و كموز موافق در حکیم بقراطك قول کیم دیدی
 عادت انجی طبیعتدر و اكا مخالفت اتمك یوقدر و اما اگر در لسه کیم اولكه عادت
 نقل ایدر یز مغندن اوتری پس از آن تدریجاً نقل ایدر كه تا ضرر حاصل اولیا
الفصل السادس فی بیان الاشیاء التي لكل احد ان یجتنب عنها بوفصله
 اول سنلری بلدر کیم حافظ صحتّه اندن اجتناب ایدر پس بلای حافظ صحتّ قدر
 کیم اغدیه مخص بلسك اغدیه دوائیه التفات اتمه و آن استعمال اتمه
 الامزاجکی یا طعامکی دزمكدن اوتری و هم دخی اشتها سوز بیجك یمه کیم اندن

سُودِ تَرْمَه وَآلِ اَیْقُ دُو تَمَاق و شَلَاک حَاصِل اُولور و دخی نچَه بُولن
بکزر و هَم دخی یاز و قِتَدَه اِسْتی طَیْعَتلو طَعاملردن سَقین و هَم قَشَدَه دخی
صُوق طَیْعَتلو طَعاملردن سَقین و هَم بَیجَاک اوستَه تیرجَک بَیجَک یَمکدن
سَقین قَچَمک عَادَتی اُولَمیَا اَنچونک بُولر و ک طَیْعَتی مَحْیَر ایدر و هَم طَعامی هَضْم دَن
مَنع ایدر و دخی اَحْتِرَازَات طَعامی صُوسَن یَمکدن کیم اُولَاشْتَهَا ی کدُر و هَضْمَه
مَافِغْدَر و دخی سَقین اَکْشِی جُوق یَمکدن کیم اُولَ اَدَمی تیز قُوجَلدَر و هَم رُطُوبَتَن
کدُر و سِکَر لَن زِیَاندَر و هَم دخی طَتلو تَی جُوق یَمکدن کیم اُولَ مَعْدُ سُسْتَلدَر و
وَشَهْوَت دَفْع ایدر قُور دُر و هَم اِنجَلدُر پَس بُولدَن اَحْتِرَاز اِیت اَکْر اِسْتَسْک
پَس اَیْلَه کَر کدُر کیم مَضَر تَن دَفْع ایدُب یَلَسین پَس طَتلو مَضَر تَن دَفْع اِیت اَکْشِیْلَه
اَکْشِی مَضَر تَن دَفْع اِیت طَتلو یَلَه و طوز لُوتی طوز سوز لَه و طوز سوزی طوز لُوبَلَه
و هَم دخی سَغْلِغْنَدَه پَر هِیز اَتَمکدن سَقین کیم اُولَ دَنی چَلَقْتدَر و آرق ایدر
و صَحیح مَزَاجَه پَر هِیز اَتَمک بَغایت زِیَاندَر تَنک صَبْر و یَه پَر هِیز اَتَمَک بَغایت زِیَا ندر
لَکِن غَلِیظ و پَر اَمَر طَعاملر مَشغُول اُولَه و اَکْر عَادَت کُوسَه دخی اَندَن یَغْلَن تَدَر بِجَلَه
کَه بَنُوک بَدَنَه جُوق مَضَر تَنی و آردَر و هَم دخی بَلکَم اَهْل تَجَرِبَه مَنع اِیتدُر لَر بَلغَلَه یَمکِی
سُدی و دَدِی لَر کیم بُوندَن جُذَام و دَتَرْمَه حَاصِل اُولور و دخی سُدِیْلَه اَکْشِی یَمکِی سُد لُو

بَرَنج اَیْلَه قُوت یَمکِی و هَم اَکْشِیْلَه قُوت و آَرَاک اَکْشِیْلَه سِکَه یَمکِی مَنع اِیتدُر لَر بَاش
یَمکدن صَکَن یَاش اَز و م و هَر یَسَه اُسْتَنه نَار یَمکِی حُصُوصَا کیم اَکْشِی اُولَه و دخی
سِکَه نَار لَه یَمکِی و یَا بَرَنجَلَه یَمکِی مَنع اِیتدُر لَر پَس سَنَدخی بُولدَن سَقین تَا کیم اُول
اَمَر دَن قُور تَلَا سَن **الباب الثاني** فِی بَیَانِ المِیَاه و فِیه فَصْلَان بُونَا بَدَه
اَنوَا عِی صُولری بَیَان ایدر و اِیوسین یَتَلُوسِنْدَن سَچَر بُولکِی فَصْل اُولُر نَدَه دَر
الفصل الاول بُو فَصْلَه بَیَان ایدر کیم صُولر و ک قَتَقِی قَتَقِی سَنْدَن یَتَلُودِر پَس
بَلکَم اُولَ هِیچ بَر صُوبَدَنه عَدَا اُولُر بَسَا طَنْدَن اُولُر ی و لَکِن طَعام هَضْم اُولد قَدَن
صَکَن صُوبِیق ایدر و هَم طَا بَیجُوق ایدر کیم چَکَن اِنَمَک لَکِی کَلَز اُولَه پَس و لَجِبَا اُولَدِی
بِن کیم بُونو عَدَن بَرَنج کَلَام نَقْل ایدر و زَکَه تَا کِتَابُومُن بُوندَن خَالی اُولَمیَا پَس بَلکَم جَمِیع
حَکَمَانک اِیتَاق بُو دَر کیم اَیْرَق صُوبِلَه قُویُ صُوبِی بِلَه جَمِیع اَتَا یَلَر اِچَمکَه بَلکَم
پَر یَن اِجَد کَدَن صَکَن صَبْر ایدر لَر اُولدَر کیم سِکَه وَا نَدَن دخی سَین لَچَه تَا اُولر و ک
مَضَر تَن دَن قُور تَلَه و دخی بَلکَم جَمِیع صُولر و ک اَفْضَلی اُولَ اَرَق صُوبِیدَر کیم اَنَدَه اُونَه
صِفَت بُولَنه اُولَ اُولدَر کیم بَر دُ بَرَق اُسْتَدَن اَقَه کیم حَکَم اُولَه تَا کیم بُولَمیَا و یَا طَاش
اُسْتَدَه اَقَه کیم تَا عَقُوبَتِنْدَن لَعین اُولَه و اَکْشِی صِفَت اُولدَر کیم مَغْرِب طَرَفِنْدَن مَشَا قَه
و یَا شَمَالَه اَقَه اَوْجَبِی صِفَت اُولدَر کیم سَر چَشْمِی اَرَاق اُولَه دَر دخی صِفَت اُولدَر کیم

يَكُنْكَ يَرْدَنَ أَنَّهُ بِشَيْءٍ صِفَتِ أَوْلَدِكُمْ لِجَنَّةٍ طَلُو بِكِي كُلَّهُ التَّجَنُّ صِفَتِ أَوْلَدِكُمْ
يَدْنِي صِفَتِ أَوْلَدِكُمْ أَزْجَمَكُهُ صَوْنُ لَغْنِي قَنَهُ سَكْرَتِي صِفَتِ أَوْلَدِكُمْ أَقْشِي قَتِي أُولَهُ طَقُو زَبْجِي
صِفَتِ أَوْلَدِكُمْ قَرْنِ شِثْرَمِيَا أَوْ نَجِي صِفَتِ أَوْلَدِكُمْ إِجْدُكُنْ صَكْنُ بَدْنُهُ سِكَّهُ
وَأَزْدُ مَقْ حَاصِلُ أُولِيَا وَبُذْكَرَاتِدُ كُوزِ صِفَتِ لُوكْ جُوعِي نِيلُ صُويْنَدُ دُرُ وَا نْدُنْ
جِيحُونُ صُويْنَدُ دُرُ وَا مَّا كَرَبْكَارُ صُوتِي كَرَجِي أَوْ دُرُ غَيْرِنْدُنْ وَالْأَبُوقْدَرُ وَكَرِيمُ دَاءُ
عَزْدُنْ خَالِي دُكْدُرُ فِي الْجُمْلَةِ وَا مَّا قِيُوصُ وَيُوتِرُ لَقْدُ بَكَارُ صُويْنَدُنْ أَرْتُوقْدُرُ
وَالْأَبُوقْدَرُ وَكَرِيمُ قَعْلُقُ صُويْنَدُنْ يَكْرُدُ **الفصل الثاني** في بيان تدبير كيفية
شرب الماء بوفصله بيان أيدركم صوتي نَجْهَ إِجْمَكْ كَرَكْ وَنَهْ وَقْتُهُ إِجْمَكْ
كَرَكْ بِسْ يَكْمُ يَكْرَكْ أَوْ قَاتِ صَوَاجِكْ أُولُوقْتِدِكُمْ بِشَيْءٍ طَعَامِي هَضْمُ أُولُغَا وَا مَّا
يَمَكْ أَرْدَنْجِهْ تِيرْجَكْ صَوَاجِكْ يَدْنِي طَعَامِي قُورُ وَا مَّا هَضْمُ أُولُوقْتِدُنْ مَنَعُ أَيْدَبْ
وَبَدْنُهُ سَدَّ حَاصِلُ أَيْدُرُ وَا مَّا يَمَكْ أَرَا سِنْدُهُ كَرَجِي أُولُوقْتِي بَغَايَتِ يَرْمَزْدُرُ الْأَبُوقْدَرُ
وَأَرْدُرْ كِيمُ يَمَكْ أَرْدَنْجِهْ إِجْمَكُنْ يَكْرُدُ بِسْ كَرْمَعْدُنْكَ مَزَاجِي طَارَ أُولَسَهْ وَيَمَكْ أُسْتَنَهْ
صَوَاجِكُمْ دِيمَسَهْ بِسْ كَا أَيْلَهْ كَرْدُكِيمُ أُولُ بَرَا كِي لَقْمُهُ يَجْجَكْ صُويْلَهْ يُوْدَهْ تَابِرْ صُوْ
صَلْغِي كَدَ أَنْدُنْ صَكْرُ يَجْجَكْنُ يِيَهْ وَقَتْلُنَا تَا طَعَامُ هَضْمُ أُولَنْجِهْ وَانْدُنْ صَكْرُ مُرَادَنْجِهْ
صُوتِي إِجْهْ تَابَدْنَهْ زِيَانِ أَرْشِدْرَمِيَا يَمَكُنْ أُولْدُنْ صَوَاجِكْ يَكْمُ أُولُ مَنَعُ أَيْدُرُ طَعَامِي

هَضْمُنْ وَهَمْ سَدَّ حَاصِلُ أُولُورُ وَا نَجَايِنُ حَكْمَتُنْ صَكْنُ وَقْتِ بَتُونِ أَشْدُنْ
صَكْنُ صَوَاجِكْ بَغَايَتِ يَرْمَزْدُرُ وَبَدْنُهُ أَنْدُنْ دُرُ لُودِرُ لُوحْتَلَقْرُ حَاصِلُ أُولُورُ
خُصُوصَا إِجْمَاعْدُنْ صَكْنُ صَوَاجِكْ بَغَايَتِ زِيَانْدُرُ خُصُوصَا قُونِ اسْتَنَهْ أُولَهُ وَهَمْ
دُونِ بَجُوعْنَدُ وَحَمَامِ إِجْمَعُ صَوَاجِكْ قَتِي يَرْمَزْدُرُ وَا نْدُرْدُنْ اسْتِسْقَايَ لِحْمِي حَاصِلُ
أُولُورُ خُصُوصَا كِيمُ صُوتِي صُوقِ أُولَهُ بِسْ كَرَجِي عَسْنَدُنْ صَوَاجِكْ قَتْلَمَسَهْ بِسْ
أَيْلَهْ كَرَكْ أَكَكِيمُ يَرْمَزْدُرْدُنْ كِيمُ بُو يِنِي أَوْ زُونِ أُولَهُ وَهَمْ أَغْزِي طَارَ أُولَهُ صُونُ
صُونُ أَرْ صَوَاجِكْ تَا أُولُوقْتِي يَلْدُرْدُنْ قُورْتَلَهْ وَا مَّا كَرُصُومَقُ لَزْجِ وَدُرُ لُوبَلْدُنْ
أُولَهُ أَنْكَ عَلَامَتِي أَوْلَدِكُمْ صُوتِي إِجْدُكُهُ إِجْسِي كُلَّهُ بِسْ كَا عِلَاجُ أَوْلَدِكُمْ صُويْهْ
قَتْلَمَسَهْ تَا طَبِيعَتِي أُولُ بَلْغِي تَحْلِيلُ أَيْدَبْ كِيدُنْ وَهَمْ صُوصَا لَغِينُ قَنْدُونْ وَهَمْ
دَخِي قُورُ أُولُورْ كِيمُ بَالِ يَمَكُنْ بَنُوكْ كَبِي صُوصَلُقُ قَنْرُ **الباب الثالث** في بيان
تدبير الحركات وسكون وثلاث فصول بُو يَابَدُ حَرَكَاتُكَ نَفْعِيْنِ بِلْدُرُ وَمَضْرُوتُنْ
بِلْدُرُ وَبُو يَابُ أَوْجُ فَضْلُ أَوَزْدَنَهْ **الفصل الأول** في بيان احتياج البدن
إِلَى الْحَرَكَةِ بُو فَضْلَهُ بَدْنُكَ حَرَكَتُهُ مَحْتَاجُ أُولُوقْتِي بِلْدُرُ بِسْ بَلِ إِحْفَظْ بَدْنَكَ
بَدْنُكَ بِقَاسِي غِدَا سَمَحَالْدِرُ بِسْ هَرُ يَرْنَدُنْ مُحْتَاجُ دُرْبَقَاسِنْدُكَ بِرُطْعَامَهْ كَهْ أَنْوَ كُلَّهُ
غِدَا لَنَهْ بِسْ يَكْمُ أُولُ طَعَامُ مَعْدَادُهُ هَضْمُ أُولُوقْتِي صَكْنُ جَكْرُ إِشْرُ وَا نْدُنْ يَرْدُنِي

هضم اولوراندن قان اولور و بکلم اولور و صفرا اولور و سودا اولور و اعضا ناک
طما لرنه دغلور پس لطیف بدنه غذا اولور و کثیف برنه باقی قلاور پس اول ثقلی بدن ن
کیدر مسرور و ایامله اول ثقل اندک اکلور چغلور و اندن بدنه درلودر لو خستقلر
حاصل اولور پس اجبد رهر حافظ بدنه که اول ثقلی بدن دن دفع ایک و انک دفع یا قصمله
و یا حرکتله اولور و اما اولتله اولمز انچونکم اوتده کیفیت سمیه و اردر و هم دخی
اول ثقل در یله ات آرا سنده در اولتله چمن و انجلین قصمله دخی چمن انچونکم
قصما غک حکمی معدن تجاوز و کلد ر پس متعین اولدی کیم حرکتله کدار مش پس
و لجب اولدی کیم بن بویا بد دخی بر ق سوز سویلیا و **الفصل الثانی** فی بیان منافع
الحکمة بوفصله حرکت منفعتلرن بلدر پس بکلم حرکت معتدل اکادر که بدن اول
قدر حرکت اید که قریب در ملکا بشلیا و حرکت مفرط اکادر که بدن قیقزل اوله
و جوق در لیا و چون بون بلد کدن صکن بل چنکم حرکت معتدل اوله و هم دخی
طعام تمام هضم اولد قدن صکن اوله ناچار بدن از قردر و اندغی خلطی آیدر دفع
ایدرو بدن خفیف ایدرو هم قرحلندر و یدکن هضم ایدرو اشتهاسن اچره
و بندکشلرن قوی ایدرو هم بدن دن جوق خستقلر دفع ایدر **الفصل الثالث**
فی بیان ان ککل ریاضة مختصة بوفصله انی بلدر که هر عضو ک بر در لو

حرکت وارد کیم اکا مخصوص در و هم انوکله فایده لنور پس بکلم هر عضو ک
بردر لو حرکتی وارد در و ریاضت وارد در پس بکلم کیم حفظ جوق اولسه حافظی
قوی اولور و دخی بکلم هر عضو ک بردر لو حرکتی و ریاضت وارد ر اکا مخصوص در
پس کوسک ریاضت او مقدر پس اول ایله کر کدر اول شغادن بشلیا و اندن ارقن
ارقن یوقری کیده تا اول مذکور فایده اکا حاصل اوله و سمعک و بصرک دخی بر در لو
ریاضت لری وارد ر انشاء الله بابلرنه کله و هم دخی اعتدال الله اته بنمک جمیع بدنه
ایور ریاضت در و هم بدن دن جوق ماده تحلیل ایدرو هم انزکی بدن دن کدر و اما
ات تیز تیز اشد ر مک بدن ی ارقن قردر و هم ماده ارقن تحلیل ایدرو اما ات
استند جوگان او ینمق پس بدنه اولد ریاضت در شول فر حدن او تر و کیم حاصل اولد
بدنه نفس یکلکدن او تری و هم انجلین ات سکرتمک دخی ایودر و ایور ریاضت در
بدنه و نفسنه چنکم اعتدال الله اوله و هم کیمه بنمک دخی ایودر ریاضت در بدنه
و نفسه و هم اخلاط حرکت کتور و کوکلو بلاندر و مزمن امراضک ماده لرین برندن
قیریم اول کیم جذام و استسقا و برص کیدر پس ایله کر کدر کیم قصصی وقت قصصی کلچک
قصه منع اتمیه و کر کجه قصه و هم دخی بلکه او مقلوق دخی جمله ریاضت در و بواج
نوعد بری اولد کیم قتی قتی جوق اولار اکا کس مفرط در لر انک فایده سی اولد کیم بدنک

اِتْنِ بَرَكْدَرِ وَضَعِيفِ اَعْضَايَه قُوْتِ وَرَدِ وَاَنْ الْقَدَّ قَلَشْ خَلْطَلِي دَفْعِ اَيْدِرِ وَبِرِي دَخِي
 اُولْدِرِكِيْمِ اَكَاكِيْسِ ضَعِيْفِ دِرْلَرِ وَاَنْكْ فَايْدِ سِي اُولْدِرِكِيْمِ بَدْنِكْ اِتْنِ يَمَشْدَرِ وَهَمِ سُسْتِ اَيْدِرِ
 وَبِرِي دَخِي اُولْدِرِكِيْمِ نَه قَتِي وَنَه يَمَشَقْ اُولَه اَكَاكِيْسِ مَعْتَدِلِ دِرْلَرِ وَاَنْكْ فَايْدِ سِي اُولْدِرِكِيْمِ بَدْنِكْ
 طَلَرِيْنِ يَمَشْدَرِ وَقَانِي بَدْنَه يُوْرِدِرِ وَسَمِرْدِرِ وَاَنْدَغِي خَلْطَلِي كِيْدِرِ وَبَكْرِي قَزْدِرِ وَبِيْجَكِيْنِ
 سِكُورِ وَلِيْكِنِ كَرَكْ بَوَاوَمَقْ بَرَقْتِيَه اَكِي قَتِ كِيْجَكْ اُسْتَنْدَنْ اُولَه وَهَمِ دَخِي اُولِ
 اَوْ اَنْ كَشِي صَاحِبِ حُسْنِ اُولَه تَا طَبِيْعَتِ اُولِ وَاوَمَقْلَغِي قِيُولِ اَيْلِيَا **الباب الرابع**
 فِي بِيَاَنْ تَدْبِيْرِ صَحْتِ الْعَيْنِ وَجَلَالِهَا بُوْبَا بَدَه بِيَاَنْ اُولُوْرِكِيْمِ حَافِظِ صَحْتِ كُوْنِ
 يَخْشِي سَقْلِيَا وَهَمِ نُوْرِنِ نَحْصِي رَعَايَتِ اَيْدِه پَسِ اِي حَافِظِ صَحْتِ عَيْنِ احْتِرَازِ اَيْتِ
 جَوَقْ جَاعِدَنْ وَجَوَقْ اِسْرِمَكْدَنْ وَاَكْشِي يَمَكْدَنْ وَطُوْرُ لُوْ يَمَكْدَنْ وَبَقْلَه وَمَرْجَكْ يَمَكْدَنْ
 وَبَدِلْجَانِ يَمَكْدَنْ وَهَمِ قَتِي سَقْلَه كُوْنِي اِسْتِيْدَنْ وَصُوْقْدَنْ وَتُوْتَنْدَنْ وَهَمِ قَتِي جِيْ
 مَقْدَنْ وَدَايْمِي يَزْمَقْدَنْ وَهَمِ جَوَقْ اَغْلَقْدَنْ وَهَمِ قَتِي اَقْ نَسْلَنْ بَقْمَقْدَنْ وَانْجَه
 خَطْلَرِي يَزْمَقْدَنْ وَاَقُوْمَقْدَنْ وَهَمِ كِيْجَه اُوْيَوْمَه مَقْدَنْ وَهَمِ عَادَتِ اِدْنَه بَاشْنَه
 بَنْفَشَه يَاغِي وَبَادَا مِ يَغِي وَيَا قَبْقُ يَغِي سُرْمَكْلِكِيْنِ وَهَمِ دَخِي عَادَتِ اِدْنَه خُوبِ صُوْرَتِ
 وَيَا شِلْ جَمْنَه بَقْمَاوْ اَقْرُصُوْلَه وَنَقْشِ مَذْهَبِ نَسْلَنْ وَكُوْنِ خُوشْ كُوْرُ نَسْلَنْ
 بَقْمَقْلَقْ كِيْمِ بُوْلَه مُدَاوَمَتِ قَلْمَقْ كُوْنِ نُوْرِنِ اَرْتُوْرِدِرِ وَهَمِ كُحْلِ رُوْشَنَايِي وَيَا بُوْ كُحْلِ كِيْمِ

كُوْنِ نَه چَكَه جَمِيْعِ مَكَارِهْدَنْ سَقْلِيَا وَهَمِ نُوْرِنِ اَرْتُوْنِ وَاَنْكْ لَجْرَ اَسِي بُوْدِرِ
 كُحْلِ اِسْقَهَا كِي سَكِرْ دَرْمِ مَرُوْشِيْشَه بِيْشِ دَرْمِ اَلْتُوْنِ بُرْدِ سِي كِيْمِ اِنِي اَيُوْ يُوْمِشِ
 اُولَا لَرِ اَوْنَكِي دَرْمِ دَلِيْمَشِ اِنْجُوْ اَوْجِ دَرْمِ قَزْلِ اَعْلِ بَجَقْ دَرْمِ زَعْفَرَانِ بَجَقْ دَرْمِ
 سَاَزِجِ هِنْدِي اَكِي دَرْمِ مَسْكْ بَجَقْ دَنْكْ بُوْ جَمِيْعِيْنِ دَكْلَرِ بَرَقْتِي سِيْقِ اَبْرِشْمِ اَلْكَدْنِ
 يَا بَزْدَنْ هَرِ بَرِيْنِ اِيْرُوْ اِيْلَرِ وَاَنْدَنْ مَكْنِ يَنْه هَرِ بَرِيْنِ اِيْرُوْ اِيْرُوْ سَحَقْ اِدْلَرِ اَكِي قَاتِ
 اَبْرِشْمِدَنْ اِيْلَرِ وَاَنْدَنْ مَكْنِ يَنْه هَرِ بَرِيْنِ بَرِيْنَه قَتْلَرِ وَهَوَانْدَه سَحَقْ اِدْلَرِ وَاَنْدَنْ مَكْنِ
 اَوْجِ قَتِ اَبْرِشْمِدَنْ اِيْلَرِ وَسَقْلِيْلَرِ وَهَفْتَه بَرَكُوْنِ وَيَا اَكِي كُوْنِ كُوْنِ لَرْنَه چَكْلَرِ كُوْنِ
 جَمِيْعِ عِلْتَرْدَنْ اَمِيْنِ اُولَه وَهَمِ نُوْرِنِ اَرْتُوْنِ وَبُوْ صَحِيْحِ مَجْرَبْدِرِ **الباب الخامس**
 فِي بِيَاَنْ تَدْبِيْرِ حَفِظِ صَحْتِ الْاِذْنِ مِنَ السَّمْعِ بُوْبَا بَدَه قَلَاغْ اَشْمَكْ اَلْكَنْ وَنَجْه
 سَقْلَقْ كَرَكْ بِيَاَنْ اَيْدِرِ پَسِ اِي قَلَاغْنِ سَقْلِيَا كَشِي سَقِيْنِ غَلِيْظِ وَبَارِدِ طَعَامْلَرْدَنْ
 وَهَمِ يَلْ قَبْرِ طَعَامْلَرْدَنْ وَهَمِ اَسِي وَصُوْقْ يِيْلَرْدَنْ وَهَمِ عَظِيْمِ وَقْبَاوْ نَلَرْدَنْ وَهَمِ
 عَادَتِ اِدْنَه هَرِ يَلْ اَوْتِ جَلْرِيْلَه وَاَيَا رِجْلَرِيْلَه كَه دَمَاغْنَا تَنْقِيَه حَاصِلِ اُولَه وَهَمِ
 دَخِي قَلَاغْنِدَنْ چَقْنِ چِيْرِي كِيْجَه مَغْنَه كَشِي كِيْدِرِ وَيَا اَلْتُوْنِ اَلْتِيْلَه اِدْنَه وَهَمِ وَقَتْلَرِ
 بَرَكْزَنْبِقْ وَنَسْرِيْنِ يَغْنِي دَمْرَه وَبَرَزْ قَتْلَنَه اَنْدَنْ قَلَاغْنِدَنْ اُولِ يَاغِي چَقْنِ وَهَمِ قَلَاغْنِ
 اَرْدَه وَاَكْشِي كُوْنِ قَلَاغْنِ اَسِي بَعُوْنَه دُوْتَه اِنْجَه كِي چَرَكْنِ قَلَاغْنِدَنْ اَقَا كِيْدَه زَنْهَارِ اُولُجْرِي كِي

كِدْرَمَكْ اَرْدِنْجَه اُولسِين كِه اَنَكْ زِيَانْ جُو قدر قِلاغَه صَغِرْلَقْ كُتُورَر وَهَمْ طَنْبُونْ
 وَچَنَكْ وَنَائِ وَخوشْ موزُونْ آواز لَوْ كَو كَجَكْ اُولر قِلاَقْ سَمْعِنْ كُتُورَر **الباب**
السادس في بيان تدبير النوم واليقضات وفيه ثلث فصول بوابك بيان
 ايدركيم اويقوبدنه ندر لو عمل ايدر پس بكم اويقوكلد كن صكر روح ظاهر يدندن
 باطن بدنه كيرر وَاَنَكْ تدبير نه مشغول اولور وتعلقني بدنك ظاهر ندن كسر بوندن
 اوتري در كيم بدن اويقوده اَرْتُوقْ اَرْتُويَه محتاج در پس بور روح كيم باطن بدنه كيرر
 وَاَنَكْ تدبير نه مشغول اَنَكْ تدبير ليچون اكر اند بر غذا بولور سه كيم هضم اولمقلني
 قابليتَه وَاَرْدِي ناچار مشغول اولور اَنَكْ هضمه وبدنه اندن غذا ويرر وَاَمَّا اَكْر
 بدنك خلط قابل بلسه بلكه خلط غيري قابل بولسه ناچار اني دغدر وَاَكْر چنانكه
 بدني بولردن خال بوله ناچار اريمكه بشلر وَاخِرَه دكلن اودر وبدنه موت وياقوي
 ضَعِيفْ حَاصِلْ اولور **الفصل الثاني** في بيان جودة النوم ورداته بوفصله اويقونك
 قنق نوع ايودر وقتق نوع يتلودر اني بيان ايدر پس بكم اويقونك يكر كي اولدركيم اند
 التَّصِفْ بُولْنَه اُولَكَه صِفْتْ اولدركيم يدي طعام هضم اولدقندن صكر وچكن اَنَمَكَه
 بَشَلْدَقْدَنْ صَكْرْ اَيُويَه اَنَجِي صِفْتْ اولدركيم اَيُودْ كِي وَقتْ هَوِيْ معتدل اوله اوجني
 صِفْتْ اولدركيم اويقوسي معتدل اوله ودر دنجي صِفْتْ اولدركيم اويقوسي متصل اوله

بشجي صِفْتْ اولدركيم يدي طعامك نَفْجْ كَتْدَكْدَنْ صَكْرْ اَيُويَه التَّجِي صِفْتْ اولدركيم
 يدي كِه اَزْ اُولَهْ وَنَهْ چوق اوله بلكه اَعْتَدَالَهْ اوله پس بَنُوكْ كِي اويقوبدني سَمْعِدْ
 وَهَمْ يَنِيْلْدُرْ وَعَقْلْ وَفَهْمْ اَرْتُورْدُرْ يَاغَهْ خَلْطْ بَدْنَدَنْ دَفْعْ ايدر وكون نورن اَرْتُورر
 وبوندن صكر اويقونك اَيُوسِيْ اولدركيم يكدن صكر اوله وبوندن صكر اويقونك
 يكر كي اولدركيم اول طعام هضمه بَشَلْدَقْدَنْ صَكْرْ اَيُويَه وبوندن صكر اويقونك
 يكدن صكر اَيُوسِيْ مَعْدَهْ كِي طعام تيز هضم ايدر پس مناسب كا اولدركيم اول صاغ يان
 اوزرنه يَتَكْمْ تا طعام بَرَزْ مَعْدَنَكْ قَعْرَنَهْ اَنَهْ وَاَنْدَنْ صَكْرْ صُولْ اَنَهْ دُونَهْ چوق
 اَيُويَه تا اولدركيم مَعْدَهْ هضم اوله وَاَنْدَنْ صَكْرْ صَاغَهْ دُونَهْ تا طعام جكر نه تيز رَكْ
 اِنَهْ پس بَنُوكْ كِي كَشْنُوكْ بدن هيشه صاغ اولور وبكري قزل اولور وَهَمْ بدني سَمْعِدْ
 وَهَمْ مَرْطُوبْ ايلر وَهَمْ دَخِي بلكه چوق يَكْ بَدْنِيْ صُوءْ دُرْ وَهَمْ بدنه رطوبت ودر
 پس بَلَرْدَنْ اِحْتِرَازْ اَتَمَكْ كَرَكْ وَهَمْ بكم قنق اويقوبدنه مُتَلِيْ اولدغندن اوتريد
 وَهَمْ دَخِي اِيلَهْ بلكه كوندز اويقوسي طلاق حَاصِلْ ايدر وجميع قَوْلَهْ نَفْسَانْ سُدْلَهْ
 كُودَهْ كَاهِلْ ايدر پس اندن سَقْمَقْ كَرَكْ وَاَمَّا اَكْر كوندز اَيُومَاْمَكَه قَتْلَمَسَهْ پس كا اِيلَهْ
 كَرَكْدُرْ قُشْلُقْ وَقْتَدَهْ اَيُويَه اَزْ حَقْ كِه تَامَضَرْتَرْدَنْ قُورْتَلَهْ **الفصل الثالث** ب
 بوفصله اَيُوجْمَكْ حَالِيْنْ بِيَانْ ايدر پس بكم كِه اَيُومَكْدَنْ دِمَاغْ ضَعِيفْ اولور

وهضم ايو اولمز واما اول اجلق كيم چوق اوتور مقدن حاصل اولور اول طعام سكلكدن
 اوتوري دكلدركله قوت هاضمه اركدكدن اوتريدروالا هضم انده بغايت ايو اولور
 ليكن اجدغى وقت بجا كن بيوت يتمق كرك كه تا طبيعت انك هضمه مشغول
 اوله وقوت هاضمه زيان اتميا وهم دخى بلكه اويقوسى بلكر منع اتماك وبرزايوت
 وبرزايومتك اولدخى بغايت يرمزد ريس بدنه سقلين كشي بولردن احتراز ايد كيم
 تاسده دن وسر سامدن وما لحو ليادن امين اوله **الباب السابع** في بيان تدبير
 القي وفيه فصلان بويابنه قصمق احوالين بلدرر وبواكى فصل اوزر نده دره
الفصل الاول في بيان منافع القي ومضاره بوفصله قصمق فايده سن بلدرر
 وضرر بلدرر پس بل اى حافظ صحت كيم قصمق معده ارددروهم اغراغرين كدرد ويزمز
 غليظ خلطلى بندكشردن قطع ايدرو جذامه ودمركيه وقلاقه وبكر كنده
 باش اولنه وقصوغند طاش اولنه چوق اقصى واردر وكوز نورن قوى ايلرويدن
 سمد رچن استعمال اعتداله اوله واما اكر استعمال افراطله اوله پس بلكم اوليدن
 اروق ايدرو كوز نورن ضعيف ايدرو معده سستلدر لودر لوماد لرانكچون وهم
 دماغه وبغرم بغايت زياندر
 واولدر كيم چوق قصمقن بشدغى طرلر لور واندن باشه انواع امراض حاصل اولور

٩٥
 وهم ديدلر كيم قصمقنه مداومت اتمك عقل كيدرد بقراط حكيم دير كيم ايد كركت
 قصه انك قوت حافظه سى قوى اوله بچنكيم زحمتله اولميا واكلر زحمتله اوله پس
 اكما مناسب اولدر كيم ايد بركت قصه وچالئوس حكيم در كيم جمع اوقاتك يكر كى قصمقون
 ياي وقتدرد دخى بليدركلكن قصمق استنه ايله كرك كيم اول صبا خد خفيف بچك
 ييه لركه تا اعضا اندن عدالته واندن صكر اويله استيسنه مختلف بچكلر بلكه
 بشليه طتلور و سمر بچكلر كيم وهم دخى مختلف بچكلرله كردمه و ترب وسوغن
 وكندنه وقون واول سنلر كيم بونلر بكرز ييه وبرساعت كجكدن صكر مختلف
 شرا بلر اچكه فتاغ بال شربت كيم كه قصمق اكاسهل اوله واما نركس صويله سكنكين
 اجمك بغايت قصمق كاكر ايدروهم دخى قصمق كاكر ايدركيم طعامله ويا طعامدن
 صكر نركسك صوغن ييه ويا اوج نركس صوغن دوراق اوتيله بشور تامه اوله
 واول صوتى اچكه واما اول نسكم تجربه اولندى وتجربى صحيح كلدى كرات مراتله
 اولدر كيم نركسى صوا چنده قينه لرتامه اوله واول صوتى اچلر ليكن كرك كيم قصد
 وقتد اكي كوزين عريض عصيلر برك بغليا وقصد قدن صكر يوزن يويه واندن
 صكر شراب تفاحدن اچكه هيچ طعام يميا واندن صكر حمامه كره وتيز چكاكه نال
 قصمقن اكافايده حاصل اوله **الباب الثامن** في بيان تدبير تليين البطن

وقبضه وفيه فصلان بوبابده ايج يورتمك وهم قبض ايلك فايد سن ومضرتين
 بيان ايدرو بوبابده اكي فصل وارد **الفصل الاول** في بيان تدبير تليين البطن
 بوفصله اوت اجماكك وهم ايجن يورتمكك منفعين بلدر پس بلكه ايجن معتدل بو
 يورتمك بغايت نافعدرو بدنه جوق فايدسي وارد واما جوق يورتمك كرك جوق يورتمك
 بدني قوردرو وهم صودر مكر كيم جقن سنه بارد ويا پس اوله انده بدنه حرارت ورطوبت
 غريبه جوق حاصل اوله پس مناسب طبيعتلر اولنك اولدر كيم اول طبيعتلرني يمشد لر سنر
 اتلوشور بايله كيم ايجنه اسفنج اوله ويا ليمون شور باسي اوله ايجنه منوش اوله واما
 منوشله انجوردن شور باشرمك وافي يك بغايت مناسبدر خصوصاً قوجلر اوله و اگر
 بولر وكوله اولمرسه پس شافله ويا لحقنه يله يمشد لر و اگر بولر وكوله مقصود حاصل اولمرسه
 ناچار اوت اجه ليكن ايجن جوق يورتميا كه تا ضعيف دشما وهم مفرد مسهلردن ايجيا وهم
 اولنك طبيعت اتي استمز ايجيا وهم اوت اجدكه طبيعت اندن دغيا وهم حكيمه مخالفت
 اتميا وهم صودن احتراز ايد كيم تا اول اوتدن اكا فايد حاصل اوله ليكن اوت اجدكدن
 اوكدن ايو احتمال ايد منضج معلى اجه واندن صكر اوت اجه حركت اتميا و اگر اجدك اوت
 حب اوله پس بكدن صكر برز ايويه واسهال اولدقن صكر هيج ايوميا واما اگر نفس اوت
 اجمكدن نفرت حاصل اوله پس بركه ويا كل قوقه ويا ليمه قوقه ويا انسون ويا كل پيراغي

٩٦
 ويا كاسني پيراغي چينا اما اگر اجدكو اوتك على كجرك اولسه وهم معدنه ثقل حاصل
 اوله پس اكا ايله كرك كيم شكرله استي صوايجه واما اسهال وقتنه سقمق كرك يكدن
 واجكدن ودخى هيج بروجهله صوق صوتي استعمال اتميا تا اول وقتنه دكين كيم اسهال دو
 ومعد واما عايعني بغرسق ارنه اوتدن وانك علامتي اولدر كيم كجرك اوت قوقسي چقيا
 ومعدده خفت بولنه واندن صكر بركون اقل صويه قتلنه واندن اله ريحان يا برز قوطونا
 ولعابن جقن وجللا يله اجه و اوت اجدك كونك ارسي از ييجك پيه واندن صكر
 حمامه كره وجوق اوتورميا و ترنجك جقه و اوت اجدكدن صكر اوج كون لطيف و از غذا
 پيه وكندزن اسيدن وصوقدن وصودن سقنه كيم تا اول اوتدن اكا فايد حاصل
 اوله پس ايله كرك واما اگر اسهال دن صكر بدنه ضعيف حاصل اوله پس ايله كرك كيم
 سوكت صوين وينلوفر صوين اق شكرله اجه كه تا اول ضعيف دن قورتله واما شول
 كشيدر كيم قوجلر درودخى اول كشييه كيم امعاسي ضعيف در اسهال اتمك بغايت يرمزد
الفصل الثاني في بيان الاحتباس بوفصله ايج دتمك فايد سني وزيانن بيان ايند
 پس بلكه جوق قبضدن قولنج وسنجو وسه حاصل اولور و بكر صار لغى حاصل اولور وهم
 بدني ثقل ايدرو وهم بدنه بوندن درلودر لوعفوننت حاصل اولور پس زيار طبيعتك
 يمشق دوت كرك كيم اسهال جوق اوله وهم طبيعت اندن اوشنه پس ولجيد كيم طبيعت

حَسْبَ اِيَدِ سَمَاقِ اَشْيٍ وَيَا قُرْقُ شُورُ بِاسِيْلَهٗ وَيَا قُرْقُ دَزْلُو غَنَكِ اَشْيَهٗ لِيَكُنْ
كَوَكَيْمِ اَوَّلِ اَشْدَرِكِ يَا غِي وَجَكُنْدَرِي اَزْ اَوَّلَهٗ **الباب التاسع** فِي بَيَانِ تَدْبِيرِ
الدُّخُولِ فِي الْحَمَامِ وَفِيهِ اَرْبَعُ فُصُولٍ بُوَيَايَهٗ حَمَامُكَ مُنَافِعِينَ بِلَدِّهِ وَهُمْ اَيُوسِنَ
وَيَتَلُوسِنَ يَكُنْ اَيْدَرُ وَبُونَدَهٗ دَرْتِ فَصْلٍ وَازْدَر **الفصل الاول** فِي بَيَانِ صِفَتِ
الْحَمَامِ بُوَفْصَلَهٗ حَمَامُكَ اَيُوسِنَ وَيَتَلُوسِنَ بَيَانِ اَيْدَرِ پَسِ بِلَكُمِ حَمَامُكَ اَيُوسِي اُولْدَرِكِيْمِ
اَنَدِهٖ يَدِي صِفَتِ اَوَّلَهٗ اَوَّلِ صِفَتِ اُولْدَرِكِيْمِ بِنَاسِي اَسْكِي اَوَّلَهٗ اَلْجَنِي صِفَتِ اُولْدَرِكِيْمِ صُوْنِي
طَلُو اَوَّلَهٗ اَوَّلِ جَنِي صِفَتِ اُولْدَرِكِيْمِ اَجِي كِيْكَ اَوَّلَهٗ دَرْدَجِي صِفَتِ اُولْدَرِكِيْمِ يَكْسَكِ اَوَّلَهٗ
بَشَجِي صِفَتِ اُولْدَرِكِيْمِ اَجِي اَيْدِيْنِ اَوَّلَهٗ التَّجِي صِفَتِ اُولْدَرِكِيْمِ حَرَارَتِ مَعْتَدَلِ اَوَّلَهٗ يَدَجِي
صِفَتِ اُولْدَرِكِيْمِ كُوَكْجَكِ اَرِي وَصَافِي اَوَّلَهٗ كُوَوِ اَسْلُو وَاَسْلُو اَوَّلِيَا **الفصل الثاني**
فِي بَيَانِ طَبَايِعِ يَبُوتِ الْحَمَامِ بُوَفْصَلَهٗ حَمَامِ خَلُو تَلَرْنَكِ طَبِيعَتِنِ بَيَانِ اَيْدَرِ پَسِ بِلَكُلِ
كِيْمِ حَمَامُكَ اَوَّلِي خَلُو تَنَكِ طَبِيعَتِ بَلْغَمِ طَبِيعَتِ دَرِكِيْمِ اُولْدَرِ طَبْدَرُ وَاَلْجَنِي خَلُو تَنَكِ
طَبِيعَتِ قَانِ طَبِيعَتِ دَرِكِيْمِ اَوَّلِ حَارَرِ طَبْدَرُ اَوَّلِ جَنِي خَلُو تَنَكِ طَبِيعَتِ صَفَرِ طَبِيعَتِ دَرِكِيْمِ
اَوَّلِ حَارَرِ يَابَسْدَرِ پَسِ مَحْرُورِ مَزَاجَهٗ اَوَّلِ جَنِي خَلُو تَنَكِ طَبِيعَتِ جُوقِ اَوَّلِ تَوْرَمُقِ يَرْمَزْدَرُ
وَهُمْ سَوْدَايِي مَزَاجَهٗ وَدَمُويِ مَزَاجَهٗ دَخِي يَرْمَزْدَرُ وَاَمَّا بَلْغَمِ مَزَاجَهٗ وَازْدَرِكِيْمِ
اَنَدِهٖ جُوقِ اَوَّلِ تَوْنِ وَاَنَدِنِ فَايَدَهٗ حَاصِلِ اَوَّلَهٗ وَاَمَّا سَوْدَايِي مَزَاجَهٗ اَلْجَنِي خَلُو تَهٗ مُنَاسِبِدَرُ

فَايَدِمِ اَوَّلَاغْنَهٗ نَتَكُمِ صَفَرَايِي مَزَاجَهٗ اَوَّلِي خَلُو تِ مُنَاسِبِدَرِ فَايَدِمِ اَوَّلَاغْنَهٗ اَوَّلِ تَجَا
خَلُو تِ مُنَاسِبِدَرُ وَجُوقِ اَصْصِي وَازْدَر **الفصل الثالث** فِي بَيَانِ مُنَافِعِ الْحَمَامِ بُوَفْصَلَهٗ
فُصْلَهٗ حَمَامَهٗ كَرِمُكَ فَايَدِهٗ لَرِيْنِ بِلَدِّهِ پَسِ بِلَكُمِ حَمَامُكَ فَايَدِي اُولْدَرِكِيْمِ وَجُوقْدَرُ
وَجَمِيعِ مَزَاجَهٗ مُوَافَقْدَرُ وَجَا لِنُوسِ دَرِكِيْمِ حَمَامَهٗ كَرِمُكَ قَشْدَهٗ وَيَا زَدَهٗ وَيَايَدِهٗ وَكُوَزْدَهٗ
بَغَايَتِ مُوَافَقْدَرِ جَمِيعِ اَبْدَانَهٗ خُوَهٗ مَزَاجِلَرِ حَارِ اَوَّلَهٗ خُوَهٗ بَارِدِ خُوَهٗ يَابَسِ خُوَهٗ رَطْبِ
اَوَّلَهٗ حَمَامِ اِنِي اَعْتَدَالَهٗ كَتُوْرَرِ حَرَارَتْلَهٗ وَاَكْرِيَابَسِ اَوَّلَهٗ هَمِ حَمَامِ اِنِي اَعْتَدَالَهٗ كَتُوْرَرِ رُطُوْ
وَاَكْرِيَابَسِ اَوَّلَهٗ حَمَامِ اِنِي اَعْتَدَالَهٗ كَتُوْرَرِ تَجْفِيغْلَهٗ پَسِ بُوْنَدِنِ مَعْلُومِ اُولْدَرِكِيْمِ جَمِيعِ
اَبْدَانَهٗ حَمَامِ فِي الْجَمْلَهٗ عِلَاجِ اَوَّلِ لُورِ مَشِ وَهُمْ دَخِي بِلَكُمِ تَحْلِيْلِ اَيْدَرِ كِيْمُوسِ رَدِي وَازْدَر
بَدَنِ وَاعْضَايِي اَصْلِي يَرْمَزِ اَخْلَاطِنَدَهٗ وَتَفْتِيحِ مَسَامِ اَيْدَرِ وَتَحْلِيْلِ اَيْدَرِ رِيَاچِ وَبُوْلَانْدَرِ
وَطَبِيعَتِ جَسَدِ اَيْدَرِ وَبَدَنِ كِيْرِدِنِ اَرِيْدَرُ وَهُمْ كِيْمِيْكِي وَايُوزِي وَاَكْرِيَاكِي كِيْدَرِ وَجَمِيعِ
كُوْدَهٗ يُمَشِقُ دُوْتَرُ وَهُمْ اَيُوَايْدَرُ وَنَزْلَهٗ وَذُكَاْمِ نَضِجِ اَيْدَرُ وَخَمِي يَوْمِيَهٗ وَدَقِيَقَهٗ
وَرُبْعِيَهٗ وَبَلْغِيَهٗ جُوقِ اَصْصِي وَازْدَر رِيَشِ نَضِجِ لَرِنْدِنِ صَكْنِ وَهُمْ وَجَعِ صَدْنِ وَوَجَعِ
جَنْبَهٗ دَخِي فَايَدِي وَازْدَر وَرَبُوَا سَنَكِ خَلَطْنِ نَضِجِ اَيْدَرُ وَارِقِ بَدَنِ سَمْدَرِ وَهُمْ سَمِي
دَخِي اَرُوْقِ اَيْدَرُ وَقَانِ صَافِي اَيْدَرُ وَغَلِيْطِ خَلَطْلَرِي وَبَلْغَلَرِي اَرِيْدَرِ حَرَارَتْلَهٗ وَقُرُوْبِدَنَكْنِ
رُطُوْبَتِ وَپَرِرِ بُوْدِيْدَرُ كُوْزِ فَايَدِلَرِ اَوَّلِ وَقْتِ حَاصِلِ اَوَّلِ لُورِ حَمَامَهٗ قَاعِدَهٗ اَيْلَهٗ كِيْمِ وَامَّا

قَاعِدَ سِرِّ سَلَرِ سِ انْكَ جَمِيعَ مَنَفَعَتِ مَضَرَّةَ دُونِ رَوَانْدَنِ هِجِ مَنَفَعَتِ حَاصِلِ
 اُولُزِ وَهَمِ دَخِي بَدَنِي ضَعِيفِ اِيْدِرْ وَخِلَاطِ اَعْضَاءِ ضَعِيفِ اِيْدِرْ وَهَمِ حَرَارَتِ عَزِيزِ
 وَهَمِ سِرِّ لَرِي ضَعِيفِ اِيْدِرْ وَسَكْرَ وَاشْتِهَاسِنِ كَدَرِ وَقَوْتِ جَمَاعِ ضَعِيفِ اِيْدِرْ وَكَيْفِيَّتِ
 قَاعِدَ دُخُولِ حَمَامِ رَابِعَ ذَكَرَ اِيْدِرْ وَانْشَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰ **الفصل الرابع** فِي بَيَانِ كَيْفِيَّتِ دُخُولِ
 الْحَمَامِ وَكَيْفِيَّتِ الْعَمَلِ وَفَصْلُهُ بَيَانِ اِيْدِرْ كِهَ حَمَامَه نَهَ طَرِيقَه اَتْمَكْ كَرَكْ وَهَمِ نَهَ سَمَه
 اَوْتُورْ مَقْ كَرَكْ پَسِ بِلْكَمِ حَمَامَه كَرْنِ كَشِي مُنَاسِبِ اُولْدَرِ كِيْمِ اَوَّلْ كِي اَوْدَهَ بَرَزِ اَوْتُونِ
 وَانْدَنِ صُكْنِ اِجْرُ وَاوَكْنِ پَسِ اَكْرِمِ طُوبِ مَزَاجِ اُولَهَ يَكْرَكْ اُولْدَرِ كِيْمِ صَبْرَ اِيْدِهَ تَادَرْلِيَه
 انْدَنِ صُكْنِ يَقْنَه وَبَوْمِزِ اَجْلُوكْشِيَه حَمَامْكَ هُوَ اسْنَدَنِ فَايْدَه اُولْمَقْ يَكْرَكْدُرْ
 صُوِينْدَنِ ايسَه وَاَكْرِبُ حَمَامَه كَرْنِ كَشِي دَمُويِ مَزِ اَجْلُو اُولَهَ پَسِ اَكْمُنَاسِبِ اُولْدُرْ
 اِكْسَدَنِ دَخِي فَايْدَه دُومَقْ وَارْدِرْ وَامَا اَكْرِمُ وُورِ مَزِ اَجْلُو اُولَهَ پَسِ اَكْمُنَاسِبِ اُولْدُرْ
 كِرْجَكْ يِقْنَه وَهَمِ اَوْتُورْ دُغِي وَقْتِ اَوِي صُوقْ صُوِيلَه يُوِيَه وَفَاتْنَدَنِ صُوقْ صُوِيِي
 كِدَرْمِيَا بَوْمِزِ اَجْلُوكْشِيَه يِقْمَقْلَغْلَه فَايْدَه حَاصِلِ اُولَهَ هُوَ اسْنَدَنِ وَامَا اَكْرَحَمَامَه
 كَرْنِ كَشِي دَكَلْشِ اُولَهَ پَسِ انْكَ تَدْبِيرِي مَحْرُورِ لِلْمَزَاجِ تَدْبِيرِ كِيدِرْ وَاَكْرَحَمَامَه كَرْنِ كَشِي
 مُسْتَقِي اُولَهَ پَسِ اَكَايْلَه كَرَكْ اَوْجَنِي خُلُوتْ كَرْنِ وَانْدَه جُوقِ اَوْتُونِ دَرْلِيَه وَانْدَنِ صُكْنِ
 يُونَه جَقَه دَخِي بِلْكَمِ حَمَامِ اِجْنَه اُولْقَدَرِ اَوْتُونِ كِيْمِ طَبِيعَتِ اِنْجَمِيَا وَسُسْتَلْسِنِ جَقَه

وَجَقَقْلَغِي دَخِي تَدْرِيَجْلَه اُولَه نَتَكْمِ كَرْدِكِي تَدْرِيَجْلَه اِيْدِي بِلْكَمِ جَقْدَغْنَدَنِ تَدْرِيَجْ
 وَاجِدِرْ اِنْجُونِ بَدَنِ بَغَايَتِ نَازُوكْ اُولِبِ دُرْ بُونْدَنِ اَوْتُورِ وَحَكْمِ اَكِيْمُ كَلَرْنِ زِيَادَه اِيْدِرْ
 حَمَامْدَنِ جَقِيقْ وَبَاشَلَرْنِ جُوقِ اُرْتُرْ لِرْ خُصُوصًا قِشْ كُونِيْدَه پَسِ سِنْدَخِي سَقِينِ كِيْمِ نَزْلَه
 لَرْدَنِ اَمِينِ اُولُسِنِ وَبِلْكَمِ يَنْ لُورْمَلُورْ وَاسْتَمَلُورْ حَمَامَه كَرْمِيَا وَهَمِ دَخِي بِلْكَمِ يَكْ اُرْدَه
 حَمَامَه كَرْمَكْ اَكْرَجِي اَيُودُرْ بَدَنِ سَمَرْدَرِ لِيَكْنِ سَدَه لَرْدَخِي حَاصِلِ اِيْدِرْ پَسِ كَنْدَزِكِي
 بَنُوكْ كَبِي خَالِدَرِ حَمَامَه كَرْمَكْدَنِ سَقِينِ وَامَا اَكْرِكِرْمَكْ اسْتَسْكْ سَمَزْ كَدَنِ اَوْتُورِي پَسِ
 اَكَا اِيلَه كَرَكْدِرْ جُوقِ اَوْتُورْمِيَا وَجَقْدَقْدَنِ صُكْنِ سَكْنَبِينِ يِيَه كِهَ تَا اُولُسَدَه لَرْدَنِ قُورْ تَلَه
 وَامَا حَمَامْدَنِ صُكْنِ بِيَجَكْ يَمَكْ اَكْرَجِي اِعْتَدَالِلَه اُولَه پَسِ بِلْكَه اُولُ بِيْدَنِ اِعْتَدَالِلَه سَمَرْدُرْ
 وَهَمِ سُدْدَنِ اَمِينِ اِيْدِرْ وَانْجَلِينِ حَمَامَه كَرْمَكْ طَعَامِ هَضْمِ اُولْدُ وُغْنَدَنِ صُكْنِ بَدَنِ
 اِعْتَدَالِلَه سَمَرْدُرْ قُورْ قُسْزِ سُدْدَنِ وَهَمِ دَخِي اَجْلَه حَمَامَه كَرْمَكْ بَدَنِي قُورْدُرْ اَرْ ق
 اِيْدِرْ خُصُوصًا كِيْمِ جُوقِ اَوْتُونِ وَهَمِ دَخِي حَمَامَه اَوِيومَقْ وَجَمَاعِ اَتْمَكْ وَقَانِ اَلْدُورْمَقْ
 وَجَمَامَتِ اَتْمَكْ بَغَايَتِ مَخَاطَرْدُرْ وَهَمِ حَمَامْدَنِ صُكْنِ قَتِي صُوقْ نَسْنَلَرِ اِجْمَكْ قَتِي يَرْمَزْدُرْ
 خُصُوصًا كِيْمِ صُوَاوَلَه بُولُورْدَنِ سَدُودِ حَاصِلِ اُولُورْ وَدَخِي بِلْكَه حَمَامَه يُمُشَقْ اَوْتُورْمَقْ
 اَخْلَاطِي تَحْلِيلِ اِيْدِبِ وَمَسَامِ اِجْرِ اَوَكْلَدِرْ وَامَا حَمَامَه قَتِي قَتِي اَوْدُرْمَقْ اَعْضَاءِ بَرَكْدُرْ وَجَمِيعِ
 رُطُوبَتَلَرِ تَحْلِيلِ اِيْدِرْ وَامَا مُعْتَدَلِ اُولْدُرْمَقْ پَسِ اُولُقَانِ بَدَنِكْ ظَاهِرَه جَقَرُورْ وَامَا حَمَامَه

جماع اول عورتك جماعيدركم زمانك جماع اول ماش اوله اگرچی فایدسی وارد
 الا بوقدر واردركم بدنی ضعیف ایدر و اما سودگی كشوك جماعی اگرچی جوق اولسه
 بدنی سوندر و هم راحتند در لیکن بدنه از ضعیف و رر و هم دخی قورقودن
 و غضبندن و قتی قیغودن و اسهالدن و قان للمقدن و حامدن صکن و قتی اسید
 و قتی صوقده و قتمقدن صکن جماع اتمیا و هم قتی دستیل جماع اتمیا و هم کندون
 يك منصوبلویه جماع اتمیا **الفصل الثاني** فی بیان اشكال الجماع و هیاته
 بوفصل بیان ایدر که جماعك قنسی ایودر و قنسی بتلور پس بکم عورت ارق
 اولسه و یا قتی سمن اولسه پس انوکه جماع ایدنه یکرک اولدر کم عورت چلق قوین
 یتنه آندن صکن انوکه برز اوینیه لجمکن و گوسین جوق او پس چون بلدی کم عورتك
 میل اردی کی بودن کنون و فرجن ذکر یله سرته اولقدر کم فرج رنکندن دونه آندن
 جماعه مشغول اوله و هم عورت دخی اشغدن از حرکت ایدنه تا اول وقت دکن
 کم تمام شهوت دکه و کی شهوت بله قریشه آندن اوغلن حاصل اوله و بونك کی جماعدن
 البتد عورت یوکلو اوله چنکم صانع اولیا و اما اگر عورت قتی سمن اولسه پس مناسب
 اولدر کم اوغلن استیان آنی یوکلدب جماع ایدنه دید و کوز شرطدن صکن کم اوغلانه قله
 و اما جماعك بتلوسی اولدر کم ار جلق قوین یتنه و عورت ارونك استونه حقه و کار که

تا اولقدر کم

فوقه جماع ضعیف اولد
 جماع اول عورتك جماعيدركم زمانك جماع اول ماش اوله اگرچی فایدسی وارد
 الا بوقدر واردركم بدنی ضعیف ایدر و اما سودگی كشوك جماعی اگرچی جوق اولسه
 بدنی سوندر و هم راحتند در لیکن بدنه از ضعیف و رر و هم دخی قورقودن
 و غضبندن و قتی قیغودن و اسهالدن و قان للمقدن و حامدن صکن و قتی اسید
 و قتی صوقده و قتمقدن صکن جماع اتمیا و هم قتی دستیل جماع اتمیا و هم کندون
 يك منصوبلویه جماع اتمیا **الفصل الثاني** فی بیان اشكال الجماع و هیاته
 بوفصل بیان ایدر که جماعك قنسی ایودر و قنسی بتلور پس بکم عورت ارق
 اولسه و یا قتی سمن اولسه پس انوکه جماع ایدنه یکرک اولدر کم عورت چلق قوین
 یتنه آندن صکن انوکه برز اوینیه لجمکن و گوسین جوق او پس چون بلدی کم عورتك
 میل اردی کی بودن کنون و فرجن ذکر یله سرته اولقدر کم فرج رنکندن دونه آندن
 جماعه مشغول اوله و هم عورت دخی اشغدن از حرکت ایدنه تا اول وقت دکن
 کم تمام شهوت دکه و کی شهوت بله قریشه آندن اوغلن حاصل اوله و بونك کی جماعدن
 البتد عورت یوکلو اوله چنکم صانع اولیا و اما اگر عورت قتی سمن اولسه پس مناسب
 اولدر کم اوغلن استیان آنی یوکلدب جماع ایدنه دید و کوز شرطدن صکن کم اوغلانه قله
 و اما جماعك بتلوسی اولدر کم ار جلق قوین یتنه و عورت ارونك استونه حقه و کار که

تا اولقدر کم شهوت دکه انچونکم ارونك شهوت بنوك کی جماعدن تمام اغز و هم
 عورتك رطوبتی ارونك ذکر نه کور و پس بولردن ذکر و قسغایر من خستقل حاصل
 اولور پس بنوك کی جماعدن قتی ستمق کرک و هم اینی از نه دورب جماع اتمکدن
 بغایت ستمق کرک یرمزدر و اما یا نه یا تب جماع اتمک اگرچی اولد خیر مزدر
 الا بوقدر واردركم اول کی جماعدن یکرکدر و بولردن احتر از ایدلر **الباب**
الحادی والعاشر فی بیان تدبیر مقویات الجماع و فییه أربعة فصول **الفصل**
الاول فی بیان مایقوی الجماع و فییه بالسمع بویابه جماعك مقویاتن بلدر و بود
 فصل اوزنه در بوفصل بیان ایدر اول سنلری کم آنی اشتهکه و کور مکله جماع قوت
 و در خصوصاکم سودگی کشی اوله و کید کی قزل و یا آل اوله و یا صار و اوله و یا یشل
 اوله و لخلین اوین اشتهك و جلف و چلدر مق بغایت جماعه قوت و یرر و هم دخی لولطا
 که جماع باینه یرزدر لرانی اوقتمق و دکلک بغایت جماعه قوت و یرر و هم قصنی بولک
 شهوت حرکت کور و ذکر قوت و یرر **الفصل الثاني** فی بیان مایقوی الجماع بالاکل
 و الشب بوفصل بیان ایدر اول سنلر کم جماعه قوت و یرر و هم بکلری و لجمکری کم پس
 بکم ارونك ششك آنی کم جوق سفان و خود له ایومهن بشون لر آندن صکن لول نخودی
 و سوغنی چقرک و آتیه و شور باینه داجنی و خولجان و زنجیل و شقاق لطر سققر
 و سوغنی چقرک و آتیه و شور باینه داجنی و خولجان و زنجیل و شقاق لطر سققر

فوقه جماع ضعیف اولد
 جماع اول عورتك جماعيدركم زمانك جماع اول ماش اوله اگرچی فایدسی وارد
 الا بوقدر واردركم بدنی ضعیف ایدر و اما سودگی كشوك جماعی اگرچی جوق اولسه
 بدنی سوندر و هم راحتند در لیکن بدنه از ضعیف و رر و هم دخی قورقودن
 و غضبندن و قتی قیغودن و اسهالدن و قان للمقدن و حامدن صکن و قتی اسید
 و قتی صوقده و قتمقدن صکن جماع اتمیا و هم قتی دستیل جماع اتمیا و هم کندون
 يك منصوبلویه جماع اتمیا **الفصل الثاني** فی بیان اشكال الجماع و هیاته
 بوفصل بیان ایدر که جماعك قنسی ایودر و قنسی بتلور پس بکم عورت ارق
 اولسه و یا قتی سمن اولسه پس انوکه جماع ایدنه یکرک اولدر کم عورت چلق قوین
 یتنه آندن صکن انوکه برز اوینیه لجمکن و گوسین جوق او پس چون بلدی کم عورتك
 میل اردی کی بودن کنون و فرجن ذکر یله سرته اولقدر کم فرج رنکندن دونه آندن
 جماعه مشغول اوله و هم عورت دخی اشغدن از حرکت ایدنه تا اول وقت دکن
 کم تمام شهوت دکه و کی شهوت بله قریشه آندن اوغلن حاصل اوله و بونك کی جماعدن
 البتد عورت یوکلو اوله چنکم صانع اولیا و اما اگر عورت قتی سمن اولسه پس مناسب
 اولدر کم اوغلن استیان آنی یوکلدب جماع ایدنه دید و کوز شرطدن صکن کم اوغلانه قله
 و اما جماعك بتلوسی اولدر کم ار جلق قوین یتنه و عورت ارونك استونه حقه و کار که

طوله يملر مقويدر چنكم بوديد و كز طعامك يمكن عادت ادنسه و هم اركك سمن
 كجلى و سمن بلوچ و توق لى و هم نيم برشت يمورده صاروسى و سدل و برنج اشى خصوصاً
 كيم ات و هليون ايله بشمش اوله بغايت مقويدر و اما لوز و فستق و فندق و كوكنر
 اچى و هندستان قوزى پس بولر جميع مزاجه موافقد و دخی بلكم بر درم قصى بالله
 شربت ايدب اجمك جماعه قوت و بر چنكم بلم مزاجلوا اوله و هم بومز اجلو كشي
 زنجيل و شفاقل مزاج بغايت مقويدر و دخی بلكم بغانك ذكرن چنكم قور شك اون
 كى ايلك و انى برشت يمورده ايله اجمك و يا اتله بشورب يسك بغايت جماع اتمك
 قوت و بر و دخی بلكم كوشك مايسى نخودجه از اسله مشر بغايت جماعه قوت ايدد
 و هم مجر بدر و اما اول يدكى شرا نچيدسه پس كا ايله كرك كيم فى الحال صوق صوباه غسل
 ايد تا انك تعبدن قورتله و هم اگر چنانكه كرده دوكه و صوين الاچقن و صوف نپيد له
 اچه فى الحال نفع ظاهر اوله و هم دخی مكه دايم سچه اتن پسه و استنه صوبينه سدل
 لجه خصوصاً كيم قزل كجى سدى اوله دايم ذكرى قايم و هم منسى دخی جوق اوله بغايت
 مجر بدر و صبحه و دخی ككه بحق درم قزفل قزل كجى سدى ايله اچه بونى هر كون عادت ادنه
 لاجرم جماعه قوى اوله و بود دخی مجر بدر **الفصل الثالث** فى بيان ما يقوى الجماع بالادهان
 بوفصله اول يغلى بلدر كيم جماعه قوت و بر بر پس بلكم ذكرنى و خايسى و هم قصفى صوسن

و يا نركس و يا بلسان و يا بادام يا غله و يا متوش و يا با بديه يا غلرين و ابر و ابرو
 دورته جماعه بغايت قوت و بر و ذكرى قوى ايلر و دخی بلكم ذكرنى و خايسى و اوليق لرن
 و بوش كرنى بوى اغلر له ستمك بغايت جماعه قوت و بر و كى مجر بدر و اول يغك
 لجزاسى بودر كيم دهن يان يكرم درم و پس ايله بوبر و قصنى و قند ز طشى هر برندن
 بجغار درم و بوبره بحق مثقال پس جيعسنى بر يان بآن يا غيله هوندك دكلر اولق در كيم
 حل اوله و اندن صكن اول بآن يا غنك دخصين كا قتلر و برز سحوايدلر و كور لر
 و استعمال ايدلر و بوندن غافل اوله بغايت مجر بدر و اما اشك اچى يا غندن شاف
 دز مك و كور مك دخی بغايت جماعه قوت و بر **الفصل الرابع** فى بيان ملذذات
 الجماع بوفصله بيان ايدر اول سنلر كيم جماعه لذت و بر لر پس بلكم كبايه لغز نه
 اله و چينه تاحل اوله و اندن صكن ذكرنه درته و قتلنه تا برز قوريه و اندن صكن
 جماعه مشغول اوله اكسينه دخی بغايت لذت و بر و اولدر كيم اله ببرى و محو
 و زنجيل هر برندن برز درم و بالله بولرى يغور سين ذكرنه يقوايد سين و برز
 صبرايد سين و اندن صكن جماعه مشغول اولسين كيم بغايت لذت و بر و هم دخی
 جالنوس حكيم در كيم بن برد و ابلورين ار كشي قن اول دوانى استعمال ايد و اندن عورتله
 جماع ايد اول عورت اول اري ايله سوا كيم انسوز بر ساعت قتلما و اندن صكن اول

وصف دیکم سکیخ و مقل یهودی و مرت زنجیل بال و کویفش خرق اوت
 و کویفش شخ و کویفش مسلاطن تخی و کویفش طکوز اشغی هر برندن بر مشقال
 آله و یغون ملاطن صوبله صولورق و انوکله اخیلنی یقواید و صبر اید تا قرویا
 و اندن استد و کی کشیله جماع اید دلد و مقصود حاصل اوله کرکم هر هفته بزرگ
 استعمال عاده اید **الباب الثاني والعاشر** فی بیان تدبیر الفصول الاربعه و فی
 اربعة فصول بواب درت فصول بیان ایدر و هم درت فصل اندرند در
الفصل الاول فی بیان تدبیر الرابع بوفصله یاز تدبیرین بلد در پس ای حافظ
 صحت یزد قان الدرد و هم دخ اوت اج و اگر حجتیه قصماق قوص و هم یجا کوک
 دخ قیش یجکندن اندق و لطیف رق ایلله و هم صفای دخ سینده فرق اشو
 و یا ایون اشو و یا انج قونوک اشیلله و هم جوق حرکتدن احتراز ایت و هم استی حاکمه
 کرمه و صرف شراب لجه و قی طنلو و طوز لوطعلری یه و هم نسئل مقید اوله
 و هم دخ بوفصله سحاب و یا نکند لو قفتا نلر کیا سن و او یقوک کلد که کرکجه
 ایو یا سن و بودید کلر موز بغایت رعایت ایت تا بوفصله مضرتدن قورتلا سن
 امین اولسین **الفصل الثاني** فی بیان الصیف بوفصله بیان ایدر یا ید نتمک
 کرک پس ای حافظ صحت قرشله یا ید راحت و سکونله و کولکده اوتور مق لغله

وبارد غدا الریله یکلکله کیم لطیفی اوله و هم صفای قلع اید و دخ ترک ایت اول
 نسئل کیم بدنی قوردر و هم استی ایدر انچونکم یا ید صف لجوق حرکت ایدر و اندن لو
 در لو مرضل حاصل اولور حتمی غب و حتمی محرقه و عطش کی پس کرک کیم اول صفای
 قلع اید سین مقطع غدا الریله کیم اول فرق اشیدر و قدن طوز لغی اشیدر و نارد
 اشیدر و دخ اول نسئل کیم بونلر بکرز و هم غدا کیم یاز استی سینده از ایلله و بارد
 رطب بمشدری جوق استعمال ایت کیم اول لروک و خیار و قیق و قرپوز در و دخ اول
 نسئل کیم بونلر بکرز اوله انلری استعمال اید و هم دخ بوفصله کیم کاکوک کتان
 بری اوله و ینبق جوق استعمال اتمه و هم جوق حرکت اتمه تا انک شرتدن امین
 اولسین **الفصل الثالث** فی بیان تدبیر الخریف بوفصله تدبیر ایدر کوزده
 نه در لو تدبیر اتمک کرک پس ای حافظ صحت احتراز ایت کیم جمیع محققاتدن و هم
 جوق جماعدن و هم صوتی جوق اچکدن و هم صوتی صوبله غسل اتمکدن انچونکم
 بوفصله خستلقلر جوق اولور زین کیم بوفصله هوانک اختلا ف جوق در وجه اختلا فندن
 بری اولدر کیم کجه و هم صباح قشلقاد کین قی صوق اولور و اندن صکره قی استی اولور
 پس بولن موجب در لر جوق خستلقلر اولور و جه اختلا فندن بری دخ بودر کیم یا
 محلد در بدنی و هم اختلا ط حرکت کتورر و صفای کویندرو بن سودا ید دندره

وَكُرْكُ طَبِيعَتِنَه مُوَافِق ايدِر پَس اِنْدَن اَنْوَاع اَمْرَاض حَاصِل اُولور وِجْلَه لَخْتِلافِندَن
بِرِي دَخِي بودر كيم كوزده فواكه رطبه جوق اُولور واند هيج حارِت يو قدر كيم اُول فواكه
رطوبتن تحليل ايدر انجوتكم انك طبيعتي بارد يا سرد پَس لاجرم اول مختلف رطوبتلردن
مختلف مريضلر حاصل اُولور پَس ايله كرك كيم سكه بوفصله يمش جوق عياسين وهم يدكه
سكخين ايله يكلرود خي بكم بوفصله قصاق بغايت يرمز درو اندن درلودر لواستما
حاصل اُولور وهم بوفصله صوقدن واسيدن قتي سقمق كرك وزنه ايو مذكور ن
رعايت ايت كيم تاشردن امين اوله **الفصل الرابع** في بيان تدبير الشتاء بوفصله
قشك تدبيرن بيان ايدر پَس اي حافظ صحت قشك كيلكلر وكي ارتور خصوصاً كيم باشند غي
كيا كجي قشك اوللرند وهم كيلرند انجوتكم قشك زكام ونازله واكسرك ودرلو
درلو خستلقلر جوق اولغان اُولور انجوتكم قشك طبيعتي بارد رطيدرو بيلغي امراضه
معيند پَس ايله كرك كيم بوفصله اوشك وثلث وبونلري كياسين ليكن صوق مزاجلو
كيشيه بوفصله سمر در سندن وقوعدر سندن كيمك بغايت مناسبدر وهم دخي استي
مزا جلوكشيه قائم واققوزي درسي مناسبدر جميع مزاجه كرك كيم قشك اول غليظ
يچكدن يسه كيم فصله اوله ياد اتدوك وبوفصله استي اولرله ات او كشييه وبوفصله
قصاق بدنه قوز ياندر وليكن بوفصله حركت بغايت خوشدر وهم بدنه جوقه

فايده سي واردر **الباب الثالث والعاشر** في بيان الاغذية باسرها وفيه تسعة
فصول بوباب اكثر يكثر كرك طبيعتن بلدر وبوطقوز فصل اوزرند **در الفصل**
الاول في بيان الاغذية المطلقة بوفصله غذا لري بيان ايدرو اولوچ نوعدر
بري اولدر كيم اندن دم لطيف حاصل اُولور واول جوبدن بغداي اتمكنوك لچيداني
ايويو كمش اوللرنتكم اول يابده ديدوك اول فصلنه وات جنسندن توق وبلوچ
وفروچ وگلليك وچل وكوكرجين يورس نوک اتي ودخي جميع قشربونيني وقندي دخي
اول بالغك ايدر كيم جنسي كجي اوله واتي يمشق اوله وفواكه جنسندن اوله قوري
انجير وقرو اوزم وفستق وبقله جنسندن اول سنلري كيم لزوجت اوليا بقو
وماش كي ودخي اول سنلر كيم بوكا بزر واري سه وبونوعه اغذية كيم لطيفدن
سريع الانهضام دراندن مناسب اولدر كيم اول بابك فصلنه ياد اتدوك وهم
بونلر كيم منفعته جواو وقرو انجير وقرو اوزم وفستق وبال وقوپوز وهم اغد يه
ملطفه دندر ترب وسغان وكندنه وشلغم واول بولن بزر انجوتكم بومذكورات
ارشدوكي غذاي لطيف ايدر حددلري وحرارتلري كندولرده واردر واكلر بونلرك
جرم غليظ ودخي اغذية لطيفدن درلو كشييلر تقطيع وتلطيف ايدر لر خوضتلر يله
كيم اول سر كدر واغج قوننوك اكشيسي وحب رمان وقروق صوبي وچالوس سركه

سركنبين وهم اول سنلركيم بونلردندرو ليكن بونوع ملطف انلر مناسبدر كيم
معدلرند و يابدنلرند حرارت اوله وهم اغديه ملطفندندر اول سنلركيم حاز
وترجيف درلر وهم مقطع درلر بلغمي كيم اول خردل و سوسق و كرفس و كويك و اوق
وراز يانه و كردمه و نغنه و سزاب و طراق اوق و كبر در و دخی اول سنلركيم بونلر
بگزر و بونوع اغديه مناسبدر انلر كيم جگر لرند و طلقلرند و ياد ساغلرند سده
و ادر و ليكن مداومتدن احتراز ايدر انچونكم بونوع اغديه قان سوق ايدر پس
بدن انوكه تمام غذا اولمز و دخی قتی حرارتدن او توری اول قانك اكثري صفرايه
دونرواندن صكر اكر دخی استعمال اتسه ناچار اول قانك لطيفن تحليل ايدر و غليظن
قرودر و سودا يه دوندر و اولركيم بونوع اغدي بنوك استعمال نندن بوكر كنه طاش
حاصل اولور پس زنهار بنوك كثر استعمال نندن احتراز ايت تامضرتدن امين
اولين **الفصل الثاني** في بيان الاغديه الغليظه بوفصله غليظا ملري
بيان ايدر اول اتلردن سغراتي و بفرسوق و جگر بند و دخی اول ات كيم قق قرومش
اوله و قرومش و صوتي كتمش كباندرو دخی اول سنلركيم بونلر بگزر و ميشلردن بلوط
وشاه بلوط و قست و مرجك و قوريش بقله و ترميا و شلغم و لوبيا و جميعي
غليظدر صلايت طبعي لرندن او توری و دخی فرون اتمكي و فطير اتمكي و اول تنر

اتمكي كيم انكي يغور مش وكي بشور مش اوله لر و اول اتمكي كيم تاوده ياغله بشور مش
اولسكرو دخی بالوده و پينرو يا ديجان و دخی نكم بونلر بگزر و ارسه و بوانواع
اغديه اول بابك انجي فصلينه ياد ايدكومز كشيلر بغايت ايوذر و مناسبدر
الفصل الثالث في بيان تدبير الطعام الاعتدالي بوفصله اول طعام ملري
بيان ايدر كيم معتدلدر لطافتدن و غليظتدن و بونوعه اغديه كجبرك هضم
لطيفدن تيزرك هضم اولور بطيدن و بونوعه اغديه مناسبدر اول قوم كيم
بدنلري معتدل اوله وهم تعبيلري جوق اوليا و هم غذا يه محتاج اوليا معدي
ضعيف اولدوغندن او توری و اول جوب جنسندن بغداي اتمكيدر كيم انكي يغور مش
اولر و اكا از طوز و بون بر قش اولر و معتدل تنورده بشور مش اولر و اما خشكار
اتمكي اكر جی اول دخی اغديه معتدلدر ليكن ادمانندن بدنه سود حاصل
اولور و قوجلق حاصل اولور و انجلين اغديه معتدلدر و اول برنج كيم انكي سده يله
بشور لر مهتر اولنجه و هم فنكم اني شكر له و بادم ياغيله پيلرو ات جنسندن
اول او غلق ايدر كيم بر يشر اوله و بونلر موافقدر كيم ات يمك انلر موافقدر
انچونكم معتدلدر هيچ زيان ايلز و هم بدنه دم معتدل اول حاصل ايدر و بونندن
اشغرق ايولكه قوزي ايدر ليكن قوزي بومذكوردن ارطبدرو بونندن صكر ايولكه

قوج اندرو قوشك و قازك قشلىرىدە الجملة جميع قشلىرىك قشلىرىدە بويلىرىدە
سبع الهضم درجوق حركتلرندن اوتورى ليكن طوغنك قندى وبوينى غيرندن
يكر كدر امايشلو قشلىرىك واروق قشلىرىك بويى وقندى پس بطى ورد الغداد ررلر
جفاف وصلاتلىرى قوى اولدغندن اوتورى ودخى هر قوشكم انك حركت جوق اوله
وهم ايوهو الرده در اغايد انك اتى يكر كدر غيرندن وهم بدنه ارتوق غذا ويرر غيرندن
وعكس خلا فنجدر ودخى جميع قشلىرىك خصى طشغى جقش اوله يكركى اولدر خصوصاً
اول خروس اوله بسلغمش اوله وغداسى سدلله يغورلش اوله انچونكم انك هضم تيز اولور
وهم بدنه غيرندن ارتوق غذا ويرر وهم غداسى دخى ايودر ودخى طاشلور اقمقر ك
بالغى يكر كدر غيرى صولر بالغندن وخصوصاً كچى اوله وهم اتى يمشق اوله واما
يشلردن يمك انجير واوزم در انلردن حاصل اولن قان معتدلدر قنكم انجند يكن
لرشمش اوله واما اگر انجند ارشمه اند هيچ فايده يوقدر بر قولك هليون واول معتدلدر
منذ ياده ايدر وجماع شهوتن حركته كتورر وبولدر ايدر و بدنه معتدل غذا ورر
وهم دخى جلا ودر وسده اجر و بكركى سمردر وبل اغرسنه مفيددر وايودر كوكسه
واويكنه قنكم بشور بن اتله يكلر ويازيت يغيله قاوور بن يكلر وهليون يقين درمار اول
وكاسنى ايوككه بر در **الفصل الرابع** فى بيان الاغذية الحارة الرطبة بفضله

حار رطب غذا الرىك حالين بيان ايدر پس جميع اوتلىرىك طبيعتى حار رطبدر الا بوى قدر
وارد كيم حرارتلى ورطوبتلى ار اسنده جوق فرق واردر پس هر حيوانك كچى يشلوسى
اتى رطبدر وهر حيوانكم يوك يشلو اوله انك اتى يابسدر ودخى هر حيوانكم انك يكمى
واجبى از اوله وانك اتى ايسدر ودخى هر كوكوك الوكى اگرچى اولدر طوبته مايلا در
اعتدالدرن الا بوقدر واركيم قويدر اعتداله وهم منى دخى زياده ايدر وانجلين اتى
وكوزلر وهر لرجيسنوك مزاجى حار رطبدر بدنه ارتوق غذا ورر لراندن وبوجيسند ن
ارتوق حرارتك ورطوبتك طقلوا تدر واما موره لرده پس انلرك طبيعتى قشلىرىك
طبيعتدر وانجلين سدلرك طبيعتى دخى حيوانلر ك طبيعتدر واما يشلردن
حار رطب اولن مزاجلوميش ياش اوزم وياش انجيدر ورتوت وموز وترنكبين
واق نخودك ياشى و بكر لجدرو اما غناب اگرچى اولدخى حار رطبدر اولكى
درجه على الاصح ليكن حرارته فى الجملة غالبدر رطوبتدن وانجلين قن نخود
دخى اگرچى حاردر اولدر درجه ليكن حرارت اق نخوددن ارتوقدر وانجلين حت
فلفل حار رطبدر انجودر درجه ودخى هندستان قوزى وكردمه وشلغم حاردر درجه
ثانيه رطبدر اولدر درجه وبوفصله دخى يكلر مباسيدر اول قومك كيم غالبند
بدنلر نه برودت ويوست پس ايله كرك كيم نامر ضلردن قورتله امين اوله

الفصل الخامس في بيان الاغذية للحاكة اليابسة بوفصله حار يابس يكثر
 بيان ايدرو اول جوبدن بشمس بغدای درودخی بکيله الكودلمش بغدايك اتمکدر
 ودخی قمرسدر واتلردن يشلو وارق حيوانلرک ایتدر و طوشن ایتدودخی
 بلکم هر حیوانک ارگنوک مزاجی ايسدر در شيسندن وقوج مزاجی ايسدر حصير
 سندن وقرا مزاجی ايسدر اق مزاجندن و قلی جوق مزاجی ايسدر قلی از اولنک^{بیش}
 مزاجندن و وحشی حیوانک مزاجی ايسدر اهلی لرندن و طوز لوقور دلمش مزاجی
 ايسدر جيع اتلردن و ايج ياغي مزاجی ايسدر آت يغنوک مزاجندن و امايشلردن
 پسر ایت اوزمی تخمی و فسق و منوش و باذنجان و طرخون و در بنو و کرفس و سداب
 و حرفه و رشادک باشی حار يابسدر درجه ثانيه و دخی فندق و کسدنه و گردمه
 و بادروج حار يابسدر اولکی درجه و هم سرمساق حار يابسدر در دخی درجه
 و سغان حار در در دخی درجه و يابسدر انجی درجه لیکن رطوبتی فضيلدن
 خالی دکلدر و کندنه حار در اوجنی درجه و يابسدر انجی درجه و ترب و طراق
 اونی و کویکو اونی و شهدان حار در انجی درجه و يابسدر اوجنی درجه **الفصل**
السادس في بيان المعدلة بينهما بوفصله بيان ايدرو اول نسلرکیم معتدلند
 بوالفصل اراسنه اول کتان تخمی بکی کیم حار در اوله و معتدلدر رطوبته و يوسنه

وطتلوالمه و رکیم اوله مایلددر حرارته معتدلدر برودته و حرارته انج قوننوک
 تخمیدرکیم اوله مایلددر اعتداله اولکی درجه و يادم مایلددر حرارته معتدلدر حار رته
 و برودته و رطوبته اول درجه و حبت صنوبر حار در اولکیده و معتدلدر رطوبته
 و يوسنه و شکر قشقی حار در اعتداليله و هليون حار در اوله معتدلدر رطوبته
 و يوسنه ولیکن یستاسی رطبدرو هم اغدیدر و حشفت معتدلدر حرارته
 و رطوبته انجیده و بعضلدر رکیم رطبدرو اوله و هم درکیم بارد رطبدر لیکن
 حرارتی اریق اریق قدر هلیونندن و کشف حار در اعتداليله و هم يابسدر و قرو کجیر
 و قرو اوزم و قشمش حار در انجیده معتدلدر رطوبته و يوسنه لیکن قشمش
 یشقدر اول کستدن **الفصل السابع** في بيان للاغذية الباردة الرطبة
 بوفصله بارد رطب غذا لریبان ایدر پسر اول جوب جنسندن نشاسته درکیم
 بارد رطبدرو اگرکه و خلقتند و او یکندن خشونت اولنه بغایت مناسبدر و جو در
 و اریه کشکی کیم اریسی صویله طنج ایش اوله بدنه رطوبت و در رطوبتی یوسقی
 ایدر و هم بنوک اتمکونک یوسقی یوقدر و انجیلین بنوک قوت ابرد در و اریطبدرو
 اریه قوتندن و یاش بقله بارد رطبدرو اولکیده و اتلردن بون اقی و انجک اقی
 و بالقلرا اقی بارد رطبدر لیکن یلان بالغلک غیرندن اولادر و هم جماعه قوت و در

ویمیشلردن دخی شفتالو بارد رطبدرا کجیده و آرك لربارد در او کیده و رطبد
 انجیده لیکن اکثر نوک برودت آر تو قدر و هم ایچی از میشق دوتر لیکن صفای
 سوبندر و سبق بارد رطبدرا او کیده و خیار و شخیار و سبق بارد رطبدرا او کیده
 و بعضی در لکیم مارول و کلم و شمش او کیده و رطبدرا معتدل در حرارت و برودت
 و بولرجیندر و چکندر و اسفنج لیکن بعضی در لکیم اسفنج معتدل در حرارت
 و برودت و تخمگان بارد در او ججیده رطبدرا کجیده **الفصل الثامن** فی بیان الاغذیه
 الباردة الیاسه بوفصله بارد یا بس غذا لریان ایدر و پس اوجوب جنسندن آیه
 بارد یا بس در او کیده و طار و وزن و مرجک و بلوط بارد در او کیده یا بس در انجو
 نوکینه بعضی در لکیم مرجک معتدل در حرارت و یوسته و خشمخاش بارد در
 او کیده و آتلردن ددی و برون و قلاق و کوز پردلری بارد در او یا بس در انجیده
 یا بس در و سغراق دخی قیون آینه نسبت بارد یا بس در و میشلردن قروق
 و آیه و اغ قونک اکشی و امرود و آیکه بارد در او کیده یا بس در انجیده و مرنهندی
 و زعور و دیاس و مرسین میشی و اکشی ناز بارد یا بس در انجیده اکشی المه دخی
 بارد در و هم زیتون دخی بارد یا بس در او کیده و بقله خرسان بارد در او کیده
 یا بس در انجیده و پس کشج دخی بارد یا بس در لیکن یوست آر تو قدر برودت ن

و غنب ثعلبه بارد یا بس در انجیده و انجلین لبلاب بارد یا بس در **الفصل**
التاسع فی بیان الاغذیه المعتدله بینهما بوفصله اول سنلری بیان ایدر کیم
 معتدل در بواک فصله و اول جوب جنسندن ماش و توت شامی و بواکسی بارد در و هم
 معتدل در رطبت و یوسته و انجلین سبتانلر بارد در او کیده معتدل در رطبت
 و یوسته **الباب الرابع عشر** فی بیان الاشربة و الحبوب و الحقا و غیر ذلك
 و فیه تسعة فصول بویاده مسهل شارب و حقتلر و ک حالن بیان ایدر و بوطقو ز
 فصل اوزن در **الفصل الاول** فی بیان کیفیة طبع الاشربة بوفصله شربتلر
 بشما کلیکین بیان ایدر لیکن چون جلاب جمیع شکر شربتلر و ک اصلدر انجونم
 اول جمیع شربتلر هیولی و ماده بکیدر و باقی فواکه صورت بکیدر و انجونم چنکم
 جلاب صلاحه کله شربتک فایدسی ظاهر اولور و چنکم جلاب یرمز کله و فساد
 و آرسه اول شربتوک زیاندن آر توق فایدسی ظاهر اولمز پس و لجب اولدی بن دخی
 انوک کیفیة طبعین بلدر اوز تا بوفتی استیان بزوم کتابموزدن مقصودن حاصل
 اید و غیریه محتاج اولیا **صفت جلاب** کیم هر شربت اکا محتاج در شربت بشر مکنه
 ال آر ی اول آق شکردن بیک درت یوز اتوز در هم وانی بر قلیلمش طجوده بر اموز ک
 استنه اول قدر صودوک که استنه چقه لیکن اول صوده بر میورده لغین از اول قدر

قَوِيْمُ شَاقْ اَوْدُ اُسْتَنْدَكِيْمْ اَوَّلْ شَكَرْ اَرِيَهْ وَ اَرْقُونْ اَرْقُونْ قِيْبَتْ وَ دَخِيْ بَرَزِيْ نَا
يَمُوْرْدَهْ اَغِيْلَهْ چَلَقَهْ وَ چَنَكَمْ بُو قِيْنِيَهْ شَكَرْ طَاشْ شَهْ اَنْدَنْ اُسْتَنْدَهْ بَرَزْدُوْكَ تَا
طَشْفُونْ سَاكَنْ اَوْلَهْ وَ اَنْدَنْ صُكْنْ كِيُوْ كِنْ جَعْ اِيْتْ تَا اَوَّلْ وَ قَتَهْ دَكِنْ قَلِيَا وَ اَنُوْكَ
عَلَامَتِيْ اَوْلَدَرْ كِيْمْ كِيُوْ كِيْ اَقْ كَلَهْ پَسْ اَنْدَنْ صَا فِيْ اِيْتْ وَ رَوَاغِيْنْ اَلْ وَ قَوَا مِيْنْ دُوْتْ اَنْدَنْ
صُكْنْ اَكَا فَوَا كِهْدَنْ بَرَقْ وَ اَرْقُونْ اَرْقُونْ قِيْبَتْ تَا اَوَّلْ فَوَا كَهْ بَشَهْ وَ شَرِبَتْ قَوَا مَنَهْ كَلَهْ
اَنْدَنْ صُكْنْ اِنْدِرْ اَوْدَنْ وَ بَرَزْ قَتَلَنْ تَا صُوِيَا وَ اَنْدَنْ جَنِيْ وَ يَا كَا شِيْ وَ يَا سِرْ جَهْ قَبْلَنْ
قُوِيْ وَ كِيْ دُوْلَدَرْ مَهْ وَ هَمْ اَوَّلْ كُونْ اَغْرِ نِيْ بَرَقْتِيْ بِيَزْ لَهْ بَغْلَهْ كَهْ تَا بَخَارِيْ جَتَبْ
وَ شَرِبَتْ فَسَادَهْ وَ اَرْمِيَا صِفَتْ **جَلَابْ كَهْ** حَرَارَتْ دَفْعْ وَ صَفَرَانِيْ قَلْعْ اِيْدَرْ اَوَّلْ
شُوْلْ ذِكْرْ اِيْدُوْ كُوْرْ جَلَابْدَنْ يَدِيْ يُوْزْ اَوْنْ بِشْ دَرْمَقْتْ اَكَا يُوْزْ قِرْقْ اَوچْ دَرْمَقْتْ
كُلْ صُوِيْنِيْ قِيْبَتْ تَا قَوَا مَهْ كَلَهْ وَ سَقْلَا اَوَّلِيْ وَ اَسْتَعْمَالِيْ **نِيلُوْ فَرْ شَرَابْ** اِسْتِيْمَاجِيْ
اَصْسِيْ وَ اَرْدَرْ وَ هَمْ طَبِيْعَتِيْ مِيْشْدَرْ وَ بَنُوْكَ مَنَعَتْ اَوْلَدَرْ كِيْمْ اَلْ نِيلُوْ فَرْ يِيْزْ اَغْنَدَنْ
بَرُوْقِيَهْ صُوِيْلَهْ تَا اَوچْ اَلُوْسِنْدَنْ بَرِيْ كِيْدَهْ پَسْ اِيْدَرْ وَ صَا فِيْ اِيْتْ وَ رَوَا قِنْ اَلْ بُوْصُوْ يَكْ
هَرْ وَ قِيَهْ سِنَهْ اَقْ شَكَرْ اَزَقْتْ وَ كِيُوْ كِنْ اَلْ نِيْكَمْ دِيْدُوْكَ وَ قَوَا مَهْ كَتُوْرْ وَ اَسْتَعْمَالِيْ اِيْتْ
كَلْ شَرَابْ مَبْرَدْ وَ مَخْفَفْ دَر حَمَانِيْ صَفَاوِيَهْ وَ حَمَانِيْ مُطْبَقِيَهْ وَ حَمَانِيْ مُحْرِقِيَهْ
جَوَقْ اَصْسِيْ وَ اَرْدَرْ وَ هَمْ صُوْسَلِيْقْ قَنْدُرْ وَ طَبِيْعَتِيْ مِيْشَقْ دُوْتَرْ وَ بَنُوْكَ صِفَتْ

اولدركيم اَلْ اَيُوْ اَجَلَشْ قِرْلْ كَلِيْ دُرْتْ وَ قِيَهْ وَ بَرْدَسْتْ اَجَنَهْ قُوِيْ كِيْمْ كَا شِيْدَنْ
اَوْلَهْ وَ اَنُوْكَ اُسْتَنْدَهْ اَوْنْ وَ قِيَهْ صُوْدُوْكَ كَهْ قِيْنْدَلَشْ وَ بَرَكُوْنْ بَرِيْ جَهْ قُوِيْ صَا فِيْ
اِيْدَهْ وَ كَلِيْ قَتِيْ سِقَهْ تَا اَجَنَهْ هِيْجْ يَا شَلِيْقْ قَلِيَا وَ اِنِيْ بَرطَاشْ جُوْمَكَهْ اَوْلَقْدَرْ قِيْبَتْ يَارْ سِي
قَلَهْ وَ صَا فِيْ كِيُوْ كِنْ اَلْ وَ اَنْدَنْ صُكْنْ شُوْلْ صُوِيَهْ دُرْتْ وَ قِيَهْ شَكَرْ بَرَقْ وَ مِيْشَقْ اَوْدَلَهْ شُوْرْ
تَا قَوَا مَهْ كَلَهْ وَ اَنْدَنْ صُكْنْ شُوْلْ اَوَّلْ كَلِيْنْ حَفْظْ اِيْتْ وَ اِسْتَعْمَالِيْ **نَارْ شَرَابْ** قَصْمِيْ
مَنْعْ اِيْدَرْ وَ صُوْصَلْنِيْ قَنْدُوْرَرْ وَ مَعْدِيَهْ قُوْتْ وَ يِرُوْ بَاشْ اَغْرِ سِيْنْ كِدَرْ رُوْطْعَامْ يَكَهْ
اِسْتَاَهْ كَتُوْرْ وَ صَفَرَا دَنْ اَوَّلَنْ خَسْتَلِيْغَهْ جَوَقْ اَصْسِيْ وَ اَرْدَرْ پَسْ مِيْخُوْشْ نَارِيْ كِيْمْ دَانْسِيْ
قِرْلْ اَوْلَهْ وَ اَيُوْ اَرَشْمِيْشْ اَوْلَهْ وَ قَبْلَنْ صُوِيْ اَغْجْ بِجَاغِلَهْ وَ جَكِرْدَكِنْ اِچْدَنْ اِيْرُوْصِيْقْ هْ
وَ صُوِيْنْ صَا فِيْ اِيْتْ پَسْ هَرْ اَكِيْ وَ قِيَهْ شَكَرْ بَرُوْقِيَهْ بُوْصُوْدَنْ قَتْ وَ لِيْ كِنْ كِيُوْ كِنْ اَلْ دَقْدَنْ
صُكْنْ بَرَزْنَعَانْ بَرَقْ تَا اِيْلَهْ قِيْنِيَهْ وَ قَوَا مَهْ كَلَهْ بَنْ كَتَرْ سَقْلَهْ **اَللهْ شَرَابْ** وَ اَنُوْكَ طَبْعْ
بَارْدْ وَ يَا بَسْدَرْ وَ مَعْدَهْ قُوِيْ اِيْدَرْ وَ هَمْ يُوْرْ كَهْ فَرَحْ وَ يِرُوْ وَ نَفْسِيْ قُوِيْ اِيْدَرْ وَ قَصْمِيْ وَ صَفَا دَنْ
اَوَّلَنْ اِسْهَالِيْ سَاكَنْ اِيْدَرْ پَسْ اَلْ اَيُوْ اَرَشْمِيْشْ طَلُوْ اَللهْ كِيْمْ قَرْتَلُوْ اَوْلِيَهْ وَ يَكِيْ بَرَزْ لَهْ اِنِيْ سِلَهْ
وَ اَنْدَنْ صُكْنْ اَغْجْ بِجَاغِلَهْ هَرْ اَلْمَائِيْ دُرْتْ پَاَنْ اِيْلَهْ وَ جَكِرْدَكِنْ كِيْدَهْ وَ اَنْدَنْ صُكْنْ طَاشْ
دِيْ كَلَهْ دُوْكَ تَا حَلْ اَوْلَهْ پَسْ صِيْقْ اِنِيْ وَ صُوِيْنْ صَا فِيْ اِيْتْ وَ اِنِيْ بِشُوْرْ تَا يَارْسِيْ قَلْنَجَهْ پَسْ هَرْ
بَرُوْقِيَهْ شَكَرْ بُوْصُوْدَنْ جَوَقْ وَ قِيَهْ قُوِيْ وَ قَوَا مَهْ كَتُوْرْ وَ اَسْتَعْمَالِيْ **اَيُوْ شَرَابْ**

بارد یا بسدر یونکه قوت و نشاط و پرور و ساقط اشتها بی پرته کتور و لی
 بغل و قضمی منع ایدر و عطش ساکن ایدر پس اول یونک اویمغنه و بوکومکنه چق
 اقصی و اردر پس آل کشیرک قوتسوز ایو ایو یکم ایو ارغش اوله و هم کوجک صولو
 اوله و نه عکیم المه شرابنه ایدر بوند دخیانی ایت و استعمال ایت **لیمون شراب** بارد
 یا بسدر معد و اشتها بی قوی ایدر و صفرائی و قضمی کدر و موصلی قدر و کوکل
 دغکی منع ایدر و هضم ایو ایدر و خن چوق اقصی و اردر پس آل لیمون و قابن صوی
 اغج بجاغله و باقسن صق و صوین آل و صافی ایت و برق اول صودن اون و قیه برطاش
 چولکا قوی و قینت یشق اوله تایارسی قلنجه پس قلان صوز نجه آق شکر برق
 و کپوکن آل و قوامه کتور و استعمال ایت نیکم بیان اولندی **امرو د شراب** اسهال و
 اولنل چوق اقصی و اردر و هم معد و بغر سقلری قوی ایدر پس آل خام امرود و صویله
 یشور تامهرا اوله و اوددن اندر تا صویله پس نه چلکا قوی و قینت اول قدر
 و اندر و صودینه چلکا قوی و قینت اول قدر بو عمل مکرر ایت کیم غلیظ اوله پس
 کتور استعمال ایت **خارین شراب** آل قره لسلان ارونک یوز آلک درم و عناب آلک دانه
 و تمر هندی چکر د کسوز یوز آلک درم و بولری طقوز یوز درم صواحنه قینت تا اوج یوز
 درم قلنجه پس اول صوی صافی ایله و اندن صکن آل میخوش نارک صویندن و تورنج کشینوک

صویندن یشور یشور درم آق شکر درم دخی یوز آلک درم و اول آلک صویله قوت و یشق اوله
 بشور تا قوامه کله پس اندن صکن اندر صافی ایت و چنی قید سقله و حاجت وقتند
 استعمال ایت **الفصل الثانی** فی بیان کیفیة الطبخ التکلیفات و منافعه بوفصله
 سرکنکین بشور مکن و هم فایده سین بیان ایدر سکنکین ساء شکر ایتمل چق
 فایده سی و اردر و هم قتی موصلق قدر و معد و صفرا دن و بلغدن آریدر و جمیع مزاجه
 فایده سی و اردر و استی مزاجلورک صحتن سقل و بدنلن لطیف ایدر و جکرلن صود
 و بولی و انواعی خستقلن چوق فایده سی و اردر چنکم کوسلرنه خشونت و اوکسک اولیا
وانوک دزمسی بودر کیم ابوسر کدن یدی یوز آلک درم و استنه اول قدر صوقت سین
 کشینسی از سندن پس هر و قیه سنه کوی قیه آق شکر برق و یشق اوله بشور و کپو
 آل تا قوامه کلنجه پس اندن صکن اندر سرجه و چنی و یاکاشی قید سقله و حاجت
 وقتند استعمال ایت **واما** سکنکین عسلی معتدل در حرارت و برودت و خلط
 قطع ایدر و تلطیف ایدر و بدنه جلا و پرور و سذرلی آجر و بونک دخی دزمسی سکنکین
 شکر دزمسی کیدر آلک بودر و اردر کیم شکر پرته بال قویله **واما** سکنکین برزی استدر
 معدن و جکردن سذرلی آجر و معد و فضول بلغیدن ایدر و استسقایه چوق اقصی و اردر
 و عطش کاذبه دفع ایدر و انوک دزمسی بودر آلک سین کوفس تخمین و دز یا نه تخمین

هر برندن بش درم و راز يانه دَبُونُك قِي و كَبُونُك قِي هر نندن بش درم
 و گاسنی تخم و باغ سر مشغی تخم هر برندن بش درم و عاققك عصار سندن
 و صقند سندن اوج درم و روندی چیدن اوج درم هر برندن ابرو و ابرو
 نیم گفت دكلو و بركون بر كچه يوز الی درم سبجی سسند اسله لركيم اول سركيه دند
 يوز الی درم صافی صوف قمش اوله لر و اندن صكن طاش چلكا قیالر و اول قدر قیند لركيم
 ربع كه و اندن صكه اندون لر و ایلله ایواز لر و اندن صكن صافی ایدلر وینه چلكا
 قیلر و اگایوز الی درم آق شكر قتلر و کیوكن الو بن قوامه كتور لر عیشق اودله پس
 كتون حاجت و قشد اوند درم استعمال ایدلر **الفصل الثالث** فی بیان اقسام الحبوب
 المسهلة و غیر المسهلة حب ایاج دماغ اردد غلیظ خلط ردن لرج بلغلردن
 و اوجوغه سكتة و كوز طنوغنه و اوتشغلغه چوقاقسی و اردر **صفت ایاج**
فیقن و آق تربد هر برندن بر درم چوبت تخم و قطران كپکی و انسون هر نندن
 بچقر درم ابو جهل قریونیاچی و هندستان گلوزی هر برندن بچقر دنگ هر برن
 ابرو ابرو و دكلو و ابرشم الكله الیلر و دخی بر كزینه جمیعنی بله هو انده دوكلر
 و ابرشم الكله الیلر و اندن صكن مطر صوبله یغور لر و خود جده جلا ایدلر و دون
 بچوغنه بوجمعنی یودلر و اسقنه بوز الحق صولجر و او یولر و حاجتی و قشد

دورلر نافع اوله **حب صینی** بندكشه اغرسنه كیم اگا و جع مفاصل درلر
 و نقرس اغرسنه و فالجدن و لغز اكلكدن منع ایدر و فایدلر و اردر و معدله بفرین
 اردر لرج خلط لری دماغدن و بدندن سر اندر صنعت اولدر كیم الا لصرار و صبر
 بر مشقال آق تربد بر درم چوبت تخم و آق قطران كپوکی و انسون هر برندن بچقر درم
 حنظل و هندستان طوزی هر برندن بر بچق دنگ مقل و كثیر هر برندن بر دنگ
 جمیعنی اول كلین دوكلر و كرفس صوبله یغور لر و حب ایدلر و دیدكوز لاین اچلر
 نافع اوله **حب سورنجان** مفاصل اغرسنه و نقرسه و عرق نسایه سكر دنه
 قیاقسی و اردر صنعت اولدر كیم صابرو صبر و آق تربد هر برندن بر درم شحم حنظل
 و كثیر هر برندن بر دنگ ملك هندی بر بچق دنگ سورنجان بر بچق درم ماه زهر
 بر درم غاریقون و حب النیل هر برندن بچقر درم جمیعنی اول كلین دوكلر و كرفس
 صوبله یغور لر و حب ایدلر اچلر نافع در **حب قوقیا** نافع در بلغلردن اولن باش اغرسنه
 و كون جلا و پر و پر ویرمز خلط لری بدندن چقر صنعت اولدر كیم صابرو صبر
 افسین پیراغی و هم عصار سی و مصطكى هر برندن التشر درم سقونی و ابو جهل
 قریونیاچی هر برندن اوج درم بوجمعنی دوكلر حب ایدلر و كرفس صوبله اول كلین
 حاجت و قشد اکی درم اچلر نافع در **حب ذهب** نافع در باش و معدله اغرسندن

وگوز طنوغندن وگوزده برودت اولمقدن و هم بدن اخلاطدن اريد رصنعت
بودر کیم صارو صبریکوم درم صرو هلیله اون درم مصطکی و کثین و محمود هر برندن
اوج درم قزل کول پیراغی بیش درم زعفران اوج درم بوجیعی دید و گوزلین دو کلالیلر
وصافی صویله حب اید لر بویک و کولکه قرود لر و حاجت وقتند کی درم بدن کی مثقاله دکن
استعمال اید لر نافع اوله **حب کیم** اغز بخارن و ققوسن کیدر چنکم اغزده دتسا و صنعت
بودر کیم اله جوز و قاقله و فلغل و قنفل و کافوری و دارجنی و خولجان هر برندن
بر درم مشک بردنک بوجیعی ایود و کلالیر و ایر و الیلر و کل صویله یغور لر نخودجه
جملر اید لر و کولکه قرود لو و سرجه بردن حفظ اید لر و حاجت وقتند برن اغزند
سقلیالر نافع کله **اوسرک جتک** صنعت بودر کیم چنکم استیدن اوله الالار اید لمش
بادم ایی وارد لمش خیارک و شخیارک تخی نشستا و صمغ عربی و خشخاش تخی هر برندن
بر درم رب سوس کی درم وارد لمش بقله اوج درم بوجیعی دو کلالیلر برزن
قطونا لعابیلله حب اید لر دکر مجله طریق کبی جلی السند دو تکر **حب کیم** ایی بغلیا
و حبس اید و اندن قان و بلغم کلا کین منع اید ر صنعت اولدر کیم الالر سحاق کی درم
مازو بر درم کشی نارق بی جق درم بوجیعی ایر و ایر و دو کلالیلر و ایو صویله
یغور لر و حب اید لر و کولکه قرود لر حاجت وقتند بر درم اچلر و استنه سکیله

روفتن یمورده صروسن اچلر نافع اوله **الفصل الرابع** فی بیان کیفیت
صنعت الحقنا و منافعه بوفصله حقنه نک صنعتی و منفعتی بیان اید **رحنه**
کم نافع در پیل اغرسندن اشغایه دکن و بغرسقلردن و قولنجدن صنعت اولدر کیم
الالر بوی و کتان تخی هر برندن اون درم قری لنجین و عتاب و سبستان هر برندن
یکر مشردانه خصم کتان بیزنک بغلنش اوله و دمردکنی و دوزق اوت هر برندن
یوم اوج ناخواه و رازیانه تخی هر برندن اوج درم بوجیعی طقوز یوز درم
صوده بشور لر تا اوج یوز درم صوقلنجه پس اندر لصافی اید لر و الالر بوره لر منی
بر درم و خیر طوزی اوج درم مقل بجق درم باک و زیت یاغی هر برندن اون درم
بوجیعی بله خلط اید لر و ایو از لر تا بر برنه قرشه پس کتور لر نافع کله **حقنه کیم**
مفید در طبیعتی میشد و استملن جوق اصی و ارد و بونی اول وقت استوال لید
کیم طبیعتد قبض اوله صنعت اولدر کیم الالر قبی چمش وارد لمش و بلغور اولمش
ارپه و کتان بیزنک بغلنش اوله خطی و قری بنفشه هر برندن بجق درم و بر اوج
عتاب و سبستان و قزل الوزم که چکر دکی چمش اوله هر برندن یکر مشد درم بشو
بوجیعی درت یوز الکی درم صویله تاکیم اوج الوسندن بری قله پس اندن صکن اندر
وصافی اید لر و استنه سرکه یاغندن و بنفشه یاغندن و کل یاغندن دکر هر برندن

او بر درم دهم آنچه از لر بونگدن اون درم و خیر طوزندن و بوردن بچرخ
 درم و جمیع بر بر نه قرشدر لر و کتور لر نافع کله **حقنه کیم** نافعدر نفرسدن
 وجع مفاصلدن صنعت اولدر کیم الالرشاهتن و قيصوم و زرافند و کین دینی و
 و قنطریون و اوزر لیک پیراخی و کویکی اوقی و سورنجان و کاشا هر برندن او بر درم
 تخم حنظل و مار زیرون هر برندن بجعفر درم بشور لر درت یوز الی درم صولچند
 تا الی یوز یکرم بش قلنجه پس انده صافی اید استنه اتوزالت درم زیت بنی قویه
 و استعمال اید نافع کله **حقنه کیم** نافعدر بوکوک و قصق ضعفندن و جماعه قوت
 اولمقدن صنعت اولدر کیم الالرد مردکن اوج اوج یا ش چکندر دینی بش پان
 قطع بوی یرم اوج تکه بکر کنوک یا غی و هم بینسی و هم الکی و هم طشقری کیم نیم گفت
 اوله بوجیعنی بر جلکایکر و معتدل اودله بشور لر تا ایوبشه پس انده لر و صافی اید لر
 و الالر بوندن هر کونده یوز الی درم و انوکله حقنه اید لر اجله نافع کله لیکن کرک کیم
 ایلبکتور لر **حقنه کیم** نافعدر قولنجدن کیم مادی سی بلغم و غلیظ یلدر صنعت
 اولدر کیم الالربا بادیه و خورق اوقی هر برندن اون کی درم سراب اون درم و سکنج
 اوج درم مقل پیش درم منوش و کنون و کنه اوقی هر برندن او بر درم شحم حنظل
 بر درم بشور لر جمیع طقوز یوز درم صولچند قیندر لر تا یوز الی درم قله پیرانی

صافی اید و استنه دکه زیت یا غندن و مریدن هر برندن او بر درم و بون بر درم
 ایو قرشدر لر و ایلیکن انوکله حقنه اید لر نافع کله **الفصل الخامس** فی بیان
 المفترج مفرج بارد یا بسدر استی مزاجلو کشرک یوزکن فرحندر و هم قوت
 و بر صنعت اولدر کیم الالر طباشیر و کل هر برندن او بر درم قرو کشنیج بر درم
 بستد و انجو و کهر یا هر برندن بجعفر درم کافور بر دنگ بوجیعنی ابر و ابر و دو کلر الالر
 الله صوبله و یا الله شرابه یغور لر و حاجت وقتدن بر درم سکنکین ساذیله
 استعمال اید نافع کله **الفصل السادس** فی بیان الجوارشات جوارش کیم جماعه
 قوت و پرور و بکره سخوت و بر صنعت اولدر کیم الالربز هلیون و شقاقله
 و زنجبیل هر برندن بشر درم آق تودری و قزل تودری و لسان عصف و پرز
 رمان بری و اردلش کجید خشخاش و آق بهمن و قرل بهمن هر برندن بر ابر اوله
 و شربت بنوک بر متقالدر **جوارش مصطکی** نافعدر معدی و بغرض و قلفندن
 و بلغم کیدرر و اغزردن صوکلکن منع ایدر صنعت اولدر کیم مصطکی یدی درم دگر
 الیلر پس یوز الی درم آق شکری الالرو از صولچند از لر و کپوکن الالر پس اول
 مصطکی استنه اکرو و کتر لر بر طاش استنه ییا لکیم بغلنش اوله شیر اوغن یا غیله
 و صبر اید لر تا قرو یا پس پار لیالرو حاجت وقتدن بر متقال استعمال اید لر **جوارش بلاد**

(Marginal notes in Persian script, including phrases like "درم دهم", "حقنه کیم", and "جوارش")

مقدارى باليله معجون ايليلر **معجون بلود** از ليكدن قلانه و سدوكى
 دورمينه و سست اندام اولانه و يندى گشك اولنه قور ساغند ييل اولسه
 نافعدر صنعت اولدركيم زنجيل قرنفل دارچنى سقر زعفران جوز توپلاق
 خولجان كوتليك شونيز صغان تخى بلود اونی بغداى لونی اكى اديته مقدارى
 باليله معجون ايليلر استعمال ايدلر **معجون ايارج فيقرم بودر** سنبل سلمه دارچنى
 آسارون عود بلسان حب بلسان زعفران ازخيرمكى صبور اسقدرى رازيانه
 صويله حبايدب استعمال ايدلر **معجون اسقوف** توربد زنجيل سباس جوز
 فلنل امج قاقوله قرنفل التمش درم شكرله معجون ايدلر اكلى بر مثقال در
معجون اسكندر شاه توپلان دوتنه و سنجى دوتنه و تاتر قوردى دوتنه و قولنج
 دوتنه صوق المش آدمه و از ليكدن قلنه و سست اندام اولنه و معدسى صوق
 اولنه و قوقه كاشر اولنه و هر مرضه نافعدر بوبر جوز خيشاش دارچنى
 سباس زنجيل دار فلنل قرنفل تورنج قى قاقوله دور نبات روندچنى
 تفت يزد خولجان سادج هندى عاقر قرقا كبابه شيطج هندى هويج تخى رازيانه تخى
 سقر كوتلك زعفران اكى اديته مقدارى باليله معجون ايليلر **معجون شفاى عليل**
 بودر زنجيل بوبر قرنفل سنبل عطاير عاقر قرقا جوز زعفران كوتلك

شيطج بلاد راون بيش دانه اكى اديته مقدارى باليله معجون ايدلر **معجون شامى**
 اول فهم زياده ايدر دخی يوركه قوت و پروردخى جكر اغرسنه فايد ايدرو ز مه
 فايد ايدرو دخی بواصر غايت نافعدر و هم قولنج كيدر و هم ابتداى نقرين تا
 نافعدر و كل مرضه فايد ايدر مجر بدر شاه لرم معجوندر خست الثعلب حب الصنو بر
 فلنل حب العزيز لسان عصفور شقاقول نارمشك خيشاش جوز هندى جوز اوق
 دارچنى دار فلنل سعد فستق بهمن احمر بهمن ابيض قاقوله خولجان بوز بصل
 نرنب ورداحر سنبل سباس بوز هليون سقر هيل اسارون عرق سوس
 جوز قرنفل زنجيل انصون هويج تخى بادم خيار تخى زعفران كرويه سناخواه
 چتلك اكى اديته مقدارى باليله معجون ايدلر **معجون راحت الانسان** زنجيل سقر
 كوتلك زعفران مسك برچكردك روندچنى دارچنى سنبل انصون رازيانه افون
 رومار اكى اديته مقدارى باليله معجون ايدلر **معجون نجاه** بودر سوداى و صفراى
 و پللى تحليل ايلر و قولنج و پيل اغرسنه و باش اغرسنه و يورك اغرسنه و لقوه
 زنجينه فايد ايدر قرهليله صروهليله امج بليج افيمون سولج سنكى
 روندروى اسطودس چورك اوق بادم بيانله رازيانه كوتلك خولجان قرنفل
 زنجيل دارچنى كروز تخى حب النقت اندروز بوجله اكى اديته مقدارى باليله معجون

ایدلر **معجون دلكوش** مفرح دركون قوت ویرود دخ کوکل شاد ایدر خاتری روشن
ایدلر دارچنی زعفران لبلانی انصون چورك اوقی مسك افیون قباراکی
ادیته مقداری بالیلہ معجون ایدلر **ا طرفیل صغیر** نازلیه نافعدر بخارباشه
چقرماز سوطه نافعدر کوزی اغریان کشیلر غایت ایدر صروهلیلہ قرهلیلہ
کابلی امج بلیلج کلسی برابر اوله کی ادیته مقداری بالیلہ معجون ایدلر **معجون**
برشعینا ترکی فلفل بزنج سنبل قوش دلی عاقرقرحا بسباس فریون
افیون زعفران اوج ادیته مقداری بالیلہ معجون ایدلر **الفصل الثامن** فی بیان
خضیات بو فصله سقلی و باشی یومیغی بلدر رخضاب کیم قوزک استندکی قابین
یاشکن اله و دکه استنه برزد مرد کنی کیم دوکولش اوله برغه و برهفته صبراید
وهرکون بون قارشدون و اندن صکن آق سقلی انوکله بوییه بغایت قر اوله
خضاب کیم قوزک چچکن اچکز دن اوکدن اله انی زیت یاغیلله سحق اید و اکابوز
یهودی قوشدن استعمال یه نافع کله **خضاب کیم** مازوی زیت یاغی اچند قینده
و بریزدن سقه یاغن کیدن و اول مارو و راستق داشندن و قرنفلدن بر
درم دوز شاب بخور درم جمیع سنوک برابری قنقا قمرال اولور یار سنجاه
قنما یل سیاه اولور بعنجا قنقا غایت سیاه اولور غایت مجربدر **الفصل**

التاسع فی بیان ادویه الانسان دو اکم دیش دین اغردرو برکدر و اغز
ققوسن ایوایدر صنعت اولدر کیم الالرعودک کمورن و کزمازک و بوره ارمی
وزجاج صافی و حناء مکی و زید البحر هریرندن اجزاء برابر دوکلو و الیلرواندن
سحق ایدلر و استعمال ایدلر نافعدر **دواء کیم** اغردر دیشی و هم جلا ویر
و کزن کدررو و اغز ققوسن کدررو دیش اترلن چور تمز پس الالر بوره نلر قی
و دکز کپوکی و مر و چورك اوقی اجزاء برابر دوکلو و الیلرو انوکله مسواک
ایدلر نافع کله **شبت جلی نوس** سنمکی خیارشنبه ایچی محمود سقر سواع
رازیانه توریت **شبت روندجی** کی بچق درم بچق درم غریقون معدنوس
صویله حب ایدلر شفا بوله **خیاشیش مسی معجون** کونلک سقر فریون لادن
عود القهر بالوموم دهنل یاغی زیت یاغی اطلیانی دار فلفل نافع اوله

تمت

معجون مفرح مقوی دارچنی مصطکی اسارون قاقوله بور داجی بادرنجوبه
لسان ثور قرنفل سنبل هندی سادج هندی امج کرب کبابه بسباس جوز
زرنباک سید ابرشیم نام عود هندی صندل البیض صندل اخر هم ایض
همین احمر بونک جمعی دوکلو ایدلر اوج ادیته مقداری بالیلہ معجون ایدلر

دید برلقان صفت پیری حکیم
بر بواصیر پیری عرق النسا
بیر شهوت کم یکیدر ای عزیز
بردخی قولنج بر قوخلج پللی
آلتی دیشویدسی کوز اغرسی
بردوا بویورد اول مردی حکیم
دارچینی و قرنفل قاقوله
پیدسی کارک برابر وزن اوله
چونکه بلدک و زنی ادیه ندر
بالقیناد و دخی آل کوپکین
وزن معجون نیمکا مشقال پس

و قوی بر پیری و بند کوفت و پشوی
وزن نیمکا و آلک و پشوی
چونکه برابر صدف الایر سبک و جاوید
و قوخلج و او شای بویوری یا شای ترا صوبین
اصلی و از در اندک و دکن و النش
او دیوری بویورک بویورک شافرا و لک
هر یک یک در هر قدری و با یک مشقال قدر اوله
کبریا شای نواب الکر مرصع یا صوبین بویورک
عاص و قوخلج کوفت و با دکان الکر مرصع

الکر بر کسد حیض بغلنسه سلجند بدو لک هر صبح بوشال قزا
سلجند و در کبر الیلر قزا بویه صوبیله اچره لرنافع اولاحتی بالغ اولدن
نیز و پردی لر حیضی اجدی **صفت فرنیون یا غنی**
حقر مسینه بیان لری جمیع صیزیه و اغرلرند و باش ربوی
واموزله و قوللر و بیل اغرسی و عرق النسا و دینه و دبقه و جمیع
صبر اعراض لریند قوی نافع در صنعتی بود در اولایکری
باش صرمساق قاقوخلجه حکم سحق ایده برا صوبیله چلکه
بویه قینه تا بحر اچره تا که قوتی صوبیدن چقه اندن سوز
و صوبیله است اندن اون در هر فلغل در که تا غبار اوله
اند نعلک بورد در هر زیت یا غنی الی اما اسکی زیت اوله
صرمساق صوبیله قینه و اوده و ره و بیش در هر ااق کفک
در که عبار کبر بعد جمع ایده قینه یا یا یا اما سقنه طشه
عطش ندر کک طشیه قینه نالی صوکه بعد اندره صغله
عاجت و قتنده بوله هر نه صزی و کلوک اغرسی اوزینده
ایا یا اتشه ترشسند یا کونش ترشی سنده اغریان باره
شفا بوله و بوقیون شوق کتر بر اولان بنت سیبیل
شفا بولدی غنلت اولیه بدن ایسی یوقدر

و قوخلج و او شای بویوری یا شای ترا صوبین
اصلی و از در اندک و دکن و النش
او دیوری بویورک بویورک شافرا و لک
هر یک یک در هر قدری و با یک مشقال قدر اوله
کبریا شای نواب الکر مرصع یا صوبین بویورک
عاص و قوخلج کوفت و با دکان الکر مرصع

اگر بکس اسهال درده مبتلی اولاده اطباء درماندن عاجز
 قلیش ایسد بودرمان ایده فی الحال قبض اولور و قبضی
 زیاده اولر اجزا بودر مرچک اله سن دوکله اولر کبی ایده
 و اوزرینده قنق صوبله یغورسد یا هند یا یا السالحد یا السکا
 سلق صوی یا حب الاس یا قشور رمان یا ورق کل قودسی
 یا زوردر یا سفرجل قنق سی ایسد قوت قابضیه اولور و بر
 کسه قان کشر قانی امساک اولور مفرد اندک صنیست
 اگر کمسک زور زحمتی مبتلا اولور سولمسند عاجز قلیش
 اوله بودرمان ایده سن فی الحال قبضی اچله مجرب
 اجزا بودر ایلکی درهم مقدار قوندوز طشیفی اله سن
 ریتون یا غنی انجندره قینده سن اچور سن الله عنایتله
 فی الحال قبضی کید زور غایت اعلا نافع مجرب صتمشدر
 باب خواص اذا اخذت المرأة التي لا تحبل خبی الیک وشورتها
 واکتھا بعد حیضها ثلاثه ایام متوالیه و فی کل لیلہ بخامعها
 روحها حلت باذن الله تعالی وان اخذ هذه الشی من برید
 الحامع الکثیر و صره فی قرطاس و علقه علی عضده الایمن نعط انفاطا
 سدیداً عجیباً فاذا حله سکت ذالک عنه و اذا خلطت مع مررت

کتاب البشری فی القضا البفراطیه
 الوالد علی الموت فی علم الطب تعریف

ذکر ان بقراط حین مات جعلوه فی درج عابج و وضع
 بعد فی قبره و قد کان او صاعلی ذالک لیلا یطلع علیه احد
 قیل ان احد اطارقت الروم مر بقبره فراه خراباً فامر احدا
 تلامیذہ ان یاتی بحسده کاملان و جده فاما حفر القبر و جده
 هذه القضا یا ترفعها الی خلیله من دروس البشری فتنظر فیها
۴۴ قضیه فی الحاکم علی الموت وهی هذه **قال** اذا کان فی
 وجده المریض و در لا یجد له حسا ولا رجحاً و رایت یده البشری
 موضوعة علی صدره فاعلم انه یموت الی **۴۵** یوما لا سیما اذا
 کان فی اول مرضه یعبت به **قال** اذا کان فی رکتی المریض
 کلها او راکب شديده عظیمه فاعلم انه یموت الی **۴۶** ایام لا سیما
 اذا کان عرق فی اول مرضه عرقاً عظیماً **قال** اذا کان علی العرق
 الذی فی الرقبه الذی یولد النور یسره صغیره و علیها کهیة القبره
 فاعلم انه یموت الی **۴۷** یوما لا سیما اذا کان عطش فی اول مرضه
 عطشاً شديداً **قال** اذا کان علی اللسان شی کالبعره وهی
 تدعى دناب الکلب او البعرة حک الخزع فاعلم ان صاحبها یموت الی
 یومه دایه ذالک انه لا یستهی الا الشی الحار فی طبعها **قال** اذا کان فی
 بعض اضلاع المریض بقره صغیره سودا شیهة بالکرسنه و اوجعت فاعلم

ان صاحبها يموت الى يومين من مرضه خصوصا اذا كان في اول مرضه
 ثقيل البدن والتدين **قال** اذا كان في ابهام اليد اليسرى او ابهام الرجل
 اليسرى بثرة صفيرة حاسية تشبه البقلا مكداء لا توجهه فاعلم انه يموت
 الي **٤** ايام من مرضه خصوصا اذا كان مختلف في بدو مرضه اختلافا كثيرا
قال اذا كانت في الاصبع الوسطى من الرجل اليميني نقطه لونها
 كجلالي الاصابع اعلم ان صاحبها يموت الي **١٣** يوما من مرضه خاصة اذا
 اشتبه في اول مرضه الاشيا الحامضة شهوة شديدة **قال** اذا كان الظفر
 الاصابع مكداء اللون وفي الجهة بثره دموية فاعلم انه يموت الي **٤** ايام
 من مرضه خاصة اذا التثر التثارب او العطاس **قال** اذا كان في
 ابهام الرجلين حكة شديدة وكان لونهما لوردة كذا فاعلم ان صاحبها
 يموت في اليوم **٥** من مرضه عند معن الشمس خاصة اذا كان
 يبول في اول مرضه بولا كثيرا **قال** اذا كان في الجفون ثلاث بثرات
 احدها سودا والاخرى مكداء واخرى صفراء فاعلم ان صاحبها
 يموت الي **٧** يوما من مرضه خاصة اذا كان كثير البزاق **قال** اذا كان
 في جفني احد العينين بثره كالبنديقة او كجوزة لبنه سودا فاعلم
 انه يموت الا يومين دابة اذا نام في اول مرضه يوما ثقيل **قال** اذا
 سال من مخر المريف دم يضره الى الشقرة وظهور يده العين بثره
 مضا لا يوجع فاعلم ان صاحبها يموت الي **٣** ايام من مرضه خاصة
 اذا كان لا يشتهي الطعام **قال** اذا كان ظهور في اليد اليسرى حكة
 لا يوجع طولها ثلث اصابع فاعلم انه يموت الي **٢٥** يوما من مرضه خاصة اذا
 كان في اول مرضه حكة شديدة ويشتهي اكل البقول **قال** اذا كان

خلق

خلق الاذن اليسرى بثره سودا فاعلم انه يموت الي **٢٢** يوما من مرضه خاصة اذا
 كان مشتاق الى الماء البارد من اول مرضه **قال** اذا كان خلق الاذن اليسرى بثره جاسية
 تشبه الحصه فاعلم ان صاحبها يموت الي **٢٢** يوما من مرضه من تلك الساعة الذي
 البثره خاصة اذا كان يبول في اول مرضه بولا شديدا **قال** اذا كان خلق الاذن اليميني
 بثره حمرا تشبه حرق النار فاعلم ان صاحبها يموت الي **٧** ايام من مرضه خاصة
 اذا كان يتغايا في اول مرضه قيا شديدا **قال** اذا كان تحت اللحية بثره حمرا مثل
 الباقلا المصرية فاعلم انه يموت الي **٢٥** يوما من مرضه خاصة اذا كان يتغشا في اول مرضه
 بولغا كثيرا **قال** اذا كان لبعض الناس وجع في الاحشاء ثم ظهرت به بثره في الراس
 مكداء اللون فاعلم انه يموت في اليوم **٥** من مرضه خاصة اذا كان يشتهي في ابداء مرضه
 الشراب **قال** اذا كان على الجانب الايمن بثره مكداء في عظم سفرجه فاعلم انه يموت
 الي **٢٥** يوما من مرضه خاصة انه ينار في ابداء مرضه يوما شديدا **قال** اذا كان
 على كعب المريف بثره كثيرة السواد فاعلم انه يموت الي **٢٨** يوما من اول مرضه
 خاصة انه اذا كان مشتاق في اول مرضه الى الهواء والاطعمة الباردة شوقا كثيرا
قال اذا كان على الصدغ اليسرى بثره شقرة فاعلم انه يموت الي **٤** ايام من اول مرضه
 خاصة اذا كان في اول مرضه حكة عينية حكة سوداء لا يشق من حلقها **قال** اذا كان
 في سبط الداب ورم كالجوزة سودا اللون لا توجه فاعلم انه يموت الي **٤** يوما خاصة
 اذا عرض له في اول مرضه سباتا شديدا **قال** اذا كان في الصدر ورم اسود كالبدنه
 فاعلم انه يموت الي **٣** يوما من اول مرضه خاصة انه يشتهي البطح ويدير البول **قال** اذا
 كانت تحت الرقبه بثره وفي الحففت الاسفل من العين اليسرى بثره بيضا فاعلم انه يموت
 الي **٢١** يوما من مرضه والله اعلم
 دأوى هشبر درت اجزادن الور بوسي سرجه بوني يومرده
 قايي اورمكل اعني خم كلنكل بچك برابر مجموع دو كه ست بربريله خلط
 ايدوب قرق كون اشك سدو كيله اصلدوب ايدوب چقره بربره بقلبه
 دللك كشك بورنه فوقوده بي خود اولور غايت مجرب

علاج مباحل انجون و بوا صبر انجون قیون بغزلندخی کبی

اسجقه ایکنندت بر منق قدر که مقعد ایچده صفالر و بر سه طشده
سوا اول صوب یحقی نگار بدخی ادلر **بر علاج دخی** شفتا لونک
یاشت پیراغت کولکده قوردر هواند ادکلر اوج صباح هر بر صباح بر
در هر یالر **دخی** سرکیلر بشورلشت فتبله بوند بشورلر مقعد
صفالر شفا بوله انشا الله تعالی

تخ بوا صبر انجون

رازبانه نخی انیون اکیر رنجیل
۱۰ ۱۰ ۱۰

طویلاق و زرباد دارچین
۲۷

وزکر می در صم بال ایلر معجون ایلر
احشام و صباح جور قدر استعمال ایلر

۱۱۷
دفع

آت کوزندکی اولر علاج قار لنوج ترس ازوب کوزند
قویه لر در حال خلاص اولر
آت صانجی اولر قار لنوج ترس ازوب انوک برنده

قویج انجون غایتله نافع در

دور و نرده اول رکعت انا انزلنا
رحمتی رکعت قل یا ایها الکافرون
رحمتی رکعت اخلاص اوقیم

کوچک او غلجی ترک قارنی تپس بو ترکس انا
سودیم ازوب انجور لر خردر

مرصافی قاصص فوند و غایت
۱ صم ۲ صم ۳ صم

او غلجی ترک قاصصی کمر بلور کیمس چکره کن
محکم سمع ایدوب بالی بدونه لر باذن الله شفا اولر

ان الله على كل شيء حفيظ

بو آیه شریفی ایام و پاده ایکبار
یازوب برین طاهره قویه و برین
انجور قویه اصافویه لر

ایام و باصه قیون کیکی آتیه باقی
فایده ایدر خاصیه اولر اوده طایفه
اولر خرم اولر خرمه باکار اکرین

Handwritten notes in the bottom left corner, including the word 'نور' (Nur) and other illegible script.

Handwritten notes in the bottom right corner, including the word 'نور' (Nur) and other illegible script.